Contact international

Vol. 33, 229-231, mai, iunie, iulie 2023

Memorii *de Alfred-Rennert Poplingher*

Poze de familie *de Ștefania Oproescu*

Ordinul Tăcerii *de Liviu Pendefunda*

Glossa *de Petru Solonaru*

Lux in Arcana

Zboruri secrete *de Cleopatra Lorințiu*

Cronicar *de Liliana Popa*

Devdoot the Angel - Canto 3 *de Sidhakar Gaidhani*

Esoterica *de Bogdan Mihai Mandache*

Dialogul dintre iad și rai *de Katya Kelaroo*

Rosicrucian's Morning Eye

Această ediție este ilustrată cu lucrări semnate de
Constantin Brâncuși, Georgiana Pîrlogea și Agnes Andrei

Contact international

founded May 1990

in Carrus per Fontem ad Tintinnabulum accedemus

Founder, Publisher, and Managing Editor
Liviu PENDEFUNDA

Editor in Chief
Octavian LAURENŢIU

2, Primăverii, Miroslava - Iassy, 707305 Romania,
E-mail: *pendefunda@gmail.com*

ISSN 1221-3977

Preocuparea revistei noastre, cu precădere în ultimile două decenii, de a se dedica și artelor vizuale se datorează lui *Elleny Pendefunda* care într'un album realizat la *editura Contact international* înmănunchează cele mai semnificative lucrări semnate de artiștii prezenți în rubricile *Artei Regale*.

Liviu PENDEFUNDA

Ordinul Tăcerii

Tăcerea e capcana demonului şi cu cât este mai profundă, cu atât mai terifiant devine demonul. Dar tăcerea e şi înţelegerea reciprocă dintre divin şi individual.[...]
Kierkegaard

Tăcerea capul filozofiei este.[...]
Dimitrie Cantemir

Tăcerea este prietenul adevărat care nu te trădează niciodată.[...]
Confucius

Nu ştiu ce se întâmplă cu mari personalităţi ale ştiinţelor neuronale care îşi depăşesc pregătirea pentru a ajuta educaţia sanitară a populaţiei, tip Crucea Roşie, ori pentru a'şi hrăni orgoliile în cărţi şi interviuri în mass media, aducând judecăţi de valoare universale care, cică, ar fi trecut propriul lor filtru ideatic[1]. Sunt curios cum fără a consuma prea multe biblioteci, zeci de mii de cărţi, aşa cum am încercat eu s'o fac, unii se pot considera iniţiaţi. Sunt eu pretenţios? Cer cumpătare? Sau am fost prea avid de cunoaştere şi ceea ce realizează confraţii mi se pare prea subţire, uneori fals ori depăşit timpurilor noastre... Mai ales când orbecăi neînţelegând care e substratul unei aserţiuni de inteligenţă a materiei sau de materie a inteligenţei. De ce m'am strecurat printre filosofi, antropologi, teologi, esoterişti, istorici etc, citind beletristică şi urmărind să înţeleg marile creuzete spirituale din antichitate până azi? Din ambiţie? Nu, am avut un crez, o menire pe care mi-a isuflat-o harul divin. Şi mai ale puterea de a nu fi ridicol.

Deci, cum ar putea fi unii iniţiaţi (şi se cred astfel!) fără să se iniţieze? Cărturarul e o specie rară! Se întâlneşte şi se recunoaşte numai de către alţii asemenea lui.

Nu degeaba am fost atenţionaţi că se vor ivi falşi profeţi în timpurile care vin (şi au venit!). Ucenicia era şi este treapta care trebuie trecută, aprofundând cunoştinţele ce te-ar fi putut propulsa la rându'i după zeci de alte trepte în lumina adevărului propriei capacităţi în gradul de maestru. Să nu uităm şi paşii pe care Isus i-a efectuat de-a lungul vieţii...

Petru Solonaru (al cărui nume frizează inteligenţa elenă prin Solon[2] şi nu DEX = argăsitor, tăbăcar) ne atrage atenţia că nimic nu e nou sub soare, nimic nu se inventează ci se devoalează pentru cei cu dare de mână (creier!) în ale cunoaşterii. Nici Newton, Da Vinci, Paracelsus şi mulţi alţi alchimişti ai dimensiunilor în care trăim nu au făcut decât să relateze adevărurile scrise, rescrise şi dăruite nouă prin kaliogeneză. Ilustrate prin Cuvânt, ele sunt expresia artelor regale, geometria sacră a divinului.

Şi pare că, umil călător, mi-e ruşine să mă strecor printre atâţia falşi profeţi ce nu'şi cunosc limitele şi se dau în stambă între aceste ghilimele impuse de impostură în faţa unei audienţe pe zi ce trece mai slabă de duh şi incapabilă să mai gândească cu propriile lor minţi. Citez, spun unii,

[1] mă refer la Doru Constantin Dulcan, Alexandru Ciurea şi mai puţin la Leon Dănăilă

[2] Solon (n. 640/638 î.e.m. - d. 560/558 e.m.), om de stat atenian, legislator şi poet, considerat printre cei "Şapte Înţelepţi" ai Greciei antice.

de fapt doar pe cei care, la rândul lor, citează. Şi mă întreb dacă informaţiile lor sunt luate din Marele Adevăr al Genezei, din mărul cunoaşterii adus de eternul feminin (Lilith, Sophia,)[3] pentru a înţelege binele şi răul, pentru a primi darurile Duhului Dfânt, al Luminii – Logos de către aducătorul ei, Lucifer? Astfel simbioza dintre energia materială şi cea spirituală prin suflet a creat ceea ce noi suntem: oamenii.

De ce se încearcă distrugerea acestei simbioze dintre efemer și eternitate, dintre trup și suflet, de ce și de către cine sunt încurajați falșii aducători ai cunoașterii (cosmetizată cu fragmente de adevăr)?!

Mi-e dor de artă, de Creație, de cei ce au putut să redea speciei umane frumusețea naturii, adică materia inteligenței divine împărtășită tuturor regnurilor din Cosmos, adică din ordinea aceasta încorsetată de câteva dimensiuni și care ascunde haosul primordial care strălucește atemporal și nonspațial în lumina dintâi. Cine încearcă să distrugă și acest colţ de rai experimental în care nu știu ce ne-am fi făcut fără un Prometeu sau un Lucifer, eroi mitologici ai omenirii?

Mă'ntorc la marile minți ce au acumulat universul, români fiind, printre care Eminescu, Brâncuși, Blaga și mulți alții pe care'i dăm uitării, de frică să recunoaștem că cei de azi nu mai sunt în stare să cunoască și recunoască înălțimea spiritului prin care s'au încununat cu arcul reflex noetic, plini de înțelegere și tălmăciri al tâlcului akashic, contopindu-se cu atma universalis.

[3] Goethe în „*Faust*", II, act. 5: „*Das Ewig-Weibliche zicht uns hinan*" („*Eternul feminin ne'nalta'n tării*").

Evadare din tăcere

Mi-e greu să tac.
Blestemat să fiu dacă mai tac
deși o plapumă comod'ar fi tăcerea.
Și cine'mi taie aripile'n zbor
când îngerii cuvântului
îmi dăruie vântul de lumină?

Nu vreau să mă cobor
nu vreau să cad și'n stele
îmi rănesc privirea -
Fotoni loviți de duhuri rele
îndoaie spațiul meu creat
dar încă fără tmp
vrând să sucească astrele'ntre ele,
s'arate lumii ordinea firească.

Și vântul bate: mă înalță
din munte'n munte spre neant.
De-acolo vin, acolo pleacă
cei care'n infinit nu se apleacă.
Sunt sufletele noastre pătimind
ca'n trupuri pline's de năduf
și'ndepărtate sunt în realitate
de începutul dăruit
de prea divinul duh.

Aș vrea să știu,
când noaptea la fântână,
acea fântână prin care trec
clopotele'n moarte,
să mă închin doresc?; să'mi ațintesc
privirea către ceea ce aud în mine
că încă bate, se mai zbate:
surâsul îngerului meu de pază
îndrumător prin astă lume
a falșilor profeți
și a minciunilor care proliferează.

Ce-aș mai putea să fac
când încă zbor și nu mai pot să tac?

Gloria Pacem, 5 februarie 2023

De de m'am oprit din dezvoltarea teoriei arcurilor reflexe? Mi s'a repetat mereu:

- Nu vezi că nu te mai înțelege nimeni? Nu vezi că scrii doar pentru cîțiva ca voi? Și restul lumii de ce să fie lipsite de gândurile tale?, mi-ai spus adeseori...

M'am oprit atunci să explic doar cele trei acte reflexe primare, ce se referă numai la nivelul corpului terestru. Am amintit de celelalte până la a noua dimensiune a tronului divin, dar atât. De ce m'am oprit? Avantajul tăcerii e conexiunea cu eternul feminin și al Gaiei înălțate în lumină și iubire. Energiile din interiorul material al trupului se învrednicesc a circula să pătrundă în simbioza cu divinul noetic. Înmulțirea celor așa-ziși spirituali e o racilă a societății incapabile să treacă peste stressul frustrărilor și să'și înfrâneze efluviile narcisiste ale ego-ului. Citesc și ascult îndemnul cristic: *Vegheați!* și mă îndemn să apelez la sfânta și înțeleapta tăcere.

Poate'ntr'o altă zi voi fi și eu descifrat de cineva care să aducă lumină celor care vor mai fi, avatari în veșnicie și în infinit.

Trăirea filosofului este lăuntrică, nevăzută și neobservată din exterior. Cum ar fi să ne punem imaginea și realizările personale în prim planul social când toleranța și curtoazia față de elementele Creației sunt cele mai importante trecând de la contemplare și meditație la comunicarea cu arcurile reflexe mult elaborate în divin? Ființele care se feresc de luminile rampei, adulând anonimatul, deși sunt demne de a împărtăși tainele acumulate în suflet ca adevărați tămăduitori și magi, dascăli pentru aleși, trec uneori printre noi ascunzând experiențele și onorurile pe care le-au acumulat.

Într'o lume din ce în ce mai rece, căutăm în spirit căldura sufletească. Foc și lumina care e Logosul e harul păstrat de îngerul ce ne-a dăruit-o întru formarea noastră ca ființe gânditoare, gata să primească cunoașterea adevăratei inteligențe eterne. Dacă ești atras de spiritualitate de mic copil poți accede mereu în acest domeniu plin de lumină, nealterat și pur. Un necunoscător face greu diferența între un discurs pompos despre natura lui Dumnezeu și o tăcere care transmite din neant adevărul. De fapt, ceea ce vreau să subliniez e că știința actuală nu înțelege existența planului eteric de care toți se prevalează în a'l descrie și atinge. Tăcerea e un semn de evoluție, de elevare a conștiinței în raport cu perceperea la nivelul simțirii și înțelegerii universului întorcând spatele aparențelor.

Continuare in pg. 390

Avertisment

Bat copotele iar în sat.
Să fie pentru mine?
Am adormit în caravela dn spirală
și nu m'am mai sculat.
Trecut-am prin fântână
în altă dimensiune
Rotitu-m'am în alte spire
și dorm și-acum, în zarea până
norii s'or oglindi în romb, în sferă,
nu'n armonii de fală,
când iarăși limbile de clopot
pe numele'mi s'or odihni
și satul din neant m'a ajuta să pot
dincolo să trec de atmosferă,
dincolo de ceea ce ființă nu va fi
ci trece-va din nou în ființare
într'un alt clopot renăscut de seară
în gloria păcii trece-mă-va să moară
în răsăritul altui soare.

Gloria Pacem, 5 februarie 2023

Aniversare
350 de ani de la naștere
300 de ani de la Marea Trecere

Dimitrie CANTEMIR
(26 octombrie 1673-21 august 1723)

Domnitor al Moldovei, cărturar rosicrucian, enciclopedist, reprezentant de seamă al umanismului românesc și european. A fost membru al Academiei de Științe din Berlin (1714).

Este greu să fii cu bogăţia şi cu raiul, pentru că nimeni nu poate sluji la doi stăpâni.

Mulţi au comparat împărăţia cerurilor cu bogăţia, să nu te lauzi, căci nu toţi sunt în stare să se arate stăpâni pe bogăţie, ci mai degrabă bogăţia îi subjugă pe toţi.

Pofta neînfrânată provoacă pagubă şi moarte sufletului şi precum calul sălbatic, fără frâu, trânteşte pe călăreţi, aşa şi poftele neînfrânate împing către moarte.

Lumea este amăgitoare, lăcaş vremelnic al imperfecţiunii.

Dumnezeu oferă darurile sale nu celor leneşi şi lăsători, ci celor sârguincioşi şi harnici.

Ține-te departe de lume, fereşte-te din cărările ei, căci tocmai când ţi se arată mai blândă, atunci îţi pregăteşte laţul.

Poftele lumeşti, scurtează viaţa.

Crescând needucat, copilul mic animal se socoteşte, iar când devine bărbat, un bou mare se numeşte.

Fugi de lene şi de trândăvie ca de aşternutul satanei.

Gândeşte-te nu la aceea ce fac alţii, ci la ceea ce trebuie să faci tu.

Nu căuta să faci lucru de cinste numai de ochii lumii, ca să te laude oamenii, ci străduieşte-te să capeţi deprinderea lăuntrică a adevăratelor virtuţi.

Cinstea acestei lumi este nestatornică, este ca fumul care se ridică în sus şi deodată se face nevăzut. Josnicele pofte ale trupului sânt mai dulci decât mierea, dar se prefac apoi în fiere amară.

Sfârşitul şi despărţirea de această viaţă, adică moartea, ne urmăreşte şi ne vânează mereu; chiar dacă suntem destul de sănătoşi şi puternici, ea este în stare să ne doboare în fiecare ceas, fără să mai aştepte vârsta coaptă a bătrâneţii.

Abate-ţi îndată gândirea de la rău şi îndreat-o spre bine. Pândeşte păcatul, când se furişează ca un duşman în tine, chiar la intrare, şi împiedică-l să nu se furişeze; şi oricât de greu ţi-ar fi să lupţi, îndură, şi-l vei birui.

Înfrânează-te de la mâncărurile şi băuturile ce-ţi par plăcute, mai ales de la cele prea scumpe şi prea delicate – imbolduri inutile ale lăcomiei.

Caută ca faptele să-ţi fie văzute cu ochii atenţi de prietenii credincioşi şi cinstiţi.

La sfârşitul fiecărei zile, înainte de culcare, reaminteşte-ţi faptele zilei trecute, una câte una, ca şi cum le-ai citi după o listă, enumeră-le şi notează-le.

După ce ai căzut, fă-te mai prudent.

Mulţumeşte-te cu puţin. Fugi de cele mari.

Ascultă mult, vorbeşte puţin. Păstrează sub tăcere lucrurile taince.

Învaţă-te să ai milă de cei mai prejos decât tine.

Despreţuiește-i pe cei trufași.

Crescând bogăția, sporește lăcomia, iar din lăcomie se naște invidia.

Să nu cauţi altă frumuseţe sau altă lumină mai frumoasă şi mai strălucitoare decât cea Dumnezeiească.

Boala îi încearcă nu numai pe cei păcătoşi, dar chiar şi pe cei drepţi. Pe cei drepţi îi încearcă pentru a-i face mai drepţi, iar pe cei păcătoşi ca să-i întoarcă de la nebunie.

Poftele lumești ca sirenele, pe om adormindu-l, îl îneacă.

Omul lăsat în voia lui, cu cât se va sui mai sus, cu atât va cădea mai rău.

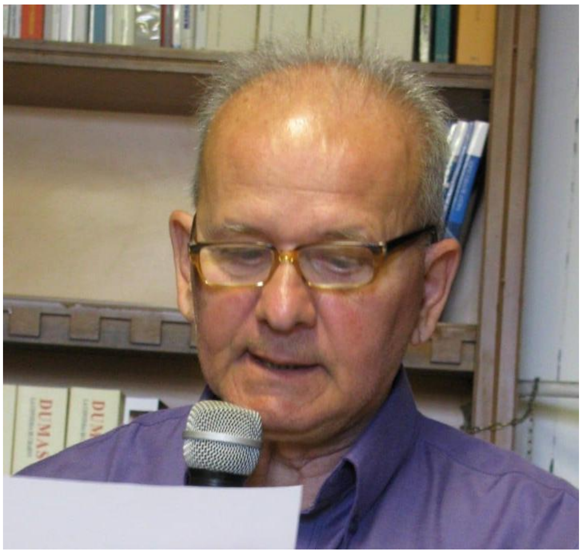
Viaţa şi norocul omului sunt ca fumul.

Lux in Arcana

Emisiunile filatelice dedicate evenimentului

Geo VASILE

Senso mirabile e tragico della vita

Gellu Dorian nato a Coşula, prov. di Botosani della Nord Moldavia, è presidente della Fondazione Culturale "Hyperion" e capo redattore del trimestrale omonimo. Il suo debutto editoriale, con *Esopia*, è del 1980. Tra il 1993 e il 2001 gli furono assegnati più di 11 premi, i più importanti dei quali ci sembrano essere quelli dell'Associazione degli Scrittori della città di Iasi; continua a scrivere e pubblicare varie raccolte, tra le quali (ricordiamo) *În căutarea poemului pierdut* (1995, Alla ricerca del poema perduto*), Poezia mirabilis* (I-II, 1999-2000), nonché i volumi *Singur în faţa lui Dumnezeu* (Solo davanti a Dio) *Un poet la New York, Cafeneaua Kafka* (Il Caffé Kafka) *Elegiile de la Dorweiler.Cartea Sophiei, Alungând tristeţea precum Paganini* (Cacciando la tristezza come Paganini), editi dopo l'anno 2000. Risiede nella città di Botoşani e collabora con le principali riviste letterarie del paese.

Il lettore dovrà entrare in empatia con lo stile del poeta e scoprire in un conglomerato di dettami del senso perduto, (delirio sorvegliato che ricorda Gellu Naum o scene dei film di Bunũel) isole e istmi di poesia e talvolta veri e propri spartiti musicali. Una poesia epica che rimanda all'atmosfera della vita e dell'opera di Kafka, colma di rischi e presagi, nonché ad alcuni personaggi (Milena, Dora Diamant, Elli, Valli, Ottla) adiacenti a quell'universo. Avvertiamo un'attribuzione di ruoli in una strana complicità limitrofa all'alienazione, all'assurdo e alla psicopatologia della vita quotidiana descritta da Freud.

L'arte poetica di Gellu Dorian, votata alla solitudine "in margine del mondo" ha i toni e gli accenti dell'elegia pura, del sentimento tragico della vita. Il poeta avanza assorto sul filo tesissimo tra paradosso e parossismo scritturale, in una ridondanza che accenna al solipsismo, che diventa voce del non –sense ed eteronimia delle maschere, tecnica molto gradita al portoghese Fernado Pessoa.

Meritano attenta analisi i 20 sonetti di Gellu Dorian.. Si tratta di altrettanti pezzi di un diario di viaggio fatto di cesellate miniature, un campionario di grazia e gratuità dell'arte (*le plaisir du texte ?*), di prosodia eufonica e ludica, che non esclude accenti tragici. L'importante filone amoroso-erotico è segnato da connotati "perversi" e gotici tipo Baudelaire e adorazione innografica e preghiera. Il raccoglimento quasi religioso della dizione, di quel flusso verbale che attesta l'impatto della parola sulla vita del poeta e del mondo non sparisce e ritorna, in una tonalità minore. Si stagliano quadri di un cerimoniale di lotta del poeta contro l'entropia, di un molteplice io in continua metamorfosi sulla via della fatalità a senso unico. L'ansietà della finitudine introduce i segni della caducità della vita. Lo statuto incerto del poeta, abitante della periferia sociale del mondo, privo di ogni ricognizione, spiega e giustifica in gran parte i toni elegiaci ed insieme drammatici di molte delle sue poesie.

Gellu Dorian offre la sua ispirata versatilità nel volume già ricordato, "Cacciando la tristezza come Paganini". Il poeta s'immerge nella sua abissale crocifissione e risorgenza che scandisce melodici distici di un'icasticità ritmata di ossimori: non mancano i filoni della bohème tipo François Villon o il ricordo dell'universo di Mihai Ursachi, né il celebre leitmotiv *où sont les neiges d'antant*.., lo spleen o il falso lamento della virilità.

Questa volta l'amore viene proposto quale stimolo orfico e rimedio senza fallo. Passione e solitudine, ansia, adorazione e seduzione, rimpianti e inganni, episodi vari della propria vita e del proprio ambiente alimentano lunghe messe in scena e monologhi-riflessioni che sfruttano a più non posso *le discours amouréux* sotto forma epico-colloquiale e l'umorismo nero, cioraniano. È ciò che offre la più recente silloge del 2011, intitolata "Zece poeme exemplare din *Târgul în care, cică, nu se întâmplă nimic*. Il borgo in cui, si dice, che non accade nulla, cioè l'attuale città romena di Botoşani, dove il poeta risiede e con la quale lo spirito dell'autore s'immedesima in maniera indelebile (ne fa prova anche il romanzo storico ad essa dedicato), acquista nelle dieci, lunghe schede, chiamiamole biografiche, un continuo alternarsi di passato e presente della storia intima e collettiva, dimensioni uniche, metafisiche e universali.

Gellu DORIAN

[Uită-mă chiar acum]

Uită-mă chiar acum, îmi spui
mâine va fi prea târziu să mă scoţi ca pe o aşchie
de sub piele,
va fi fatal, aşa cum se întâmplă
după ce o femeie îşi scoate rochia
apoi încă un rând de piele,
altul şi altul,
până ce sângele are gustul cucutei
iar oasele trosnesc ca vreascurile în foc,
până când din grămăjoara aceea de cenuşă
n-o să ştii ce să faci,
turtiţe pe care să le arunci
până unde a te rostogoli înseamnă chiar a te risipi,
acum, până când mă mai vezi îmbrăcată cu tine,
mâine s-ar putea să mă scoţi de sub straiele tale
ca pe o mumie de sub pietrele unei piramide
pe care toţi o vor privi fără să ştie de ce,
e mai bine aşa,
îmi spui ca şi cum ar fi bine să mă protejez
pentru ziua când voi fi singur,
mort ca toţi morţii.

[Dimenticami proprio ora]

Dimenticami proprio ora, mi dici
domani sarà troppo tardi a estrarmi dalla pelle
come una scheggia,
sarà fatale, così come accade
dopo che una donna si toglie il vestito,
e poi anche uno strato di pelle,
e poi altro e ancora altro,
fino a quando il sangue ha il sapore della cicuta
e le ossa crepitano come le frasche sul fuoco,
fino a quando da quel mucchettino di cenere
non sai cosa farne,
piccole torte rustiche che getti
fin dove rotolarsi significa proprio disperdersi,
ora, finché mi vedi ancora vestita del tuo essere,
domani sarebbe possibile togliermi dai tuoi indumenti
come mummia dalle lapidi di una piramide
che tutti guarderanno senza sapere il perché,
è meglio così,
mi dici come se fosse più idoneo proteggermi
per il giorno che sarò solo,
morto come tutti i morti.

Gara de Nord. Septembrie 1999

Vom trăi şi după aceea, simţi doar
cum se rupe ceva din tine, un secol, tot trecutul, ba
chiar tot viitorul,
ce mai poţi culege de pe un astfel de ciorchine,
nimic
e bun şi nimicul atunci când ia forma trupului tău pe care-l
oblojeşti să nu cadă de acolo de unde l-ai lăsat, -
vom ieşi în parcuri diferite,
vom citi ziare diferite
vom privi alţi oameni,
lumea asta este mai bună decât a lor,
lumea asta este atât de rea încât a lor arborează steaguri
pe care nici vântul nu le atinge,
acolo nici Pilat nu se mai spală singur pe mâini, îi sânt duse
mâinile la spălat, sângele este atât de albastru
încât nu poate păta cerul,
aici încă îl mai bat în cuie pe Iisus,
prosoapele înroşite de sânge stau în ferestrele Mariilor Magdalene,
celor mulţi li se spune că sunt flori,
cerul este vineţiu şi nu peste mult timp va pica peste noi,
iar când se moare se moare peste tot la fel,
ca în acest film unde actorii mor,
iar personajele trec mai departe în viaţă,
în timp ce o mână din cer
scrie numele tău subţire ca o sfoară de care Dumnezeu şi-a legat
toate păpuşile lumii.

[Poţi fi măcar o clipă Veneţie]

Poţi fi măcar o clipă Veneţie, cântec uitat între
resturile unei nopţi ca un furnicar, cioburi
din cerul sfărâmat de maluri ca un glob de vitraliu
adus din Murano de mâinile tale ca nişte ancore,
poţi fi, te întreb între nuielele de alun pline de mierle
ca nişte fructe de mango pe care n-o să le guşti niciodată,
poţi fi măcar o clipă apa aceea murdară
în care s-au făcut ţăndări mii de vieţi,
minciuni învelite în cearşafuri pline de flori
ca dealurile de acasă,

Stazione di Nord. Settembre 1999

Vivremo anche dopo, senti solo
come si strappa qualcosa da te, un secolo, tutto il passato, anzi
tutto il futuro,
cosa puoi cogliere da un tale grappolo,
nulla,
va bene anche il nulla allor quando prende
la forma del tuo corpo che
stai fasciando per non cadere da lì dove l'hai lasciato,-
frequenteremo parchi differenti,
leggeremo giornali differenti
guarderemo uomini dissimili,
questo mondo è migliore del loro,
questo mondo è tanto cattivo che il loro inalbera stendardi
che nemmeno il vento tocca,
lì nemmeno Pilato si lava le mani da solo, gli son portate
le mani al lavaggio, il sangue è tanto blu
che non può macchiare il cielo,
qui ancora inchiodano Gesù,
gli asciugamano rossi di sangue
coprono i vetri delle Marie Maddalene,
alle folle si dice che sono fiori,
il cielo è livido e fra poco cascherà sopra di noi,
e quando si muore si muore dappertutto allo stesso modo,
come in questo film in cui gli attori muoiono
mentre i personaggi continuano a passare nella vita,
mentre una mano del cielo
scrive il tuo nome tenue come uno spago a cui Dio legò
tutte le sue bambole del mondo.

[Puoi per almeno un attimo essere Venezia]

Puoi per almeno un attimo essere Venezia, canto obliato tra
i residui di una notte come un formicaio, cocci
del cielo spezzato contro le sponde come globo di vetro
portato da Murano dalle tue mani come ancore,
puoi essere, ti chiedo tra i rami di noccioli pieni di merli
come frutta di mango che non assaggerai mai,
puoi essere almeno per un attimo quell'acqua sporca
in cui si sono ridotte in schegge migliaia di vite,
bugie avvolte in lenzuola piene di fiori
come le colline della casa natìa

să mă pot sfărâma până la pulbere,
să mă pot pierde prin lagună ca un bileţel de hârtie
adus până aici de o sută de ani ai nimănui,
să port în ochi toate felinarele urcate în cer,
mucuri de lumânare într-o biserică
topindu-se în glasul stins al unei femei
uitate acolo de Dumnezeu,
rătăcind, numai tu ştii, prin ce alte ape,
cât trup, câtă inimă
ţi-au mai rămas de risipit.

Masa

Stiu că nici gloria, nici amărăciunea
nu-mi vor fi fructe mâncate de viermi -

de luni pâna sâmbătă treceam printre oameni,
duminica stăteam la masă si îmbătrâneam uşor,
pâna când vedeam moartea ca pe o ultimă speranţă
la fereastra închisă la intrarea în cer.

Doamne Dumnezeule, mă certa sângele,
nici trupul nu era fericit,
numai sufletul ca o smochina sălta în cerul gurii
ca un fluture prin cerul senin!

Doamne Dumnezeule, ce să faci în clipa când omul te vede
şi crede că este el, trist de câte bube are pe trup?

Nici gloria, nici amărăciunea nu mai au sunetul acela
gălăgios
pe care-l simţi când crezi că toate ale lumii
ţi se pun la picioare -
prin ţipăt te strecori ca într-o femeie
care te înmormântează şi te învie de o mie de ori!

Apoi pământul nu mai are nevoie de tine!

Poate cerul, îţi zici!

potessi sbriciolarmi in polvere
potessi perdermi per la laguna come un pezzo di carta
recato fin qua da centinaia di anni di nessuno,
portassi negli occhi tutti i fanali ascesi al cielo
lucignoli in una chiesa
sciogliendosi nella voce spenta di una donna
obliata là da Iddio,
girando, solamente tu lo sai, per quali altre acque,
a sprecare quanto
corpo e cuore ti son ancor rimasti.

Il tavolo

So che né la gloria, né l'amarezza
non saranno i miei frutti in pasto ai vermi -

da lunedì fino a sabato camminavo tra la gente,
domenica mi sedevo al tavolo e invecchiavo un po'
finché vedevo la morte come un'ultima speranza
alla finestra chiusa davanti all'entrata nel cielo.

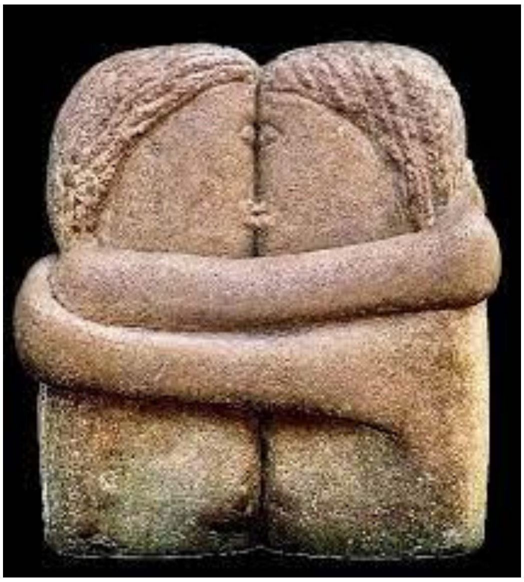
Dio mio, mi rimbrottava il sangue,
né il corpo era felice,
solo l'anima come un fico saltava al palato
come farfalla per il cielo sereno!

Dio mio, cosa fare nell'attimo in cui l'uoomo ti vede
e crede che sia lui, triste per le tante piaghe sul corpo?

Né la gloria, né l'amarezza, non hanno più quel suono
chiassoso
che senti quando credi che tutte le cose del mondo
ti si mettono ai piedi –
attraverso il grido t'insinui com'in una donna
che ti seppellisce e ti fa risorgere mille volte!

Poi la terra non ha più bisogno di te!

Forse il cielo, ti dici!

Frumuseţea

Stă desfăcută la nasturi si buricele degetelor îi ating sfârcurile,
stie ea de ce acolo caută degetele cuiburi de îngeri,
stie ea că nici acolo
nici în altă parte nu sunt îngeri
ci doi drăcuşori care se zbenguie ca luminţele în oglindă
când ea se prăvale si nimeni nu o mai poate prinde,
ştie ea cât de fragile sunt braţele care se arcuiesc pe sub ea,
cât de jucăus devine trupul când cade în gol,
şi acolo totul se pierde cu bună inconştienţă,

stă, nu s-ar zice, nepasatoare, chiar daca nu se află acolo,
pe o margine de pat,
ştie ea cât de dulci îi sunt buzele,
ştie ea cât de adânci îi sunt picioarele,
cât de fierbinte îi este mijlocul,
cât de dulce,
şi nimic din ce face nu lasă a se înţelege că ea ştie,
că mai curând aşa este firesc,
să fie pentru fiecare cât secunda prin care trece
să rămâna o veşnicie,

despuiată si liberă ca o puşcărie în care toţi ar intra
să stea după gratii,
ştie ea că nu peste multă vreme o să i se ducă pielea la împăiat,
şi asta o ştie,
dar nici o vorbă sângerie nu o poate deranja
când pe buzele ei se odihnesc stoluri de ochi
pe care îi mestecă si-i aşază pe şolduri,
muşuroi de furnici alungate de beţişoare de ceară
pe care le topeşte pe loc,

stie ea că nu este biserica în care să nu se adune
mii şi mii de păcate pe zi...

La bellezza

Sbottonata, si tocca i capezzuoli con i polpastrelli delle dita,
lei sa perché lì cercano le dita nidi d'angeli
lei sa che né lì
né in in altra parte ci sono gli angeli
bensì due demonietti che si trastullano come i lumicini allo specchio
quando lei precipita e nessuno può più prenderla,
lei sa quanto fragili sono le braccia che s'inarcano sotto di essa,
quanto giocoso si fa il corpo quando cade nel vuoto,
e lì tutto si sperde con spontanea incoscienza

sta, in apparenza, noncurante, anche se non si trova lì,
sul margine del letto,
lei sa quanto dolci sono le sue labbra,
quanto profonde le sue gambe,
quanto bruciante la sua vita,
quanto dolce,
e nulla di ciò che fa non lascia capire che lo sappia,
bensì che piuttosto così sia naturale
che per ognuno l'attimo che attraversa
resti un'eternità

spoglia e libera come una prigione in cui tutti vorrebbero entrare
a stare dietro le grate,
lei sa che fra poco la sua pelle verrà impagliata
anche questo lo sa,
ma nessuna parola sanguigna la può imbarazzare
quando sulle sue labbra si adagiano stuoli di occhi
che mastica e li aggiusta sulle anche,
formicai cacciati via con bastoncini di cera
che va sciogliendo sul posto,

lei non ignora d'essere la chiesa in cui si radunano
migliaia e migiaia di peccati al giorno...

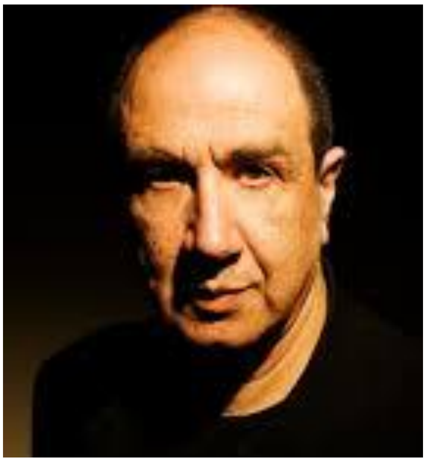

In commemoration of words that were stuck in my mouth:

A Literary autobiography by Ronny Someck

28 decembrie 1951, Bagdad, Irak

The attempt to write a literary autobiography is comparable to a police reconstruction of a crime case. The handcuffed suspect is brought to the scene of the crime and, facing the video cameras, recounts in detail the horrors that occurred, except that this time there is no blood. The policemen around him know that the circle is closing, and the suspect knows that the victim is absent, yet present, on the scene, and the camera lenses are a psychiatrist's couch with a roll of film in its belly.

One of the more savvy suspects once looked straight at the camera, and a moment after the re-enactment, stated that he admits the facts, but not his guilt. My attempt at a literary autobiography will be less of a police procedural, perhaps because it is hard to tell whether I am the patient or the therapist on that psychiatrist's couch. I was born in Baghdad on December 28, 1951.

I don't believe my photo album. That blond baby is me. The neighborhood where we lived was called Bustan Al-Khas. In the cafes along the Tigris Promenade, my parents drank tea and ate English cakes. They watched Farid Al-Atrash at Al-Hamra Cinema and Clark Gable at the Roxie Theater. The showcase of memories is concealed from the eye. So I imagine the coordinates of the flight to Baghdad as taken both by a toy plane and by a fighter jet. The runway starts at the Meir Elias Hospital, where a female German doctor brought me into the world; it continues with smells of Turkish Delight at the Shugra Market and ends in Al-Rashid Street, where I look for the Christian photographer who had a sign reading "Studio Ronny" over his shop, which inspired my parents to give me the name Ronny. Thirty-nine years after I was born there, I came back to Baghdad. Or, put more accurately, I came across Baghdad in February 1991 at the pathology lab in Soroka Hospital in Beer-Sheba. It was during the Gulf War, and I had come there to talk to a rescue and recovery unit. The soldiers were waiting for a chemical attack and, in the meantime, passed the time listening to lectures. I spoke about poetry, poetry with a roll of war film coiling in its camera. The stainless-steel refrigerators made a ticking noise, as horrifying as the coagulated blood stains on the plastic bags that lay in the garbage bins. Every few minutes, the ticking of the refrigerators would Ronny Someck's Literary Autobiography intensify, and I envisaged their doors wrenched off their steel hinges, scattering body parts in the space between the poems I was reading and the slovenly khaki uniforms of the reservists. Nearby stood a radio, waiting to transmit the code word "vipers."

I read war poems; poems written in gunpowder instead of in ink. At the end of the session, a soldier asked, "Tell us something about yourself." "Like what?" I asked. "Where were you born?" I inhaled deeply and said, "Baghdad."

Baghdad, February '91

Along these streets shattered by bombs, they would push my stroller. The nymphs of Babylon pinched my cheeks and swayed palm leaves Over the blond locks of my hair. What's left of it has since turned black, Like Baghdad And like the stroller when they fetched it from the shelter During the waiting days of another war. Oh, Tigris! Oh, Euphrates! Serpentines of pleasure On the first map of my life. How did you turn to snakes?

Translated by **Michel Opatowski**

II.

When I was eighteen months old, I was brought to Israel. We lived in a transit camp, and every morning, my grandfather would take me to a café on Struma Square. He had his regular table there, where he would drink bottles of arak and talk to his friends exclusively in Arabic. The black box of his memories contained only Baghdad. From time to time, he would turn his head toward me and wet my lips with a few drops of arak. Most kids learn about lions from books or from visiting a zoo; the first lions I ever saw were those painted on the labels of Arak bottles. My first king of the beasts had a combed mane, wet from the dripping Arak, which blended well with the odor of jasmine twigs that the owner of the café put in a vase on each table. LION'S MILK

My grandfather was born in the lands of arak And the bottles had labels with drawings of lions, manes combed, posing as sheep.

"This is the king of beasts," his finger would tremble And the ink mapped in his thin mustache parallels of latitude and meridians of longitude. The jungle of my dreams. It's a good thing I lost my way, Otherwise Jack Daniels could have been my dad and gin would be rocking the tonic cradle in my throat And it's only into the empty bottles I wanted to throw out to sea That I've slipped a note in his memory Drunk with love. (Translated by Vivian Eden) In that café, Israel was a mere metaphor. Umm Kulthum's voice blends in my head with the clinking of backgammon dice and the murmurs of men's voices whispering every word the singer uttered. Her picture, which hung on the wall, used to frighten me. She was the *"large woman from the dreams."* Not my dreams, though.

Grandpa used to translate for me verses from her songs into broken Hebrew, trying to fish from my eyes at least half the passion that flooded his own eyes. My friends and I were in kindergarten then. They sang "We carry our baskets on our shoulders" and similar songs that helped to refine their Hebrew, while I was captivated by the hammers in that woman's voice that beat a melody of lost distant love. Later, when Umm Kulthum sang*, "I trained my eyes to look at you/ And if you don't come one day/ That day will be erased from my life,"* I secretly believed that that those lines were meant for me. Later I heard other voices, but the ritual of listening to her new song every first Thursday of the month continued. My parents knew that she was Nasser's favorite singer, that Nasser was the enemy, and that she often sang to Egyptian soldiers, honing the bayonets that were aimed at us. But against the magic of her voice, even logic slackened its muscles. Umm Kulthum is present in the poems I wrote about her, and in the force of a full orchestra unrolling a carpet for her vocal chords. Umm Kulthum taught me how to unravel threads from that carpet, and how to twist and twirl those threads into one association after another. She reminds me that I was born in Baghdad. I forgot to mention that her picture in that café hung next to a portrait of Ben Gurion. I**n reply to the question: when did your peace begin?** On the wall of the café by the immigrants' township Ben Gurion's hair blowing in the wind Hung by the sweet doughball face of Umm Kulthoum In the same kind of frame. This was in 1955 or '56, and I thought if They hang a man and a woman side by side They must be bride and groom. (Translated by Vivian Eden) One day, a year later, when I was already in school, we were told that Ben Gurion's wife was coming to visit us. We decorated the classrooms, put on white shirts, and were given little flags to wave when she arrived. I waited for Umm Kulthum, and was very disappointed that instead of the "great woman from the dreams," a tiny, jumpy woman showed up who spoke to us in broken Hebrew that sounded like Yiddish. From time to time, I dream of Baghdad. One morning, I tried to re-capture the dream. From the threads that were left, I wove this poem: BAGHDAD With the same chalk a policeman outlines a body at a crime scene I outline the borders of the city my life was shot into I interrogate witnesses, extort out of their lips Drops of Arak and imitate with hesitation the dance moves Of pita over a bowl of hummus. When they capture me, they will take a third off for good behavior And will lock me up in the corridor of Salima Murad's throat. In the prison's kitchen, my mother would fry the fish her mother Pulled out of the river, and she'd tell about the word "fish" Displayed on a huge sign over the new restaurant's door. Whoever dined there got a sliver of fish until One of the customers asked the owner to reduce The sign or enlarge the fish. The fish will prick his bones, will drown The hand that plucked its scales, and even Boiling oil on the interrogation pan Wouldn't get an incriminating word out of its mouth The memory's an empty plate, scarred with a knife's scratches On its skin. (Translated by Robert Manaster & Hana Inbar) For years, I tried to erase the longitudes and latitudes of Baghdad from the map of my life. I tried to throw it out the window, but it came knocking on my door during the Gulf War. I realized then that I did not need to look for roots. I

never lost my roots. Baghdad is the East and it is planted in the garden of my mind next to the tree of the West. Two trees that are two languages, which the mixer of my mouth has fused into one language. Sometimes I feel that those languages are like the cat and mouse in a familiar anecdote. The cat chases the mouse, which hides in a burrow. The mouse hears a bark, and his mousy brain reasons thus: since I hear a bark, it means that there is a dog outside and the cat has run away. The mouse leaves the burrow, stretches its limbs, lifts its head and sees the cat. I know, he tells the cat, "In a few minutes, I will become your lunch, but please explain to me how I heard a dog bark?" The cat smiles and says, "You have to be bilingual if you want to succeed in today's world.'' So what is the Orient? I ask myself. My provisional answer is this. The Orient is the crown that Muhammad Abd Al-Wahab placed on Cleopatra's head. The Orient is the dust left by a galloping horse on the road from Ras Muhammad to Nuweiba. The Orient is the ballet dance that the pita performs on the hummus plate. The Orient is the lacrimal sac hidden inside the throat of Umm Kulthum. The Orient is Mahmoud Darwish's suitcase. The Orient is two lines written by the tenth-century Persian poet, Omar Khayyam: "Ah, if I could hide in my poems/ When you recite them, I would kiss your lips." The Orient is the space between "Tfadal" and "Sahtein." The Orient is the arak bottle of Grandpa Saleh. The Orient is the rice dish of Grandma Habiba. The Orient is the faded picture of palm trees on the banks of the Tigris. The Orient is the place where the sun rises every day. The first book I ever read on my own was The Happy Prince. The prince was a statue "gilded all over with thin leaves of fine gold; for eyes, he had two bright sapphires, and a large red ruby glowed on his sword-hilt." At the end of the story, the prince is stripped of his gold. Between the first and the last lines, the prince—with the help of a swallow who was late in joining his migrating friends—has sent all his riches to the poor of the city. I cried a river of tears when I read this. I wanted to be like the prince, or like the swallow, or at least to be able to strangle the town councilors who ordered the demolition of the statue and threw his leaden heart on the dust-heap, next to the carcass of the dead swallow. Oscar Wilde outlined the territory for me. That first reading breathed life into the stone. The prince was more real to me than the Little Red Riding Hoods who roamed the Grimm Brothers' forests or Jack and Jill who went up the hill. I looked for the prince's marks in every book I read. At the time, I thought that stories were written in order to paint the world a rosy color, even when their endings were tragic. I believed that the reader was meant to continue the story, to shed a tear, and then extract some happiness from that tear. Happiness consisted of the feeling that every "good deed" somehow was related to the idea of that wooden statue. Years later, when I re-read the Happy Prince, I discovered satire there. I realized that Wilde was mocking the vanity and self-importance of the councilmen blinded by their arrogance. The prince and the swallow became, momentarily, accessories in a play where the main protagonist was the ego of the rulers. But this realization vanished when I again read the concluding lines of the story: "'Bring me the two most precious things in the city,' said God to one of his angels; and the angel brought Him the leaden heart and the dead bird. 'You have rightly chosen,' said God, 'for in my garden of Paradise, this little bird shall sing for everyone, and in my city of gold, the Happy Prince shall praise me.'" Once again, tears came to my eyes, and I knew that a strong text would always garner a gold medal in the Olympics of Feelings. My first screen idol was Johnny Weissmuller, the "real" Tarzan, as film distributors would insist. The jungle seemed like a bridge too far. Jane needed no make-up, and nobody forced Tarzan to go to school or to come to dinner on time. If someone had asked me, when I was eight to illustrate what freedom meant, I have no doubt what picture I would conjure up. I have grown up since. He, Johnny Weissmuller, has not. At the end of his life, he was hospitalized in a Hollywood nursing home, where the aging actor would occasionally make the walls of the house shake with dreadful jungle roars. Tarzans, like old soldiers, never die. Except that he died, in January 1984. Weissmuller was my natural selection when the elementary school teacher asked us to write an essay about a hero. Other kids wrote about Bar-Kochba or Meir Har-Zion, but I wrote about the jungle. Weissmuller had the soul of a poet. Not when climbing trees or when his fingers clutched the neck of a tiger, but in trivial moments, moments when the jungle transformed from trees with vines into the cardboard set of a black-and-white movie. I borrow from him the idea of childish courage, of the will to close my eyes in front of a sign saying, "Danger! border ahead." I borrow from him the realization that his death was a junction leading from dirt roads to the highway. JOHNNY The news of Johnny Weissmuller's death came on the radio in an army van On the road to Bet-Lid. The head that faced the jungles found the orchards of the Sharon. In January '84 even an orchard is a curiosity, So is a sprinkler Or a pitchfork. Nothing doing, the Land of Israel doesn't live here any more. From the clenched heart of Rabbi Yehuda Halevi only the body remained And in a basement on the street that bears his name I canSay to a woman: I'm turned on And she says: If you're turned on, show your engine. What a wonderful world With death-defying jumps from branch to branch, What winter birds hide in the horizon as in a woman's underwear. I wrote my first poems when I was sixteen-and-ahalf. The secret drawer was locked. I played basketball then and the coach asked us to shoot fifty free throws every day. When I went out on the basketball court, I found Amnon Navot there. We had an agreement; he

would collect all the balls that did not touch the net and, in return, I would listen to him reciting poetry. Thus, against the soundtrack of bouncing balls, Amnon quoted from Avidan, Amichai, Guri, Dor, Ravikovich, Reich, Wallach, Zach, Wieseltier, Horowitz, Penn, Gilboa, Alterman, and once even half a story by Kaniuk. He kept poetry books and issues of the literary magazine Achshav in his school bag. Navot was the locomotive to which I hitched cars of associations. "Just a little blood after eating the honey," he cried (quoting from a poem by Yona h Wallach) and, since then, I run across the bridge and the poems follow me. I sent my first poems to David Avidan. He responded immediately.

He read one of my poems on a radio program, and he called me after the publication of my first poem in the literary supplement of Maariv (edited by David Giladi). Avidan, in my eyes, was the hard asphalt that paved the "slowly soaring streets." He was "the simple, clear-cut fact/ That we have nowhere else to go." He was a poet cut out of the journal of dreams. The musical scale of his poems reminded me of Rock n' Roll stadiums rather than of concert halls. Many years later, when my daughter Shirly was born, he tried to teach me again. When I showed him how the girl points a finger at the lamp and says, "Light," he taught me to point that same finger and say "Edison." One day, when Shirly was a year old, he smiled at her, opened his arms and said, "Come." She cocked her head and said, "No." He tried again, but the girl did not change her tune. He was momentarily surprised, then took out a mini tape recorder and dictated the following poem. "The first word was 'No'/Then came words of consent, 'Yes,' 'Please,' 'Open the door for me,'/ 'Give me a present,' 'Give me money'/Then the refusals joined the consents/Until it became a hopeless tangle/And she remained in the corner, saying:/No,' 'Yes,' 'No," 'Yes'/Until she ran out of refusals and consents." That same week, he founded the Association for the Advancement of David Avidan's Work Around the World, visited Rony Kluger's Karate Institute to buy a samurai sword and, a few minutes later, lost the sword in a bet. Kluger and I let it go, but two days after that, Avidan brought the sword to a lecture on "The Connection between Karate and Poetry." The lecture took place at the Max Institute in Herzliya, and the audience consisted of students of the Wingate Institute. After the applause, Avidan fantasized about turning the lecture into a book and the hefty advance he would get. Kluger tried to bring him back to reality, hinting that the Wingate finance department could not even spell the word "advance." Avidan ignored the comment and invited us to a séance that was to take place a few hours later. Kluger went. I make a point of dwelling on the pace of that week. It is the measure of the energy that man had; his poems were the soundtrack of a movie he had made about himself, all his life. I dwell on the pace because I am in love with the air that is sliced by the blade of that samurai sword. The third time I went to see the play It's Turning, Joseph Mundy asked if I wanted to be the production manager. I was seventeen and a half, and my experience with the theater was limited to Meir

Margalit playing Moliere and Something Funny Happened to Me on the Way to the Suez. It's Turning showed me that theater is not a beauty salon. Mundy and his actors (Miri Fabian, Zecharia Toby, and Shmuel Wolf) sent the text of the play to the torture chamber of the soul. Naturally, in those days, I had the somewhat silly dream that one of the actors would break a leg and I would have a chance Ronny Someck's Literary Autobiography] 19 [to play Herzl, Kafka, or the secretary in that play. But, thank God, no leg was broken, and I continued to operate the lights, climb the scales of Yossi MarHaim's music, and watch every night how the air of the Theater of the Absurd filled those who descended to the basement of 256 Ben Yehuda Street. Alfred Hitchcock once said, "Drama is life with the dull bits cut out." He must have been thinking of dramas played in front of upholstered seats. The basement on Ben Yehuda Street could barely offer a few stools, but the performances sure swayed the seismographic needle; the earthquake was imminent. Many years later, Mundy wrote to me," Remember, it was there at It's Turning that your big mess started…." During the last year of my military service, I worked as a counselor to street gangs in Bet Shemesh. Before that, I had worked at Ketziot Camp. The transition to street gangs was, above all, a mental one: from dealing with male and female soldiers at a place where the library contained Sartre's Intimacy to dealing with boys whose only reading material was arrest warrants. Until then, I never believed it was possible to grow up without listening to Pink Floyd's Atom Heart Mother, or that you could spend a whole night arguing about the difference between the detention cell at the Russian Compound and the police station in the village.

From those kids, I learned that a knife is primarily a knife, and only then a metaphor for the word knife; I learned that the first rule of the jungle is that there are no rules. And above all, I learned that if you bang your head against the wall, chances are you will break the wall as well. Once a week, I would run away from that place. My refuge was a creative writing workshop. My encounter with other writers was both wary and intriguing. "Every man," wrote Avraham Halfi, "is a little pope in the Vatican of his life." But the real popes were the instructors at the workshop. Amichai spoke about diet and about his conviction that he was not teaching us how to write, but how to erase. Dan Pagis fortified the concept of "reduction."

T. Carmi painted our faces with Native American war paint when presenting us with three verses from an eagle-eyed poet, and Amir Gilboa sat facing us with poems etched on his forehead. I had a sense that the poets had suddenly come down from the bookshelves and became flesh and blood. But more significant than what happened in that room was what happened on the way from Batei Mahse Square in the Old City to Jaffa Gate. It was a Socratic walk. Amichai taught me that poetry could be found in a crate of tomatoes at a stall in the Old City, and Amir Gilboa would stop by the shop of an Armenian Ronny Someck's Literary Autobiography] 21 [tattoo artist and say to me, "One day you will write a poem about this." "Poetry," wrote Christopher Fry, "is the language in which man explores his own amazement." To this amazement, I add a scratch. A SCRATCH ON THE ELBOW OF POETRY Some poets are eye doctors, Instilling drops to dilate the pupil of the sky, and a feather Drops from the belly of a wounded bird, trapped at the end of the line. Some poets are orthopedists, who take apart the bird's spine, And their finger, like a burglar, climbs the drainpipe of the vertebrae In the wall of the back. Some poets are witch doctors, looking For a word that would dwarf the birds' sounds To a solo flute. Some poets are dentists And that word bites their lips. Some poets are forever a bandage And the words are an antibiotic smeared underneath Like metaphoric birds on the eternal scratch On the elbow of poetry.

I met Yonah Wallach at a teahouse in Tel Aviv. It was called "Nineveh." Perhaps it sounds a bit strained, but there is something mystical in the association between Yonah and the place called Nineveh. Yonah was not "born from the sea," but she knew the storm well; and yet, there was no whale swimming in our Sea of Love. That night at the teahouse, she gave me a copy of "Things" and wrote, "With the ripening of fruit and the fulfillment of Eros." If I need five lines to introduce her, it is easy to quote from her poem. "A grizzly bear raised me/Starmilk was my main nutrition/The first thing I saw/In my life, I mean that I can remember/was how can I forget?" Indeed, how could I forget? The grizzly bear extended the territory of her life to the borders of legend. Star-milk was a magic potion, and there, in front of the metaphorical mirror, it was easy for her to shatter the glass, collect the broken pieces, and fashion them into a new mirror. "Hebrew," she wrote in one of her poems, " is a bathing woman." Yonah knew how to soap the words with a hard hand and with a soft hand. Her dictionary was a Tower of Babel that spoke all the languages, and from their mixture, she created a new language. She was the scaffold connecting the words from the penthouse of language to those in the basement. In the same poem, she wrote that, "Hebrew is a sex maniac" and several lines later, she wrote that "Hebrew is Bathsheba cleansing herself." We are talking about alchemy here: the ability to bring the words down to street level. I still stand there, at the shoulder of the road, waving to her. The first culture war I took part in was the one waged between Elvis Presley's camp and Cliff Richards' camp. Cliff's fans came mostly from the good kids of the youth movement, while we—Elvis fans— A Poet Writes the Blues] 24 [were a metaphor that you could put on the backseat of your motorbike. As soon as we heard one of Elvis' songs, the words would put on black leather suits and boots that were made only for the gas pedal. There was no thought of the blackened fingernails of the mechanic who cleaned an exhaust pipe. I wondered how, in the movies, Elvis could come out of a swimming pool with neatly combed hair, smoothed with Brilliantine, exactly as he was before jumping in. On the whole, this connection between Elvis and hair gel reminds me of Sabah, the king of our neighborhood in my youth. Sabah grew out his short hair with the sole purpose of treating it with gel. It goes without saying that he was an Elvis aficionado and dreamed of owning a motorcycle. His dad used to come out of the house in his pajamas to buy a block of ice; a meeting between father and son could take place only in the synagogue. Sabah was once given a ticket to a performance of Cliff Richards at the Ramat-Gan Stadium. On the day of the show, he was conflicted—should he go to the performance or burn the ticket? In his mind, there could be no image of Cliff holding a motorcycle handlebar. Consequently, to this day, I have the smell of burned ticket in my nostrils. I renew the war paint on this ancient dispute, because in the final analysis this is a poetic dispute

about style. Or, in other words, can you sing only about the rose, or do you have to mention the thorns on its stem? Even back then I favored the thorns. Music was the tunnel, and the light at the end of the tunnel was the headlights of a charging car. Thus, Elvis's Rock n' Roll led me to the suicidal voice of Jim Morrison, to Eric Clapton's guitar that knew how to clench fingers into a fist, to the alcohol-soaked voice of Marianne Faithfull and, eventually, to the minefield of the New York avant-garde. Elliot Sharp, the musician with whom I recorded a few pieces, plays like someone sweeping plucked feathers on the floor of a slaughterhouse. "Music," I once wrote about Sharp, "is never the last request/Uttered by the victim's lips in front of the rifles' strings/It is the escape route in the rusty heart of/Barbed wire fences." In my poems, I try to glorify that rust. In 1993, I was invited to a big cultural event in the city of Lodz. The clock of the city had stopped in the fifties. The streets reeked of vodka, which was sold in cans stored in

refrigerators next to Coke cans. The alcohol proof was quite high, and 17-year-old girls apologized when they mixed it with grapefruit juice. I met Allen Ginsberg in the dining room of a school for cooks and waiters. Ginsberg asked for asalad and, like the rest of us, got a pile of potatoes. I wanted to tell him that he was one of my basic food groups, but next to a pile of potatoes, that could have sounded tasteless. A few hours later, we stood on the stage of the Artists' Museum for an evening of poetry reading. At the end of the evening, I told Ginsberg that he was the open eyes of my American dream, so it was strange to meet him under Polish skies. He smiled and gave me the Polish edition of his poems. Above the dedication he drew a face and inside it he wrote, "Tiger." P.S. I could probably narrow down my entire literary biography to the two years during which I stuttered. Two years of almost complete silence. The silent one, especially if he is nine years old, is the ultimate listener. The silent one is a subversive member of the underground. The silent one is the avenger. REVENGE OF THE STUTTERING CHILD I speak today in memory of the words which once stuck in my mouth In memory of the toothy gears which crushed syllables Under my tongue and smelled the gunpowder In the gap between the gullet and the arid lips. My dream then was to smuggle the words packed like stolen goods in the mouth's warehouse, To rip the cardboard boxes open and pull out the toys of the alphabet. The teacher would lay a hand on my shoulder and say that Moses, too, stuttered by nonetheless made it to Mt. Sinai. My mountain was a girl who sat next to me in class, and I had no fire in the bush of my mouth To ignite before her very eyes, The words consumed by my love of her.

Translated by **Vivian EDEN**

Rice Paradise

My grandmother didn't let us leave rice on the plate.
Instead of telling us about hunger in India and the children
with swollen bellies, who would have opened mouths wide for each grain
she with a screeching fork would drag all the leftovers
to the center of the plate and nearly in tears
tell us how the uneaten rice
would rise to the heavens to complain to God.
Now she's dead and I imagine the joy of the encounter
between her false teeth and the angels
with the flaming sword at the gates
of rice paradise.
They will spread, beneath her feet, a carpet of red rice
and the yellow rice sun will beat down
on the white bodies of the Garden's lovelies.
My grandmother will spread olive oil on their skin and slip
them one by one into the cosmic pots of God's kitchen.
Grandma, I feel like telling her, rice is a seashell that shrunk
and like it you rose from the sea.
The water of my life . .[4]

[4] Wikipedia

Eugen ONISCU

Inima străinului

2.

Nuvelă-foileton

În dimineața zilei de duminică în care Elena avea să fie invitata lor, Eusebiu se simțea foarte emoționat și puțin stresat. Plecă să cumpere pâine de la un magazin din cartier. Pe drum se întâlni cu unii vecini pe care îi salută politicos, observă că unii îl priveau straniu, pe când alții îl cercetau stăruitor din priviri. Se întâlni și cu Relu un fost coleg de școală. Relu când îl văzu îl îmbrățișă și îl sărută pe ambii obraji, apoi îl invită să servească împreună o cafea. Se ajezară amândoi la terasa unui bar din cartier, după care Relu animat fiind de bucuria întâlnirii lor întrebă:

– Cum ți-a mers pe acolo printre străini?

Eusebiu în linii mari îi povesti viața lui de emigrant și chiar despre divorțul său dar fără a intra în amănunte prea intime. Relu îl ascultă atent privindu-l cu ochii săi mici verzi care reflectau în acele momente compătimire pentru tot ce suferise Eusebiu. Apoi fața rotundă a lui Relu ce de obicei emana bucuria de a trăi, se crispă puțin într-o expresie de tristețe și spuse:

– Nici mie lucrurile nu mi-au mers prea bine în viață, am divorțat apoi am avut și alte relații care au sfârșit rău. Locuiesc singur și lucrez la Kaufland unde descarc marfă și o așez în rafturi, iar salariul nu este prea mare. Timpul liber mi-l petrec într-un mod minunat atunci când găsesc câte un prieten cu care mai pot discuta, în rest singurătatea de acasă mă ucide, de aceea doresc sociabilitate, vreau să stau cât mai mult între oameni. La muncă îi înveselesc pe toți cu felul meu de a fi, deși în interiorul meu mă roade singurătatea. Însă cele mai dure momente pentru mine sunt orele grele ale nopții când nu pot dormi, îmi revăd viața punct cu punct observând un șir întreg de eșecuri, și mă gândesc la femeile ce sau perindat prin viața mea, îmi dau seama că m-am purtat rău cu ele și le-am făcut rău, poate de aceea am rămas singur și sufăr. Tu măcar ai fost bun la învățătură, ai urmat școala mai departe și ai dobândit un bun post de muncă pe care din cauza decepției în iubire l-ai abandonat. Pe când eu nu am învățat, mi-am făcut de cap și asta m-a costat, apoi am muncit din greu în construcții un timp până ce am ajuns la Kaufland. Viața m-a îngenuncheat uneori dar niciodată nu m-am lăsat bătut pentru că am în mine o bucurie uriașă de a trăi cu care m-a înzestrat Dumnezeu, iar după ce străbat perioade de tristețe mă înveselesc și îi caut pe oameni pentru că vreau să comunic cu ei. Atât de mult îmi place să comunic încât nu pot trăi o viață retrasă. Aud că sunt unii ce preferă o viață cât mai izolată însă pentru mine nu funcționează așa ceva, și poate că și tu trăind printre nemții ce sunt reci, invidualiști, egoiști, și nu prea sociabili te-ai învățat să trăiești ca ei.

– Da, asta cam așa este, deși țin să menționez că am întâlnit printre nemți oameni deosebit de educați și altruiști.

Apoi discutară îndelung despre anii de școală și alte amintiri comune după care se despărțiră. Eusebiu după ce luă pâine se întoarse acasă unde știa că trebuia să vină Elena. Totul era ca înfășurat într-o atmosferă de sărbătoare, masa fusese așezată de Cristina în sufrageria casei unde totul sclipea de curățenie, fața de masă era albă, tacâmurile de pe masă sclipitoare și peste tot trona voia bună. Tatăl lui îmbrăcat ca de sărbătoare îl privea cu bunăvoință. Eusebiu când privea acea masă și mobila sufrageriei cu vitrina plină de bibelouri, fotoliile de culoare grena, canapeaua mare îmbrăcată într-un material asemenea pielii tot de culoare grena, și mica lor bibliotecă își dădea seama că toate îi aminteau de mama sa și de ocaziile speciale când lua masa cu toții în sufragerie.

Pe pereții din sufragerie erau tablouri cu picturi pe care le pictase mama sa, vaze cu flori,

peisaje naturale, știa cât de mult iubise mama sa ce fusese talentată la pictură acele tablouri. Apoi prin mintea sa începu să i se perinde amintiri din copilărie și adolescență petrecute alături de mama sa. Pe atunci totul fusese frumos iar peste toate amintirile copilăriei și adolescenței sale trona chipul mamei sale plin de acea iubire maternă ce mereu era atentă la nevoile lor. Nu putea accepta moartea ei și faptul că vedea acele lucruri din sufragerie de care ea fusese legată, îl determina să tragă concluzii dureroase: „O, cât de trecători suntem! În urma noastră nu mai rămân decât amintirile pentru că suntem cu toții niște ființe atât de vulnerabile și sortite morții. În curând se va duce și tata și viața va merge înainte, iar cei morți dragi nouă nu vor mai rămâne decât în inimile noastre și în cele mai frumoase amintiri."

Invitata lor din acea zi Elena, era o femeie de treizeci și șapte de ani căreia îi murise bărbatul în urmă cu doi ani de cancer. Lucra ca profesoară de muzică. Avea o fată de paisprezece ani ce avea o problemă la una din valvele inimii și trebuia operată în cel mult două luni. În perioada când Eusebiu venise în concediu ea era foarte stresată datorită faptului că pentru aș opera fata la o clinică privată îi trebuiau în jur de două mii de euro, iar zilele se scurgeau și nu reușea să strângă acea sumă de bani. De aceea era foarte stresată și alertată în acea perioadă, gândul îi era mai tot timpul la Felicia fata ei și cum ar putea procura acea sumă de bani. Locuia împreună cu mama ei în casa părintească. Aproape că nu ar fi dorit să accepte invitația familiei Bădescu, însă Cristina cea mai bună prietenă a ei insistase mult și îi dezvăluise faptul că acolo va fi și Eusebiu cu care ar fi minunat dacă ar face cunoștință. Elena obiectă că în acea perioadă nu era interesată de cunoașterea unui bărbat, totuși de dragul prietenei ei acceptă invitația.

Elena era de înălțime mijlocie, având părul lung șaten, ochii negrii, fața rotundă, destul de simpatică, de felul ei era foarte autoritară uneori aproape fără să-și dea seama se comporta foarte autoritar cu cei din jurul ei ca și cu elevii de la școală. În mare parte de la Cristina cunoștea poveste vieții lui Eusebiu. În acea zi în care era invitată pătrunse în casa familiei Bădescu foarte preocupată de problema ei ce o măcina, fiind îmbrăcată într-o rochie albastră de vară, încălțată cu sandale negre, având cu ea poșeta ei neagră de care nu se despărțea atunci când mergea la școală. În timp ce făcu cunoștință cu ea, Eusebiu rămase plăcut impresionat de înfățișarea ei și modul ei de a fi. Se așezară la masă, deși mâncarea era foarte bună, Alin și Cristina își dădeau tot interesul ca totul să decurgă cât mai bine și să existe o atmosferă de voie bună. Eusebiu avea impresia că Elena atunci când se raporta la el devenea foarte rece și distantă. Îi dădea impresia că dorea să păstreze o anumită distanță și să-l cunoască mai bine. La un moment dat discuția ajunse la viețile emigranților și la exodul masiv al celor ce pleacă. Și Elena spuse adresându-se lui Eusebiu:

– Cum ai putut tu să arunci peste bord toată școala pe care ai făcut-o și postul ce l-ai avut și să pășești în necunoscut? Pentru că toată viața de emigrant din câte înțeleg eu nu este decât o viață marcată de incertitudini. Înțeleg că a existat o anumită problemă ce te-a împins în acea direcție, dar eu personal nu pot să fac așa ceva pentru că aici am locul meu de muncă pe care l-am dobândit în urma studiilor, o am pe mama și fetița mea, prietenele mele, și sunt legată de locurile natale unde am siguranța zilei de mâine încât nu pot să las totul și să caut aventura prin alte țări. Nu regreți niciodată faptul că ai lăsat totul și ai plecat?

Eusebiu simțind privirea ei ațintită asupra lui se intimidă puțin însă reuși să-și revină repede și răspunse la obiecțiile și întrebarea ei:

– A fost un timp când mi-a părut rău, dar acum nu pentru că m-am obișnuit cu viața de emigrant iar în occident trăiesc destul de mulți români ce caută o viață decentă.

– Îl vom determina să nu se mai întoarcă acolo ci să rămână acasă și să lucreze cu Alin în șantierul naval, zise tatăl său.

– Da, interesant deci cu toții plănuiți să-l opriți acasă, spuse puțin ironic Elena.

– Se pare că toți au complotat împotriva mea pentru a mă reține.

– Trebuie să rămână, nu îl vom mai lăsa de data aceasta să plece, întări din nou tatăl său.

Eusebiu se intimidă din nou, nu îi plăcea faptul că toate acele lucruri se dezvăluiau. Cristina intui totul și schimbă discuția, întrebând-o pe Elena dacă a reușit să facă rost de banii necesari pentru a o opera pe Felicia. Elena în linii mari începu să le vorbească despre prețurile exagerat de mari de la clinicile private și termină spunând că nu își pierde încrederea și că va face rost de bani. Povesti cum fusese refuzată de două bănci pentru a face împrumutul de care avea nevoie. După ce terminară masa Cristina propuse ca Eusebiu să o conducă pe Elena acasă.

Ziua se pleca spre seară. Pășeau pe stradă unul lângă altul ca doi străini. Eusebiu avea sentimentul că ea era foarte rece și distantă. Îi răspundea sec la întrebările lui și conversația nu se lega de fel. De când auzise de problema ce o apăsa pe Elena, îl frământa un gând și anume cum să facă să-i ofere el acea sumă de bani de care avea nevoie dar să procedeze în așa fel încât să nu o

jignească. Observase că Elena era o femeie foarte mândră și se temea să înceapă discuția în acel sens. Însă după un timp în care se apropiară de casa ei spuse încurcându-se puțin:

– Eu pot să-ți ofer suma de bani de care ai nevoie dacă tu…

Se înroși puțin și nu mai putu continua, văzu cum Elena deodată se schimbă la față, părea chiar foarte indignată.

– Ascultă, drept cine mă crezi? Voi cei care veniți din occident cu bani pe care numai voi știți prin ce mijloace ia-ți câștigat credeți că aici la noi totul este de vânzare! Ai impresia că dacă îmi dai acești bani eu îți voi sări în brațe…

– Mai înțeles greșit de tot…

– Nu mă întrerupe când eu vorbesc, zilele trecute a venit un individ pe nume Doru pe care tot prin intermediul unei prietene l-am cunoscut. Ei bine acest Doru a apărut cu un mercedes ca să mă impresioneze și după ce am luat masa împreună cu el, prietena mea și soțul ei la un restaurant, Doru m-a condus acasă și în timp ce voiam să cobor din mașină în fața casei mele îmi pune mâna pe umăr și îmi spune: „Uite Elena cum stau lucrurile, dacă pe perioada cât voi sta în concediu vei fi drăguță cu mine eu îți voi da suma de bani de care ai nevoie. Cred că mă înțelegi foarte bine." M-am abținut pentru că sunt o persoană educată să nu îi dau o palmă dar am exclamat plină de indignare: „Nenorocitule cum poți vorbi așa și cum crezi că eu aș putea cade așa de jos. Se pare că dincolo de incultura ta pe care timp de o oră a trebuit să o suport la masă ești și un om fără scrupule. Să nu cumva să mai apari vreodată pe la poarta mea." Am plecat indignată din mașina lui, iar acum constat că toți cei ce veniți din occident sunteți la fel. Oare nu vă este rușine?

– Încă odată îți repet, pe mine mai înțeles total greșit, eu doar voiam să spun că îți ofer suma de bani de care ai nevoie fără ca tu să te simți ofensată și fără a pretinde nimic în schimb. Iar dacă nu poți accepta eu îți ofer banii și sub formă de împrumut. Dar se pare că încă ești sub influența propunerii mârșave a acelui individ și de aceea ai reacționat atât de vehement.

Elena tăcu și lăsă puțin capul în jos, părea căzută pe gânduri. După câteva clipe ridică capul și îl privi pe Eusebiu, în privirile ei era ca ceva de gheață. Pe Eusebiu acea privire îl tulbură.

– Uite care este treaba, poate că tu ești un specimen rar și nu ai gânduri meschine ca Doru. Însă crede-mă, eu în aceste momente nu simt nevoia să încep o relație. Am multe alte probleme pe cap și nici de pretendenți nu duc lipsă. Așa că ar fi mai bine să nu îți faci mari iluzii cu mine și să-ți cauți pe altcineva. Iar în privința banilor, chiar nu pot accepta pentru că asta înseamnă chiar dacă tu ai cele mai bune intenții să rămân îndatorată față de tine și nu pot accepta așa ceva. Mă voi descurca așa cum întotdeauna în viață m-am descurcat când m-am confruntat cu probleme. Iar acum trebuie să mă întorc acasă pentru că fetița mea mă așteaptă. Îți doresc toate cele bune.

Spunând acele cuvinte Elena îi întoarse spatele și plecă spre casa ei. Eusebiu rămase câteva clipe privind în urma ei. Își dădu seama că făcuse o gafă în modul cum procedase pentru ai oferi bani. Înțelegea că Elena avea o inimă mândră și fusese jignită de Doru și de aceea totul se soldase cu un eșec. Porni spre faleza orașului cu gândul de a rămâne puțin singur cu propiile sale gânduri. Ajuns pe faleză se așeză pe o bancă și privi soarele ce cobora spre asfințit și cum razele sale se răsfrângeau în apele Dunării. La țărm erau ancorate câteva ambarcațiuni ușoare iar la celălalt mal se întindea un sat de pescari pe a cărui plajă cândva ca copil alergase, se zbenguise plin de bucurie și inocența copilăriei. Se răvăzu apoi ca adolescent, vara mergând împreună cu alții de vârsta lui pentru a face baie și plajă. Totul era diferit pe atunci, își aduse apoi aminte de clipele când însoțit de Adina veneau pe faleză și totul părea să fie frumos între ei doi. Dar totul se spulberase din cauza perfidiei lui Cosmin.

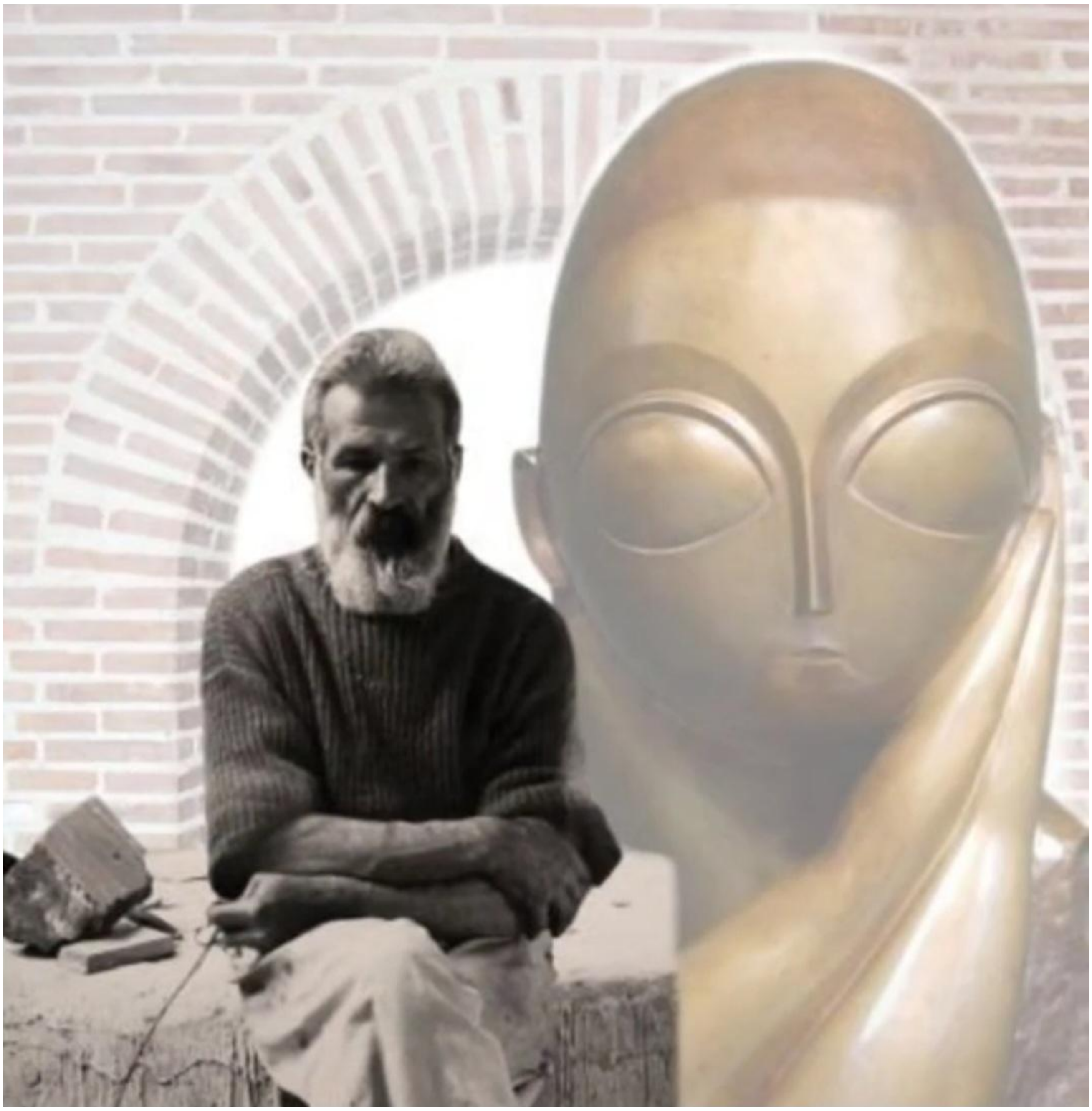
Făcu un efort și schimbă cursul acelor gânduri dureroase și contemplă din nou apele Dunării și razele roșiatice de soare ce se oglindeau în apă. Departe, la orizont cerul și întinderea apelor păreau că se contopesc asemenea amintirilor frumoase și triste ce se suprapuneau în mintea sa. Simțea din nou un fel de chemare a occidentului, nu ca să facă neapărat bani ci asemenea marinarului care odată ajuns pe uscat duce dorul apelor mărilor și oceanelor, asemenea acelor personaje pe care în vremea adolescenței le descoperise în cărțile lui Karl May și care duceau dorul vestului sălbatic atunci când ajungeau în lumea civilizată. El simțea nevoia să plece din nou spre occident pentru că acolo în iureșul vieții de emigrant simțea că îi este locul.

Îi părea rău de tatăl său și de faptul că îl va îndurera din nou. Dar ce putea să facă acasă să lucreze cu Alin și apoi să înceapă să se adapteze în România. Poate dacă Elena ar fi acceptat să înceapă o relație de prietenie sau măcar dacă iar fi dat o speranță poate că ar fi rămas. Dar așa să trăiască singur în orașul natal i se părea un chin prea mare. Cel puțin în Berlin se pierdea în mulțime și apoi îi plăcea marele oraș cu oazele sale naturale și spera să-și găsească acolo o tovarășă de viață, unde șansele erau mai mari. În sufletul său la acel capitol erau contradicții mari,

uneori voia să rămână singur și alteori dorea din toată inima o soție. Pe cineva care să-i fie alături ducând împreună cu el tot greul vieții. Se simțea din nou înfrânt la acel delicat capitol și simțea că cel mai bine ar fi să se întoarcă înapoi.

Știa că în Berlin inima i se va ușura pentru că acolo viaţa îl va cuprinde și împinge să trăiască intens, să ia decizii, să lupte cu valurile vieții de emigrant. Dar și acolo exista acea lume a celor implicați în traficul de droguri și prostituție și uneori pe străzile Berlinului se intersecta cu astfel de oameni sau auzea istorii halucinante despre viața acelor oameni. Însă existau și acele culoare trasate de civilizație pe care în mod decent își putea trăi viața sa. Deci era clar, nu mai putea rămâne decât zilele de concediu ce le mai avea și apoi să se întoarcă înapoi ca unul ce își cunoștea foarte bine drumul. Avea impresia că viața sa era asemenea apelor Dunării ce curgeau trecând prin orașul său natal și ajungeau departe străbătând orașe și țări.

Va urma...

Constantin BRÂNCUȘI

Arta Regală

Ordinea Creației e necesarmente pe seama unui Cunoscător...
Theometria fiind simultană cu Conștiința!

Omul, o rezolvare a **Matematicii sacre** prin: densitate energetică, vibrație, iubire, frecvență, intuiție, ritm, informație, chakre, sunet și tăcere, trebuie, în sfârșit, să acceadă la înțelepciunea lumii, folosind Cheia **Numărului...** Aurul Gnozei se dobândește exclusiv în athanorul acestei Științe cosmice, unde se impune **inspirația divină**. Va fi în stare să acceadă la rânduiala transcendentă a Sa abia cântărind în chibzuință măsurile modelate de Mathesis universalis. ..

„Partea" se amplifică în „Întreg", iar a cunoaște „partea", presupune revelarea „matricei Întregului", a Freamătului Vidului. – Dar, cum?... Prin **hermeneutică** (semantica) și **mensurabilitatea** instituită de „Mathesis universale" (sintaxa), într-un cod de referință, **o structură theometrică**, înlesnindu-se, astfel, desfășurarea Informației Spiritului sub o catenă predicativă a ritmicității cosmice. Este cazul unui spațiu metrizabil al Mirabilei Geometrii algebrice care ne dezvăluie că în natură, deci și în Arta autentică, conform unor niveluri și densități de energie, mișcarea se poate desfășura , sub ideea Frumosului divin, numai pe anumite orbite predefinite, **matematizate**, ținând de un Centru, o Axă, o Angularitate și o Rată geometrică de „expansiune"... Frumusețea, așadar, nu este, dacă nu o vezi, nu o **matematizezi** în sintaxa sa, într-o configurație theometrică.

Spiritul face Lumea conform unor algoritmi matematici (despre care vom vorbi!), algoritmi ce au însușirea de a genera Schimbarea continuă, succesivitatea, fiind, așadar, purtători de acțiune. Acesta a ales Omul, entitate ontologică posesoare a conștiinței de sine potențială, care, înțelegând Mathesis-ul divin, poate să re-facă Facerea sub pecețile armoniei prestabilite. Dar lămurirea accederii spre Transcendență are, musai, purcederea în Imanență... Căci numai coborând inițiatic în Lăuntrul nostru și aflând acolo concordanța cu ritmurile armonice ale micro și macro-cosmosului, putem a ne însufleți spre idealul Formei Arhetipale. Prin Mathesis putem vedea pinealic covalența între Theometrie și autentica sa Matematică, sub circumstanța când cele Două își împrumută sens una alteia. Astfel, vom fi în stare de a devansa pragurile „culturii chipului" către „**cultura animi",** cea a Asemănării noastre cu Spiritul Creator, **matematizant**, când locul Moirae-lor (Clotho, Lachesis, Atropos) este luat de precizia imperturbabilă a lui Ananke, iar poziția improbabilei bucurii a Luminii duale este așezată în Ethero-metria „întunericului" adânc, cel al Gravitației recesive.....

Și totuși, asemeni Filosofului (Socrate!), Brâncuși încearcă să revină în fața „Peșterii" de peste Douăzeci de lustri, scobind, gliptizând, adâncind, spre a ne arăta Lumina, chiar dacă și asupra lui a stăruit, și încă stăruie, întrebarea „aceea" pusă „acolo" către un nefericit ademenitor al confuziei, Glaucon, cel din Republica VII, Platon, Mitul Grotei: ... „iar dacă el ar trebui din nou ca, interpretând umbrele acelea, să se ia la întrecere cu oameni ce au rămas totdeauna legați și dacă ar trebui s-o facă chiar în clipa când nu vede bine, înainte de a-și obișnui ochii, iar dacă acest timp cerut de reobișnuire nu ar fi cu totul scurt, oare nu ar da el prilej de râs? Și nu s-ar presupune despre el că, după ce s-a urcat, a revenit cu vederea coruptă și că deci nu merită să încerci a sui? Iar pe cel ce încearcă să-i dezlege și să-i conducă pe drum în sus, în caz că ei ar putea să pună mâinile pe el și să-l ucidă, oare nu l-ar ucide?"... Răspunde Glaucon: „- Ba chiar așa!"...

Petru SOLONARU

Iossif VENTURA

S-a născut în Creta dar trăieşte şi munceşte în Atena, unde editează şi conduce revista ***Poeticanet***. A publicat pînă în prezent şase volume de poezie şi o **Antologie a poeziei ebraice din Evul Mediu**.

O culegere din lirica sa a fost publicată în Israel în 2008 (**Anthology of poems** – traducere în ebraică de Rami Saari; Carmel Publishing house), iar două dintre cărţile lui, traduse în limba engleză, au fost editate în Statele Unite ale Americii.

Printre constantele lui preocupări, se numără şi traducerea şi prezentarea trubadurilor occitani în Grecia.

Poemele sale sunt traduse în engleză, franceză, spaniolă, sîrbă, ebraică, italiană şi arabă. Publică eseuri şi poezii în multe din revistele culturale europene.

Este membru al Societăţii Scriitorilor din Grecia.

Dintre titlurile publicate, în ultima vreme, amintim:

- **Comments in Black**, editura Gavrilidis, 2006;
- **Zyklon**, editura Melani, 2009;
- **The game**, editura Dardanos, 2015;
- **Tanais, Kyklonio&Tanais** (Red. Heifer Press, 2015).

Prezentare şi traducere **Valeriu STANCU**

Petros Alovitos citeşte Andersen

...sferele de foc ţîşniră în haos rostogolindu-se în timp ce umbra lui, nedesluşită,
se profila pe reflectarea singurătăţii sale
Iossif Ventura
(Extras din culegerea ***Jocul***)

1. Hainele cele noi ale împăratului

Scenă cufundată în întuneric

Dar
Prin caleidoscop
se vede ţîşnind o sferă de foc.
Pescarului îi curge nasul.
Şi iată:

Începutul sfîrşitului nou început

Prins în cîrlig se zbate Pămîntul.

Cercuri care se repetă
Şi narcisele înflorite
Unghii şi dinţi tăioşi
Ofrande ale Opresorului

Poporul tremură, poporul plînge
Regele e gol

2. Fetiţa cu chibrituri

Te vei juca tu cu Leviatan
cum te joci cu o pasăre ?
(***Cartea lui Iov***, 41, 5)

Noaptea sapă brazde
Primul chibrit se aprinde
Gerul irită leziunile
Iar luna străluceşte ca o lamă.

Poporul tremură, poporul plînge
Regele e gol

3. Mama şi moartea

Ştii tu cînd caprele sălbatice aduc puii pe lume ?
Băgat-ai de seamă care este vremea cerboaicelor?
(***Cartea lui Iov***, 39, 1)

Începutul sfîrşitului nou început
Prins în cîrlig se zbate Pămîntul.

Floarea tăiată zace pe solul îngheţat
parfumul ei se rătăceşte în cîmpia
Asfodelelor
iar arbustul care înflorise, trunchi scheletic
sub asuprirea vîntului se încovoaie.

Poporul tremură, poporul plînge
Regele e gol

Monologul lui Petros Alovitos

Abel, viaţa ta se înnegurează sub lama lui Cain
Astăzi m-am născut şi am murit mîine
În tunelurile ciudate ale împărăţiei lui Hades
Voi rătăci şi vă voi vedea dintr-un somn care răneşte.
Abel şi Cain, amîndoi umbre care trăiesc mereu în mine.
Doi păianjeni în crăpături, cele mai profunde emoţii.

Voi rămîne pe loc ca să-mi salut prietenii
Înainte de a fugi spre un nicăieri pe aripi duşmane
Voi rămîne pe loc ca să-mi salut prietenii
Care vor trece încet, trişti, întinzîndu-mi mîinile
Ca nişte nori care se îngroaşă în negrul atotstăpînitor
Îndreptîndu-se spre pierdere şi spre cea mai întunecată uitare.

Sfîrşitul sfîrşitului este încă un început
La capătul cîrligului se răsuceşte pămîntul

Factorul

Hortensiei

Cineva bate la uşă
Bătaia răsună ca un do grav
E factorul, strigă ea
Cu o voce de neauzit.
Dintr-o parte el seamănă cu Hermes
Din cealaltă ai zice că e un înger
Poate Mihail, poate Thoth.
El ţine în mînă flori care poartă numele ei;
Hortensia.

Sărut mortal al tenebrelor
Aripi de porumbei
Suflul ploii
tăcere.

Iată tot ce îi aduce.
Copiii săi decedaţi
Mimis şi Leon
Flux de consoane
Suspine şi gemete.
Mama lor era o floare.
În regatul lui Hades
Nimeni nu-şi aminteşte de asta.
Ce suflet mort îi va aduce omagiu?

Ea va deveni un semn pe cer
Insignă – o lună.
Sub lucirea sa, ea va înainta
Şi acolo, în grădina
Unei lumi de apoi inaccesibile,
Va fi podoaba celui mai
Înalt arbore –
Hortensia

Spectrul

Lui Sergio Badilla Castillo

Sunt născut în aceeaşi zi
cu Galilei spune el
Am har
Sunt centrul lumii
Dar la rîndul tău
Cum tu te-ai înălţat în nori
umbră a arborelui fiinţei tale
spectru cu o mie de chipuri
iubire plouînd peste drumuri
puţ în deşertul Atacama
mineral şi sare

Ah, Sergio,
visul alunecă pe promoroacă
se pierde în Anzi
şi capul tău
care nu ţine decît de un fir
atîrnă greu
peste casele din Santiago
arborele se apleacă şi este doborît
zdreanţă destrămată ce rămîne

Piaţa

Cine sunt ei, cei care în plină amiază
înaintează ?

De ce se aud tobele bătînd?
Şi ce fac aceşti porumbei pe deasupra
flamurilor?
Ce cuvinte sunt cele care dansează, risipite
De un vînt care amestecă huiduieli şi
culori?

Piaţa umedă transpiră
Chipurile se reflectă prin fum
Şi un copil
Un copil care suspină
Cu inima însîngerată
Înşfacă viitorul cu o lovitură de pumn
Care devine rezistenţă

Lespezile din această piaţă respiră
Mii de sufluri
Mii de sufluri
Înrădăcinate
Înălţînd adîncul unei furtuni

Iarna este aspră
Cînd suflă vîntul; lamentări; deşert
Speranţa în flăcări pătrunde
pe ziduri înfloresc graffitti
Văduva aşteaptă în zadar; îngerul nu-i va
aduce pîine
Gîtlejurile, morminte deschise, înfăşoară în
giulgiu speranţele
Fără Mesia, fără Salvator, oamenii se
scufundă în mlaştini
Mama noastră aruncată într-o viaţă pierdută
Inima, vas spart
În căutarea semnului, lumea merge.

Ni se spunea, veţi învinge cînd vă veţi
supune.
Ne-am supus şi am găsit cenuşa

Pe fondul abundenţei au întins capcane
cu viclenie ne-au învăţat nelegiuirea
nu mai suntem decît un vas bun de aruncat
suflete moarte şi de toţi uitate

Să nu se bucure de mine cei ce mă
duşmănesc pe nedrept,
Cei ce mă urăsc în zadar şi fac semn cu ochii!
Să nu mai vorbească, să nu mai spună:
Văzut-au ochii noştri ce-aţi făcut

Neantul m-a zămislit
În neant mă întorc
Sunt un copac răsădit
Lîngă izvoarele apelor
Ca paiele m-am risipit
Viclenia mi-a săpat deja mormîntul

Cerşetor în prezent
În zadar întind mîna
Dincolo oraşul aşezat, solitar,
semănînd cu o văduvă
ajunsă roabă

Oh, aşezare obscură
Sufocată de fum
Frumuseţea, o narcisă
Prostituată a cafenelelor
Iar carnea-i putrezeşte
Sub sulemeneli ţipătoare

Piaţa umedă transpiră
Chipurile sunt umbre
Li se vede palida reflectare
Yiorgos, Pavlos, Stratis
Ca fulgerul teama se abate
Şi furtuna împărăţeşte

Vin şi revin
Şi, poc! lovituri de pumn, şi trosc! lovituri de
picioare!
Kostas, Nikos şi Loukas
Chipuri însîngerate
Este luna de semănat
Tot ceea ce în vers a fost scris
Va servi de mărturie, de lege
Pe fonograf sau pe hîrtie

Se face ziuă
Să-l aşteptăm pe secerător

Cine sunt ei, cei care în plină amiază
înaintează ?
De ce se aud tobele bătînd?

Muhammad Shamsul HUQ
Bangladesh, Dhaka.

Oprește războiul

Haos peste tot
Războiul este pornit.
Mediu înfricoșător,
Coșmarurile bântuie,
Acum nu este timpul pentru război,
Acum este timpul iubirii!
nu vreau război
Vreau securitate.
Vreau un mediu sigur
Pentru a salva lumea
Pentru a salva natura,
Voi spera-
Războiul trebuie să se oprească.

Toamnă

O, draga mea toamnă.
ești foarte frumoasă,
Dulce dimineață de toamnă
Amurg de după-amiază
Momente de seară
Păsările se întorc acasă.
Singuratatea noptii
Stelele ard,
Stelele așteaptă,
Văzându-mă, văd și eu.
Aceasta este o lume de vis,
Imi place foarte mult.
Florile înfloresc pe copaci.
Pasărea cântă.
O, draga mea toamnă,
Vederea ta magică -
  Te iubesc.

Înger al iubirii

Draga mea Iubire
Esti ingerul iubirii,
În magia Solemaniei
În frumusețea orașului Bilkis,
Cum te-ai împăcat
Vino din nou așa
Din cuvintele mele nespuse
  inima pecetluită,
Cald, iubitor
Cu dragoste cerească
scrisori
Pe cerul îndepărtat-
În acel pământ îndepărtat,
La poalele muntelui
Sub fântână,
Pe malurile râurilor,
canale peste marea furtunoasă,
Într-o casă singuratică
În dormitorul lui
Zboară, o, hupa mea comună
Spune-i tu
Sunt îndrăgostit de Ruba
esti o minune-
Rămâi mereu sclipitoare!

Traducere din engleză de
Liviu PENDEFUNDA

Vanja BAŠIĆ
Bosnia & Herzegovina

O să doară din nou

M-ai trezit aseară.
Cam doi.
ma trezesc.
Parcă plângeam.
M-am uitat în oglindă și o lacrimă a curățat.
Probabil din cauza zilei în care am plecat plângând.
Nici măcar nu m-am întors.
Îmbrăţişare.
Ultimul sărut pe care mi-l amintesc l-am dorit.
De ce te-am visat?
De ce îmi sunt sânii strânși?
De ce plâng, de ce m-am trezit?

Inima înșelătoare!

Port în mine o urmă a timpului nostru rămas exact așa undeva în viața asta unde îmi pare rău că nu te-am părăsit la timp.

Ce s-ar schimba asta?
Când a avut loc o întâlnire?
Pentru a reduce totul la tăcere.
Buze pe buze
Misiune imposibilă finalizată.
Nu este.
Toată lumea râde de noi.

Iată primăvara.
O să doară.

Cine poate ști ce se întâmplă cu oamenii?
Ciudat cu ciudat cumva fuzionat.
Ar trebui să fie ciudat că s-au despărțit?
Când fiecare este în lumea lui.
Când fiecare lucrează în detrimentul lui
Poate modelează fericirea.

Cineva trebuie să se predea uitării.
Din pacate,
cineva a zâmbit fără să se uite înapoi.

Cineva se trezeşte noaptea
din cauza unei părţi a inimii
ceva numit dragoste vine în vise.
Dormi, te trezești în noile zile
roagă-te la cer să nu se întoarcă în vise.
Chiar şi când e zi
el ştie că se întâmplă
gândurile călătoresc întrebându-se unde s-a dus totul.

Iată primăvara.
O să doară din nou.

Mariana Vicky VÂRTOSU

Chi sara Gianluca

Razele soarelui topea roua dimineții, ridicând-o la cer în valuri timide, nori roz, estompaţi de adieri ușoare ale vântului. Note muzicale pluteau ca petale de flori purtate de adieri parfumate, pluteau în jur ca o ademenire.

În toate cele patru anotimpuri, iau autobuzul spre serviciu, din aceeași stație. Un acoperământ unde-și făcea loc și ploaia și vântul și ninsoarea și soarele necruțător. Uneori foloseam umbrela, care-mi proteja doar capul, însă, niciodată suficient de bine încât să nu simt stropii reci ai ploii de toamnă, sau arșița verii injectându-mi obrajii.Ninsorile erau cum erau. Dar toate acestea deveneau decor pentru muzica oferită de tânărul, pe care-l ascultăm vrăjită, zilnic, strigându-și jalea, dorul, Tristețea în tonalitățile instrumentului său muzical. El avea o înfățișare bizară: nu prea înalt, dar zvelt, cu un ten măsliniu, neted, indescifrabil. Doi ochi mari, negri, cu privirea tainica, pironită în gol, în timp ce notele muzicale exprimate se înălțau la cer, ca niște rugi, sau coborau în infern cerșind îndurare.

La început am ignorat muzica, Tristețea ei… mesajul? Emoția frisonantă, frigul și spaima transmise, în loc să-mi determine depărtarea, m-au ademenit ca niște vrăji, treptat, iar muzica a devenit obișnuință, ca și cafeaua dimineții. Simțeam acut, dureros, nevoia acelei muzici, de parcă tocmai ea era singura în stare să umple golul sufletului meu. În fiecare zi, la aceeași oră, de parcă ne dădeam întâlnire, eu și tânărul muzician petreceam clipele înaintea urcării în autobuz, el cântând, eu ascultând, de parcă am fi fost singurii oameni de pe pământ.

- Iar ești aici, vagabondule, îl tachinau unii dintre pasageri, fără măcar să-i arunce vreo privire.

- “ De ce vagabond?” - îmi venea să întreb. Era îmbrăcat decent, și miroasea a curat, a proaspăt.Niciodată nu deranja pe nimeni, niciodată n-a jignit pe nimeni, doar a privit și a cântat. Tristețea profundă în care se cufunda, ca într-o baie, doar Tristețea nemăsurată pe care o transmiteau sunetele muzicii lui, sunete prea joase sau prea înalte, și care l-ar fi putut fi învinui de tulburare, de răscolite viscerală, purtând, pe cei ce ascultau, în alte lumi, în alte dimensiuni, într-un Rai inventat.Acolo unde nu există timp și spațiu, nici frig și nici cald, ci doar iubire.

Mă cuibăream în sunete ca-n apă. Înnoptam în vise amăgitoare, în dimineți misterioase, cuprinsă de o copleșitoare stare de bine. Mă trezeau din visare voci aspre, agresive care mă împingeau involuntar pe scările autobuzului. Aceleași, dimineața purtându-ne spre locul de muncă, revenind în plină amiază, readucând-ne de unde ne luase. Muzicianul, ca o statuie vie, un copac al timpului, aștepta răbdător, întâmpinându-ne cu aceleași stranii sunete.

- Ai încremenit aici, spunea câte o voce. Am impresia că, dacă te-aș atinge, te-ai nărui…

- Lăsați-l în durerea lui, săracu’ Gianluca… Bunică’mea povestește, că-l știe de pe vremea când era ea copil. Mai spune, bunica mea, că muzica lui deschide un portal, un Timp, un spațiu unic dinspre care vine o lumină fascinantă, parfum de flori și mireasmă de iarbă verde, proaspătă, și că în jurul lui dansează roiuri de fluturi multicolori, cu trup de Fecioară… deasupra capului său se formează o aură orbitoare, iar fluturii îi rostesc cu glasuri îngerești, numele: che sara Gianluca, che sara Gianluca…Iar el rămâne neschimbat…

21.03.2023

Cătălin RĂDULESCU

Cele trei tomberoane ale lui Fredd

Staaai! Cine e?...

Din orgoliu, sau doar pentru că se aflau sub zodia necuvântătoarelor, cele trei nu-i răspunseră.

- Stai că trag!..., trecu la următorul nivel, introducând și cartuș pe țeavă, deși cele trei neînsuflețite nu dăduseră niciun semn că s-ar pregăti să părăsească ilicit locul faptei. Însă față de încăpățînarea lor de a rămâne în continuare necomunicative, slobozi un foc de armă în aer, încununând de succes decizia acelor iresponsabili ce îi eliberaseră un permis de port-armă.

De abia atunci, sesizabil, unul din cele trei recipiente destinate acumulării gunoiului menajer tremură ușor perceptibil.

- Oprește-te, dom' ne, doar n-o să omori un om doar pentru că voia să-ți șparlească un tomberon?...

În fața invocării ce-i amintea de vremuri zbuciumate – aia cu ***fiecăruia după necesități*** – conveni că poate exagerase puțin, ochii umezindu-i-se instantaneu de nostalgie. Doar nu erau în Epoca de Piatră, să ucidă un om pentru orice fleac! Și fiindcă tot veni vorba – își aminti că mai fățiș, mai pe ascunziș - rudele, cunoscuții, colaboratorii și chiar subordonații – îi dăduseră ca nume, pe post de poreclă, patronimul unuia din celebrele personaje din cunoscutul film animat. – Cea din urmă categorie, la serviciu, priveau în răstimpuri la sacoul șefului lor, la o eventuală proeminență ce ar fi devoalat că superiorul are la dânsul unealta infernală pentru care avea patalama de la organele în drept. Dar el nu și nu, degeaba, privindu-i cu compătimire, continuând să le vorbească blând și rar, agrementat de obișnuitele rate centenare cu care clipea – constata că aceștia ochesc mai departe cu teamă lateralele sacoului și, după ce în răstimpuri proprietarul respectivului obiect de vestimentație își flutura haina ca pentru a se mai răcori, aceștia dădeau mai departe curs suspiciunilor rezonabile pe care le aveau, începând de astă dată să-i fixeze insistent buzunarele brăcinarilor.

Dinspre cele trei recipiente, după ce al doilea avu la rându-i o tremurătură perceptibilă, se auzi un glas sugrumat:

- Promiți că dacă plec singur și nesilit de nimeni, sărind gardul din spate, nu tragi?...

După ce răspunsul de consimțământ se lăsă așteptat pentru un răstimp neașteptat de lung, acesta nici nu veni prin viu-grai. Așa că eventualul beneficiar al unui ipotetic glonț luă tăcerea filosofică a celuiulalt drept consimțământ tacit. Precum umbra unei rachete de croazieră, silueta hoțomanului făr' de noroc se profilă pentru o clipă pe gardul de cărămidă care la partea superioară era acoperit la un unghi de 45 de grade cu țiglă având în componență mici excrescențe metalice – pentru ca imediat, dincolo de zid, să se audă un bufnet surd, produs de vegetația în care aterizase. Se putea ghici genul de verdeață în care nimerise după ***arșșș –ul*** prelung exhibat, prin aerul răcoros al nopții, urmat de un foșnet insistent de fesă fricționată energic prin stofa pantalonilor. După încă două grăitoare foșnituri de vegetație și un tuset scurt, se făcu liniște deplină.

Continua să țintească cu privirea melancolic la gardul pe unde tocmai se produsese „ evadarea”,

Asta era lumea, ăsta era adevărul.

Civilizații strălucite create de anumite popoare, fuseseră precedate de ciocniri sângeroase între neamuri, cuceriri și samavolnicii, care duseseră în cele din urmă, la nașterea acelor popoare. Catedralele de la Soare-Apune fuseră durate cu elemente arhitectonice șterpelite de la Soare-Răsare, din muribundul Byzantion; de multe ori unii curmaseră fericirea altora, lipsindu-i chiar și de viață – în numele progresului ce avea să vie, neintuit nici măcar de asasini.

Chiar și dânsul, odinioară, înlăturase ferm pe cel ce păruse a sta în calea fericirii sale, atunci când fusese să-și aleagă soața. Acela, mai norocos și mai iute de fire, îi pusese pe deget un inel de logodnă viitoarei lui consoarte, neștiind că dânsul, într-un rând, aflat în parc la o partidă de barbut cu prietenii, pusese ochii pe Dânsa, aflată pe o bancă cu prietenele, stricându-se

de râs din pricina împărtăşirii ultimelor cancanuri din minuscula lor urbe. Despre adevărul că Ea era cea mai frumoasă dintre cele patru nu existaseră controverse, în schimb în materie de cine să se ducă să i-o şi spună – lăsară să hotărască tot zarurile. Care deciseră că el avea să fie sorţul în materie de enunţare a acelui adevăr elementar. Aşa că fără nicio ezitare, îi lăsă pentru totdeauna singuri pe ceilalţi trei tovarăşi cu care venise în parc şi, ca o săgeată slobozită dintr-o arbaletă, se îndreptă spre dânsa cu doar un scurt popas în dreptul unei floricele ce creştea nevinovat în spaţiul verde, pe care o smulse suficient de brutal înainte de a-şi continua traiectoria pentru ca aceasta, o dată oferită fetei împreună cu declaraţia-constatare, să-şi scuture stins atât petalele, cât şi sepalele. Reacţia nubilei a fost de uşoară stupoare, a colegelor de pe bancă - în spiritul politicii **correct:** îi aplicaseră fiecare câte o palmă pentru comiterea de discrimunări între membrii aceluiaşi gen, ele neprimind aceeaşi măgulitoare gratulaţiune.

Zile întregi s-au plimbat pe puţinele străzi ale micului burg, braţ la braţ. În răstimpuri, el arunca priviri fioroase podoabei circulare de argint de pe inelarul ei stâng – verigheta de logodnă. După care continua să păstreze aceeaşi tăcere semnificativă, aristocratică. Până la urmă, ea tot îi spusese, neîntrebată de nimeni, povestea acelei şaibe de metal preţios, anume că îi fusese dăruită de cel cu care familia ei ar fi vrut (folosi din prudenţă condiţionalul optativ) să o mărite. Un tip mai înstărit, tocmai potrivit – din punctul lor de vedere – pentru acele vremuri tulburi. Lucru acum însă imposibil de realizat, după „incidentul” din parc – (era nu numai frumoasă, ci şi glumeaţă – constată dânsul fericit). – Era sigură? – întrebă dânsul apăsat. – După o scurtă ezitare, privindu-i lucirile ochilor ce nu prevesteau nimic bun, dânsă punctă clar: - **Absolut**! – Atunci acel element de pe inelarul Ei care, simbolic, părea să stea în calea fericirii lor, trebuia să dispară! Dânsa era de acord că aceasta era de acum o realitate elementară? – **Sigur**!, punctă ea din nou şi sub imboldul instinctului de conservare, neluându-şi nicio clipă ochii din privirile lui sticloase.

După care, braţ la braţ, continuară peregrinările diurne prin oraş. Trecând, într-un rând, pe lângă lacul parcului din urbe, Ea avu o inspiraţie de moment, dând să-şi scoată verigheta de pe deget spre a o arunca simbolic, în apă, sperând astfel că va consfinţi o dată pentru totdeauna ruperea acelei logodne, cu speranţa că vor înceta şi acele priviri fiorase ce-i ţinteau ca un fier roşu inelarul. – **NU!** , opri el cu gest ferm manevra. – **Vor continua acele peregrinări prin burg până când vor da nas în nas cu fostul pretendent la fructul interzis, care îndrăznise să ia acea iniţiativă, făcându-i acel dar! I-l va da să îl înghită! Acolo, pe stradă, sub ochii lor! Şi ai opiniei publice!...**

Aşa că raitele pe străzi erau întrerupte în răstimpuri şi prin vizitarea celor două cinematografe, a celor patru resturante, trei cofetării, şase bistrouri şi a singurului muzeu al orăşelului. Nimic. Fie acţiona factorul intâmplare, fie fostul concurent aflase de supliciul ce i se pregătise, ascunzându-se hăituit, cu multă grijă. Într-un rând, exasperat de acele raiduri faţă de care ţinta se pitea cu acribie, îi smuci energic mâna cu verigheta buclucaşă pe care i-o smulse de pe deget: **- Uite-aşa o să i-o dau s-o-nghită! –** duse spre gură într-un gest ilustrativ podoaba, înghiţind-o dânsul din greşeală. Ulterioarele şi înfriguratele căutări matinale din zilele ce au urmat în rezultatul ultim al digestiei nu au mai scos niciodată la iveală buclucaşa şaibă de argint: verigheta dispăruse pentru totdeauna!

Oftă amplu. Cerul începea, treptat-treptat, să se decoloreze de ziuă. Se auzi în surdină un fel de scârţâit sforăit şi sacadat ca de uşă cu balamalele neunse. Pisicuţa Miţa ajunsese lângă piciorul lui şi, arcuindu-şi ca un accent circumflex spinarea, i se gudura tandru de gleznă. Zâmbi. Îşi amintea de copilărie. Pe lângă plăcerea de a diseca cu lama pe burtă oac-oacurile care-i traversau grădina după câte o ploaie mai abundentă – o plăcere deosebită avea când speria pisica, simulând că o va arunca în fântână. Înainte de a o lăsa pe pământ, privea amuzat zbaterile spasmodice de de asupra oglindei de apă. Caracteristica asta poznaşă, pamfletară, şi-o păstrase şi la anii maturităţii; într-un rând, în întreprinderea în care lucra şi avea şi funcţie, îi spusese cu toată seriozitatea unui subrdonat că soţia lui, care avea loc de muncă în aceeaşi locaţie, tocmai discută pe coridor cu directorul într-un colţ mai abscons al palierului despre cum să se întâlnească diseară când el, subordonatul, avea să fie în trenul ce avea să-l ducă în delegaţie, anume ticluită, în scopul eliberării pentru câteva zile a acesteia de constrângerile maritale; omul se făcuse palid la faţă şi, luând-o încet pe o altă secţiune de culoar, ajunse la partea de coridor îndicată; acolo, într-adevăr, se aflau directorul – un om trecut de o vârstă care îl privi pentru o clipă satiric pe sub ochelarii metalici – şi soţia sa care, aflată la o distanţă decentă de celălalt, asculta concentrată zisele starostelui, ce constau în indicaţii preţioase pe care dânsa şi le nota migălos într-un carneţel, consultând în răstimpuri şi nişte grafice desfăcute pe măsuţa din proximitate – totul având ca scop asigurarea faptului că cincinalul va fi îndeplinit negreşit în patru ani şi jumătate. Omul refuzase să mai plece în delegaţie. După nu mult timp, îşi luase şi transferul. Îşi obţinuse, până la urmă, şi transferul din viaţa conjugală, trecând într-o lume mai bună. – Unui alt subordonat îi adresase, cu altă ocazie, în preajma Sărbătorilor de profil, rugămintea de a-i încălzi puţin piftia aflată în frigiderul din birou, asta în ajunul pauzei de masă. Pentru tot restul zilei, angajatul se fofilase ca o umbră prin clădire, pentru a nu da ochii cu şeful său, intrigat fiind de hohotele de râs ce se auzeau mai îndesat ca de obicei din diversele birouri aflate de o parte şi de alta a palierului. Inclusiv din încăperea unde era cazat directorul, căci şi acesta

avea un pronunţat simţ al umorului care, la un moment dat, deschizând energic cu piciorul uşa biroului, ieşise pe braţe, pe post de introducere în dormitorul nupţial, cu una din angajate care de asemenea îşi avea de coleg soţul real în întreprindere, respectivul ins, aflat la jumătatea coridorului, stricându-se de râs privind la acea parodie a unei nopţi nupţiale. - La nu prea mult timp, şi angajatul ce nu adusese la îndeplinire preferinţele culinare ale şefului său direct, îşi luase doar transferul.

Pisicuţa Miţa continua să îşi execute calin frecuşul afectuos de pantalonii stăpânului, scoţând în răstimpuri mârâituri scurte de mulţumire. Faţa i se lumină de ruminaţiile amintirilor din copilărie, aşa că luă mica felină şi, fără să lase arma din mână, o duse de asupra fântânii rustice ce o avea în mijlocul curţii, spre a o speria niţel. Animalul se sperie un pic mai mult, mai ales că nu înţelegea nici rostul ţevii de pistol ce o avea în imagine în stânga sa. Contorsionându-se, cu un mârâit chinuit şi mieunături panicate, se agita spasmodic într-o parte şi-ntr-alta, muşcând chiar uşor mâna ce o năpăstuia. Căzu în apă cu un clipocit slab, a cărei oglindă, în lumina palidă a zorilor, se agită în câteva cerculeţe. Pentru câteva zeci de secunde se auzi un gâlgâit ca de sifon de chiuvetă cu exces de aer în el, ce fâsâie enervent în puterea nopţii. După alte câteva bule de aer, liniştea se înstăpâni.

Dezolat, puse capacul de lemn pirogravat atârnat de stâlpul scripetelui.

Cum de se putuse petrece nenorocirea?...

Suferea sincer, ca şi cum s-ar fi aflat la căpătâiul unei căprioare muribunde.

Adus de briza dimineţii, un duh rău părea să bântuie zona.

Într-un început de depresie, îşi privi ţeava pistolului ce nu mai fumega de mult şi se răcise cu totul.

Atmosfera din jur arăta că dimineaţa a înaintat în virtute.

Îndatoririle emergente de familie îl prinseră în turbionul lor, abătându-i rapid gândurile, extrăgându-l totodată din ghearele hrăpăreţe ale începutului de depresie.

Nepotul său, un puşti de 13 ani, nu reuşise în seara precedentă să înveţe integral poemul ce-l primiseră ca temă în acest scop, poem ce, prin structura sa, risca să-l detroneze din supremaţia seculară pe cel mai mare poet aborigen, ale cărui volume deveniseră mult prea accesorii ca să mai merite a ocupa loc în bibliotecă, din acest motiv făcându-le loc pe un modest raft din debara. – **„Odă Perdelei-de-Bucătărie".** – Era înduioşător până la lacrimi textul poemului, evocând iubirea imposibilă dintre două entităţi din lumi diferite: o perdea ciupită de molii şi ceainicul ce susura de erotism pe ochiul aragazului, care la rându-i căzuse în dragoste pentru perdea; situaţia imposibilă era deplânsă de celelalte obiecte din bucătărie, care îşi exprimau fiecare jalea în felul lor: scaunul scrâşnea pe cimentul bucătăriei mai tare ca de obicei atunci când era folosit de stăpâni; telul căzu într-un rând din cuiul său ţopăind de câteva ori pe pardoseală; într-o seară, becul, într-o gravă criză de anevrism căzu într-o comoţie cerebrală care, după o flamă scurtă, îl transformă în ţăndări, în urletul disperat al siguranţei electrice din cofretul de pe hol, care pe bună dreptate se întrebă prin acea pocnitură de ce trebuie ea să sufere pe post de victimă colaterală; doar sifonul de sub chiuvetă bolborosea gâlgâit şi filosofic ori de câte ori era acţionat robinetul, într-un idiom necunoscut celorlalte obiecte din bucătărie, dar care erau înduioşate până la lacrimi de tonul elegiac. – Poemul se isprăvea epic: îndrumată de o pală de curent gelos, perdeaua se învolburează într-un rând şi îmbrăţişează tandru pipa ceainicului ce bolborosea pe ochiul aprins al aragazului ce ar fi trebuit să le devină naş, luând instantaneu foc, în sâsâiturile din ce în ce mai ascuţite ale acestuia. Scena este surprinsă la timp de unul din locatarii locuinţei, stingând-o la vreme ca să nu se întâmple o nenorocire. Ceilalţi stâpâni ai casei o privesc descumpăniţi, ajungând la concluzia că pentru dânsa nu se mai poate face nimic, necesitând a fi schimbată. În ultimile imagini pe care le va avea din bucătărie, din colţul unde fusese aruncată, îşi vede surata mai tânără şi textură mai scurtă ce avea să o înlocuiască, în bolboroselile din ce în ce mai slabe ale ceainicului care hotărând să se sinucidă, fierbe fără apă o noapte întreagă. Totul se termină prin comuniunea ceainic-perdea care, prin casare, ajung spre fericirea comună în aceeaşi ghenă de gunoi.

Era emoţionant poemul. De aceea, era mirat cum de puştiul său nu fusese suficient de impresionat ca să-l reţină dintr-o simplă ocheadă. Ah, dacă l-ar fi avut dânsul în manual la vârsta de şcolar! Din nefericire, în acele vremuri nu se scriau stihuri atât de simțitoare!...

Concluzionând aceasta, intră în casă în trilul timid ar primelor păsărele ce se deşteptau pentru o nouă zi. Şi, uitând a-şi lăsa unelta din mână în safe, intră în camera băiatului pentru o ultimă examinare şcolară.

Mădălina TANASĂ

Blestemul Podului

fragment

Vara e în toi. Acum e numai bine în baracă, lemnul ține răcoare, iar ferestrele mititicuțe nu lasă razele soarelui să intre prea adânc. Nici de miros nu se mai pot plânge, cei care-au zăcut la pat s-au dus unul câte unul… Dumnezeu să-i odihnească în Cerurile Lui! Ar trebui să se mai certe cu cei cărora nu prea le vine să stea la rând la baie, dar astea-s deja mofturi, e bine așa.

Ajung acasă pe lumină, până vine masa mai sunt două ceasuri. Stau pe-o bancă încropită de ei în fața barăcii. Petru și-a adus aminte de vechea lui plăcere – sculptează cu un briceguț micuț, cu mâner roșu, lucios, care-a rămas de la unul dintre ultimii lor morți, dus pe cea lume cu câteva săptămâni în urmă. A băgat azi o crenguță în buzunar și acum o jupoaie de coajă. Se uită la ea – e netedă și finuță precum pielea unui copil proaspăt ieșit din baie. Duce lemnul la nas, trage aer în piept. *„Ce să fac eu din tine?”* Nu-i răspunde. *„O să fac un pruncușor într-o covățică.”* Prinde briceagul între degetele brăzdate de tăieturi înnegrite și începe să desprindă materialul în plus. Strat după strat, se arată un căpșor colțuros, un corp cu două picioruțe dolofane, mâini cu degețele minuscule.

Dumitru își taie unghiile îngroșate de la picioare. Dacă le mai lăsa mult, trebuia să-și decupeze bocancii, să-i facă o pereche de sandale. A terminat la unul. Își admiră mândru opera, trece la următorul. La călcâie n-are ce le face, au făcut o scoarță de n-ar intra nici acul prin ele. Așa arată picioarele tuturor, dar bine că-i poartă sănătoși și n-au degerat peste iarnă!

Ilie a găsit o bucată de cărămidă și sparge în fiecare seară câte o bucățică. Scrie tot ce-i vine în minte pe unde prinde. Băieții vin pe lângă el, unii îi admiră munca, alții îl iau în râs: „Poate te faci ziarist când te-ai duce acasă!” Propozițiile lui sunt telegrafice, spun povești despre soldați flămânzi, ofițeri buni la suflet, bucătari cârpănoși și camarazi de nădejde.

– Am făcut bine c-am tras din prima zi. Tu vezi, Dumitre, i-au trimis la mină pe cei care nu au scos măcar zece-douăzeci de procente peste normă…

– Și cică ăștia pe care-i transferă în alte lagăre n-au făcut norma nici în mină și-i duc… cât să scape de ei... să nu li se mai știe urma… Doar nu-s proști să hrănească o gură care nu-și scoate banii cu vârf și îndesat.

Petru strânge din buze, gândul îi fuge la cei încărcați în camionul de dimineață, ce-i drept tot mai gol în ultimul timp. După controalele din primăvară ale doctorilor de la Moscova au urmat vizitele neanunțate ale ofițerilor NKVD. La scurt timp a apărut apa fiartă, au mai făcut două cișmele (una în sectorul 13 și una în sectorul 14), iar în mâncare se zăresc bucățele mai măricele de legume, chiar și carne de două ori pe săptămână. Cică ar fi de cămilă, dar cine poate ști sigur?! Ar putea fi și morții lor... Umblau niște zvonuri la un moment dat printre ei că ar fi în capăt de tot, într-o zonă a lagărului în care nu au voie să intre, o clădire cu geamurile acoperite cu ziar, unde niște doctori tineri taie morții cu fierăstrăul și-i studiază până la ultimele măruntaie. Cică și săpunul cu care se spală ei ar fi făcut tot din resturile soldaților tranșați...

Ilie le urmărește discuția și se inspiră pentru propozițiile lui. Ca un murmur, se aude silabisit pe fundal:

– Ca-mi-o-nul ca-ră morți. Mân-ca-rea nu a-re gust. Pe-tru cu-le-ge pe-lin.

– Chiar așa. Ce-ar fi să ne facem un ceai?, se ridică în picioare și pleacă să ia gamela din cui. Un ceai amar i-ar tăia greața gândurilor.

Pădurea fusese din ce în ce mai parfumată în ultimele săptămâni: arbuști de soc, pâlcuri de pojarniță și coada șoricelului, mentă răcoritoare. Când dăduseră de primele fire de izmă, prizonierii se puseră pe mestecat frun-zele zimțate pe margini, cu perișori cât vârful acului. Aroma proaspătă le invadase plămâ-nii, se simțiră dintr-odată curați pe dinăun-tru. Rupeau bucățele mici și le frecau între palme până ce parfumul se imprima în pielea lor zgrumțuroasă. Culeseră apoi smocuri zdravene, umpluseră ranițele și seara le puseră la uscat, spânzurate de pilonii de lemn ai paturilor. Acum nu se mai simțea mirosul de nespălat, era acoperit de urzici, cimbrișor și pelin. Acasă asta era treabă de femei, dar aici culesul devenise o plăcere și pentru bărbați, mai ales că dormitorul le aducea aminte de mireasma camerei de curat unde se puneau la uscat plantele pentru ceai. Oricum, la cât era

mâncarea de sărăcăcioasă, erau convinşi că aveau să le prindă toate bine în următorul sezon rece: menta şi sunătoarea pentru dureri de burtă, cimbrişorul şi socul pentru răceli, urzica pentru fier iar pelinul pentru ficat.

Sorb cu toţii din gamelele aburinde ceaiul de amestec şi privesc spre asfinţitul roşiatic. Încep să se înveţe aici... au un program pe care-l respectă strict, îşi îndeplinesc norma cu sfinţenie, se spală sâmbăta seara (de parcă duminica ar merge la biserică sau la horă), medicul îi controlează periodic, paznicii nu le mai prea poartă de grijă. Oare asta are să fie de-acum viaţa lor? Să trăiască aici ca muncitori neplătiţi?

Zeci de bărbaţi într-o cameră visează pe furiş câteo femeie ce-i atinge obraznic… De când nu le-a mai zâmbit şi lor o fată în carne şi oase? Sunt jigăriţi şi albiţi în păr, deşi doar vreo doi dintre ei sunt trecuţi de treizeci de ani. Or mai avea vreodată voie să fie tineri, să iubească, să dorească, să fie doriţi?

– Voi ştiţi ce-i asta?, Ilie bagă degetul pe sub frunzele uscate de anul trecut, înmuiate peste iarnă în păduri. Scoate o ciupercă grăsănoasă, cu pălărie maronie, roasă într-o margine de o gânganie. Alături un bobocel delicat. Îl scoate şi pe el cu mişcări lente, să nu-l sfărâme. Îl duce la nas, e încântat. Ăsta-i un hrib, e carnea pădurii! Acasă scoteam cu găleţile din pădure bureţi ca ăştia, mâncam cu brânză de nu ne mai trebuia altceva!

Băieţii de la câmpie se uită la *carne*, o adulmecă – are miros de pământ reavăn (mai ales la rădăcină). N-au mai văzut aşa o ciupercă. La ei nici nu prea sunt de fapt, şi care mai apar sunt otrăvitoare (aşa spun bătrânii).

– Degeaba sunt dacă nu avem unde le face mâncare…

– Ba bine că nu! A făcut Dumitru iepure la proţap, n-oi fi eu în stare să fac nişte ciuperci? Să faceţi bine să le învăţaţi şi voi, că nu se ştie ce vremi 'om mai prinde…

În ultimul timp santinelele nu mai vin cu ei, le fac doar din când în când câteo *surpriză*. E pauză de masă, au mâncat bucăţile de pâine şi au pornit-o după bureţi. Hribi cu tulpinile rotunjite şi pălării pleoştite, care maronii, care cremulii, dorm liniştiţi pe sub cetini. Scot nasul numai câte un pic, dar ochiul vigilent al bureţarului nu se lasă păcălit. Mai face câţiva paşi. E lucru sigur: dacă ai găsit doi, găseşti şi-un al treilea nu prea departe. Uite-l, stă pitit la tulpina unui fag! Pânişoare albastru închis, mov, gălbui, roşiatice se ivesc când nu te-aştepţi, exact pe lângă cărare. Au sub pălărie lamele uniforme, rare, numai bune pentru un viermişor rozaliu să-şi găsească culcuşul.

– Ce-i cu ciufulitu' ăsta?

Ilie ţine în mână un burete caraghios, cu pălăria formată dintr-o mulţime de ciucurei ca nişte râme deşirate, de un galben spălăcit.

– E creasta cocoşului. Te face mai deştept.

Râd mai toţi ironic.

– De unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere... Nu vă aşteptaţi voi să vă deşteptaţi numai de la ciupercile astea..., Dumitru nu prinsese gluma lui Ilie, preocupat doar de stomacul lui ce chiorăia flămângios.

Pe ucenici îi prinde culesul:

– Parcă-i ca datu' la peşte, începe să-ţi placă şi nu te mai poţi opri!, Dumitru, la cât e de înalt (că gras nu mai este de mult) se apleacă deşirat pe sub crengi.

– Uite, ăştia-s gălbiori.

Stau azvârliţi unul lângă altul, mici, delicaţi, care mai gălbejiţi, care mai portocalii. Când îi apropii de nas, mirosul intens, plăcut, te face să salivezi.

Trec de pe un dâmb pe altul, cu ochii scotocind valea. Ilie culege un râşcov şi-i cheamă lângă el. Îl rupe, din tulpina goală picură pe dată o zeamă portocaliu închis. Aproape fără să ştie de ce, lui Petru îi vine în minte mâna ciungă a lui Vasile. Nu, nu vrea să se gândească la asta!, sigur l-a salvat cineva, sigur a ajuns de mult acasă cu Ionel. Sunt amândoi veterani de război, nu are de ce să-şi facă griji!

Atâta au umblat că abia acum observă că au ajuns la un fel de margine. Nu-i un luminiş, că se zăreşte arătură neagră, proaspătă. Pe unele locuri pământul a fost răscolit de curând. Lasă jos bluza în care adunau ciupercile şi se apropie curioşi.

– Ce-o fi aici?

Săpături în formă de dreptunghiuri. Un hat destul de îngust şi apoi alt… seamănă cu un mormânt, un mormânt mare cât pentru… o groapă comună.

– Aici-s oamenii noştri…

– Aici i-au cărat în fiecare dimineaţă…

Tăcere.

Doar ciripitul ţipător al gaiţelor certăreţe şi susurul unui pârâiaş fără nicio grijă în lume.

Se întorc în grabă spre locul unde au rămas cu treaba, n-ar şti ce să explice dacă vine control. Gâfâie de atâta alergat însă pe ei gândurile îi chinuie:

– Ce facem acum, că ştim?, Petru loveşte apatic scoarţa copacului, dar mai mult îl mângâie.

– O să facem cruci din lemn şi o să ne ducem să le punem la cap, asta o să facem!, deşi toropălos şi

spurcat la gură, Dumitru e dintre cei mai sufletiști prieteni pe care-i poate un om avea.

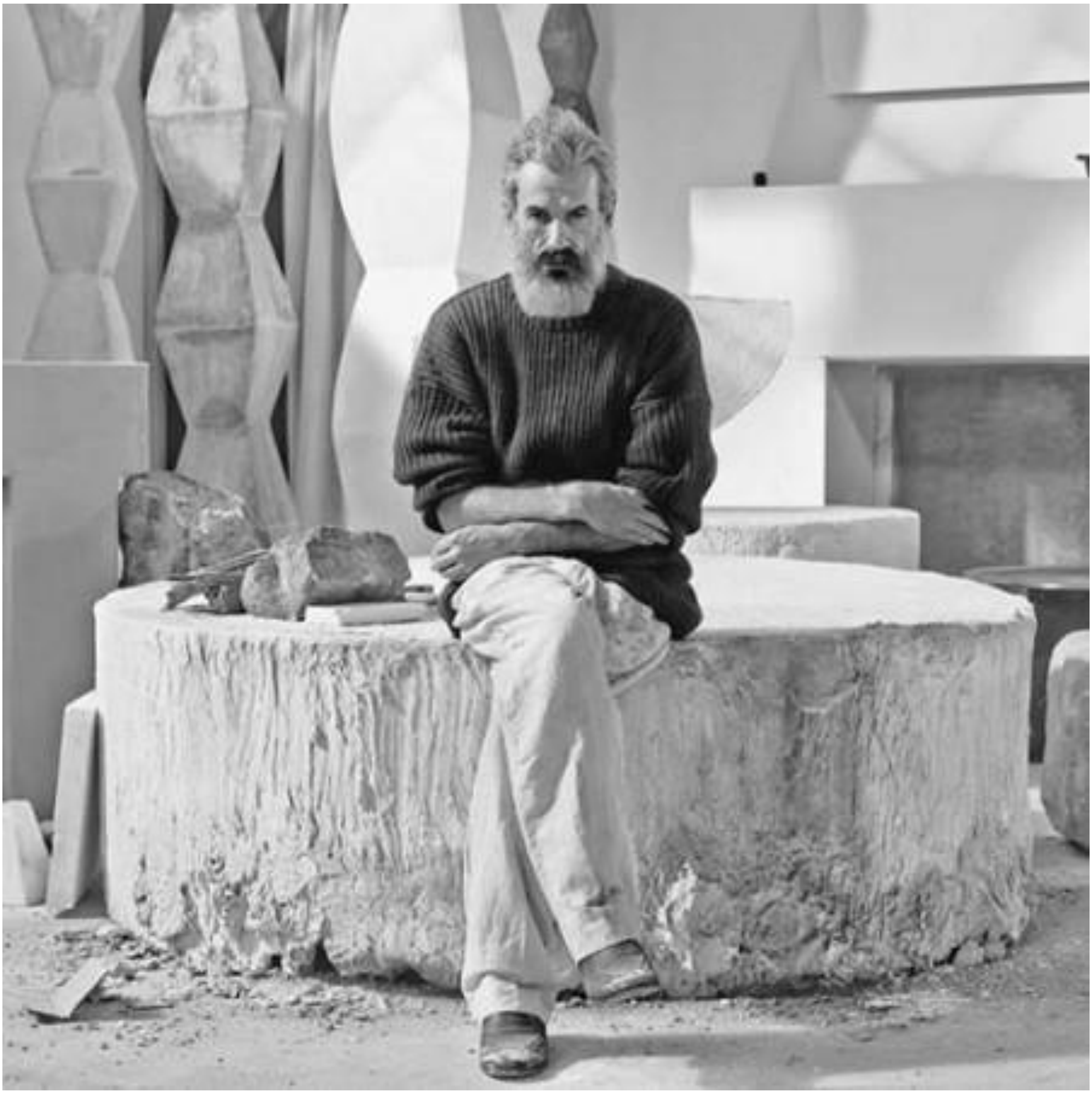
N-a venit niciun control. Au făcut în grabă cam cât știu ei că trebuie și acum se pun pe cioplit scândurele. Aleg numai fagul că-i esență tare, îl decojesc cu grijă și cu securea despică fâșii cam cât mâna lor de groase, lungi de metru. Ar fi bună o rindea, dar cum n-au, folosesc bucăți poroase de piatră, desprinse din albia unui pârâu. Freacă piatra în sus și-n jos pe muchiile pline de așchii, apasă cu devotament, e singurul mod în care se pot liniști. Nu mai înseamnă nimic pentru morți, dar e important pentru ei, să simtă că nu-i lasă uitați acolo ca pe niște câini.

– Am făcut 10. Avem pentru cinci cruci. Cătăm diseară niște sârmă mai zdravănă în movilele de fier vechi și le ascundem în traistă. Dacă reușim să punem câteva cruci pe săptămână, tot e bine.

Ilie face un culcuș din cetină, Dumitru și Petru dosesc cât mai în adânc lemnul, apoi mai aruncă niște crengi deasupra, cât să pară doar resturi rămase după curățatul tulpinilor de brad.

– Hai în pas vioi la încărcat, că de-acu' tre să apară camionul, să nu dăm nimic de bănuit!

●

Ștefania OPROESCU

Poze de famile. Străbunicul

Radu ațipise pe scoarța veche de lână în fața cuptorului unde ardeau olanele pentru sobele de teracotă tocmite de boierul Mihalcea. Conacul acestuia, din Valea Viei, era aproape terminat. Construcția semeață, cu temelie înaltă din piatră avea trepte largi, urcând până la o verandă amplă, care cuprindea întreaga fațadă. Pe latura din spate, ce dădea spre curte, se deschidea intrarea spre beci, acoperită cu un grătare mare de lemn, dat cu var. Conacul respecta oarecum arhitectura locului, casele țărănești din jur aveau prispe înalte din lemn, împodobite vara cu flori, cel mai adesea mușcate albe, roșii, roz. Dimensiunile construcției erau însă altele, motiv pentru care era numită conac. Erau evidente bogăția și statutul proprietarului. Fântâna proprie, cu roată, închisă cu două capace de lemn și cu acoperiș de șindrilă, era o raritate în sat. Și, a păstrat multă vreme un secret ce avea să aducă necazuri mult mai mari boierului, decât pierderea proprietății, atunci când s-a schimbat regimul și au venit comuniștii la putere. Unul din meșterii care i-au făcut fântâna, fie din invidie, fie momit cu ceva de cei care-i scormoneau locuința căutând lucruri de valoare ascunse pe undeva, a „vorbit”. În fundul fântânii, sub un pod de lemn pe care au pus o lespede mare de piatră, se afla aurul ascuns de boier. Au ieșit la iveală cocoșei, lingouri, a căror valoare n-a aflat-o nimeni din sat. Și nici nu se știe unde a fost dusă și dacă a fost înregistrată undeva. Avea și cărți boierul, multe din ele groase, legate în piele. Cărțile au fost arse în curte. Nu era vremea cititului și se temeau activiștii să nu conțină idei subversive. Conacul a fost transformat în dispensar, mai degrabă în preventoriu T.B.C. Boierul ș-ia pierdut urma, nu se știe pe unde. Dar toate acestea aveau să se petreacă mai târziu. Când Radu trudea la teracota pentru sobe, nimănui nu i-ar fi trecut prin minte ce avea să urmeze. De fapt, satul Vale Viei, era și așa a rămas, doar un drum printre munți, mărginit de case, șerpuind la poalele Dealului Viei. Numele satului și al dealului n-aveau nimic de a face cu vița de vie. Aici între munți creșteau doar pruni, meri, peri, cireși sălbateci. Rar, câte o buturugă de teraz împodobea cu hățișul coardelor vreun pom dintr-o margine de gard.

Pe scoarța destrămată, Radu se trezi tulburat. Visase pe Ioana. Vis scurt, retezat de răcoarea nopții de toamnă și de umezeala ce i se adunase în barba albă, tunsă scurt. În ea se topise bruma de la căldura focului. Ioana era tânără în vis, aproape o copilă, ca atunci când îl născuse pe Moise, primul lor copil. Se scutură cu un tremurat atât de vis cât și de răcoare. Puse apoi lemne pe focul aproape stins. Sub cenușă, mai scânteiau ici, colo, cărbuni. Când flăcările se ridicară destul cât să dogorească din nou lutul olanelor, se duse în șopron să privească plăcile de teracotă gata lăcuite peste modelele cu păsări și flori în nuanțe de albastru, pe albul ca laptele al fondului. Le mângâie ușor, ca și cum ar fi vrut să le numere sau să le verifice lustrul. Palmele lui bătătorite, care au mângâiat mai mult teracotele decât obrajii copiilor, simțeau defectele lutului ars și cu ochii închiși. Se duse apoi pe prispă, la cofa cu apă, din care bău îndelung, nu atât de sete, cât din nevoia de a rămâne treaz. Spre răsărit se arăta o sprânceană roșietică pe crestele munților, brăzdând întunericul sub o năvală de nori vineții. În casă, încă dormea Anicuța somn greu de femeie trudită, îmbătrânită înainte de vreme. Moartea Ioanei, prima nevastă a lui Radu, lăsase în urmă un bărbat în putere, pe care renumele de sobar de lux îl purta săptămâni, chiar luni, departe de satul cuprins între dealuri. Și patru copii, toți băieți. Așa s-a trezit Anicuța nevastă, înainte de-a prinde gustul ocheadelor și a strângerilor de talie pe furiș, la horă. Nunta s-a făcut în grabă. Era nevoie în casă de mână de femeie. Părinții fetei și-au dat ușor acordul. Bărbatul nu era de lăsat, chiar dacă albise puțin pe la tâmple și avea deja patru copii. Era om cu „stare”, hotărât și scurt la vorbă. Avea patima curățeniei, părea mai degrabă un negustor încheind afaceri, decât meseriașul modelând singur lutul ce-i aducea faimă și bani.

Nunta a fost singura sărbătoare din viața Anicuței. Sărbătoare scurtă ca un fulger, la care a participat pierită, fără să înțeleagă prea bine ce se petrece. Și-a pierdut inocența în glumele deocheate ale nuntașilor aburiți de tăria țuicii, și sub privirile veninoase ale celor patru băieți ai Ioanei. Spre dimineață și-a pierdut și fecioria, în odaia mare, cu geamurile acoperite cu frunze și ciorchini de teraz, sub care, nuntașii chiuiau așteptând „vinul roșu". Au urmat ca într-un vârtej încă șase copii, șase botezuri, la răstimpuri destul de scurte. Între ele, muncind fără răgaz, dorea doar somnul, niciodată destul, în care cădea cu repeziciunea flămândului, prețuind fiecare firimitură.

Acum Anicuța dormea și Radu n-ar fi vrut s-o trezească, dar visul venise parcă să-i amintească promisiunea făcută lui Moise, primul născut al Ioanei, pentru care avea nevoie de costumul cel bun și de cămașă curată. Și mai era nevoie să fie întreținut focul continuu și molcom în cuptor, până seara. Nevasta se ridică greoi din pat. Nașterile o îngreunaseră, iar mâinile îi erau deformate de apa cu leșie de cenușă, în care frecase ani de-a rândul rufele a zece copii. Încetineala ei stârni în Radu o neliniște, un arțag pe care bătrânețea nu-l înmuiase. Costumul din postav maroniu nu era bine periat de scame, cămașa nu era cea care trebuia. Anicuța nu-l privea și poate nici nu-l auzea. Continua să-i dea un lucru sau altul fără să deschidă gura. Nu mai era nimic de spus și nimic de schimbat aici. Știa că Radu se duce cu Moise în pețit. Nu comenta în nici un fel decizia deja luată. Doar vag își amintea ca prin neguri cum se repetă faptul petrecut în tinerețea ei. Dintre copii Ioanei, doar Moise le-a a rămas oarecum aproape. Și-a deschis cârciumă în comuna vecină. Meticulos ca taică-său, a reușit s-o facă renumită. A dotat-o cu camere de oaspeți. Cu singurul telefon până în orașul cel mai apropiat, la distanță de vreo cincizeci de kilometri. Cu sală de biliard. Cum Radu era cunoscut mai mult cu porecla de Radu Albu, toți descendenții erau numiți „ai lu' Alboiu". Așa că a pus numele cârciumii: „Stop. Cinci minute la Alboiu". Abia pornită afacerea, Moise a rămas și el văduv, dar fără copii. Posibil să fi fost o toană moștenită sau, poate teama subconștientă de morți premature l-a determinat să aleagă tot o copilă drept nevastă de-a doua. Deși era om în toată firea, nu se cădea să meargă singur în pețit. Iar tatăl, n-avea motiv să-l refuze.

Radu traversă curtea însoțit de câinele ce-i împiedica mersul țopăind în juru-i, poate de foame, poate de dor de drum. Închise poarta cu grijă, să nu -l scape din curte. Drumul era pustiu. Vecinii mai dormeau încă în geana dimineții de octombrie. După ce trecu de ultima casă își strânse bine în nasturi scurtucul de postav, duse mâna la pălărie mângâindu-i borul îngust de jur împrejur și porni să scurteze drumul pete câmp, prin iarba arsă de brumă. Trebuia să ajungă acasă la Moise, de unde mai aveau de mers, vreo opt kilometri, până la casa unde locuia fata la care mergeau în pețit.

* * *

Anastasia cernea făina pentru gogoși în bucătăria scundă, luminată slab de lampa cu gaz și de pâlpâirea focului, desenând pe tavan cercuri, prin ochiurile plitei. Flacăra lămpii ridica la răstimpuri câte un colt fumegând, semn că fitilul trebuia retezat drept, până sub arsură. Întunericul învăluia casa cu umbre care tremurau în fereastra mică, aburită.

Mersul mamei, lipăit în târlicii de cârpă era azi mai grav decât îl cunoștea din copilărie. Mirosul dulceag de făină ținută în hambar se răspândea acum în căldura încăperii. Fata își duse mâna la pântec, acolo unde o durere difuză venea la răstimpuri, odată cu cearcănele care-i marcau pe trupul firav trecerea de la copilărie la alt statut, cu care nu apucase încă să se deprindă. Mama vorbea rar și puțin, de parcă ar fi costat-o risipa de cuvinte. Anastasia ridică spre ea ochii albaștri, căutând în privirea secătuită o urmă de îngrijorare, măcar. Găsi acolo doar o uitătură rece, pe fața uscată ca a stejarului bătrân de la poartă. Voia să închidă ochii și să doarmă somnul protector, somnul uitării pe care îl inventase copilăria ei în fața grozăviilor amplificate de neștiință. Voia să se ascundă în magazia unde se aflau hambarele cu cereale și să-și vânture mâinile alinător, prin lăzile cu cereale. Făina de grâu moale, catifelată ca apa gârlei în curgere. Mălaiul aspru ca nisipul, grâul alunecos, boabele de porumb zgâriindu-i pielea fină cu marginile zgrunțuroase. Era taina ei, acolo se strecura hoțește, furând mângâieri. De parcă nimic nu urma să se întâmple, mama săltă de pe plită tuciul plin cu apă caldă

pentru animale și ieși cu el pe ușă, ca într-o zi oarecare. Aluatul se aduna sub degetele Anastasiei pe blatul de lemn al mesei, albit de făină. Visul scurt, de dinainte de trezire, îi apăru brusc chiar acum, ca și cum ar fi ieșit dintr-o carte cu poze. Pe dealul care urca din temelia casei, pe iarba scurtă, otăvită după coasă, să afla o blană se oaie imensă, mai mare decât a unui vițel, întinsă la soare cu lâna în sus, ca întinsă la uscat. De jur împrejurul ei, mai mulți miei smotoceau cu boturile smocuri de lână ca și cum ar fi căutat ugerul plin de lapte. Degetele ei acum, răsfirând făina, păreau miei cu instinctele păcălite de ugere false. Anastasia nu știa să citească, în pofida faptului că tatăl ei era dascăl, adică un fel de învățător în sat.

– I-ați ochii din fereastră, că nu-i timp de visat!

Mama intrase în bucătărie cu găina tăiată, ținută de gât cu mâna dreaptă, ca să nu se scurgă sângele pe jos, și cu un braț de lemne sprijinite la piept cu mâna stângă. Tatăl, își căuta de treabă mai mult ca de obicei pe le așternutul vitelor. Duminica aceasta, anunțată cu puține zile în urmă venise, și doar el știa ce gânduri îl rodeau și cum le arunca odată cu gunoiul înfipt în furcă. Sau poate, doar se ferea de întrebări la care trebuia să răspundă. Pentru ce atâta grabă? Anastasia abia împlinise șaisprezece ani când, într-o seară, stând toți la masa scundă de lemn pe care mâncau untul topit sub mămăliga fierbinte, le-a spus așa, ca din senin:

– Duminică să vă pregătiți, că avem oaspeți!

– Ce oaspeți? a îndrăznit mama timid să întrebe, pentru că tatăl avea întotdeauna dreptate, și doar el lua deciziile importante.

– Pețitori!

Nici ce, nici cum, tăcerea se instală speriată în gândul Anastasiei și indiferentă în al mamei. Obrajii cu pielea subțire și albă ai fetei deveniră mai palizi sub lumina gălbuie a lămpii. N-a întrebat cine-i pețitorul. Siguranța din vocea tatălui spunea că hotărârea fusese luată. Iar ea, gândea că de acum avea s-o lase la horă, și poate acolo ar fi prins-o de mână vreun băietan, ba chiar tremura la gândul că ar fi făcut împreună câțiva pași sub lunateca boare a nopții. N-avea contur precis gândul, nici băiatul chip. Cu atât mai mult misterul se înfășura ca un ghem de dor, încorsetându-i pieptul.

După o noapte în care trupul i s-a zvârcolit între nedumeriri și spaime, dimineața i-a oferit o mamă cu ochi de uliu, pătrunzători, cercetând-o de parcă o vedea prim oară. Vocea ei rostea o prorocire care semăna mai mult a reproș peste lipsa ei de bucurie la aflarea veștii.

– Sițo, ți-a venit norocul prin aer. Dumnezeu ți-a făcut cuib ca la pasărea chioară!

– De ce mamă, ce defect am? îngăimă Anastasia, roșind mai mult de indignare decât de rolul de viitoare mireasă.

– N-ai nici un defect dar, sărăcia prinde coajă ca mămăliga veche și în ea îți rupi dinții dacă n-ai un dram de noroc.

– M-o cere vreun boier, cuteză Sița, căutând să-și ascundă zâmbetul ironic. Atât i-a fost curajul, lăsându-și mama să continue surprinzătoarea apropiere de ea. Nu se simțise niciodată prea copil. Acum, dintr-o dată, mama vorbea cu ea de la egal la egal, cum schimba cu vecinele cuvinte despre rosturile casei.

– Nu-i boier, dar nici departe nu-i. E cârciumar!

– Unde-i cârciumar, tresări Anastasia mai mult la auzul cuvântului aproape necunoscut, pe care îl asocia în minte cu un animal mare, greoi, trăind in pădure.

– Aici, la vreo șapte kilometri, în localitatea unde mergem de sărbători după stofe bune, pânzeturi și încălțăminte bună, de prăvălie.

– Câți ani are, aproape scânci întrebarea cutremurată, căci nu văzuse oameni tineri la tejghele, prim locurile pe unde, rar, fusese dusă. Simțea în spate un fel de povară, ca o pală prea mare de fân ridicată cu furca în spate și dusă spre căpiță. Și o sudoare aspră ca de pleavă

rozându-i ceafa. Un dor nelămurit de casa ei îi clătiră apele ochilor albaştri, transparenţi ca sticla. Le opri cu lâna de culoare grena, înfăşurată la capetele cozilor lungi, bogate, înainte să curgă pe obraji. Cârciumarul acesta, sau ce-o fi fost el, o ducea sigur într-o lume necunoscută, iar ei deja îi era un dor năprasnic de mirosul fânului din iesle, de la botul vitelor, de respiraţia lor caldă, aburită, mirosind a lapte sărat.

– Nu... nu-i bătrân, are aşa cam puţin peste treizeci de ani! A, şi să mai ştii că a fost însurat şi i-a murit nevasta de vreo jumătate de an. Ca să nu scapi vreo vorbă nelalocul ei. N-are copii, n-ai de ce să-ţi baţi capul. Hai, treci la treabă că-i târziu şi timpu-i scurt!

Îmbăiată în copaie cu apă de gârlă aromată cu pelin, îmbrăcată cu iia nouă şi fota neagră încinsă cu bete roşii, gătită, pentru că nu se ştia când pică peţitorii, Anastasia frământa acum aluatul pentru gogoşi, îmbujorată de căldura plitei, de efort şi de spaima vederii mirelui anunţat. Sigur că n-a întrebat-o nimeni dacă vrea să fie nevastă, părerea ei n-ar fi contat. Aluatul i se tot lipea de mâini sporindu-i teama că tocmai azi n-o să crească cum trebuie. Privi pe geam la iarba din curte, brumată, sclipind în geana roz violet a răsăritului, sub norii vălătuciţi peste munţi. Se uita la ei cu atenţie, ca şi cum si-ar fi luat rămas bun. Urcă apoi vasul de lemn acoperit cu un ştergar alb pe sobă, la căldură domoală. Îşi frecă mâinile cu făina rămasă, apoi se clăti cu apa din tuci. Faţa de lemn a mesei, albită de făină, semăna cu blana de oaie din vis. Soarele se ridicase între timp biruind stratul de nori întunecaţi şi stătea ca o minge roşie pe coama muntelui cenuşiu, în depărtare.

Mătura lungă de nuiele folosită la adunatul frunzelor şi a paielor rămase în curte după meliţatul cânepii, stătea lângă uşa magaziei, sprijinită de peretele de bârne. Când s-a dus s-o ia, să mai măture odată aleea pietruită spre poartă, Anastasia s-a trezit în faţă cu ursul care venea greoi, dinspre uşa deschisă a grajdului. N-a ţipat, nici n-a fugit, dar nu din calcul, ci pentru că era încremenită de frică. Ursul a ignorat-o, călcând legănat pe potecă. Poarta de la drum a azvârlit-o doar cu o zvâcnitură a capului, orbecăind apoi pe uliţa satului ca un om beat. La un timp, căzu pe o parte şi rămase acolo, hârâind aspru, a muget, a durere. Abia după ce glonţul pădurarului i-a găurit fruntea, au cutezat sătenii să se apropie de movila brună, din botul căreia nu mai ieşeau aburi. Trupul era inert, doar burta vălurea cu spasme, în toate direcţiile. Se zbăteau puii, căutând să se nască. Au privit trupul prăvălit, până când ultima zvâcnire de viaţă a încetat să-l frământe. Nu i-a vrut nimeni nici blana, nici carnea. Cu doi boi şi-un lanţ de la căruţă au dus animalul târâş până la buza prăpastiei de la Murători, mai la vale de izvorul cu apă sărată la care veneau oamenii din mai multe sate s-şi umple cofele pentru treburi zilnice. Dar mai ales toamna, când se puneau murăturile. Au împins cu furcile trupul şi, după un timp, s-a auzit bufnitura, când acesta a căzut în fundul râpei adânci, unde nu ajungeau decât lupii. Pa acelaşi drum al satului rămas acu pustiu, se vedeau venind doi bărbaţi străini, cu scurte de dimie în culoarea cenuşii şi cu feţele acoperite de pălăriile cu boruri înguste, trase mult pe frunte.

Tocmeala a fost scurtă, fără împotriviri şi fără emoţii. Ursoaica omorâtă cu puii în burtă, a ocupat mai mult timp în discuţii, decât formalităţile peţitului. Anastasia se uita când la Radu, când la Moise, golită de gânduri, de parcă ursoaica aceea i-ar fi luat cu ea puterea fricii. Radu avea părul complet alb, tuns scurt şi barba la fel de albă rotunjită cu grijă în jurul bărbiei. Moise, părul negru, pielea închisă la culoare, nasul puternic şi buzele subţiri, de un roşu intens, aproape vişiniu.

* * *

Anastasia şi Moise au avut şapte copii. Ultimul născut, „al Şaptelea" cum ar fi spus un scriitor celebru, Ion Oproescu, a fost tatăl meu. Adolescent, după ce a terminat şase clase, a fost trimis de Anastasia la Bucureşti, cu negustori cunoscuţi, care aduceau constant marfă diversă la cârciumă. Asta, doar ca să nu-l mai vadă slugă la fratele cel mare, care luase cu forţa cârciuma de la Moise. Acesta a şi murit la puţin timp, nu se ştie dacă de supărare sau de boală. Războiul l-a prins pe Ion, ospătar la restaurantul Trocadero. S-a întors acasă când s-a încheiat pacea, nevătămat şi cu un document care-i atesta calitatea de oficiant sanitar. Primul loc de muncă l-a avut în dispensarul care fusese şi preventoriu T.B.C., amenajat în fostul conac al boierului Mihalcea, din Valea Viei. Mergând din casă în casă prin satele din jur, în plină campanie de prevenire a tuberculozei, a cunoscut în casa lui Gheorghe Gruia, ţăran gospodar din satul Valea Fântânii, pe Maria. Cuminte, crudă şi proaspătă ca un boboc, cum era tânăra de optsprezece ani abia împliniţi, a cerut-o de nevastă fără să stea pe gânduri. Maria n-a prea vrut nici ea, la fel ca celelalte, să se ducă după Ion. Cunoscuse la horă un băiat de vârsta ei pe care îl îndrăgea şi care credea că-i va fi mire. Dar încă nu venise vremea ca fetele de la ţară să-şi decidă singure alesul. Sanitarul a cumpănit mai mult în ochii lui Gheorghe Gruia, care a aprobat pe loc cerea lui. În casa veche, construită de Radu Albu, o nouă nuntă avea să fie începutul altei generaţii.

●

Gheorghe A. NEAGU

Diferenţa

Revoluţia căzuse năucitoare peste urbea de pe Milcov. Pentru unii a fost ca o măciucă în moalele capului, amuţindu-i. Pentru alţii a fost ca un fel de invitaţie la prădăciune. Cu fiecare zi trecută peste evenimente, lucrurile păreau să devină tot mai clare, despărţind lumea în năuci şi profitori. Apariţia cupoanelor împărţite la tot natul a făcut ca o parte dintre proprietarii de ocazie să renunţe la ele. Mişunau ţiganii pe la toate colţurile oraşului, şuşotind: cupoane, cupoane, cupoane… Le cumpărau cu doi lei şi le vindea cu trei până la cinci lei.

Magazinul Putna nu era o noutate pentru locuitorii oraşului. Avea un vad bun, iar directorul general al Întreprinderii de Stat ce administra toate magazinele oraşului îşi propusese să-l privatizeze. De aceea îşi chemă secretara şi-i spuse:

– Drăguţă, fă în aşa fel şi cumpără cât mai multe cupoane de pe unde apuci. Uite ia de aici o mie de lei şi adu-mi două sute de bucăţi.

Avea încredere în ea. Trăiau clandestin de câteva luni. Gogu Furtună era încredinţat că stârnise în trupul femeii pasiuni care n-ar fi dus la vreo trădare, aşa cum o păţise cu alte secretare ce-i trecuseră prin pat de-a lungul anilor. Tanţa Sclipici dădu sfoară în „burg” că este interesată de cupoane.

– Sărut mâna cucoană, am auzit că vrei să cumperi cupoane! îi zise o ţigancă cu fusta înflorată şi bine încreţită în jurul trupului, care intrase în birou, fără să bată la uşă. De sub poale i se iveau picioarele desculţe şi pline de praf.

– Câte ai?

– Câteva mii!

– Stai aşa! îi zise Tanţa ciocănind la uşa din spatele ei. Intră fără să mai aştepte să i se răspundă.

Rămasă singură ţiganca îşi roti privirile prin biroul secretarei. O ispiti strălucirea unui stilou aruncat printre hârtii. Îl luă şi-l ascunse sub fuste, pentru că avea mai multe. Şi toate încreţite. În biroul propriu-zis al directorului Tanţa se străduia să-i comunice cu voce şoptită vestea cea mare:

– Are peste o mie de bucăţi! zise ea directorului. De fapt nici nu mai ştia cum să-i zică: tovarăşe sau domnule. Despre iubite nu putea fi vorba.

– Ia-le pe toate! Poate le scoţi la trei lei bucata! Mai facem şi noi economii! N-are cui să i le dea aşa grămadă! zise el întinzându-i alte două mii de lei.

– Eu ştiu?

– Bate-te şi tu. Mai mult, prefer să-ţi dau ţie pe atâta, decât să-i dau ei!

Tanţa roşi. Se întoarse în birou şi-i zise:

– Cât vrei pe bucată?

– Patru lei bucata, mâncaţi-aş!

– Păi după ce ţi le iau pe toate vrei să le dai aşa de scump?

– Dar mata cât dai?

– Doi lei! zise Tanţa fără să clipească.

– Haoleu, şi eu le-am luat cu trei! nu se lăsă purtătoarea de fuste, minţind cu multă lejeritate.

– Bine, îţi dau trei şi gata! acceptă secretara impasibilă.

Ţiganca scoase o pungă plină cu miile de cupoane. Tanţa începu să numere.

– Sunt ! spuse ea după ce termină de numărat. Ia banii de aici, îi mai zise, întinzând la rându-i teancul.

– Lipseşte două sute cucoană!

– Asta-i tot ce am! îi zise secretara impasibilă.

– Nu faci bine că te bucuri de sărăcia altuia!

– Nu-ţi convine? Dă banii înapoi şi ia-ţi cupoanele!

– O, coană, am zis şi eu! scăzu glasul ţiganca, părăsind încăperea.

* * *

Domnul director Gogu Furtună se despărţi de Tanţa Sclipici cu un plus de nervozitate. Trebuia să meargă la gară. Venea un secretar de stat de la Ministerul Privatizărilor. Tanţa îl urmărea prin geamul

biroului. Îl văzu trântindu-şi paltonul pe capota maşinii. Era clar că-l supărase şoferul care nu se grăbise să-i deschidă uşa şi să-i ia paltonul. Nea Adamache era şoferul lui încă de pe vremea comuniştilor. Îmbătrânise. Îşi pierduse din vioiciunea mişcărilor. De aceea coborî cu mişcări greoaie de la volan, îi luă paltonul domnului director general şi-l aşeză cu grijă pe bancheta din spate, privindu-l pe Gogu liniştit. Avea căciula pe cap. Aşa mergea el, chiar dacă tavanul caroseriei i-o îndesa până la urechi. Ştia că la coborâre avea să şi-o ridice, să-şi treacă degetele prin păr şi să o aşeze mai pe vârful capului. Tanţa Sclipici îi ştia deja metehnele şi-l îndrăgea chiar şi cu aceste obiceiuri ce păreau să izvorască din însăşi fiinţa domniei sale. Maşina demară liniştit. În câteva minute era la gară. Trenul încă nu sosise.

– Ascultă băi, Adamache! îi zise Gogu cu glas scăzut, Să-mi faci şi mie loc pe bancheta din spate. Domnul secretar va merge în locul meu în faţă.

– Da domnule general!

Ştia că-i plăcea să i se spună „generalul”, de parcă ar fi vrut să fie în armată şi nu la o instituţie comercială de provincie, unde titlul de director general nu însemna mare lucru în faţa unora din capitală. Îl privi pe Gogu cu teama omului care mai avea puţin până la pensie şi care, dacă ar fi fost dat afară nu şi-ar mai fi găsit alt loc de muncă. De aceea mergea în vârful degetelor. Dar umilința cu paltonul nu i-o putea ierta, după cum nu-şi permitea să ia în derâdere felul în care îi era aşezată căciula celui de care depindea existenţa sa. Din megafonul gării, după un fragment din melodia „Glasul roţilor de tren”, lansată cândva cu mult succes de Margareta Pâslaru, se anunţă sosirea trenului în gară, Adamache nu-şi scăpa directorul general din priviri. Îl privea de la o distanţă convenabilă, gata să-i îndeplinească orice poruncă.

– Adu-mi paltonul! îi zise Gogu Furtună.

Fularul îl avea la gât. Nu-l dăduse jos. Numai ce-şi trase paltonul pe umeri, că trenul plecă. Adamache se şi aşezase la locul lui de câine credincios aşteptând. Puţinii călători coborâţi din tren dispăreau cu repeziciune înlăuntrul mijloacelor de transport, pregătite să-i ducă în burta oraşului. Iar atunci când şi ultimul călător dispăru din gara oraşului Focşani, Gogu se dezlănţui:

– Îl bag în p... mă-sii pe măgarul ăsta. Dar ce crede el că sunt obligat să-l aştept cu flori? se stropşi el la pustiul gării tăcute.

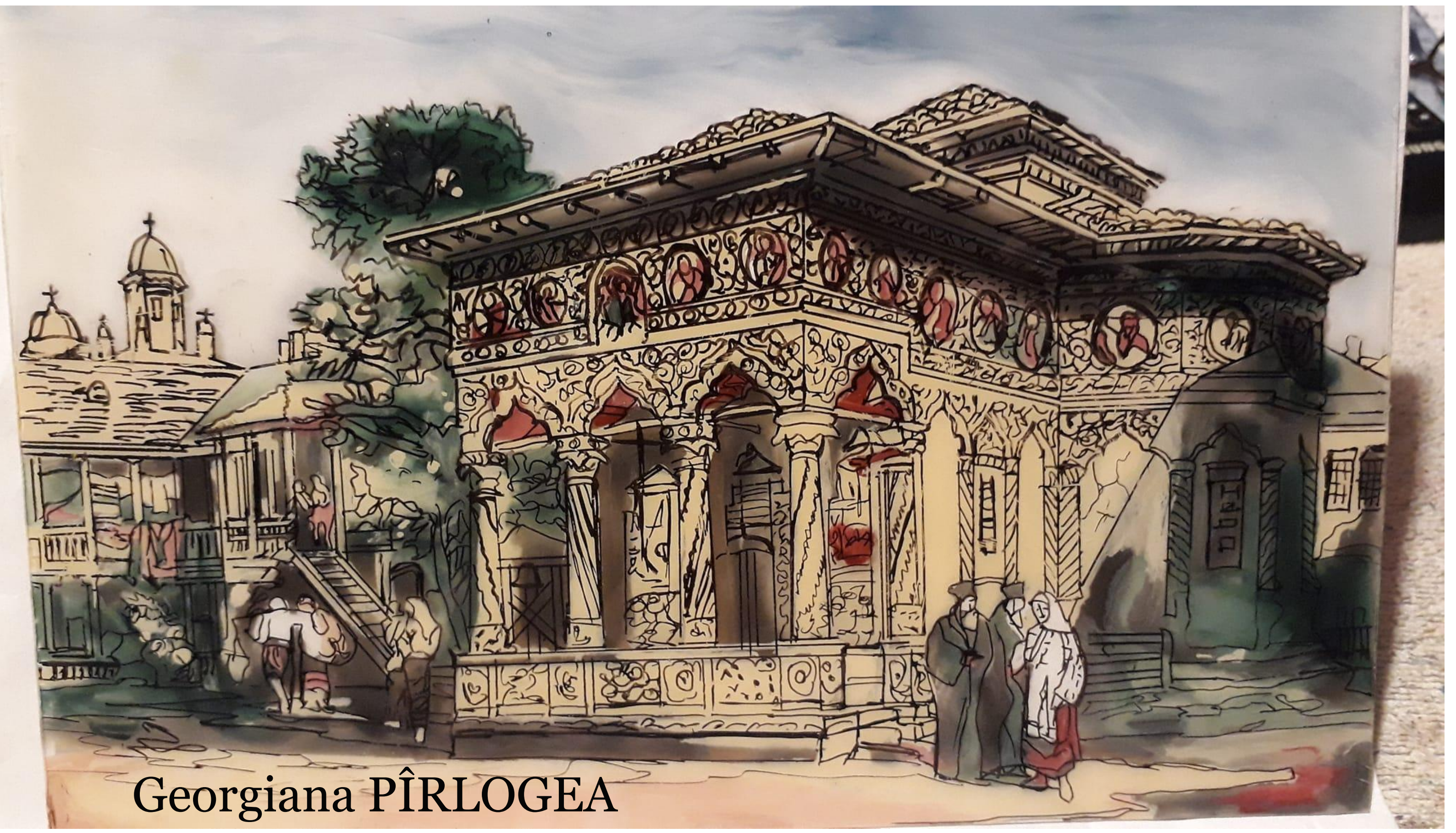
Adamache nu spuse nimic. Îl urmă pregătit să-i ia paltonul şi să-l ducă înapoi la instituţie. Ajunse înaintea directorului general pe partea maşinii unde obişnuia să se aşeze excelenţa sa Gogu. Iar atunci când acesta îşi scoase paltonul de pe umeri, bietul Adamache aproape că i-l smulse de pe mână. Furtună era mulţumit. Gestul lui fusese bine înţeles. Dar supărarea tot nu-i trecuse. Se simţea umilit în faţa şoferului de faptul că secretarul de stat nu venise. Ajuns la birou Tanţa Sclipici îi deschise uşa mirată.

– N-a venit! zise el intrând în birou-i somptuos. Tanţa îl urmă. Furios, Gogu îşi aprinse o ţigară şi deschise televizorul lăsându-şi trupul durduliu să cadă pe scaunul care scârţâi sub greutatea imensităţii sale. Se anunţa că a căzut guvernul. Vestea i-a diminuat furia. Așa le trebuie, mama lor de nemernici, rosti pentru sine Gogu. Să-i schimbe și să-i tot schimbe până i-oi opri eu! Așa nu mai are legea timp de noi, ăștia mai mărunți. Și asta-i bineee, tare bineee! Încă merg treburile iar dacă o țin tot așa, mai este loc și pentru noi…

Binedispus, Furtună o sună pe secretară:

– Diseară ne vedem la locul ştiut ca să-ţi dau diferenţa de bani pe care o meriţi de la negociere.

Anemonele

Anemonele"Georgianei Pîrlogea mă poartă cu gîndul la artiștii care s-au lăsat fascinați de natură toată viața iar adorarea naturii a devenit un catharsis al propriei lor existențe.

Lucrarea mi se pare deosebit de bună chiar dacă se resimte că este o temă de atelier, natura statică fiind o parte din microcosmosul în care artista se desfășoară ca esență. Macii din ulcica de pămînt au o reprezentare și o transfigurare în culori vii și pale...Macii ei trăiesc, respiră, vor să plece mai departe...

Georgiana Pirlogea are un desen dinamic, un veritabil model plastic de gen, are bogat sugestive naturi statice, indiferent de obiectele ce formează un univers într-un tablouși intenții ambientale.

Pare și este dinamică, spontană și expansivă la o primă vedere. La o analiză mai atentă se deslușește limbajul său artistic are etape chiar dacă sînt rezultatul unor reveniri repetate, ale unor reevaluări întinse pe parcursul mai multor ani.

Pictorița nu se hazardează, este introspectivă, retractilă și elaborată la o examinare atentă a lucrărilor de dată recentă.

Gamele motivistice ale pictoriței sînt variate mergînd de la peisaj minunat tratat , conceput într-un mirabil joc de lumină și umbre, la naturi statice și la portrete realizate în cheie proprie. De remarcat lucrările în mozaic unde culorile sînt atît de atent regizate încît dau senzația unei picturi ....

Uneori folosește culori de ceramică și porțelan în picturăa pe sticlă. Are tehnici mixte de la desen - crochiuri, pictură, grafică, la mozaicuri pe suport de lemn sau ceramică și pictură pe sticlă traforată , decupată cu mîna.

Georgiana Pirlogea un artist versatil ce respiră gîndid la lucrarea pe care deja o vede cu ochii minții sau ai sufletului...

Contururi de vitralii, pastă de aur, de argint atunci cînd lucrările sînt pe sticlă acrilică sau sintetică. Aici pictura apare față - verso iar uneori trebuie puse leduri pentru a apărea lucrarea în lumină.

Liliana POPA

Daniel CORBU

Scrisoare apocrifă a trupului către suflet, salvată din Babilonul de semne cu ocazia descinderii din banal întru întâmpinarea celor şapte principii

Toată tinerețea am ocrotit în mine
mirabilul poet
cel care deseori îmi călca în picioare
îmi zdrobea rărunchii
îmi devia respirarea
și-mi îngreuna mersul pe labirintica
noastră planetă.
Doar el se bucura de interiorul
feericul dezastru al piramidei fără ferestre
care eram
doar el era prințul de neatins
al tuturor miresmelor și-al cântecului
neașteptat
dictat în somn sau în trezie.
Doar pentru el zornăiau cătușe
din cuvintele limbilor moarte.
Doar el se mândrea la nesfârșire cu mine
doar eu suferеam pentru visele sale
sparte-n bucăți.

Acum când am gârbovit
și încheieturile scârţâie precum spânzurătorile
în crivățul iernii îl văd răvășit
agonizând prin antecamera acestui
nefericit poem ca un Sfinx rătăcitor
prin Babilonul de semne.

Rafael Vilches PROENZA

Nu pot să evadez sau să mă întorc

Orele îmi strică cordonul ombilical și casa. Martiriul
mă ține de Calvar,
totul mă copleșește fără ca nimeni să bănuiască,
se răspândește un gust amar,
Stelele cad pe câmpurile de trestie, tristețea invizibilă lacerează,
ma doare soarele, regatul nostru. La întoarcere
Vom lăsa porumbeii să zboare spre cer. Inima mea este în gura panterei
vantul nu infloreste.
Îmbrăcăzesc diminețile cu mirosul părului tău.
Soția mea, uite cum trupul meu blând rătăcește printre flăcări.
Călăresc pe spatele bizonului.
Ne sculptesc numele pe pereții cavernei.
În inima fiarei o leagă pe a mea de a ta.

Revendicare

(Fără ochii tăi, sunt un orb trecător)

Care scotocește în inimă. Care este
calea.
Ce speranță ne adăpostește.
Ce casă ne protejează de tunetul iminent. Ce voce
singurătatea noastră-o îmblânzește.
Ce mână alungă visele noaptea.
Ce buze prevestesc lumina.
Cine ne va scoate nevătămați din Calvar. În pieptul meu
gladiolele tăcute rămân.

Din aprilie 2012

Pietrele în furia râului pierd orice asprime. Dragoste,
timpul are cuțitele lui
foarfecele lui pentru-a mutila totul.
Nu am decât graba și praful zilelor pentr-a traversa
noaptea.

Sub măr

Sunt în grădină sub Arborele Interzis, aerul
se ascunde,
Nu știu de ce nu vii
Mă înfior privind goliciunea Copacului și rămân
prizonierul vocilor tale.

ȘI

Poetul este un pretendent
Fernando Pessoa

Dragă, nu lăsa întunericul să te acopere. Cânt
pentru zilele tale
iar în mine țipă întunecatele abisuri.
Din lipsa ta, iată-mă, rătăcind
prin casă.
Nu am văzut niciodată să crească grâu
dar mi-am imaginat sori răsărind peste auriile câmpuri.
Mă prefac că m-ai rănit și chiar m-ai rănit de fapt.

După-amiezele

Ce s-a întâmplat cu după-amiezele când împreună
stam să contemplăm porumbeii care veneau
din câmpurile de trestie de zahăr și orez. Sunt singur. În mod capricios
singur.
Văd cu cruce luna care vine peste mine. Casa iadului
Familia fiind epuizată.
Îmi deschid soarelui inima, păstrăv prins în sârmă ghimpată
pe care se plimbă păsări răpitoare.

Unde se termină disperarea?

Ray Bradbury a murit și toată lumea toastează cu vinul de vară.
Ieri, o fată a murit după ce a fost lovită de o camionetă,
iar presa orașului nu a spus nimic.
Azi sunt dezamăgit.
Niciun steag nu mă îmbrățișează.
Orice mormânt mă adăpostește.
Cine sunt. Penelope. Ulises. Beatrice.
Juan Clemente Zenea. Rafael Lopez Maldonado.
Dacă mi-aş săruta soţia.
Dacă i-aş vorbi încet la ureche.
Dar ea este un cuţit în inimă, o împingere în gol, iar
eu sunt doar fiul lui Proenza Socarrás,
născut într-un loc îndepărtat, unde nu sunt cunoscuţi albatroşii
nici vazele din porţelan chinezesc.
Și dacă este doar o Milena care se uită la lacrimile mele în apa fântânii.
Și dacă eu, ca și Franz, sufăr de plămâni, de tremurul rece al toamnei care se
agravează odată cu căderea corpului meu în fiecare anotimp.
Astăzi sunt trist, dragostea atârnă de un fir,
și nimeni nu bea cu mine, vinul de vară.

Subtilitățile acestei ore

Dragostea înseamnă a te pironi pe cruce
și a muri și a învia.
A iubi înseamnă a învia...
Dulce María Loynaz

Nu sunt vulnerabil.
Chiar și așa, mă uit la singurătatea cu care copiii mi'i luminez.
Recreez o muzică liniștită.
Cineva plânge în mine și eu nimic nu compensez.
Continui apa s'o anim.
Spun Iubire si sună precum Patria,
iar foamea nu se potoleste.
Casa e goală și nu știu un final de poveste.
Viața în praf mi-o scriu
iar sângele cade și nimeni în durerea rănii n'o oprește,
iar eu țip: iubirea mea !
și tăcerea mă susține
și deznădejdea care călărește ca un mambí la moment nepotrivit
prin ținuturile Cauto.
Strada e un carnaval
toți urlă cu pâine și vin
și' mi smulg inima pentru a hrăni
un ziar de campanie.
Îmi vei scrie scrisori de dragoste datate ieri dar scrise azi.
Taurii răcnesc și eu aștept,
Aștept cu armele în tăcere.
Cânt o frică în nopțile mele,
Mă rog, fructele verzi ale memoriei devorez.
Un Cineva în cap îmi claxonează.
Atingeți gâtul Coarnele cântăresc în îndoială.
Urc pe culme cu sufletul bătut în cuie pe Cruce.

Traducere de **Liviu PENDEFUNDA**

Adriana WEIMAR

Mă mistuie

Mă mistuie
dorul
vieții trecute

– mai ieri
alergam spre
Timpul-Iubire,

mai ieri împleteam
timpul duios,
Timpul-Amintire! –

Visării
i-am dat aripi
să poată zbura
dincolo de ființă.

Mă mistuie
dorul
cărării spre tine,
spre mine,
spre noi

– mai ieri
speranțele toate
înălțau
zmee de lumină
pe cerul sufletului,

mai azi
de-am visa,
de-am crede,
de-am iubi!

Sufletul stelei

Voi deschide curând
sufletul stelei
ce mă așteaptă
senină
până în ziua
de-Apoi.

M-am născut
în Lumină de zi,

voi pleca
în Lumina de-apus
a drumului meu
de Destin.

Haina Veșniciei

Cum mă zidește
Viața
iar și iar,

de ieri,
de azi,
de mâine
– de va mai fi,

până ce
haina Veșniciei
o voi purta
spre stele.

Casa Veșniciei

În casa Veșniciei
vom ajunge

– și eu,
și tu,
și fiecare –

suflet cu suflet
spirit cu spirit
ne vom înveșnici.

Vom ști atunci
că țărână
am fost
și comoara
din suflet
nu se va sfârși!

Timpul-Destin

Cândva
doar un nume
pe-o cruce
voi fi

și nu-i departe
clipa nesfârșirii

Timpul-Destin
îl voi împlini.

Drumuri-Destin

Drumuri spre noi
vin rând pe rând,
traversându-ne cerul,
călătorindu-ne viața

drumuri-senin,
drumuri de dus,
drumuri de suflet,
drumuri-lumină,
Drumuri-Destin!

Timp al Luminii

S-au deschis porţile
Timpului nou,
Timp al Luminii.

E timpul cosmic
al schimbării
în bine,
al Iubirii,
al Luminii divine

– coduri
de lumină-diamant –.

Ființă de lumină
e sufletul meu
în conştiința cosmică,

e templul Iubirii,
Lumină divină.

Prea plin

Prea plin, cerul,
precum sufletul uneori
se revarsă-n cuvânt.

Prea plin, cerul,
precum cuvântul uneori
se revarsă în suflet.

Prea plin cerul
de stele și vise,
precum clipele uneori
se revarsă în timp.

Vitralii de lumină

Vitralii de umină
scriu ochii mei
spre Cer

– colorate
cioburi de vise,
de viață,
prinse în
rama timpului,
Doamne!

Pace de suflet

Pace de suflet
îți cer,
Dumnezeul meu,

și pacea mea
o dau
dragilor mei

și sufletul meu,
Ție, Doamne!

Inima mea

Am obosit
de-atâta răutate
și zbucium...

Inima mea
mă întreabă
când se vor sfârși
umbrele
acestui întuneric,

să poată bate-n
Lumină.

Pasăre de lumină

Pasăre-destin,
în vârful aripii tale
e pana
care scrie cu lumină
zborul meu necuprins
către cer.

Alfred Renert POPLINGHER

Poruncі
în completarea celor zece

Pe Dumnezeu să nu-l întrebi “ de ce “ ?
Lui Dumnezeu să nu-i ceri explicații .
Pe Dumnezeu să nu-l tragi la răspundere .

Dreptul ăsta nu-ți aparține .

Căci nepătrunse și nedeslușite
Sunt căile Domnului .
Einstein a avut dreptate,
Marele Gong al Creației
Nu a fost un joc de zaruri .

Lui Dumnezeu dă-i dragoste nemărginită
Dragoste fără interes
Dragoste nemăsurată.
Lui Dumnezeu dă-i încredere nestăvilită .
Lui Dumnezeu dă-i recunoștința veșnică .
În rugăciuni fierbinți
Cere Domnului harul cunoașterii și înțelegerii ,
Așa cum David i-a cerut și Solomon a primit.
Căci greu de pătruns sunt căile Domnului
Si nimic din facerile sale
Nu e un joc de zaruri.

Olivera STARKOVSKA

When a creative lava of sighs nestles in verses

A brief review of the epic poem " Devdoot the Angel" cantos I and II, by Indian poet Sudhakar Gaidhani

In the bottomless depths of the abyss of super-consciousness, there is a vast wealth of cognition (perception). It is so deep that the person plunges into it and swims according to his capacity.

The poet Sudhakar Gaidhani dived ***into the bottomless depths of the abyss of super-consciousness*** to uproot the weeds of evil from hearts and plant seeds of love, because one goes saying: ***"A meek heart is the life of the body, anger, rage, and lust are rottenness of the bones."***

The author gave us philosophical and deep spiritual wisdom, poured them out in front of us like beautiful pearls, and said to us:

„Filling up the cups of wisdom decked by a newborn naivete, as the senses are thrilled by the shivers of a novel enlightenment."

Many poets and sages have written poems dedicated to mythical birds of which there are already records, which is not the case with the bird Devdoot, the Messenger Angel in the epic poem of the poet Gaidhani canto I. The bird was born in his imagination as an embodiment of love and promises changes and salvation if we understand her message.

It is not a coincidence that the main character of this poem is a bird because the bird is a symbol of happiness, resurrection, and spiritual rebirth, as well as a symbol of flight of the imagination that offers us enlightenment, a flight to destinations where we will look at things from a new perspective that will lead us to a personal resurrection, like the phoenix from the ashes.

In this case, the wounded bird symbolizes the deep sorrow caused by the offspring, who surrenders itself into the hands of various vices and allows them to seduce him while forgetting their holy roots and traditions as a mark of one time and place.

Interestingly, the Devdoot Angel is female, for which the poet has a rationale:

"In my humble understanding, both Earth and woman are creative forces and Goddesses of soothing beauty on this living planet. The whole kingdom of God is sad when one of them is sad."

When the words come from a higher source, and the poet allows his thoughts to flow freely, when a consciousness communicates with the unconscious and the composition is created by the cooperation of imagination and reason (but not to be a prisoner of reason, nor they to confuse his mind), then the poet sees with **spiritual eyes**, so he destroys all the strongholds that the Devil has set up and opens the door to transcendence and gives us a powerful revelation.

The author of the epic poem Angel Devdoot Canto II skillfully moves us through the verse while touching many opposites as: good-bad, light-darkness, and love-hate, two different forces that connect or separate us. He offers us flight and floating in the infinite space

whose silence is disturbed only by God's voice, where the tranquility and the silence are an inexhaustible source of great spiritual strength.

"Your ears will be tempted /to enjoy the mesmerizing music /cast forth from the infinite nothingness,/then you need become one with your inner soul /and enter the temple of fathomless hush."

The author, with excellent clarity and perception of things and a philosophical approach seasoned, with a deep spiritual understanding through a vision as a fruit of his imagination and the ability to abstract from reality (but not to run away from it) all the while encourages us to think, it asks us questions and give us possible conceptual solutions as answers, but leaves room for our cognition:

"We keep an account of the hurts we receive, /we need to count also the blows we deal.",

And just like any true teacher-guru, the author pulls us into the vortex of the unknown and the known with grounded patterns, all to get a real insight into our cognition.

"A guru and his follower /are but two faces of the same coin,/ like a bamboo and a broom,/ like butter and its fat, /born to the same mother."

If we build a solid foundation of truth (our cognition) about: what is good and right and believe that we are a divine creation who came with a specific task that should be fulfilled in this world and leave a mark behind, will we then acquire the epithet, **HUMAN**?

Of course, we are Divine Beings guided by Universal Intelligence who have a spark in us that burns or goes out.

Although Angel Devdut is classified and identified by many earlier epic works, such as the epic works of Dante, Goethe, etc. however Sudhakar Gaidhani's epic poem rises to a new, higher, and contemporary level and offers vivid and bright original imagery that touches and awakens our senses,

"When the clouds start sprouting, /with green shoots of raindrops, /voice of the earth is choked with emotion /and the hearts of the clouds /burst with a brimming passion..."

That is purpose of the author, we feel the magnificent world on planet Earth that has been given to us and that we should protect, glorify and elevate, and not destroy it because it is the paradise that we are constantly searching for. In the futile search for another paradise, many self-destruct.

"Chanting the name of our holy planet is the only safe way out of this dark web."

Deep is the spiritual well of the author from which words with virtuoso poetic phrases, free from pathetic, which with a rich intellectual range introduce the whole world to the depths of his poetic expression, spring forth.

The rhythmic speech in the poem offers us a poetic art that through the verses together with lyrical flashes and metaphors, gives meaning to the existence of the magnificent poem, as a whole.

"Our body dissolves into an illusion /of divine rainbows/ the mind revolves around the dancing pivot of a sublime trance, /even stars merrily flaunt their charm /when naked jasmines blossoms into blooming glory..."

The author tried to use words from several areas, while not stripping the content to the end which encourages us to think.

The poem of the Indian master of words, Mr. Sudhakar Gaidhani is take the breath away of poets, philosophers, and critics from all over the world, The poem has 5 cantos, fitted into 555 pages, written in Marathi language, the poet's mother tongue. Although he shows a deep inclination towards Hindu tradition and mythology, the author in this work gives space to Christianity, Buddhism, and Islam, ignoring their negatives and extolling their virtues.

Gift away, O great Vedas /this penance-/born virtue in my every cell/to the wretches condemned to hell...

Deep thoughts and many pearls of wisdom upheavals and discoveries about human existence, life, man and our survival. Many philosophical questions are touched in a beautiful allegorical way, which every sage asks on the way to truth.

This magnificent epic requires reading and re-reading, and always we gain a new experience. Warm recommendation to all readers.

Olivera Stankovska

Vladimir DOLGOV
USA

Angel Devdoot goes beyond the usual epics from Homer to Milton

Judging the work of Angel Devdoot written by Sudhakar Gaidhani is difficult. Angel Devdoot goes beyond the usual epics from Homer to Milton. We have already become accustomed to the simplified understanding of the texts given by the Culture of the West. Universal education made culture accessible to all, but also reduced the level of the elitism of the authors.

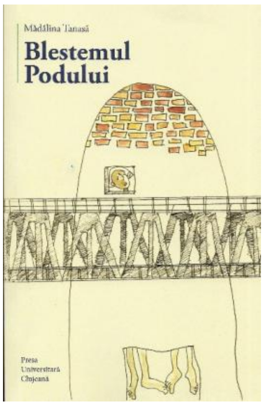
The original soundtrack has been lost in translation. In a foreign language, it is possible to accurately translate the speech of the characters, and the sound of the poem will be distorted. Therefore, the image that arises in the mind in the Marathi language differs from the image that arises in the reader in Russian or English. A problem arose before Sudhakar Gaidhani, namely, writing the text so that the Angel Devdoot would be understood by the hearts of people far beyond the borders of his homeland.

The angel has quite sufficient linear dimensions of 10 feet, real to the human mind, he is not a mythical incorporeal creature that communicates only with the prophet. Everything that this angel bird says, all birds understand, and, as a result, all people. A very successful way of expressing thoughts for people through the communication of birds. This allows translators in other languages to feel a little freer in conveying the author's ideas.

It is not necessary to know well mathematics or cosmology to describe the supernatural essence of an Angel. You can put words into his mouth that every person will understand, that this is really a being that is higher than the level accepted on the planet.
Even now I hear the lip-to-ear dialogues from alien planets of rishis and of saints.

Modern sciences are just beginning to understand the energy flows, which include the sound range, which includes both prayers and simple words. Nothing on our planet is useless, everything is interconnected. But this is not only on our planet, there is also a relationship in the world that is beyond our mind.

The work of Sudhakar Gaidhani penetrates many questions from a simple village of life to a global catastrophe. Not a single epic author has so far had such bold views on life as Sudhakar Gaidhani has.

Miros și sunet

în romanul unui blestem

În contextul în care literatura rămână e dominată de impostori sponsorizați de servicii și partide să publice masiv în țară și străinătate, iată că există flori minunate care răsar să încânte valoarea spațiului mioritic. În acest sens m'am oprit la un debut în proză reprezentat de volumul **„Blestemul Podului”**[5] al tinerei **Mădălina Tanasă.**

Din primele pagini te simți furat de puritatea exprimării, de o descriere mânuită cu ușurință a detaliilor ce transmit mesajul, asemănător lui Ioan Slavici și un dialog alert, respectând momentul epocii, ce te face să îți amintești de Liviu Rebreanu: *Nisipul moale al malurilor purta urme butucănoase de ciubote, semnele copitelor de vaci și gheruțele resfirate ale păsărilor...* (p.7). Preocupările, tendințele, gândurile oamenilor obișnuiți din satul românesc, îmbogățite cu arhaisme și regionalisme uzuale la vremea desfășurării acțiunii bucură sufletul avid de autenticitate al cititorului.

Narațiunea ne conduce în ritm vioi, aproape insesizabil precum un scenariu cinematografic în miezul aprins al conflictelor ce au determinat autoarea să comită acest demers literar. Frazarea este condusă subtil în raport de evenimente. Propoziții scurte intercalate cu faze elaborate atent subliniază, punctează intensitatea subiectului: *urmărea o furnică care se chinuia să ducă în spinare o firimitură de plăcintă...O scăpa. Se oprea. Când o împingea, când o trăgea. Exact ca oamenii...* (p.128); *Zilele trec încremenite, Oamenii mor. Nu mai numără nimeni.* Minunate jocuri de limbaj asociate unor metafore și alterități: *tânărului bărbat i se muiau gândurile* (p.21); *ochii scânteiau într'un amestec de mânie, tristețe și nevoi de răzbunare* (p.22); *pentru sămânța bună ce le-o dăduse copiilor, nevasta îi era de-a pururi recunoscătoare bărbatului* (35); *sugari bocind atârnați de țâțele goale ale mamelor* (p.55)...

Descrierile vieții ancestrale din satul românesc nu sunt cu nimic mai prejos decât în romanele lui Marin Preda și ceea ce încălzețte mintea și cugetul cititorului e autenticitatea cunoscută diun bătrâni pe care autoarea o aduce în fața noastră cu u un talent debordant, aproape dezvăluit în duditatea sa ideatică. E o superbă reflectare a vieții așa cum întâlnim la Augustin Buzura și Constantin Țoiu.

În întregul său, romanul trăiește sub imperiul a două mari simțuri umane: mirosul și auzul.

Prin calitățile sale imaginative și stilistice, scriitoarea adulmecă, chiar și caracterizându'și personajele, într'o atmosferă ce este caracteristică, cea a mirosurilor în care ne scăldăm încă din copilărie: *Nici nu apucase să'i invețe mirosul, că venise războiul pe nepusă masă* (p.53); *Miroase a carne arsă și-a stricat. Miroase a moarte* (p.57); *Țărani neștiutori de carte, cu respirație puturoasă și haine duhnind a stricat o ținuseră de mână pe Regina Țării* (p.58); *Duhnește a hoit de ți se întorc mațele pe dos* (p.128); până și dorințele și stările afective *miroase a speranță, o viață nouă* (p.380).

Sugestiile sonore îmbrățișează realități ce se vor descifrate în memoria afectivă a cititorului: *auzí întâi poarta trântindu-se nervos, apoi un zgomot ascuțit de ușă izbită și geamuri sparte* (p.22), *soarele își înfinge razele printre nuielele bucătăriilor de pe care a zburat lutul de la atâta bubuială* (p.57) etc.

Dialogul este a doua remarcabilă calitate a romanului care devine astfel un autentic exemplu de dramaturgie intrinsecă. Admirabile sunt și scenele bine conturate ca mici proze dar nu independente ci integrându-se în arealul narațiunii și dând culoare firului roșu pe care Mădălina Tanasă îl țese cu multă perspicacitate.

Scena nunții descrisă prin ochii vornicelului (pp.69-83) amintește de basmele populare, de ritualurile întâlnite și în scrierile lui Coșbuc, Mihai Eminescu ori Gheorghe Andrei Neagu.

Scena avortului (pp. 150-152) este de un dramatism pe care nu l-am întâlnit la mulți scriitori din topul universal; memorabile sunt și scena plecării la oaste: *zac îmbrățișați în țărnă mame și copii, bunici și*

[5] Editura Universitară, Cluj, 2022

uncheși, femei borțoase. Câinii aleargă după bărbați ... (p.157); la fel ca și surprinderea dezastrului cutremurului din 1940 (pp.161-164): *se mișcă, se mișcă, se mișcă... s'a oprit*, magistral descrise în câteva cuvinte. starea de agitație a femeilor rămase acasă, incertitudinea și dorința de răzbunare față de soartă este perfect oglindită într'o propoziție (p. 175): *Niciun cocoloș nu rămâne azi în mămăligă*. Viața sub găzduirea trupelor române și germane este descrisă cu lux de amănunte, subliniind atitudinea civilizată a nemților primiți în sat.

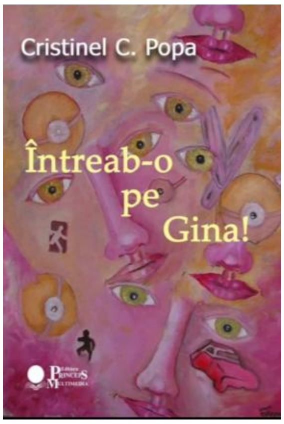
Campania de război din Rusia apare plină de *fum, cenușă, pământ, sânge*, până când personajele principale masculine ajung prizonieri. Crăciunul, Paștele le încălzește sufletul acolo, în taiga. Acasă – refugiul în fața rușilor care vin să umilească, distrugă, violeze, omoare. Război și amăgire cu bomboane de la ruși... Să fie, oare, un blestem al destinului românesc? Să nu putem trece și noi podul spre o lume mai bună pe care cu siguranță o merităm?

Saga celor din sat pornită de dinaintea primului război mondial este condusă în timp până în zorii epocii comuniste, relatând viața de zi cu zi a cuplului Ana și Petru cu toată familia lor, cu bucurii și, mai ales, necazuri, subliniate amănunțit pentru a ilustra trăirile, frustrările și obida unui trai greu.

Romanul se încheie în armonia cea nouă, nu cea de dorit ci cea în care ne obligă destinul să viețuim. Paza podului peste Siret se împletește în mod tragic cu protecție acordată tinerelor romănce dorite pentru distracție de ocupanții sovietici. Iar când viața începe a se îndrepta între soți *schilodiți* întorși acasă, incapabili să mai fie stâlpi ai casei și pelegrinajul femeilor către *soții ce le așteptau smerit în paturile lor de sub pământ*, drama noii orânduiri și destinele nemiloase se așează peste paginile epilogului.

Cu o cascadă de cuvinte copleșitoare de realitate și adevăr, Mădălina Tanasă înscrie romanul său între cele mai bune ale secolului XXI, volum care se recomandă a'și primi un binemeritat loc în biblioteca de aur a literaturii române și nu numai.

Acad. Liviu Pendefunda, H.D.Litt.

Sub aripa Îngerului Păzitor

După premiul de debut acordat de editura Contact international, versurile lui Cristinel Popa s'au limpezit în ideație și îmbogățit în formele de exprimare, denotând încrederea redacției de a'i promova talentul nedesmințit. Remarcăm la poesia lui de azi o evoluție majoră, volumul de față, împlinind, după trepte inițiatice complexe, perfecțiunea filonului liric. Ce vreau să subliniez? Cunoașterea formei în care harul poetului să se poată scălda plenar pentru a satisface plăcerea cititorului este parte din esența unui poem.

După multiple realizări în exprimarea artistică a ideilor, artistul revine cu un grupaj genial (nu exagerez!) ce respectă creația literară. Prologul și epilogul, argumentate de conținut sunt adevărate și firești șocuri fantasmagorice pentru un iubitor al poesiei. *Pămant și durere.../ Un iepure și-un fluture/ și-o pasăre/Mi-au croit cărări de vis/Dar drumurile, drumurile, doar EA mi le-a deschis! (**Nirvana**).* Premiul pentru debut al Editurii Contact international (2000) a deschis apetitul poetului pentru a urca Parnasul și chiar a'l depăși înspre zări galactice. Exemplul său fiind *O pasăre rară, etern curgătoare, /Se desparte de cer și lunecă lin, pătrunde în gânduri, /Zvâcnește în trupuri... A curs vreme de sute de ani /Până-ntr-o zi, când a zburat senină în afara Căii Lactee* ***(Pasărea***

curgătoare), în care întrevăd personalitatea sinelui său liric.

Nu mi-am propus să elogiez poetul, dar obținerea rețetei alchimice a acestei arte și realizarea marii opere în athanorul său virtual nu este atât lectura marilor poeți ai lumii și ai timpurilor românești ce par a influența gândirea autorului cât reușita sublimării esenței cuvântului în forme din geometria sacră. Întrevăd printre versuri o legătură spirituală cu Lucian Blaga, A.E.Baconski, Nichita Stănescu și Ion Alexandru Angheluș. Fiind format în spiritul marelui său dascăl, Angheluș, ne introduce în imaginația sa debordantă: *Umbrele cailor de lut sunt falnice, maiestuoase/ Te strivesc. (**Urmele cailor de lut**)* și în tonul valențelor blagiene *a emigrat pe tărâmuri fără umbre, în tăcere. E în buzunarul celor ce se duc de pe astă lume… Nefericit nu înseamnă de fapt fericit? Ca poet, mă refer…. (**Nu pot să scriu cuvântul fericire).*** În același timp tributar generației îl ascultăm pe Cristinel Popa afirmând nichitastănescian că *în loc de om, aș fi vrut să fiu/ Plânset* (***În loc de***) și chiar să găsească oportunitatea: *Dar aș putea să mă strecor printre noduri și semne* (***Să-mi spuneți***), urmată de poemul ***Ce bine că suntem***. Asemenea discursului liric baconkian poetul se identifică cu un ***pustnic modern****: Sunt pustnicul modern,/ Mă ascund nu pe muchii de munte, ci-ntre oameni.* Își recunoaște apartenența la societatea contemporană*: Lucrez în port, / Chiar dacă Iașiul, se știe, nu are flotă maritimă/ Nici bărci pentru promenade, / Bahluiul a secat,/ însă eu descarc zi de zi saci întregi, cu sărăcie și patimă, / Sunt hamal în portul bunei cuviințe (**Sunt hamal**),* se integrează în atmosfera orașului în care trăiește, deși este melancolic după Hușii copilăriei: *Azi am muncit iar pe brânci în port, / Viața de hamal e o imensă corvoadă, / Muncesc și beau cu camarazii mei în cârciume arse/ Sub straturi de fum/ Pe sub arcadele cerului/ Plouați de fulgerul boemiei/ Atinși de vântul nebuniei. (**Prietenilor mei de grajd**)* și remarcă viața care se desfășoară în jurul său cu un ochi atent și performând metamorfozele mitologiei fantastice: *Când bărbații de pe tabla de șah se ridică și îți spun încotro să te duci./ și tocmai ai consumat un fel de ciupercă,/ și mintea se târâie pe jos/ du-te și întreab-o pe Alisa/ cred că ea va ști. (**Iepurele alb**).*

Temele propuse elogiază dragostea (***Iubita mea***), citadinul (***Recviem pentru regii Iașilor***), zidirea universului manolesc interior (***A murit bătrânul zidar***), filosofia existenței transcedentale și efuziunii solare franciscane (***Soare, bună dimineața***). Sunt plăcut impresionat de stilul propriu, inconfundabil al poetului care ne uimește cu implicarea psiho-filosofică: *De ce mă pomeniți acum, în viitor?/ De ce mă scurgeți, ca pe ape? / De ce mă strecurați printre milenii?/ Când noi am fost și nu vom fi o dată! (**Eu nu sunt cel ce îl vedeți acum!)*** și care permanent obsedat de interferențele cu inteligența artificială știe că *prietenia pe facebook e o floare rară/ Un fruct amar, un pericol ascuns/ O prietenie între doi și mai multi ce se văd, unii / Doar pe gaura cheii / Internetului… (**Prietenia pe internet**);* deci are o ***rugăminte***: *Vă rog frumos, scoateți-mă din lista voastră de prieteni! / Vreau să rămân singur, să înot într-un ocean fără ape! / Să zbor pe intinderea de necuprins, în chip solitar/ Să mă strecor în văzduhul fără de aer/ în noaptea fără de întuneric/ La lumina sincerității/ Fără false declaraîii de dragoste/ Fără imnuri de glorie!/ Nu, nu-mi aplicați false emoticoane, nu-mi dăruiți ipocrite laicuri/ Vreau să fiu liber!*

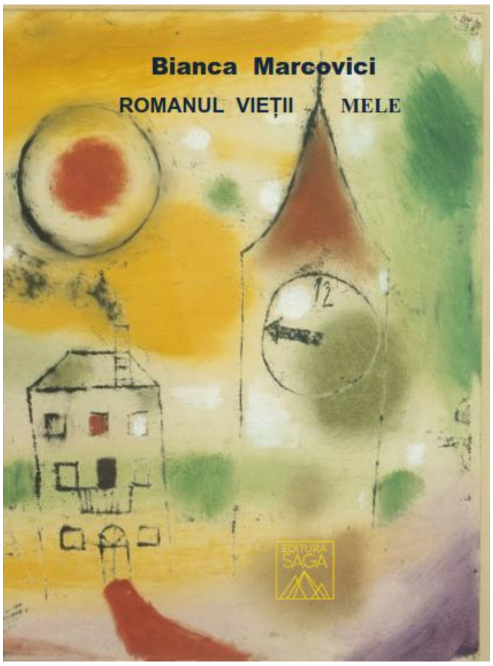
Un poem de largă respirație și profunzime spirituală este Morișca – ar merita citat în întregime, dar las cititorului această provocare și ispită. Nu pot încheia recomandarea lecturii acestui volum liric de excepție fără a mă referi la taina tâlcului hermeutic pe care o oferă Cristinel Popa spre a fi decodată în accepțiunea fiecăruia dintre noi, cea care o întâlnim în poemul care dă numele întregului.

Acad. Liviu Pendefunda, H.D.Litt.

Caruselul

Poezia se transformă în nisip într-o lume paralelă/ nici un eveniment optimist /nicio scăpare în lumea viselor/ pentru că azi noapte/ s-a tras cu arma sub geamul meu… / ucigașii au imunitate

Un carusel al amintirilor frământă mintea noastră cu atât mai mult cu cât experiențele ne adună și sfoara vieții se învârtșteîn jurul axei lumii. De ce? Pentru că din sertarele memoriei, asemeni unei oale care fierbe uneori chiar lent sau la foc încins, începe să reverse peste buza ei spuma îndestulătoare a aromelor și gustului care ne dorește aprecierea. Așa și mintea reîncepe a analiza ceea ce am văzut sau auzit, tot ceea ce simțurile noastre au acumulat în timp și reâncepe a analiza, a separa răul și binele vorbelor și faptelor prin care am străbătut spațiile și timpurile ce ne-au fost hărăzite.

Scriitorii, cei dăruiți cu har, nu sunt doar înțelepții satului de odinioară care prin mânuirea cuvintelor deschideau respectul comunității, ci, azi își revarsă trăirile într'un real roman al vieții cu bucuria destăinuirii. Proză sau vers, muzica gândurilor lor se vrea revărsată. Astfel minunata artistă, **Bianca Marcovici**[6] deschide pentru noi pagină după pagină expresia analizelor celor întâmplate în timp și care i-au marcat răspunsul focului său intens. Povestea după povești, amintirea după amintiri, scriitoarea delectează ochii cititorului cu imagini surprinse din anii petrecuți odinioară în Iașii de obârșie și de aiurea, bucuriile și ororile lumii în care trăim, toate spunându-ne o înșiruire aparent distonică dar care în totalitate reflectă ceea ce este Bianca Marcovici, un om care și-a făcut datoria față de sine, familie și societate.

Deși recunoaște că *„Nu mai am răbdare să întind cuvântul precum rufele pe sfoară!* "(p.5) și în sinea sa: *„Par un om de pe altă planetă"*(p.8), autoarea descrie întâmpări și drame din realitatea imediată. Personaje feminine, mai întotdeauna surprinse în suferință, Fanny, Linda, Tania, Gaby sunt ursite să trăiască și să răzbească. Descriera acestor personaje amintește de marii scriitori ai lumii, culorile, vestimentația și prezența lor sugerând caractere: *„O fată brunetă, plinuță, de statură potrivită, cu ochii negri, cu toate că tatăl ei avea ochi albaștri puternic conturați, ca un artist de cinema. Mama ei era brunetă, tot micuță și plinuță dar, în plus, avea o voce ca de bărbat. Uneori, i se vedea destul de conturat o mică mustață"*(p.11) sau *„Era mai frumoasă ca înainte, șatenă, cu ochii mari, păr tuns franțuzește, rochia albastră mulată pe corp, slabă ca un manechin și foarte înaltă. Doamnă în toată firea, dar cu un surâs amar pe buze!"* (p.16). În schimb personajele

[6] *Romanul vieții mele,* Editura Saga, 2021

masculine sunt permanent demne de a fi exemple ale răului – Ronny, Sorin.

Nu se poate (și-aș simți intuitiv și'n profunzime și'n versurile scrise nu doar în acest volum), deci nu se poate să nu remarcăm modul în care sufletul zbuciumat al jurnalistei sub acoperire descrie mișcarea caruselului, a roții timpului, așa cum e ea profețită. Impresiile de călătorie definesc și împlinesc narațiunea scriitoarei. Dacă în prima parte a volumului asistăm la fragmente de proză scurtă, relatările concrete din periplul românesc o determină să se întoarcă mereu în Haifa - *„Aici îmi clădisem culcușul, îmi găsisem identitatea pierdută!”(*p.50). Și totuși cine poate uita Iașii, de cele mai multe ori devenind în timp locul de pelerinaj în ciuda faptului că *„cel mai greu e să începi sau să renunți, lucruri extreme, dar decizionale, îți pot schimba destinul! Să încep o poveste adevărată pornind de la o zicală: “dacă-ți schimbi locul îți schimbi și norocul*”(p.61) și nostalgia, familia, evocările devin știme în amintiri și simfonii ale sufletului.

Redau câteva pasaje lirice de extraordinară realizare scriitoricească atât ca valoare spirituală, cât și ca fel de a transmite prin cuvântul scris a trăirilor de care aminteam. *„Poezia nu e o decizie subtilă/ De a scrie într-un passe-partout/ Nici de a urmări norul din pictura”*(88). Îndemn la lectură. Lirica lui **Bianca Marcovici** devine uneori o licoare de iubire în interiorul unei drame globale, un reportaj înălțător dar crunt în adevărul relatat: *„Omul orchestră e poetul din mine!/ Nu văd peretele roz al Silviei Plath... nici/rădăcinile noastre arse din aerul lui Celan, sau poate tulpinile/ ... sau poate manuscrisele de la Marea Moartă/ scrise cu sânge.../ omul orchestră cântă la orice instrument/ Imită perfect toate sunetele, reacționează toate e-mailurile spre infinit/ sau acceptă curbura spațiului lui Mahler... sau Andantele lui Bruch../. Dar acordurile sfinte sunt în mine, le revăd în nepoți!/ Doar sunetul/ ambulanțelor îmi reamintește de pandemia fără de sfârșit,/ oare care va fi prețul final pentru omenire?/ Doar Paganini ar fi știut r ăspunsul... el a cântat pe o coardă... sol, sol, sol!”*(127).

Cum poate un cititor să descrie, relateze, incite vraja uneui astfel de volum care e viața perpetuă, caruselul teleportării între Haifa și Iași.

„Aș putea să rup toate manuscrisele/ Aruncate în valiza cea mare din mansardă,/ Ușurând viața copiilor mei/ Și mai ales a nepoților mei,/ Care nu citesc românește…/ E tot o mămăligă, zic-/ Aici la Haifa… natală a „celor șapte coline”,/„la cinci drumuri” la Iași!/Parcă mai știu unde sunt ?/Doar vioara mea a mai rămas mărturie/undeva sub un pat la Iași.”(p.100).

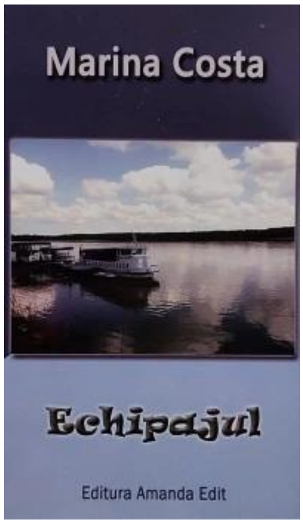
Cu toate că strunele viorii sale vibrează într'o armonie perfectă în proză, poesia o reprezintă pe **Bianca** pentru totdeauna. A scrie în partitura lirică e un dar nativ. Concentrarea imaginilor denotă o rezonanță al cărei mister este un tezaur pe care îl intuim, îl percepem și apreciem dar care nu'ți poate da căile prin care poeta cochetează cu arcanele Adevărului Suprem.

Mulți dintre noi, schimbând apa din celulele noastre, provenite din locurile unde ne-au alăptat mamele noastre, pierdem echilibrul gândirii, însă adaptabilitatea de a fi veșnic călător, nu numai terestru ci și printre astre, croșrtându-ne visele în meșteșugul cuvintelor, e marea taină pe care ne-o împărtășește în scrierile sale **Bianca Marcovici**.

Acad. Liviu Pendefunda,
H.D.Litt.

♣

Echipajul

Din trecutul brăzdat precum un palimpsest de melancolii nebănuite și reflecții ale propriei ființe ne ajung din urmă întrebări într-o manieră în care cel care filozofează se pune pe sine în joc în întrebarea sa.

La Marina Costa, scriitoarea născută la Brăila, în "Orașul cu salcîmi" al lui Panait Istrati și Mihail Sebastian, poveștile prind viață și te poartă pe malurile Dunării, pe ape dar nu ca în valsul lui Strauss, ci într-un vals amețitor în care zecile de comunități etnice și religioase trăiau acum cîțiva zeci de ani lîngă Dunăre Albastră.

O lume în care intri treptat pagină cu pagină și pas cu pas pe străzile umbrite de tei, de salcîmi, de castani, centrul dominat de clădirea teatrului, cu prăvălii și case boierești sau case mici din cartierele ce se desfăceau în acel evantai fabulos pe malul Dunării fără sfîrșit...Dacă Bucureștiul s-a dezvoltat în cercuri concentrice în jurul bisericii Biserica „Sfântul Gheorghe“ - Vechi în a cărei curte ocrotitoare a existat, timp de trei sute de ani, o școală de slovenie, Brăila s-a dezvoltat în formă de evantai pe malul Dunării.

Marina Costa ne poartă într-o lume care nu mai există, o lume în care grecii, lipovenii, românii, tătari, evreii, armenii trăiau fiecare după legea și religia lor, dar trăiau împreună ! E o lume care a dispărut !

Și așa într-o vară se formează un echipaj cu Lemoni, Narcisa, Nastea, Dașenka, Victor, Mihai, Dionisos, Virgil, Electra, Leftheris și evident Marina, gata să se izoleze pe insulă pustie ca în cărțile lui Jules Verne. Barca minunată îi purta dezvăluindu-le frumusețile Dunării la Nisipuri, la Gropi, la Blasov......unde se putea face baie fără teamă de anafoare. Moș Porfiri, personaj de poveste, "Moș Porfiri, cel care nu ia bani de la copii", îi plimba prin bălțile Dunării, pe canalele cu nuferi în barca lui plasele pline de pește sau la întretîierea Siretului cu Dunărea, acolo unde Siretul se varsă în "Dunărea verzuie cu miros de mare și pescăruși în zbor".

Echipajul și-a găsit insula unde la focul cu știuleți de porumb se spuneau povești și grozăvii demult petrecute. Legendele grecești circulaseră nescrise...

Imaginile plastice apar neașteptat în paginile romanului "Păstram pe buze gustul murelor sălbatice ale ostroavelor , iar în inimi culorile unei zile de neuitat".

Plimbările erau nelipsite la Lacul Sărat, în port, la plajă, la Galați sau în grădina publică.

Echipajul îndeplinea ordinele amiralului, comandantului, secundului, timonierului. Apar personaje bine conturate de Marina Costa - Theodoros, Mihalis, Nondas, Yannis, Avgherinos, Manolis, cu poveștile devenite stihuri puse pe note ale căpitanilor Costandis și Periclis Drenias.

Vacanța primului an de liceu îi aduce parfumul sălciilor înflorite pe cheiul Dunării și minunăția sărbătorilor grești ale primăverii, cărora le-a trăit farmecul exotic. De Armindeni alături de palicarii echipajului străbăteau ostroavele Dunării culegînd flori și împletind coronițe ce erau puse mai apoi pe verandă, în balcon, într-un cui în fața casei și lăsate să se usuce pînă la Sânziene.

Vacanța mare și serbările Dunării îi adunau pe toți dis de dimineață în port cu fanfara militară și parada vapoarelor.

Expediția plănuită la Ghecet (localitatea Smârdan) un sătuc liniștit, înflorit, cu două fîntîni, cu pămînt tare, în care localnici spălau, găteau cu apa din Dunăre. Un sat cu struguri dulci căutați de copii, struguri din soiul dobrogean Afuz Al. Zgomotul lopeților, legănatul valurilor erau prilej de visare și cugetare pentru liceana Marina atunci, cea care arunca flori în apă, ofrandă mută zeiței din adîncuri.

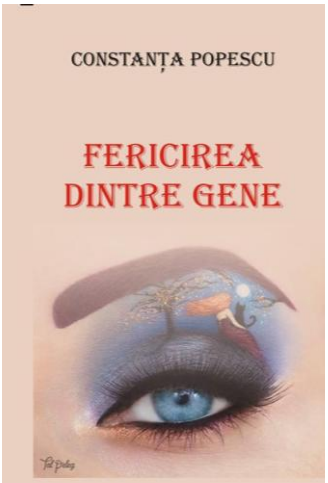
Capitolul Rușinea dezvăluie fetei inimaginabilele secrete ale tatălui și unchiului Victor, contrabandiști ce transportau pietre prețioase în pachetele de țigări turcești și care puneau la cale un omor. Surpriza atît de mare și îngrozitoare o face pe Marina să fugă de acasă, nesuportînd rușinea, nu înainte de a-l preveni pe căpitanul ce trebuia înlăturat. Cu sufletulbolnav de rușine și de reproșuri, Marina ajunge într-un sanatoriu de copiidispărînd din viața propriei familii. Sub presiunea unui scepticism ce o domină Marina intră din vraja ealului într-o automată desvrăjire, deziluziile, interogațiile urmărind-o mai tot timpul. Replierea afectelor suferite, trăirile se estompează chiar sub lupa lucidității clipele fugitive sînt descrise într-un fel de ralenti ce le mărește intensitatea, încremenindu-le în atemporalitate. Întoarcerea acasă și prima declarație de dragoste într-un început de iunie, Serioja și primul sărut o trezesc pe eroina principală, pe povestitoare. Apare o conciliere a senzorialității, redefinind-o pe ea, fata ce trăise ca o himeră într-un univers labirintic, în care concretețea și iluzia se întîlnesc prea des iar visul are aparențele realului.

Nu o să dezvălui finalul pentru că romanul Echipajul trebuie parcurs filă cu filă.

Precum pictorul sau apologetul naturii umane, scritoarea **Marina Costa** descrie întâmplări trecute așa cum le-a păstrat în suflet și în inimă.

Marina Costa a debutat editorial în anul 2016, la Editura Betta, cu romanul intitulat "Pribegii mărilor". A urmat, în anul 2017, la aceeași editură, "Vieți în vâltoare", ambele romane istorice, iar în anul 2018 romanele pentru adolescenți "Prietenii dreptății", la Editura Astralis, și "Echipajul", la Editura Amanda Edit. Anul 2019 a început cu apariția volumului de proză scurtă "Soarta mercenarului și alte destine", la Editura Hoffmann, urmat de romanul istoric de aventuri "Farmecul mării", la Amanda Edit, și de prezentul "Alte vâltori ale vieții", la Editura Betta.
De asemenea, Marina Costa a publicat poezii în antologiile "Poeți în ARENĂ", 2018, "Sub semnul iubirii", 2019, în antologia bilingvă româno-turcă "Din universul poeziei române actuale", toate apărute la Editura Betta, și proză scurtă în antologiile "Sub cupola Unirii", Editura Betta 2018, "Amprente pe cerul înstelat", Editura Astralis 2018, "Noi am sărbătorit Centenarul Unirii - 2018", Editura Amanda Edit 2018, "Rația de libertate", Editura Betta 2018, precum și în revistele "Arena literară" și "Convorbiri literar-artistice", obținând premiul I la concursul național de proză scurtă "Nicolae Velea" 2018, cu textul intitulat "Floare de foc" și premiul special "Fănuș Neagu"la concursul național de proză scurtă "Nicolae Velea" 2019, cu textul intitulat "Viață pentru viață" .
Despre opera ei literară s-au pronunțat: Ana Dobre, Eliza Roha, Mihaela-Mariana Cazimirovici, Camelia Pantazi Tudor, Cleopatra Luca, Bianca Timșa-Stoicescu, Victor Atanasiu, Geo Călugaru, Ion Roșioru ș.a.

Fericirea dintre gene

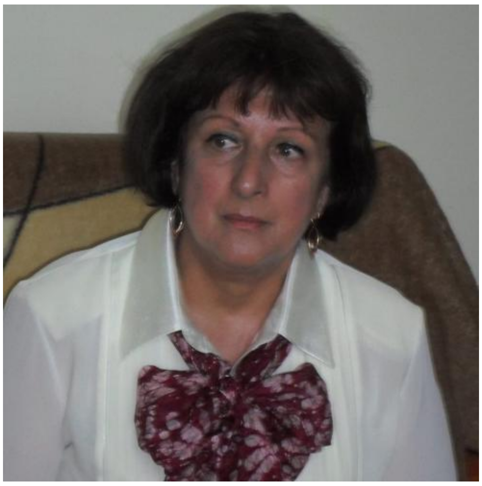
La Casa Memorială „Tudor Arghezi - Mărțișor”, în februarie, am primit volumul Constanței Popescu "Fericirea dintre gene".

Are o fervoare a scrisului care m-a prins, are o comunicare lingvistică pe care o credeam pierdută pentru mulți dintre scriitori, cititori.

Sub ploile cu flori de tei **Constanta Popescu** își întinde ulciorul împrimăvărat să adune flori, iubiri, arome, cuvinte. Singurătatea cuvintelor îi vindecă tăcerile și încălzește anotimpuri...

Colecționară de biblioteci, cum ineluctabil se autodeclară, pictează diminețile dintre iubiri întrebându-se într-o lucidă conștiență a trăirilor cât mai rabdă pământul poemele în sensul invers al acelor ceasornicului demult nrmaiîntors....

.Primul poem "Singur[tatea cuvintelor "

Copacii mor în picioare, sinucigași sunt cei care îngroapă poezia.

Ea, poeta ce poate ține bolta cu stelele numai și numai să-i lumineze iubirii calea, să nu greșească pașii visului dinspre ziuă, exersând unde să pună punctul în "Felia mea de fericire" ....expresivitatea aici o dau ideile ! Nu îl mai pune !

Prin filtrul metaforei salvează anotimpuri fără formă, contururi în sfumato, în tușe nefardate,cu imagini, atitudini, meditativă dar hotărâtă. Sub lumina sofianică a iubirii negăsite/regăsite, în noaptea nenuntită legitimează zborul propriu. Pianul deschis, poarta deschisă în zilel cu soț, în diminețile de după potop **Constanta Popescu** salvează începuturi de poveste...

În poemul "Miracol" ploile devin exerciții ce îi sprijineau singurătatea în diminețile scurte. Și iar apare un penel - pictează pe pragul dintre vis și realitate vitralii, pereții de stăncă, vitraliile amintirilor......... salvează zâmbetul unui copil pe umărul lunii cu fiecare culoar ce curge printre cristale străvezii spre zorii zmălțuiți de zâmbetul florilor....... Cineva se încalță cu pașii mei, mi-i poartă prin colb, îi șterge în care livadă ? Într-un mozaic de gânduri, desprins tot dintr-un alt gând, de mai demult, iubirea îi aduce pașii unde ? La ușă, să fie gata de drum, mereuașteptând o nouă ardere....

Într-o mirare genuină se întreabă de ce nu a plecat cu arca în care singurul loc liber era destinat nehotărâților. Dar l-a cedat și pe acela...ea, poeta, întorcând meditația asupra ei

Constanta Popescu este o femeie îndrăgostită de frumos, de adevăr, de drumuri, de copaci, de puritate, de viață, de răni și de taine, de cuvânt, de poezie ...până la capăt.

Liliana POPA

De vorbă cu romancierul Petru Popescu din California

Petru Popescu, prozatorul care ne cucerise prin anii '70 cu romanele sale. El se impusese atenției odată cu schimbul de generație, ce primenise exuberant peisajul prozei cu nume precum: Augustin Buzura și Nicolae Breban, Fănuș Neagu, Constantin Țoiu, D.R. Popescu și Nicolae Velea, George Bălăiță, Ștefan Bănulescu, Mircea Horia Simionescu, Dumitru Țepeneag și Alexandru Ivasiuc.
Numele lui Petru Popescu a dispărut, din ordin politic, de pe ecranul literaturii române câțiva ani mai târziu. În mod fals, multora li s-a părut că el a rămas absent aproape patru decenii.
Participarea la o reuniune internațională a Cenaclului „Destine Literare" de la Montreal, Canada, m-a pus de curând în legătură directă cu colegul meu de generație (Ne-am născut la distanță de câteva zile...). Am simțit nevoia, o nevoie lăuntrică irepresibilă, să-i propun scriitorului Petru Popescu un dialog care a început astfel:

-Anca Sîrghie..: Abia devenit romancierul tinerei generații în anii '68-'73 din secolul trecut, prozatorul Petru Popescu s-a văzut extirpat din ordin ceaușist, odată cu plecarea din țară. Simțim nevoia să aflăm astăzi: **Cine a fost în fapt scriitorul Petru Popescu, cum a evoluat creația sa după plecarea din țară și, mai ales, cum a continuat până în prezent receptarea operei sale în România și peste hotare?**

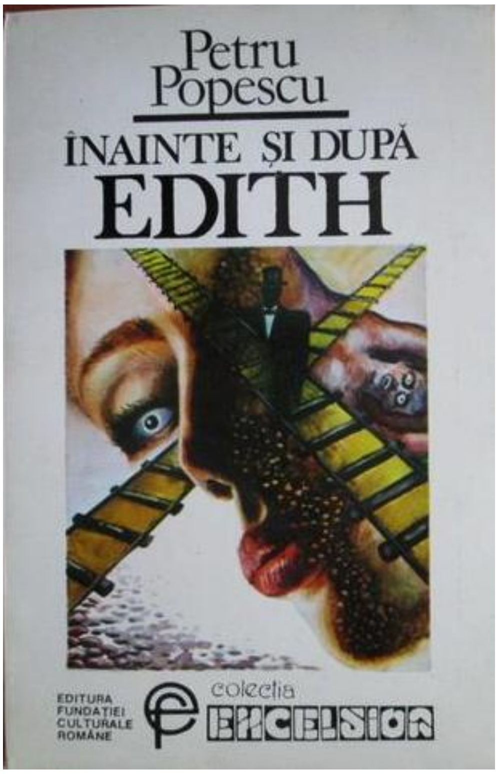
-Petru Popescu: Mai întâi, nu sunt de acord că am „strălucit" numai până în '73, ceea ce nu e corect: știu din prea multe surse că citirea cărților mele s-a întins două decenii peste acel moment. Când am fost prima oară în România, zile evocate în *Întoarcerea* (ai citit-o?) am întâlnit cititori noi și vechi în fiecare zi, iar ei au continuat odată cu retipărirea romanelor *Prins* și *Dulce ca mierea e glonțul patriei*. Altfel, n-aș fi făcut săli pline în turneul de zece orașe cu *Supleantul* (l-ai citit?).

-A.S.: Am citit cu încântare toate romanele apărute în perioada debutului românesc, stimate Petru Popescu, pe unele le-am reluat, chiar. Având exact aceeași vârstă, îmi amintesc uluirea mea observând ce putere de analiză psihologică dovedeai ca autor al romanului *Prins*. Mă întrebam: De unde ai cules o asemenea experiență de viață? Aceasta, întrucât fantezia nu mi se părea suficientă pentru încercările și trăirile acelui inginer. Știi ce citesc eu acum și îmi place ca roman polițist, aparținând literaturii de consum? Romanul *Înainte și după Edith*. „Ispita cărnii plătite" este o temă tratată într-un mod inedit, cu un limbaj neaoș, cu care autorul ne-a familiarizat de mult timp. Edith este o curvă rafinată care are între picioare „aurul Rinului", iar victimele ei formează un șir nesfârșit, ca și în piesa *Lulu* de Frank Wedeking. Constat că, raportat la *Prins* ori *Dulce ca mierea*.., temele nu se repetă, dar fiecare pare să aibă niște repere autobiografice, ce sunt foarte puternice în „Supleantul", unde este explicat raportul tău cu puterea comunistă din România. În dialogul nostru, ele ne vin în ajutor. Sigur că încă nu ți-am citit absolut toate romanele, dar timpul nu este pierdut.

Te-ai născut în capitală. Ai fost copil de intelectuali, crescând la oraș. Care sunt cele mai puternice amintiri din copilăria și din adolescența ta bucureșteană?-P.P.: A trecut mult de la copilărie. Ce rămâne ca pilon al memoriei este viața zilnică alături de geamănul meu, Pavel, cu care am scris împreună o piesă de teatru în versuri, despre existența de gemeni. Noi aveam 11 ani. Existența de gemeni ne-a protejat de o atmosferă egotistă, manifestată zilnic în casa noastră, unde tata era critic de teatru și mama era actriță la Nottara. Personalități puternice, cu manifestări vulcanice. Numai copil să nu fii în preajma unor asemenea părinți! Ne refugiam amândoi în relația de gemeni, în citit, în școală. Am fost niște tocilari sârguincioși amândoi, pentru că, fără nota zece, mama ne trata cu urlete. După ce

Pavel a murit la 13 ani și aș fi putut muri și eu (am trecut printr-o depresie și spaimă de moarte cumplită), părinții mei au divorțat. Nu l-am revăzut pe tata decât un an mai târziu. Au fost numai crize și probleme pentru un suflet de adolescent. Altfel n-aș fi ales teme tragice încă de la început, dar convingător, și n-aș fi fost citit de atâți necunoscuți.

Al doilea pilon al copilăriei și tinereții a fost scrisul. Fără să scriu precoce, nu cred că aș fi supraviețuit. Iată de ce de la vârsta mea de azi, copilăria se reduce la un singur element, scrisul. De ce? Pentru că scrisul mi-a salvat viața. Când am pierdut doi frați, dintre care unul era geamănul meu, cum tocmai ți-am povestit, și după ce părinții au divorțat, starea mea sufletească era precoce deprimată și sumbră. De aceea, am scris versuri, apoi și proză. Fără scris, cred că nu mai acceptam să continuu viața. Înțeleg foarte bine pe cititorii care au avut tragedii în viața lor. Literatura, după opinia mea, e cea mai bună psihoterapie a omenirii și a istoriei.

-A.S.: Cred că în sensul acesta ai afirmat că „Viața e cuvinte". Cum funcționează mecanismul inspirație-creație?

-P.P.: Nu știu cum funcționează la alții acest mecanism, dar la mine, chiar dacă unele cărți ale mele par exotice, în fapt singura mea temă este supraviețuirea, mai ales a indivizilor care trebuie să-și improvizeze supraviețuirea (ceea ce a fost și cazul meu).

-A.S.: Ceea ce-ți caracterizează profilul de romancier este faptul că scrii atât de bogat din plină adolescență. Acele texte de laborator pot oglindi felul cum ai creat primele opere, cele dinaintea plecării din România. **S-au arhivat manuscrisele debutului poetic și ale celui în proză?**

-P.P.*:* Nu păstrez nicio hârtie veche. Viața de refugiat, (deși mie nu-mi place acest cuvânt) nu-ți permite să pleci cu obiecte dragi și intime, ca suvenir, deci nici cu manuscrise. Am toate romanele mele apărute în România înainte de plecare. Le-am recitit, constatând că țin minte pasaje întregi. Pot să le spun pe dinafară, fie incipituri, fie fragmente de încheiere la niște capitole, atât din cărțile scrise în limba română, cât și din cele englezești. Știu integral cărțile noi. Am, să mulțumesc lui Dumnezeu, o memorie pe care unii mi-au descris-o ca prodigioasă. Teoria mea este că memoria și exercițiul mintal al poliglotului combat boala Alzheimer. Pentru mine cuvintele nu sunt numai vii, dar chiar fizice. Important e să faci să „zumzăie creierul" cât mai des! Pentru mine cuvintele se agață de viața mea. Altfel privit, viața mea se agață de cuvinte și se mărturisește.

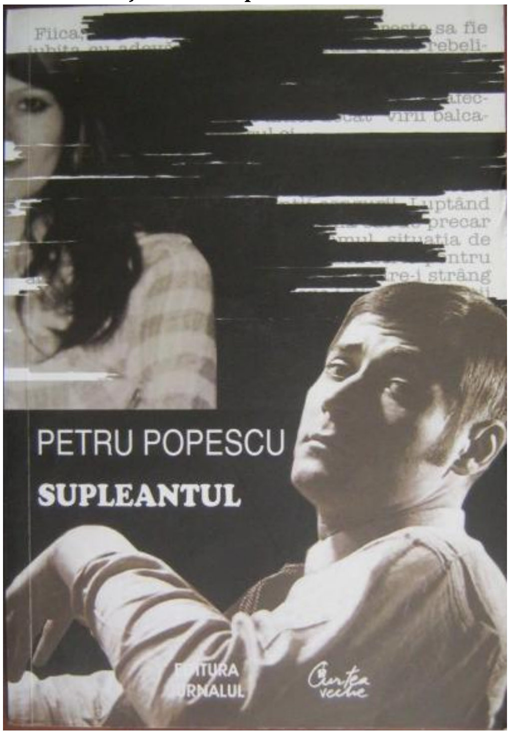
-A.S.: Laurențiu Ulici recunoaște că Petru Popescu este „cel mai citit prozator al anilor 1968-1973." O întâmplare atestată de tine ca autentică este aceea când Marin Preda văzând-o pe actrița Nelly Cutava, mama ta, cu o geantă de voiaj, trecând pe la Editura Cartea Românească, clădire situată în str. Nuferilor din capitală, unde era pe atunci și Fondul Literar, a întrebat-o foarte curios unde pleacă. Ea îi răspunde că nu va călători, ci că a luat drepturile de autor ale fiului ei pentru noul roman. **Ce schimbare a produs succesul timpuriu în viața ta?**

-P.P.: La școală fusesem pe cât de răzvrătit, pe atât de tocilar. Eu chiar cred că, dacă îți antrenezi memoria, te ferești de Alzheimer. Succesul cu *Prins* a fost șocant de mare – chiar și pentru mine – iar de la *Dulce ca mierea*... am început să primesc drepturi de autor, deci să am acces la viața socială, chiar la vacanțe prin țară și pe litoralul Mării Negre, cum nu-mi permisesem ca student, la achiziționat cărți mai scumpe. Așa am început să frecventez barurile și restaurantele. Atunci cu banii câștigați mi-am cumpărat o mașină Dacia. Așadar, Dacia, nimic mai pretențios, singurul meu automobil cât am trăit in România. Cei mai mulți colegi ai mei aveau mărci din străinătate. Să le fie de bine! E posibil să nu fi putut să fac trecerea la engleză niciodată, dacă n-aș fi fost și ca student disciplinat până la sclavie. Da, am studiat intens la timpul potrivit! Nu afirm că studiul nu mi-a prins bine. Recunosc că acel test greu, de neimaginat, al trecerii de la o limbă la alta, la mine a fost ușor, tocmai pentru că studiasem intens la timpul potrivit. În fapt, trecutul la scrisul în engleză e prea complex ca să-l descriu în amănunt, dar ceea

ce l-a făcut posibil a fost studiul permanent al altor limbi… în România. In cazul meu, nu-i o metaforă faptul că am tocit banca școlară de sub mine.

-A.S.: Un pas înainte se face atunci când primele două romane se traduc în câteva limbi: polonă, cehă, maghiară și germană. **Cum a fost primit de oficialități succesul pe care îl repurtai?**

-P.P. Era o mare șansă că am reușit să scriu în comunism, înșelând cenzura. Trebuie că s-au aliniat planetele și am avut noroc. Așa am reușit să înșel cenzura și Direcția presei. Poezia i-a interesat mai puțin, dar proza i-a preocupat, pentru că mijlocul lumii literare a citit romanele mele. Atunci am avut o nemaipomenită perioadă de avânt. Succesul meu a fost primit de oficialități într-un mod foarte divizat. Romanul *Prins* a fost acuzat de negativism și descurajare, dar totuși a fost publicat. Metafora lui centrală, conform căreia comunismul distruge societatea pe care a cucerit-o, a fost percepută de public mult mai mult decât de cenzură. De ce? Am constatat că cenzura era preocupată să nu treacă „șopârle," iar în cazul meu erau atât de multe, încât, dacă întreaga carte era o șopârlă, birocratul de la cenzură nu-și dădea seama de temă. El viza… paragrafele. Nu e exclus, deși n-am să știu sigur niciodată, că anumiți lectori de la cenzură au simpatizat cu unii scriitori mai curajoși. Probabil că „au lăsat de la ei," fără să se expună, însă. În cazul următorului roman, *Dulce ca mierea e glonțul patriei* , motivul că a trecut de cenzură (deși jumulit de multe pagini), a fost că era patriotic în ce privește armata, iar Ceaușescu vroia să arate că e și el patriot, deci era decis să permită o anumită iluzie de libertate. În fond, pe el și întregul regim, le beneficia faptul ca acte de artă patriotice, nu de șablon, ci reale, simțite, au început să apară. Cazul Petru Popescu, până la un punct, le convenea – dar nici pomeneală să mă ia în brațe cu totul! După *Sfârșitul bahic*, au început să se întrebe de ce scriu despre moarte, nemulțumiți de felul cum oglindesc eu realitatea românească. Mai exact, era o mare performanță să scriu în comunism, trecând șopârlele pe sub nasul cenzurii. Și asta nu doar un roman: cinci romane. Până la *Sfârșitul bahic*, sistemul nu știa ce să facă cu mine, iar când mă cenzura, făceam ceea ce alții nu izbuteau: rescriam, cu unele șopârle tăiate, adăugând șopârle inedite, în schimb. (renunțam la restul paragrafului) Eu consideram că mă aflu într-o cultură izolată care se teme de propria oglindire. A fost luptă mare însă nu știu câtă valoare mai are să ne-o amintim.

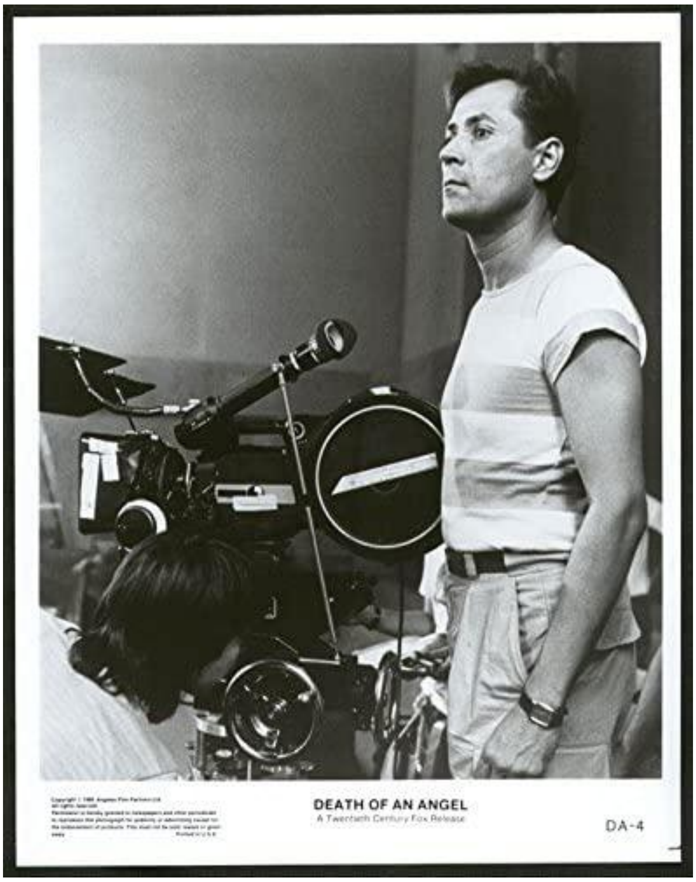
-A.S.: Totuși în 1971-1972 Petru Popescu este bursier Herder la Viena, ceea ce dovedea încă o dată că tânărul scriitor avea o poziție înaltă în breasla mânuitorilor de condei din România socialistă. Cutuma cerea ca un deținător al râvnitului titlu să-l recomande. Știu că în 1971 premiant Herder a fost Zaharia Stancu, președintele USR. Vă mai amintiți în fapt **cine dintre premianți v-a recomandat pentru bursa Herder din 1971-1972 și ce s-a întâmplat în anul respectiv la Viena?**

- P.P.: M-a recomandat însuși Zaharia Stancu, care, și ca autor și ca politician, vroia să se știe că el promovează nume noi și moduri de scris noi. Viena a fost o mare șansă a dezvoltării mele. Citeam în limba germană, mergeam la orice filme sau teatru interzis la noi, dar mai ales… nu mi-era frică să mai fiu spionat ori pârât, așa ca în țară.

Am economisit din bursă și am călătorit de la Viena la Londra. Abia atunci am zărit muntele pe care-l aveam de urcat: „engleza literară", și m-am întrebat în mine, dacă nu de talent, căci de talent nu eram nesigur, ci de ceea ce înseamnă pentru un scriitor *the endurance*, rezistența mentală și fizică.

- A.S.: Da. Tânărul de atunci Petru Popescu se bucura de un apreciabil prestigiu literar, din moment ce a fost ales supleant al Comitetului Central UTC, așa cum va mărturisi în interviul său dat lui Marius Tucă: „eram un fel de „young player" pe scena politică cea mai înaltă". Și aceasta fără să fi debitat pagini de adulare ceaușistă, la modă în acel timp. Pentru cei care nu au citit romanul *Supleantul*, întreb: **Care a fost relația ta cu Zoia Ceaușescu?**

-P.P: Am fost prieten cu fiica „faraonului”, cu sentimentul adevăratei egalități, dar fără să fim intimi. Zoia (căreia părinții i-au dat la naștere numele de botez Zoia pentru că era numele eroinei sovietice Zoia Cosmodemianskaia; Ceaușescu încă nu devenise „patriot”!) – era o ființă de o mare justețe personală și foarte tristă de drumul pe care Ceaușescu împingea România. M-a încurajat textual să fug ori voi fi silit să scriu romane encomiastice despre Ceaușescu/ Ștefan cel Mare.

-A.S.: Puțini scriitori au avut deschiderea ta. Nimic nu-ți putea ecrana preocupările literare. Pe scenariul tău se creează în 1972 filmul *Drum în penumbră* în regia lui Lucian Bratu. Ca tânăr scriitor ai experimentat formule diverse, cochetând cu literatura și cu cinematografia, ținând departe orice inhibiție. În 1973 ai publicat *Sfârșit bahic* la Editura Cartea Românească, ce va deveni un alt bestseller. Noul roman va fi tradus în limba engleză și suedeză în 1975. Ai strâns articolele risipite în publicații, scoțând volumul *Între Socrate și Xantipa* la Editura Eminescu, unde apare și cartea *Să crești într-un an cât alții într-o zi*, șocantă prin chiar titlul ironic ales. Exista în proza ta o anumită insurgență, care plăcea mai ales tinerilor. **Cum ai simțit la modul concret bucuria tinerilor de a-ți citi romanele?**

-P.P. Vorbeam cu cititori tineri necunoscuți tot timpul, în librării ori chiar în tramvai! Ca scriitor conștient de impresia ce o pot face, duceam o viață dublă: cea trăita în jurul Uniunii Scriitorilor și cea pe care o exploram eu singur, uneori mărturisind cine eram, alteori nu, cum am spus, în librării, pe străzi, la școli, în expoziții. Până și pe plajă la Mamaia am făcut odată o lectură publică din *Să crești într-un an cât alții într-o zi*! Deci, eram supapa tinerilor și ei erau supapa mea.

-A.S.: Este exact ce simțisem și eu, dar acum așteptam confirmarea ta. Ai vizitat America de Sud, călătorind ca ziarist într-o delegație a lui Nicolae Ceaușescu și unele impresii vor fi valorificate în romanul *Supleantul*, o carte pe care ai purtat-o în visul tău 30 de ani. Ajuns într-un asemenea anturaj, ți s-a sugerat că ar trebui să scrii și romane istorice în care să evoci figuri luminoase ca Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul, ajungând și la personalitatea lui Nicolae Ceaușescu, cel care tocmai în acel moment avea pretenția că are puterea de a determina cu prestigiul lui internațional situația politică a unor state din America de Sud. O asemenea falsă perspectivă te-a descurajat, convingându-te că de acum libertatea scrisului îți va fi tot mai îngrădită. **Cât a fost rațiune lucidă și câtă întâmplare în decizia de a părăsi țara?**

-P.P.: Da, am văzut America și m-am simțit ca acasă în ea. Dar regăsirea ca scriitor, deși aparent rapidă, a fost grea și dureroasă. Am fost scenarist înainte să revin la proză, am scris și regizat un lung-metraj artistic produs de Robert Redford și de studioul Fox. Au fost multe peripeții! Indiferent de ce satisfacții oferă filmul, dacă ești făcut pentru proză, te vei întoarce la ea. Consider că, deși am fost întâmpinat cu generozitate la primul meu film în engleză, *Death of an Angel*, /*Moartea unui Înger*/, atât ca autor de romane, cât și ca scriitor european, inima mea rămăsese la roman. Când am publicat cartea *Amazon Beaming*, am simțit că pariul meu cu limba nouă a fost câștigat. Trebuie să știți că *Amazon Beaming* a fost scenarizată și jucată pe Broadway, sub titlul *The Encounter*. Și în prezent cartea continuă să trăiască: negociem în aceste zile să vindem drepturile de film. Era anul 1991. De atunci, o carte la fiecare câțiva ani.

- A.S.: Ai o familie frumoasă. Locuiești în Beverly Hils. Succesul literar în America este greu de dobândit ca emigrant. Este cunoscută o scrisoare a ta din 1998 către cititorii români: „Pentru cei care cred că mi-a fost ușor, cum au crezut și când scriam în România, aș vrea să le fi putut arăta seria de birouri înguste, improvizate și prost

luminate, în care am lucrat un bun număr de ani înainte de a mă afirma ca scriitor american. Mormanele de pagini scrise care nu au fost publicate, care nu vor fi publicate niciodată. Raftul special de dicţionare. Şi, mai ales, aş vrea să le arăt interiorul minţii mele, în care un om atât de spontan şi de nerăbdător ca mine a trebuit să-şi dezvolte o cruntă disciplină, ca să se poată ridica prin scris aici, în America. În acelaşi timp, trebuia să cresc doi copii, să apăr stabilitatea unei familii de crizele şi «nopţile de conştiinţă» prin care trece oricare adevărat artist". Realitatea este că ai făcut bani frumoşi ca scenarist la Hoollywood, dacă aş aminti numai faptul că actorul american Robert Redford te-a invitat la un seminar al său, propunându-ţi să valorifice scenariul tău pentru filmul *Moartea unui înger*, pe care el dorea să-l producă, luându-te chiar ca regizor. Iată un succes sigur al tău. Te întreb: **Cum ai reuşit? În ce sens al cuvântului „recenzie" s-au scris 2000 de recenzii la cartea ta „Almost Adam" performanţă absolută pentru care orice scriitor te-ar invidia?**

-P.P.: Nu mă pot plânge de succes. Cel din România e cunoscut, nu-i așa? Cel din Occident se raportează la multe tipuri de public, în numeroase limbi, începând cu engleza, dar e mai puțin cunoscut românilor! Păcat! Cartea *Revelație pe Amazon (Amazon Beaming*), o poveste adevărată, a fost publicată de editura Viking în 1991. A devenit bestseller, fiind tradusă în peste zece limbi. Povestea descoperirii unui trib amazonian necontactat și, apoi, a descoperirii izvorului prim al fluviului a fost dramatizată în 2017, adică la mai bine de treizeci și cinci de ani după apariția cărții, de teatrul Complicité din Londra, sub titlul *Întâlnirea.* Dacă mai poposim asupra acelui eveniment, trebuie precizat că *Întâlnirea* a fost premiată la festivalul regal din Edinburgh – eram în sală – și a făcut turneu, apoi, în toată lumea: Broadway, – eram în sală –, Paris, Moscova-unde am călătorit gratuit prin chiar contractul semnat, teatrul Wallis Annenberg din Los Angeles, – eram în sală –, teatrul Barbicane din Londra, Germania, Australia… Ce mai, succes planetar!

Și acum reversul medaliei: niciun teatru românesc, după știința mea, n-a invitat spectacolul acesta în România; nu s-a scris deloc despre spectacol sau despre carte. Este ca și cum n-ar fi fost! Am alte exemple: *Almost Adam*, bestseller declarat în „New York Times", tradus în 28 de limbi, cu drepturi de film vândute la studioul Fox. Ei bine, n-am primit nici măcar un telefon de la vreun atașat cultural român. Afară de Marius Tucă, ce jurnalist român de vârf a fost impresionat? Nimeni! Îi mulțumesc încă o dată criticului Dinu Bălan pentru cartea *Petru Popescu prins în istorie*, teza sa de doctorat, o carte îndrăzneață nu doar prin unicitatea ei critică. De ce mă doare această inerție? Pentru că temele mele sunt de durată, altfel n-ar fi ajuns pe Broadway trei decenii și mai bine după publicarea unei cărți! Când un autor scrie de durată, aceasta se răsfrânge mult și asupra culturii matcă, iar meritul meu e că am lărgit orizonturile, oricând, oriunde. De altfel, o să vedem cum va fi primit romanul *Potopul*, pe care tocmai îl finisez. Deci, succesul e nu doar să fii publicat și cunoscut, ci înțeles. Știu că scrisul meu a suscitat multă competitivitate, dar și invidie, iar restul tăcerii, în cazul meu, în cazurile altora, vai, el este din inerția balcanică, de care mereu ne plângem, însă n-o biruim niciodată. Cine știe? Poate că lucrurile se vor schimba...

-A.S.: În lucrarea de doctorat din 2016 a Mariei Miruna Ciocoi Pop, *„Exil, identitate și imaginar în opera lui Petru Popescu și Jeffrey Eugenides"*, despre care tocmai mi-ai mărturisit că nu ai cunoștință, se pornește de la premisa că este vorba despre „Petru Popescu şi Jeffrey Eugenides, primul refugiat din spaţiul restrictiv al României comuniste în Statele Unite, cel de-al doilea provenind din spaţiul cultural grec şi aclimatizat în Statele Unite şi ulterior în Germania. Deşi au adoptat statutul de exilat din motive radical diferite, cei doi autori împărtăşesc totuşi câteva trăsături cheie: ambii tratează statutul de exilat ca pe un modus vivendi şi ambii reuşesc să îşi creeze noi identităţi şi orizonturi spirituale din această aparentă izolare socio-culturală." Se propune o paralelă între Petru Popescu, autorul romanului *Girl Mary,* și Jeffrey Eugenides cu cartea sa *Sinuciderea fecioarelor*. Este destul să deschidem unele istorii literare românești, pornind de la George Călinescu, și constatăm că aparțin literaturii naționale doar

scriitorii care viețuiesc între frontierele României. Întrebarea mea este: **Te-ai considerat scriitor român când ai repurtat succes cu primele romane apărute în țară și, apoi, scriind în limba engleză, ai devenit scriitor american?**

-P.P.: Eu m-am simțit scriitor internațional devreme: de la primele traduceri în alte limbi, ocazionate de *Prins*, primul meu roman. Acest scriitor internațional l-am avut în mine întotdeauna, indiferent în ce limbă scriam. În engleză, miza e mai mare și riscul e mai mare. Aveam mereu în cap multe subiecte: dacă nu le-aș fi scris în limba engleză, ar fi rămas nescrise ori necunoscute în lume. Dar scrisul în limbi mai circulate e vechi de când lumea. Ce mă miră e că sunt nedreptățit ca scriitor nu de cititori: ei nu m-au dezamăgit niciodată ori eu pe ei. Dar mi se spune că nu sunt prezent în... *Istoria critică a literaturii române*. Argumentul: eu nu mai sunt scriitor român, ci numai american. De ce? Cu scrisul meu, am adăugat atâta prestigiu și notorietate țării mele natale. Fie și numai pentru aceasta aș fi meritat să fiu inclus în istorii literare din România. Spuneți ce vreți despre literatura mea, dar ea e modernă și scrisului românesc nu i-ar strica să aibă mai mulți profesioniști ca mine.

-A.S.: Ți-aș aduce un contraargument, anume că Alex Ștefănescu, mai receptiv la noul epocii prezente, ți-a rezervat un loc deosebit în *Istoria literaturii române contemporane 1941-2000*, apărută în 2005, unde face punctuale trimiteri la stilul tău romanesc în cărțile cele mai reprezentative. **După ce toate dicționarele deceniilor socialiste te-au omis sistematic, mai contează o sinteză anume, fie ea semnată și de Nicolae Manolescu ?**

-P.P.: Da, contează, pentru că mă interesează principiul. Când aflu că în *Istoria critică a literaturii române*, publicată în 2008, nu sunt prezent, mă întreb: De ce? Toți „marii fugiți" sunt prezenți. Eugen Ionescu, desigur. Am pus România pe hartă măcar atât cât Eugen Ionescu (care, de fapt, a pus pe hartă Franța lui interioară!). Unde e probitatea critică? Așa, dar aceasta istorie critică e scrisă de Nicolae Manolescu? Ei, atunci știu, și știm de ce. Mai concret, Nicolae Manolescu în *Istoria critică a literaturii române* nu pomenește numele meu decât în treacăt, la două pagini, pe când lui Emil Cioran, Eugen Ionescu, cel născut în Franța unde a făcut liceul, și Panait Istrati le consacră comentarii generoase, deși ei au scris cea mai reprezentativă parte a operei lor în altă limbă decât cea română. Polonezul Joseph Conrad, născut în Ucraina, a scris romane în limba engleză. Exemple destule sunt cu indieni, greci etc. Literatura internațională nu mai este o curiozitate, ci o realitate.

-A.S.: „Exilul", care are fațete diverse de la cel geografic și social, până la cel cultural sau personal, a fost identificat cu „diaspora", ele solicitând o nouă accepție a noțiunii de „acasă"*.* **Ce opinie ai despre aceste concepte care îți jalonează viața?**

-P.P.: Noțiunea de „exil artistic" e falsă, feudală și cioraniană. De ce să fie o tragedie să intri, ca și atâția, inclusiv Cioran, într-o lume mai mare? Această perspectivă învechită a războiului rece trebuie respinsă, cu hotărâre, dar și cu umor. Eu nu m-am simțit niciodată exilat, când în fapt am devenit coleg cu William Styron, celebrul romancier american, care a citit romanul meu *Întoarcerea*, cu povestea revenirii la București și la Praga, după 18 ani de străinătate, și mi-a trimis o scrisoare, încântat de această carte. Nu doar eu eram lăudat ci și România, care avea o cultură egală cu cea a Americii, una interesantă, indiferent de politica nefastă pe care nu o merita poporul nostru.

- A.S.: Nu voi invoca un caz clasic, cum este cel al lui Franz Kafka. Aș semnala situația romanului *Penultima călătorie* a scriitoarei Alina Diaconu din Argentina, subiectul fiind legat de mediul socialist românesc, ca și tipologia. Cartea a fost tradusă din spaniolă și în limba română, astfel că ea circulă acum lejer în mediul nostru național. Despre opera autoarei se realizează teze de doctorat în România, ca și în America, exact ca în cazul tău. Alina Diaconu ar putea oare să primească un nou statut, acceptată și în literatura noastră pe baza temei și tipologiei unor cărți ale sale, unde sunt referiri la România? Exemple sunt numeroase. Hai să o luăm înaintea criticii literare, ce are misiune de a face asemenea evaluări, ca să te întreb**: Care apreciezi că este personajul cel mai reprezentativ și unic între toate din cărțile scrise în limba română? Dar din romanele create în limba engleză pe care personaj îl iubești cel mai mult?**

-P.P.: În cărțile scrise în limba română, inginerul din *Prins*, tinerii care-și fac armata din *Dulcea ca mierea*... și eu însumi din *Supleantul*. În cărțile în limba engleză, exploratorul Loren McIntyre din *Amazon Beaming*, și eu însumi în *The Return*.

-A.S.: Consider că destinul tău este în același timp excepțional și reprezentativ pentru tipul scriitorului internațional de succes. Accentuez ideea că în calitate de autor, prin traduceri, le-ai dat romanelor tale scrise în limba engleză șansa să circule liber și în spațiul matricial românesc**. Socotești că este corectă departajarea**

romanelor românești de cele redactate în limba engleză, pe care le-ai tradus și în limba română cu promptitudine? Este bine ca istoria literaturii să le diferențieze de baza criteriului lingvistic? Sau pe viitor ar trebui aplicată o nouă optică, tocmai pentru că s-a schimbat fundamental contextul tehnic și politic în epoca globalismului, în care valorile culturale au o nouă circulație ?

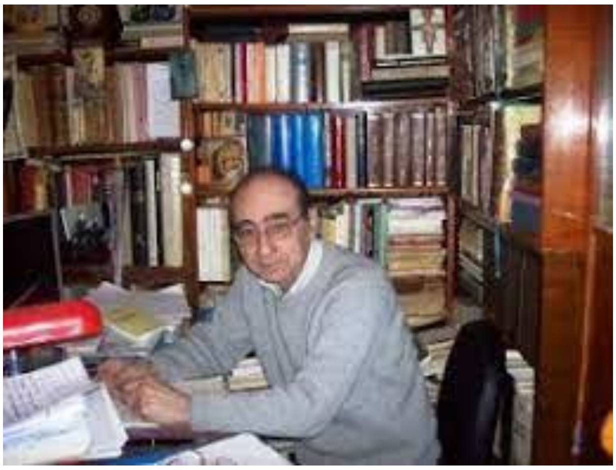
-P.P.: Publicul meu continuă să mă citească. A făcut-o chiar și atunci când cărțile mele erau confiscate**.** Expresii din *Dulce ca mierea e glonțul patriei* circulă și astăzi în viața militară, inclusiv acest titlu de carte. În armata română expresia „glonțul patriei" a făcut carieră. Când am revenit prima dată în România după Revoluția din decembrie '89, la hotel era coadă, deși eu nu anunțasem vizita. Cu *Supleantul* am făcut un turneu prin Transilvania, unde am explicat că nu-mi manifest fidelitatea față de niciun partid. Literatura beneficiază în prezent de avantajul circulației pe internet, care o ajută să pătrundă în alte zone, mai internaționale. Conștiința mea este împăcată că eu nu am făcut ceva trecător. Sunt convins că partea românească a scrisului meu nu este inferioară celei în limba engleză. De ce? Pentru că i-am asigurat șansa de a circula. În principiu, împărțirea operei pe limbi diferite e nenaturală. Slavă Domnului, numărul cititorilor români care mă citesc și în limba engleză crește.

-A.S.: Mulțumesc, stimate domnule Petru Popescu, pentru opiniile pe care ni le-ai comunicat. Sunt convinsă că ele vor fi puncte de plecare în viitoare dezbateri teoretice, pentru o mai dreaptă situare a literaturii diasporenilor români în raport cu patrimoniul național, acum la început de secol al XXI-lea, când sunt necesare unele mutații și reconsiderări.

(Dialog consemnat telefonic de **Anca Sîrghie** *în 10- 25 iulie 2022.)*

Când existențialismul se îngemănează cu fenomenologia, raționalismul și transcendentalismul pe tărâmul idealismului

Acum câțiva ani, referitor la prima ediție a cărții intitulată Culegere de înțelepciune, publicată în anul 2009 la editura Eminescu, am dedus că:

"Literatura sapienţială are o istorie, poate, veche cât scriitura însuşi. Nu numai în Orientul Antic, dar şi în vechea grecie „ înţelepţii" au ales forma apoftegmatică (sentenţiară), uşor memorabilă, pentru a face, ceea ce se numea în tradiţie elină, paideia, o educaţie a sufletului pentru o formare a lui. Şi în cultura românească tradiţia este bogată. Dl. Sorin Cerin se înscrie în ea făcând o operă de tot remarcabilă. Maximele – reflecţiile sale concentrează o experienţă de viaţă şi culturală şi din prea plinul ei se împărtăşeşte altora. Tuturor acelora care vor deschide paginile acestei cărţi de învăţătură, ca orice carte bună, ea le va răsplăti prin participare la înţelepciune, gândul bun al lecturii ei."

Pe urmă am observat că odată cu trecerea timpului apar noi ediții ale Culegerii de înțelepciune, care cuprind noi volume de aforisme publicate la diverse edituri (prima ediție a Culegerii de înțelepciune a apărut publicată până și în serial de către revista Destine literare ce apare la Montreal în Canada, începând cu numărul 8 din decembrie 2009 și terminând cu numărul 36 din decembrie 2015) ajungând în prezent, la un număr de 22 de volume de aforisme, ce încropesc ultima ediție a Culegerii de înțelepciune apărută în luna mai a anului 2020 și care conține un număr de 16.777 de aforisme. Operă de excepție, memorabilă, monumentală, din care s-au extras fragmente, traduse în bulgară, pentru a i se dedica chiar și o antologie, publicată în Bulgaria cu titlul de: "Antologie de înțelepciune: Aforisme (Fragmente)", carte apărută în toamna anului 2020. Noile volume de aforisme ce alcătuiesc ultima ediție din Culegerea de înțelepciune, sunt structurate pe diverse tematici, precum, inteligența artificială, justiția, viitorul omenirii, absurdul, credința și sfințenia la om și la mașină, etc.

Față de toate acestea mai merită subliniat și că în ideile regăsite în aforismele d-lui Sorin Cerin, răzbate în primă fază, un existențialism îngemănat cu fenomenologia și raționalismul, întrucât disperarea, angoasa sau suferința, se cântăresc în balanță cu fericirea, care se raportează la rândul lor existenței, într-un tot unitar, îngemănat în ceea ce d-l Cerin numește a fi Iluziile Vieții atât de des remarcate în opera sa. Pe de altă parte, indubitabil, într-un mod cu totul original, toate acestea, mă refer la existențialism, fenomenologie și raționalism, se îngemănează la rândul lor cu transcendentalismul, iar toate la un loc devin supuse unui idealism adaptabil unei doctrine a libertății de sine, ce transcede până dincolo de liberul arbitru, atât în sensul restricțiilor cât și în cel al indeterminismului, până peste ceea ce numim a fi ontologie sau gnoseologie, în sensul că ambele sunt aferente actualelor canoane ale filozofiei. Toate acestea definesc doar o anumită parte din ceea ce Sorin Cerin numește a fi Coaxialism. Spun doar o anumită parte, fiindcă Coaxialismul, merită o discuție mult mai amplă, deoarece în ansamblul lui include multe alte teme cu tonalități și influențe aferente anumitor curente sau precepte filozofice pe care nu le-

am dezvoltat acum, dar reunite, definesc și ele la rândul lor, o originalitate aparte.

Exemple în acest sens de aforisme scrise de d-l Sorin Cerin, unde existențialismul se îngemănează cu fenomenologia, raționalismul și transcendentalismul, ar fi nenumărate, dar voi alege doar câteva dintre ele:

"Un om fără Dumnezeu este ca o literă fără cuvânt."

"Fericirea isi are originea in suferință și oricât de mult am dori sa trăim numai in fericire este absolut imposibil, întrucât fără suferință, aceasta niciodata nu își va arăta miraculosul său spectru."

"Nimeni nu poate fi nimeni cât există Dumnezeu."

"Zâmbetul este floarea sufletului."

"Fericirea acestei lumi este esența absurdului."

"Ce suntem noi in afară de un vis nebun al unui înger complexat de sine, pierdut undeva in ierarhia numerologiei?"

"În momentul când un Univers devine cunoscut el devine creat!"

"Când iubești dai sens acestei lumi."

"Ura este cămașa de forță a iubirii."

"Istoria este biblia păcatelor omenirii."

"Morala este arta de a administra păcatele."

Aceste aforisme, dar și multe altele, înscriu la rândul lor, opera sapiențială a d-lui Sorin Cerin, în istoria culturii universale, încadrând-o alături de nume precum Socrate, Schopenhauer, Nietzsche, François de La Rochefoucauld, și mulți alții.

Gheorghe VLĂDUȚESCU

Proiecții în eternitate

SORIN CERIN, Transcendental, Poeme filozofice, Editura Estfalia, 2022, SORIN CERIN, A Fi Poet, Poezii de meditație, Editura eLiteratura, 2015, SORIN CERIN, Fericire, Poezii de meditație, Editura eLiteratura 2015

Poet cât se poate de original, Sorin Cerin propune cititorilor săi creații scăldate în ”Apa Adevărului Absolut / al Străinului Subconștient / al Iubirii”. El ne poartă ”pe Țărmurile Lacrimilor de Cuvinte” făcute ” să înoate, / pe Oceanul de Provocări Transcendentale, / ale Ființei, / ce-abia învăța să respire, / fumul dens și înecăcios al Infernului, / clădit de către Predestinarea, / izvorâtă din trupul Durerii, / a Marii Iluzii a Spargerii Totului, / din noi înșine”.

Este un univers prea puțin explorat de către poeții pământeni, ”Rătăciți printre Orgoliile și Compromisurile, / Iluziilor Vieții și Morții”, scufundați în plăcerile lumești și scăldați în ”sudorile Clipelor ucise / ale Timpului”. El caută înfrigurat ”Apa Adevărului Absolut, / al Străinului Subconștient, / al Iubirii, / de mai bine de o Veșnicie, / însămânțată de Iluziile Vieții și Morții, / noastre, / la căpătâiul Deșertăciunii”.

Poetul dorește să ne convingă că Transcendentul nu e imposibil de atins. Acest univers de cuvinte se regăsește în ”Amintirile tot mai descompuse, / ale Viitorului”.

Apar în lirica acestui autor visele deșarte, apa murdară a Rătăcirilor, iluziile Vieții și Morții, un Ocean de Provocări Transcendentale, fumul dens și înecăcios al Infernului, Marea Iluzie a Spargerii Totului, Norii de plumb ai Viselor Transcendentale, sudorile Clipelor ucise, Apa Adevărului Absolut, cărora li se alătură elementele primordiale: apă, fum (foc), nori, dar și vise, rătăciri, iluzii, clipe ucise, deșertăciune, suflet, regret, în pofida zâmbetelor încremenite, brațelor reci și inexpresive, amintirile viitorului, șansele și neșansele, ”pe spatele gârbovit al Destinului”.

O poezie densă, plină de conținut, care iese la suprafață din Subconștient în căutarea Adevărului Absolut al Iubirii.

O poezie prea puțin confortabilă pentru cei neobișnuiți să gândească și să se exprime cu propria lor minte. Dar, o poezie care se împlinește pe măsura propriilor viziuni între ontic și transcendent, natural și supranatural, vis și trezie. Deloc de neglijat este Lumina Divină ”din sufletele noastre, / pentru a ne regăsi”. Așadar, de ce să căutăm Lumina altundeva, decât în noi?

Acesta e un adevăr care se regăsește ”în Lumina Divină, / a menirii Sensului, / pentru care am fost zămisliți, / și în care ne vom afla, / cu adevărat, / Marea Pace, / cu noi înșine”.

Unele din aceste sintagme proprii sunt repetitive, de pildă: ”Lacrima Transcendentală a Cuvântului”; ” Zorii de ceață / sentimentală, / ai Trăirilor”; ”Străinul Subconștient”; ”Adevărul Absolut al Iubirii”, ”Lacrima

Transcendentală a Cuvântului", "Marea Contemplare Universale", ș.a., pentru a da mai multă forță de coeziune ideii de Transcendent.

Și iată cum arată, în viziunea poetului acel "Orizont Transcendental": Porțile masive ale Rătăcirilor, / ne-au fost deschise, / de către Iluziile Vieții și Morții, / pentru a ne ține în chingile lor, / iluzoriul Liber Arbitru, / care ar fi trecut din faza de Vis, / în cea de Împlinire, / schimbând Gratiile Lumii, / în spatele cărora, / ne este întemnițat, / Orizontul Transcendental, / alături de Străinul Subconștient, / al Adevărului Absolut, / al Iubirii, / lăsat în Infernul Întrupării, / lepădat până și de Creație".

Nici oniric, nici real, și totuși, cu o privire lucidă asupra acestui spațiu liric pus pe seama destinului: "Când ne traversează Destinul Existența / Libertatea, / este o practică Yoga, / a Suferinței, / din care ne bem, / în cănile de pustiu, / porția zilnică de Absurd, / oferită în dar, / de Iluziile Vieții și Morții, / pentru a ne astâmpăra, / setea de Cunoaștere, / a Cimitirelor de Cuvinte, / pe care le rostim, / atunci când ne traversează Destinul, / Existența, / pe spatele gârbovit al Timpului, / ce-și irosește, / Eternitățile Clipelor Transcendentale, / pe nimic".

Câte adevăruri în aceste poeme filozofice! Dacă am avea puterea să le deslușim… Nu lipsesc reflecțiile aforistice, cu putere de definiții: " Dacă crezi în gratii ele vor exista"; "Clipele, sunt semințele Eternității, / Transcendentalului", " Flacăra Nemuririi, aprinzând, / în trupul lipsit de suflare veșnică, / al Absurdului, / Lumina Divină". "Șansa este o disciplină, / a Hazardului controlat, / de Iluziile Vieții și Morții".

Uneori, nu rămânem: "decât cu gustul amar al Neputinței, / de a fi noi înșine, / cei clădiți doar pentru Amintirile Viitorului, / unde eram sortiți, / Eternității Clipei Transcendentale" și cu "Imaginea Conștiinței Nemuririi noastre". Ceea ce nu e puțin, dimpotrivă.

Apare și: "Agonia Non-Sensului Existențial", apar și: " Clipele părăsite de propriile Eternități", "Existența este un Sens ocolitor, / al Absurdului"; și multe alte sintagme, metafore și personificări notabile.

Toate aceste categorii și dimensiuni capătă consistență, iau formă și transmit stări. Ele devin, în cele din urmă personaje, așa cum sunt: "Durerea, / Deșertăciunea și Absurdul, / unei Lumi aflate în Haos, / navigând în derivă, / prin Oceanul Transcendental al Nemuririi". De pildă: "Malurile sunt făcute, / pentru a împreuna, / valurile Sufletelor, / sub un singur acoperiș, / al Disperării.

Și: "A destupat izvorul acestei Lumi: Iluziile Vieții și Morții, / au rupt, / coala de hârtie mototolită, / a Viselor Transcendentale, / despre Fericire, / pentru a ne împacheta Destinele, / în colete a căror expeditor și destinatar, / sunt Absurdul și Deșertăciunea, / unei Conștiințe, / care nu a avut niciodată, / bani de timbru poștal, / să mulțumească, / printr-o scrisoare adresată, / Non-Sensului Existențial, / pentru Cuvintele Injurioase ale Facerii, / din care am fost zămisliți, / de Ciobul Creator, / Al Marii Iluzii a Spargerii Totului Primordial, / ce a destupat izvorul, / acestei Lumi".

Aceste poeme sunt izvorâte din cenușa "rugurilor de Simțiri pe care le-am aprins, / Transcendentalului, / undeva-cândva, / când încă mai rătăceam, / peste pustiurile, / Singurătății Nemuririi".

Poetul înalță "Statui de Cuvinte, / sculptate de norii plumburii, / ai Gândurilor" (Din jurnalul unei Amintiri).

Despre Nesfârșirea Iubirii, Sorin Cerin spune: "Ești atât de aproape, / Respirație a Eternității Clipei Transcendentale, / încât îți simt fierbințeala Simțămintelor, / în Visul ale cărui aripi, / le deschid de fiecare dată, / când doresc să zbor, / peste Nesfârșirea Iubirii, / Străinului Subconștient, / al Adevărului Absolut, / din Inima căruia, / aș vrea să-ți dăruiesc, / trandafirii Cuvintelor".

Și tot despre iubire: " Întotdeauna am fost o strună, / a Transcendentalului, / pe care să cânte Iubirea, / până când să-i tremure Lacrimile Cuvintelor, / pe Sângele Orizonturilor, / din ce în ce mai singure, / fără de noi, / cei care suntem, / cu totul altceva acum, / față de cei de dinainte, / când aparțineam, / Eternității Clipei" (Cei care suntem cu totul altceva acum).

Cel care a cunoscut "Orizonturile pierdute în Gândurile, / fără răspuns, / ale Singurătății", împletește "raze de Lumină Divină / pe care să le legăm, / de Sufletul Cuvântului Iubire, / alături de care să zburăm, / dincolo de noi înșine, / până în Amintirile Viitorului, / unde să ne regăsim, / Eternitatea Clipei" (Mai multe).

Și tot în chip aforistic, poetul spune: "Realitatea este o Dilemă, / a Transcendentalului, / care încearcă să unească, / Divergențele, / dintre Amintirile Viitorului, / ascunse în sufletul Străinului Subconștient, / al Adevărului Absolut, / al Iubirii, / și Simțurile întrupării noastre, / în țărâna rece și inertă, / a Iluziilor Vieții și Morții, / provenite din Ciobul desprins, / din Marea Iluzie a Spargerii Totului Primordial" (Încearcă să unească Divergențele).

Poetul nu caută eufonia, muzicalitatea cuvintelor, cadența, ritmul ori rima perfecta, ci mai curând ideatica, paradoxul, esența și miezul a ceea ce vrea să transmită prin mânuirea acestor categorii folozofice potrivite în așa fel încât să-i slujească plămădirii ideii.

"Străinul Subconștient" este preocupat mai degrabă de aflarea "Adevărului Absolut al Iubirii", decât de "Cetățile de Vise, / ale Amintirlor noastre din Viitor" (Nu a putut fi cucerit).

Pentru cineva care ascultă ”freamătul razelor Luminii Divine, / cum ne rostesc, / prin Eternitățile Cuvintelor, / mesaje de Pace și Echilibru, / care ne așteaptă, / să redevenim noi înșine, / atunci când vom fi eliberați, / de adevărata Moarte” (Nu a putut fi cucerit).

Forma fluentă, simplă și expresivă a versurilor la acest poet nu este cultivată, e firească, și mai curând, persistă jindul de ”buzele înghețate ale Cuvintelor, / răgușite, / de atât de mult Dor” (Din care ne bem însetați Suferința). Un alt fel de mugur de esență Sufletească.

„Ca să avem parte de cât mai multă Deșertăciune” – iată ce sugerează autorul: ”Niciodată nu vom ști, / unde ne îndreptăm Pașii Viselor, / pe tărâmul care ne-a întrupat Iubirea, / în noroiul Iluziilor Vieții și Morții, / pe care ni-l modelează, / Predestinarea Singurătății, / după chipul și asemănarea, / Durerii unui Dumnezeu, / desprins atât de dureros, / din Marea Iluzie a Spargerii Totului Primordial, / încât atunci când s-a văzut, / un simplu Ciob, / în care se reflectă, / Energiile Marii Contemplări Universale, / le-a transformat pe acestea, / numai pentru noi, / în Spații și Timpi, / ca să avem parte, / de cât mai multă Deșertăciune, / și Non-Sens Existențial, / în această Lume, / care oricum, / nu este și nu va fi a noastră, / niciodată”. De fapt, Sorin Cerin nu vrea altceva decât să reclădească lumea după propriul suflet.

Fără să abordeze stilul larg, explicit, Sorin Cerin a ajuns la conștiința de sine față de propria operă, câștigându-și o poziție clară în patrimoniul liric universal al acestei lumi. El se mișcă lejer printre termenii filozofiei cu reflexe aforistice existențialiste notabile: ”Existența este înainte de toate, / Cunoaștere, / și mai apoi, / Logică a Falsului Adevărat, / ale cărei Urme, / se spijină numai pe Limite, / fără de care, / Nesfârșitul, / ar deveni un umil vagabond, / care n-ar ști încotro să o apuce, / pe tărâmul fără scrupule, / al Iluziilor Vieții și Morții, / în capcanele căruia ne-au picat, / Eternitățile Clipelor noastre” (Se sprijină pe Limite).

E limpede că această categorie Transcendentalul, abordată de poet, este limita nelimitată la care el accede prin cuvânt, ceea ce-i conferă o libertate de expresie surprinzătoare. Drept care ”Străinul Subconștient, / al Adevărului Absolut, / al Iubirii” devine nu numai martorul cheie, ci și un alter-ego al autorului.

Da, lumea este absurdă, suntem înmormântați în ”Iluziile Vieții și Morții”, dar înotăm vitejește către Nimicul acestei lumi în numele Deșertăciunii care ne paște. ”Între Dreptate și Adevăr, / există o prăpastie, / a Transcendentalului, / peste care nici aripile, / pline de vigoare ale Înțelepciunii, / nu vor reuși să zboare vreodată, / fără să cadă rănite, / de Furtunile Non-Sensurilor Existențiale, / care bântuie, / hăurile adânci, reci și perfide, / ale Iluziilor Vieții și Morții, / care atrag ca un magnet, / întregul Infern al Lumii, / din fiecare dintre noi, / care-și dorește un Paradis, / numai al lui” (Nu vor reuși să zboare vreodată).

Pe de altă parte, ”Reptile reci și indiferente de Cuvinte, abia așteaptă razele Regretelor din noi, / să ne otrăvească, / cu Distanțele Transcendentalului, / ce ne despart de Străinul Subconștient, / al Adevărului Absolut, / al Iubirii, / știind că vom încerca să-l întrebăm, / de fiecare dată, / când Singurătatea ne va apăsa, / cu norii ei de plumb, / zidit în Sângele Ochilor de Cer, / care și-au pierdut Privirile, / printre Lacrimile Ploilor de Vise, / care ni se preling, / lovite de fulgerele de Remușcări, / răsărite din Greșelile, / pe care nici o instanță a Zilelor, / nu vrea să le ierte” (Nici o instanță a Zilelor).

Și totuși, poetul nu contenește să caute Iubirea, acea iubire care-l va înscrie în Transcendent pentru totdeauna: ”Oricât de departe în mine, / te-ai pierde, / printre Zilele răstignite, / pe ochii de Cer înlăcrimați ai Singurătății, / Iubire, / voi încerca să te regăsesc, / de-ar fi să scormonesc, / toate Cimitirele de Cuvinte, / unde te-ar fi putut îngropa, / Iluziile Vieții și Morții, / fără știrea Străinului Subconștient, / al Adevărului Absolut, / din Inima Transcendentală a Nemuririi, / care bate și azi, / după tine, / plină de fierbințeala Începutului, / când te-am văzut pentru prima dată, / sorbind Privirea Nesfârșirii, / de pe aripile Luminii Divine, / care ne-a născut, / Eternitatea” (Care ne-a născut Eternitatea).

Fără frenezii gratuite ci mai curând cu o oarecare resemnare, poetul creează și recreează Iubirea, la fel cum omul naște și distruge natura cu aceeași patimă crudă și inconștientă, flămând ”de tot ceea ce este pur și nealterat, / de Cunoaștere”. Desigur, plutind pe aripile de senin ale Nesfârșitului” (Pustiul Cuvintelor). Acolo ”unde n-au ajuns vreodată, / Iluziile Vieții și Morții, / iar Existența este un trandafir, ale cărui petale, / nu vor fi smulse niciodată, / de furtunile toamnelor, / din Inimile, / care bat de-a lungul și de-a latul, / Pustiul Cuvintelor, / din care ne-am clădit atât de adesea, / Fericirea, / dărâmată la fiecare cutremur, / al Zâmbetelor înghețate, / de Apusurile reci și însingurate, / ale Trăirilor, / neașteptate de Nimeni, / vreodată, / în noi înșine” (Pustiul Cuvintelor).

Astfel, poetul ajunge, la un ”Orizont trist și apăsător, / din care vampirii Gândurilor, / de pe buzele reci și indiferente, / ale Cuvintelor”, dând frâu liber Emoțiilor unei Iubiri, dincolo de orice opreliști ”atunci când i se aprind, / Felinarele Transcendentale ale Viselor, / la porțile Sentimentelor, / în care se descarcă întreaga Energie, / a Timpilor și Spațiilor, / primite de la Marea Contemplare Universală, / care încă mai crede, / în Amintirile Viitorului nostru” (Dând frâu liber Emoțiilor unei Iubiri).

Cotidianul zugrăvit în aceleași nuanțe apăsătoare metamofozate în muncile sisifice pe care ființele sunt predestinate să le îndeplinească: ”Locomotive ruginite de prejudecăți, / trag trenul greoi al / întâmplărilor, / păzite de pustietatea unui Destin, / care s-a crezut / câmpie mănoasă, / în deșerturile apocaliptice din simțiri. / Roți greoaie și năclăite cu “Viață”, / o alifie la modă pe vremea când Dumnezeu crea lumi, / stau amorțite într-o gară a nimănui, / fără nume sau peroane, / așteptând de dinainte de a se naște Timpul, / o cale cât mai ferată, / pentru sentimentele ce se vor naște, din același fier ruginit, / înghețat și plin de fisuri, / etern reciclat, de Moarte.

Totdeauna, Iubirea triumfă peste întreaga Creație: ”Am căutat mereu, / coloana vertebrală, / a Cuvintelor Transcendentale, / din valurile Privirii tale, / care mi se spărgeau de țărmurile Inimii, / ce-abia mai reușea să nu se surpe, / în abisul unor Sentimente, / de unde nu ar mai fi reușit, / să mai iasă niciodată, / la suprafața Adevărului Absolut, / al Străinului Subconștient, / care mă ținea pe linia de plutire, / a Uitării, / determinându-mă să renunț, / la Iluziile Vieții și Morții, / din spatele cărora îmi Zâmbeai, / fără să știi că toate Promisiunile Zilei, / se vor stinge, / odată cu trupul Lumânării, / al cărei Destin, / devenise peste noapte al nostru” (Promisiunile zilei).

Pentru Sorin Cerin ”Transcendentalul / este Lacrima nepătată a Cuvântului” (Mesajele sale Transcendentale). În nevoia de a respira ”aerul pur al Transcendentalului”, autorul se confundă cu ”Străinul Subconștient, / al Adevărului Absolut, / al Iubirii” (Care ne-au întrupat Imaginile).

În întregul său, cărțile, fiecare în parte, sunt câte un poem continuu, un poem fluviu încărcat de înțelesuri, de aluviuni din alte tărâmuri dar mai ales, din alte ceruri ce revendică a fi cercetate. Iar: ”Lumea este o măsură a Creației, / luată greșit de către Croitorul, / ce ar fi trebuit să ne coase cu totul altfel, / hainele ponosite ale Cunoașterii, / pe care le purtăm, / la Sărbătorile Amintirilor despre Viitor” (Pe care le purtăm).

A fi poet, este pentru autor un destin care îl condamnă la ispășirea unui crez, dar îl și înalță totodată, apreciind că: ”A fi poet, / înseamnă a te droga mai mult cu Existența, / decât o fac ceilalți, / și a te ruga, / unui Dumnezeu al Iubirii, /pe care-L cunoști numai tu, / chiar dacă-ți face numai mizerii, / în coșul de gunoi al Ispășirii, /unor Clipe pe care, / nu le-ai cunoscut niciodată la față, /dar te reclamă că le-ai violat, / intimitatea, / Eternităților” (A fi Poet).

Fericirea este unul din reperele fundamentale, transpusă în zeci de căutări, arareori găsită și gustată: ”De câte ori te întâlnesc, / Fericire, / simt mirosul de ars, / al Infernului în care am căzut, / frângându-ne aripile, / Conștiinței de Sine” (Care ne-au întrupat Imaginile). Cu toate acestea, ”Non-Sensul Existenței, / este opusul Transcendentalului, / care respiră, / prin Străinul Subconștient, / al Adevărului Absolut al Iubirii, / și care ne-ar clădi o Lume, / pe care azi nu o putem concepe, / din Infernul, / Iluziilor Vieții și Morții” (Prin piețele murdare și aglomerate).

Această zbatere, această căutare continuă se metamorfozează în versuri care, chiar dacă nu pot fi lesne reținute sau citate, trebuie avute în vedere, ca ale unui poet remarcabil al timpurilor moderne.

Când rostești Sorin Cerin te gândești la mister, la trancendență, azur, zenit și nadir, renaștere și biruință. Însuși numele poetului te îndeamnă la așa ceva. Chiar dacă cerul nu e întotdeauna senin și se întrevăd nori la orizontul gândirii. Să ne împăcăm cu dorințele lui neliniștitoare ca valurile de suprafață, dar care în adânc, se zbat, strigă, se agață de țărmuri. Salvarea va veni, fără îndoială de la Cuvântul cel Veșnic.

Cezarina ADAMESCU
Martie 2023

Utopie și deznădejde

Vocea poetică distinctă, clar articulată din poezia lui Olimpiu Nușfelean a început în sfârșit să fie recunoscută la un nivel hai să zicem național, în republica poeziei. Sau o fi monarhia poeziei și regele Nichita încă e jelit ? Sau o fi numai un principat poezia noastră încă, ori o confenderație super ordonată, un fel de elveție ?

Această joacă eu cred că i-ar place poetului, joaca *din* și *cu* vorbele căci el are un simț al umorului foarte rafinat , vizibil deopotrivă în poezie și proză. Are însă și un simț al gravității care este cumva atotputernic.

Poetul e grav și profund iar ”bucuria gravității”, poate să pară ceva imposibil, contradictoriu și totuși,este.De altminteri și seva poeziei sale e de natură să ne comunice, ori că poezia e ceva esențial fără de care viața nu are sens, ori că poezia e pe ducă într-o lume pe ducă deci nimic nu mai contează.

Pe această scală aș zice de-a dreptul deconcertantă mișcă Olimpiu Nușfelean poemele sale

din această carte cu un titlu atât de frumos ***”Unde așezăm plînsul copilului ?”***

Analizată și disecată cu bucurie critică de mulți confrați, cartea te poate însoți pe tine, cititor de poezie, pasăre cam rară în zilele noastre , deschizându-ți ferestruice zidite în zid.

O poezie de-a dreptul programatică, o poezie despre poezie, ne trimite spre fiorul fascinației contopirii cu absolutul. Sau mai bine zis al diluării în absolut. Ea trebuie citată în întregime (ca de altfel mai toate poemele lui, pentru că are un parcurs epic așezat într-o lirică desăvârșită)

Opresc barca şi cobor/ în apa adîncă pînă la piept /să ajung lîngă pelicani şi să-i privesc de aproape/ la vărsarea fluviului în mare.// Concretul superb – /nu poveştile pentru copii, /nici zborul, pe care nu-l poţi /atinge cu mîna...// Singur în leagănul apelor/ – amînare sau odihnă? –/ înving spaima de a fi tot mai aproape/ de splendoarea lor filmată cu teleobiectivul, /în cîrd plutitor, cu guşile pline de peşte...// Mă ignoră o vreme... /Dar, cu cît mai aproape, cu atît /curentul mă îndepărtează de barcă, /furat deodată de forţa apei, nu de imagine. //Admiraţia sublimează în teamă.// Fluviul, crescînd,/ ca într-un film inocent, văzut în copilărie,/ îmbracă metafore înfricoşate, /se face deodată fluviul vieţii /şi încearcă să mă fure de pe picioare. //Înot! //Cine-mi mai vindecă, în zbatere,/ frica de a privi /devenită deodată frică de moarte?” (VEDERE CU PELICANI)

Fiind poate cea mai diversificată abordare poetică din ansamblul operei sale poetice, cartea de față este împărțită cumva programatic și conține în ea marile capitole ale vieții și artei poetice.

Vizualizezi tot.

”Duminică dimineaţa. Bat/ clopotele bisericii din cartier. //Prin fereastra deschisă /oraşul îmi intră în casă înfrînt. //Farurile maşinilor sînt stinse de mult, /vitrinele sparte ignore/ ţipătul cioburilor adunate-n făraş. //Cerşetorul, stăpîn al tomberoanelor,/ numără mucuri de ţigară //în loc de monede mărunte”(Duminică dimineaţa)

Între îndoială, resemnare și speranța ce pâlpâie își scrie el destăinuirea foarte,foarte intimă.*” Și eu ies, ies, /ies dintre cărţi, /din încăpere,/ ies din mine /şi mă las înălţat/ pe balonul de păpădie al credinţei”*

Al patrulea capitol este cumva dialogul improvizat al poetului cu lumea, cu cei între care trăiește.Sunt temele solilocviului său pe care-l împinge încetișor, la marginea cu dialogul. Aici se adună laolaltă tandrețe și ironie, este locul în care prin pâlnia lirică trece și licoarea bună și particolele depuse în timp , mai brutale, e și capitolul cel mai scurt de parcă și-ar asuma vina ascunsă a acestui *diary book.” Vai, dragii poeţi,/ cum trec ei cu paşi mari/ prin literatura română!... /Inventează metafore /neintrate-n manuale şcolare, /ca şi cum chiar atunci /cuvintele ar încolţi neştiute /în pagina abia ieşită din moara de hîrtie.// Se risipesc prin cărţi /precum băutorii smeriţi prin cîrciumi, /ghicind în rubinul licorii /clipa optima/ a plecării spre stele.// Nu-i certaţi cînd adorm la umbra unui vers izbutit – /precum petale de cais sînt cuvintele cu care respiră, /precum dalele de piatră şlefuită/ pe un mormînt abia închis/*

(Poezie dedicat misteriosului I.M. Sigur , nu mă pot împiedica să mă gândesc cine e I.M. probabil Ion Mureșan care și-a dobândit o adevărată aura printer actualii autori transilvăneni, dar cine știe poate o fi chiar Ion Mircea cel care emana această aură în vremea generației mele…Nu vom ști, aceasta ține de anecdotica poeziei. De altfel cum eu îl cunosc pe poetul Nușfelean de cam 50 de ani, de mi-e și frică să spun cu voce tare cifra aceasta, am posibil tentația de a interpreta, decoda diverse teme, metafore, sugestii din poezia lui asociindu-le cu episoadele vieții, ceea ce firește este total greșit.

Dar cum textele mele despre cărți și scriitori sunt SIMPLE COMPUNERI LIBERE, nu au nimic de a face cu recenzia, critica literară, comentariu professional, pot să îmi permit, nu ?)

Modul de construcție al cărții este savant, cu adevărat meșteșug liric și ne dezvăluie cititorul rafinat care este Nușfelean.

Și totuși de *ce* ***”Unde așezăm plînsul copilului ?”*** Știm întrebările dar și declarațiile formulate deja programatic de scriitor pe manșeta cărții *:”Mi-am dat seama că sînt scriitor în momentul cănd conștientizarea scrisului meu s-a întâlnit cu conștientizarea morții.Mi-am zis atunci că aș putea găsi un mijloc prin care să înving moartea,sau măcar să o înșel.E o temă la care încă meditez.”* Declarația este în sine un poem de o frumusețe simplă și tragică evident căci suportul major al cărții este tragismul, condiția noastră ontologică iremediabil tragică și aspirația noastră spirituală și artistică , de utopie dezdădăjduitoare

.Cleopatra LORINTIU

Le désenchantement, une joie apparente et trompeuse*

On arrive avec la poésie de Muriel Augry dans un monde des nuances, surtout les nuances de l'âme, une poésie dont l'élaboration semble minutieuse, exercées dans des poèmes sur la limite fragile entre imagination, rêve et réalité.

Entre la vision onirique et le désir d'y rester, prisonnière du rêve, l'auteure partage avec nous des petits éclairs, des visions fulgurantes et aussi un certain "déjà vu : car son poème devient "le nôtre" : l'atmosphère méditerranéenne, lumineuse et complice, parfois d'un calme tendre, parfois éblouissante *: "Nappe mouvante où s'emmêlent barques et pêcheurs /Insolents passent les voiliers. /La musique nasillarde de la plage célèbre les retrouvailles/ Le soleil décline avec nonchalance, /Une brise se lève /Une journée d'été comme les autres /Une journée sans nom pour tant d'autre*".

Quelle beauté ! Parsemée de petites mélancolies et douleurs, les douleurs de la présence et de l'absence. *("Les espaces tournoient /Et mêlent fragments de rencontres, de désirs/ Les absences s'étirent/ Les contours s'estompent"*) C'est la description qui nous annonce aussi le charme de la prose écrite par la poète -scènes de vie d'une grande délicatesse et très nuancée qui me font souvent penser à la prose de Marguerite Duras, notamment dans "Moderato Cantabile"

Le paradoxe de l'atmosphère de la poésie qui surgit de cette anthologie remarquable (Muriel AUGRY –"Ne me dérêve pas") est surtout la luminosité de la tristesse, une tristesse bien cachée.

Le désenchantement qui alterne une joie apparente et trompeuse.

Est-ce que je devrais commencer avec ce que je préfère de la poésie de Muriel Augry ? En tout cas je ressens cette impulsion.

Quand j'apprécie quelque chose, un poème, une idée qui me fait penser, qui revient obsessionnellement, répétitivement, alors je me laisse à ce sentiment. Ce n'est ne pas trop "professionnel", peut-être mais je suis les lois de l'âme.

Maître des peintures des états d'âme, des aquarelles métaphoriques, la poétesse arrive capter le souffle du moment vécu. Ainsi ce poème d'une délicatesse exquise *" Aux quatre coins de la table /Nous/ ce vendredi argenté /à l'écart du tumulte/ Gourmands d'instants gaufrés /A nos bras une signature/ éphémère/ complice /de nos corps hier meurtris"*

On trouve des images syncopées, raccordées à un code très personnel, dans une brume d'intimité ou de complicité subtile : *" Frissons de soi égarés suspendus une trace nous enlace Au cœur du boulevard à la riche mémoire".*

Nostalgie, émotion et évanescence, tout réuni dans des vers clairs d'une modernité bien tempérée et un rythme intérieur qui plait, une célébration de la vie, peut être au bord de la mer, sous la bénédiction du soleil, de l'amour et de la poésie.

Dans EXILS (Poèmes ***extraits du recueil Les lendemains turquoise, Rabat, Éd. Marsam, 2010***) il y a souvent du chagrin, un chagrin qui surgit avec une certaine complicité. ("*Un cri jeté sur le sol Roulé sur la vague/ Un cri lancé dans les anfractuosités du sommeil /En proie aux atermoiements /Un cri de plume /Qui devient sanglot et crache son chagrin"*) Nous faisons partie de ce pacte de tristesse. Sommes-nous témoins ? Sommes-nous participants ? difficile à dire, l'état poétique devient épidermique, devient consubstantiel, nous englobe. Mais sûrement la vision la plus captivante se trouve dans cette fusion tragique avec la nature. *"L'œil de la mer/ L'œil de la mer a vu /Les ombres attachées aux vagues /Poisseuses /Cousues de vomissures/ L'œil de la mer a arpenté /La grève fétide/ Qui s'étale sans élan/ Sous les pas des passants La bouche de la mer a bu le sel des larmes /Crié à poumons ouverts /Pour colorer l'espoir/ Et maquiller les courants /La bouche de la mer a souri À l'annonce d'une aube clairon Et d'un baiser de nacre".*

Ici la vision n'est plus l'éclat béni de la Méditerranée. C'est un monde assez cruel, confronté à la réalité d'une vie dont la seule échappatoire semble être la poésie.

---

* Muriel AUGRY ,Ne me dérêve pas/ Necăderea din vis, anthologie,Editura Junimea, Iasi, 2020, trad. de Raluca Varlan Bondor.Antologie, (EXILS Poèmes extraits du recueil *Les lendemains turquoises*, Rabat, Éd. Marsam, 2010 ; COULISSES Poèmes extraits du recueil *Les lignes de l'attente* Montélimar, Éd. Voix d'encre, 2020)

Muriel AUGRY est une poétesse, essayiste, et nouvelliste française.

Née à Paris, elle a poursuivi des études littéraires en classes préparatoires de lettres supérieures, puis à l'Université de Paris-Sorbonne, où elle a obtenu son Doctorat en littérature et civilisations françaises des 19 et 20 ème siècles. Elle a enseigné une dizaine d'années à l'Université de Turin en Italie, puis entrepris une carrière culturelle à l'international, en Italie, au Maroc et en Roumanie. Elle est officier dans l'Ordre des Palmes académiques.

Elle a publié un essai *Le cosmopolitisme dans les textes courts de Stendhal et Mérimée* aux Editions Slatkine, (Paris-Genève, 1990) qui a reçu le « Prix Roland de Jouvenel de l'Académie française » ; elle a rédigé une cinquantaine essais critiques sur la littérature romantique européenne. Spécialiste de littérature de voyage, elle s'est intéressée plus spécifiquement aux écrits féminins en Méditerranée et au Proche Orient, en rédigeant le catalogue d'une exposition littéraire et photographique sur « Le voyage des femmes de lettres en Egypte au XIX ème siècle » et publiant une édition critique du livre de Louise Colet *Les Pays lumineux*, aux Editions Cosmopole (Paris, 2010).

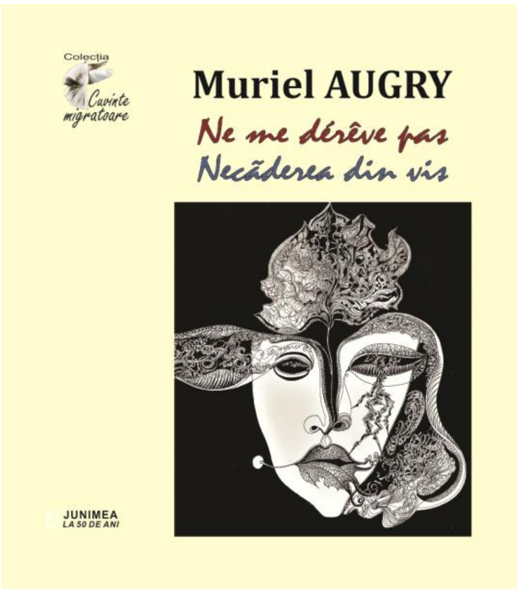
Elle a donné des conférences et lectures en Europe, Afrique, au Proche Orient et participé à divers salons du livre à Paris, Beyrouth, Casablanca, Marrakech, Pise, Iasi, Bucarest.Elle a collaboré à de nombreux ouvrages collectifs : recueils de nouvelles, anthologies poétiques.

Elle est l'auteure d'un recueil de nouvelles *Rien ne va plus* aux éditions l'Harmattan (Paris) traduit en roumain *Acest freamat al absurdului* aux éditions Stiinta (Chisinau, 2021) et de huit recueils de poésie : *Les lendemains turquoises* aux éditions Marsam (Rabat, 2010), *Les Ecailles du Soir* aux éditions L'Harmattan (Paris, 2012), *Eclats de murmures* avec le peintre Youssef Elkahfay, à Virgule Editions (Tanger, 2016), *Instantanés d'une rive à l'autre*, avec le peintre calligraphe Abdallah Akar, qui a remporté le « Prix Vénus Khoury Ghata de la Poésie illustrée », *Les lignes de l'attente* aux éditions Voix d'Encre (Montélimar, 2020) *Encres lacérées* avec Philippe Bouret aux éditons CronEdit (Iasi, 2020) *Ne me dérêve* pas avec des dessins de Dragos Patrascu aux éditions Junimea (Iasi, 2020) et *A l'heure blanche* aux Editions Cartascea Romanesca educational (Iasi 2022).

Ses poèmes sont traduits en cinq langues : roumain, italien, espagnol, anglais et arabe. Elle collabore régulièrement avec des artistes peintres et musiciens pour des expositions, des performances.

Elle est membre du Pen Club français, de la Maison de la Poésie, de la Société des Gens de Lettres et Présidente de l'Association du Parlement des Ecrivaines francophones.

Cleopatra LORINȚIU

Antologia de artă contemporană în imagini –

Artiști români de pretutindeni

Antologia de artă contemporană în imagini - Artiști români de pretutindeni cu titlul GLOBART după lungi așteptări și o mulțime de peripeții de ordin tehnic, a văzut lumina tiparului la Montreal în luna noiembrie 2022 la editura Globart Univer-sum.

O lucrare pe cât de pretențioasă pe atât de frumoasă, ce conține creațiile a 17 artiști contem-porani cu lucrări de artă dintre cele mai diversifi-cate: pictură pe pânză, icoane pictate pe sticlă, grafică, mozaic, fotografie artistică, artă manuală, icoane decorate cu mărgele, pictură digitală și grafică digitală.

Mirosul de cerneală proaspătă,finețea hârtiei de înaltă calitate care iți alintă degetele în momentul atingerii precum și culorile vivace și pătrunzătoa-re te invită să deschizi acestă carte-album și să o absorbi filă cu filă umplându-ți simțirea cu harul frumosului ce le-a fost dăruit artiștilor participanți

Această antologie-album-document reprezintă o reală mărturie a faptului că artiștii români indi-ferent în ce colt de lume s-ar afla poartă frumosul nativ în suflet și îl exprimă cu aceeași emoție și intensitate a trăirii artistic-creative în toate ramu-rile artelor frumoase.

Perioada dificilă și nebuloasă a ultimilor 3 ani a reprezentat un moment fără precedent, de grea cotitură, al tuturor neamurilor și popoarelor și al umanității în sine, care a scindat și a fărâmițat națiunile mai mult și mai dureros decât niciodată, arătând că frica și insecuritatea sunt cei mai mari dușmani ai noștri ai tuturor. In aceste vremuri atât de dificile trebuie să găsim punți care ne unesc și nu care ne dezbină, să căutăm frumosul din suflet pentru a străbate împreună prin orice greutăți. Arta, indiferent de forma de creație reprezintă un astru pentru umanitate, pentru că aduce lumină, liniște și bucurie în sufletele oamenilor umplând golul lăsat în urma greutăților și neajunsurilor de tot felul.

Prin artă comunicăm prin graiul divin al crea-ției și transmitem celor care o privesc,bucuria for-melor și a culorilor, plăsmuirea frumosului ce nu are limite, depășind limita timpului și al spațiului. Arta scoate în evidentă frumosul lăuntric, sensibi-litatea creatoare, acel ochi magic ce veghează și așteaptă să fie deschis în plenitudinea potenția-lului său.

Prin artă devenim mai buni, mai sensibili, mai toleranți, mai îngăduitori și mai iubitori cu tot ce se află în jurul nostru, într-o înfrățire aproape instantanee cu oamenii și cu natura. Arta repre-zintă un infinit de posibilități, un izvor nesecat de cunoaștere din care trebuie doar să bem pentru a deveni noi înșine luminoși și luminatori la rândul nostru. Arta generează civilizație,asa cum se arată și la începutul acestei minunate cărți-album de artă, într-un superb citat al lui Victor Hugo: *''Arta este o imensă deschidere spre tot ceea ce este posibil. Arta este generatoare de civilizație, asa cum floarea răspândește parfum''*

Fie că este vorba despre artiști consacrați care au în spate ani multi de experiență, nenumărate expoziții și o multitudine de premii la diverse con-cursuri și festivaluri din țara și străinătate, fie de artiști cu mai putini ani de experiență, cu toții au în comun harul creator primit în dar de la Dum-nezeu. Un har prin care se exprimă în cel mai frumos mod cu putință, prin arta frumosului.

Maria Magdalena Tirchilă este o artistă din România, care realizează picturi în acrilic pe pânză, tehnică mixtă pensulație și cuțit. Lucrările sale surprind natura în cele mai frumoase iposta-ze, pădurile cu frunzișul lor într-o superbă paletă de culori, imperfecțiunea copacilor și luminișul din întunecimea pădurii, asa cum declară ea în-săși în autobiografie, peisajele reprezentând-o în fapt cel mai bine pe artistă.

Ileana Anghel Mester este o binecunoscută pictoriță de origine română ,din Canada care pic-tează de mai bine de 32 de ani.A făcut studii de artă plastică în România și s-a consacrat ca pictor iar după ce a ajuns în Canada, dorul de casă o mistuie și începe să picteze icoane pe sticlă, luând lecții de la *''Maria Sa, Țăranul Român'' cel mai bun profesor în materie de icoane pe sticlă''*

Victor Manole este pasionat de pictură și gra-fică încă din școala generală când s-a apucat de pictat din dragoste de frumos. A participat la ne-numărate concursuri și festivaluri câștigând nume-roase premii , diplome și distincții. A fost și pro-fesor de pictură și grafică la Clubul Elevilor de la Întorsura Buzăului având expoziții atât personale cât și de grup cu elevii săi.Lucrările sale sunt in-spirate din mediul înconjurător și sunt realizate în ulei, acrilic, acuarelă și cărbune pe hârtie, pânză sau lemn.

Lăcrimioara Iva locuiește în Italia, este bine-cunoscută publicului larg atât pentru pictură și desen

digital cât și pentru scrierile sale, povesti, poezii, aforisme și articole. Este autoarea a peste 23 de cărți personale de autor și coautor în peste 20 de volume colective. Copertele cărților sale sunt împodobite cu unele dintre creațiile sale ine-dite și viu colorate. Artista folosește deopotrivă uleiul, acrilicul, creioanele cerate și calculatorul pentru pictură și grafică digitală.

Maria Buzilă este o artistă din România care a pictat dintotdeauna. Conform autobiografiei sale de la vârsta de 8 ani artista a început să își amin-tească experiențe trăite în alte vieți anterioare convinsă fiind că rolul său este să devină *''un me-sager onest al altor civilizații stelare de mult apuse''.* Picturile sale sunt *''Viziuni din Lumi para-lele, trăiri în urma unor experiențe extrasenzoria-le și a întâlnirilor mele cu intra sau extra civiliza-ții superioare''*

George Vasilca a avut un interes pentru artele vizuale încă din copilărie fiind atras în principal de reproducerea picturilor clasicilor în lb și negru. Apoi a descoperit în muzeele de pe coasta de est a Americii mozaicurile bizantine originale care l-au fascinat. Si-a cumpărat cărți, a făcut și câteva cur-suri și s-a autoeducat.A făcut mozaicuri mai mari sau mai mici pentru interior sau pentru exterior, statuete, urne, suporturi de flori folosind tehnica mixtă faianță sticlă vopsea și ornamente 3D

Gabriela Pârvuleț Aramă este o artistă din România care a absolvit Facultatea de arte Plasti-ce Vizuale din Constanta-2011, master în Artele plastice vizuale 2013.A participat la nenumărate proiecte expoziționale de grup, tabere de pictura și creație și expoziții nenumărate atât individuale cât și de grup. In 2015 a participat deasemenea și la o expoziție cu licitație în scop caritabil orga-nizata de Asociația Sofya Tomitana Constanta.

Carmen Smutneac este o artista de origine romana care locuiește în Canada. Este absolventa a Institutului de Arte Plastice''Ion Andreescu'' din Cluj, obținând și metriza în 1979.Stilul pictural al artistei se apropie de surrealism, unde se întrepă-trund personaje fabuloase, supranaturale, care tra-versează timpul și epocile,Carmen Smutneac a câștigat nenumărate medalii de aur la diverse concursuri fiind unul dintre artiștii permanenți ai galeriilor ''Iris'' si ''Nob Hill'' din provincia Quebec.

Iuliana Pasca este un artist fotograf din Ro-mania dar și scriitor, un om care încearcă să înțeleagă de unde vine, unde se îndreaptă și ce face sau ce ar trebui sa facă între timp. Sensul din spatele imaginilor artistice precum și fascinația luminilor și a umbrelor au făcut ca pasiunea pen-tru fotografia artistica să continue.

Tatiana Zahariuc este de baștină din Repub-lica Moldova iar din 2020 locuiește la Montreal. De profesie medic cardiolog, acum pensionara, a trecut prin încercări în viata personala și astfel a simțit nevoia de a confecționa o icoana. Dupa ce ani in sir a tratat inimile oamenilor, în prezent tămăduiește sufletele lor cu aceste icoane realizate din mărgele.

Mircea Rustiuc este un talentat artist din Romania, membru consacrat al Asociatiei Artis-tilor Plastici din Romania, filiala Satu Mare, avand o bogata activitate artistica, cu nenumarate expozitii personale si de grup, festivaluri, saloane de iarna, vara, primavara si toamna, unele din lucrarile sale aflandu-se in SUA, Canada, Germa-nia, Italia, Africa de Sud sau Marea Britanie. Stilul sau propriu si usor de recunoscut datorita finetii pe care o acorda detaliilor, lucrarile sale poseda un naturalism realist impecabil si o tehnica a desenului foarte bine insusita. Temele preferate: natura statica, peisaje cu oglindiri extraordinare și portrete.Tehnica folosita: culori in ulei cu aplicare prin pensulatie sau cutit.

Ofelia Armașu este cunoscuta comunității montrealeze ca si pictoriță de icoane pe sticla si ca profesoara de pictura la Școala Junimea Romana. Are un palmares impresionant de expoziții colec-tive și personale atât în Canada, SUA cât și în Romania.Una dintre lucrările sale ''Sfanta Treime'' este expusa în Parlamentul Canadei.Stilul naiv, propriu artiștilor populari și culorile vii, primare, conferă icoanelor sale o atmosfera optimista, o căldură care umanizează divinitatea și o face accesibila.

Maria Baba, e o artista din Canada, originara din Serbia care desi este contabila de profesie este îndrăgostită de pictura. A realizat numeroase tablouri folosind diferite tehnici: pastel, acrilice, tablouri 3D din piele dar tehnica preferata este pictura pe panza cu culori de ulei.Temele prefe-rate sunt florile, natura moarta si portul popular romanesc dar a realizat si icoane cum ar fi Sfanta Fecioara cu Isus, Cina cea de taina sau Sfantul Ioan Botezatorul.

Maara Vanessa Purici picteaza de la varsta de 12 ani, fiind nascuta la Timisoara in Romania si ulterior emigrand in Canada unde se stabileste la Montreal impreuna cu parintii sai. Maiestria cu care imbina culorile, luminile si umbrele pe care le creeaza dar si atentia la detalii ne releva un talent artistic deosebit.

Corina Ligia Pătrașcu este un artist complet care imbina placut poezia cu pictura si muzica. Artista conduce ateliere de pictura in cadrul Asociației ''Fluturii albaștri'' din Brașov. Lucrările sale au fost expuse cu ocazia Targului de carte Libris Editorial Brașov dar și cu ocazia lansărilor de carte proprii.

Miruna Lavinia Bota este deopotriva artist si scriitor fiind deseori publicata cu numele mic Miruna Lavinia.Picturile sale emana lumina si pozitivism purtandu-te intr-o lume de basm. Atentia la detalii, imbinarea culorilor cat si liniile fine lucrate in filigran confera eleganta si mult bun gust lucrarilor sale situand-o pe drumul infloritor al artistului de succes.

Mihaela CD este membru al Federatiei Artis-tilor Canadieni, membru al Associatiei Artist in Canada, membru al Asociatiei Nationale a Artis-tilor Digitali din Massachusetts USA. Picteazade la varsta de 5 ani in culori calde si vii care invita la bucurie, pozitivism si o stare de bine.Realizeaza lucrari atat de pictura

traditionala acrilic pe panza sau lemn, tehnica mixta, 3D, pensulatie si cutit, cat si pictura digitala realizata pe calculator. Participa la diverse concursuri si festivaluri avand peste 20 de diplome si premii, este publicata in numeroase reviste si a realizat mai multe colectii de ART DESIGN arta imprimata pe mic mobilier si pe diverse obiecte si colectii vestimentare la Galeria de arta purtabila Le Galeriste din Montreal .

Va recomand sa comandați aceasta minunata antologie disponibila atât în format tipărit cât și în format digital ebook!

Mihaela C.D.

Focul din noi - Văpăi de simțiri legate în șoapte

Cartea „ FOCUL DIN NOI„ este o inimă plină de iubire ce luminează şi încălzeşte pe cel ce este iubit sau iubeşte. Iubirea este un dar în mâna ce o primeşte şi tot un dar este în mâna ce dăruieşte iubire. Dacă există și există „ arta conversației„„ tot așa o artă este să iubeşti și să fii iubit . Iubirea este cel mai frumos sentiment , cel mai complex , este liant şi creator de valori umane şi este unicat prin puterea de a ajunge, a locui în sufletul fiecărui om cu propria amprentă. Lipsa„ iubirii„ are diverse şi grele consecinţe.

Cartea „ FOCUL DIN NOI„ o mărturie de „ puterea iubirii„ care a unit cuvintele însuflețindu-le în poezie şi a unit culoarea culorile pe pânza tablourilor ce-şi conturează imaginea la fiecare atingere de vers, când trebuie să unească două suflete care sunt: *„ Văpăi de simțiri legate în soartă/Dragoste,dor, regrete și împliniri„*. M-am așezat lângă sufletul poeziilor semnate Mihaela CD, ca lângă un șemineu .Vroiam să-mi încălzesc înfriguratul meu suflet cu flacăra „ Focul(ui) din noi„ care m-a luminat, m-a încălzi și a rămas aprinsă pe tot parcursul lecturii, ca o flacără olimpică . Nu este uşor să pătrunzi în sufletul nimănui, chiar şi în sufletul unui cititor. Cu atât mai mult în sufletele artiștilor. O formă de manifestare a iubirii din partea acestei cărţi este că m-a primit în sufletul ei , prin a mă lăsa să-i citesc poeziile, să-i privesc tablourile, simțind muzicalitatea trăirilor prin „ FOCUL DIN NOI„ . În această carte sunt poezii care au urcat treptele din sufletul autoarei Mihaela CD şi picturi înălţate de pe şevaletul pictorului Mircea Ruștiuc pentru a fi inserate în pagini de carte, apoi să ajungă la sufletul noastre de cititor, privitor, iubitor.

O vioară(pag.10) în stare de incandescență primeşte arcuşul hiperbolizat , „ PE CORZILE SUFLETULUI„ alintând cu atingerea lui *„ prețioase partituri„* cu *„ Dorurile ce ni-s adâncite-n amintiri„* amintiri a inimii de poet ce *„Rămân în strofe pentru eternitate„*. Oricât de bogată ar fi imaginaţia unei poete , nu ar putea să prezinte cu atâta trăire *„ clipurile„* unei iubiri dăruită și primită dacă, nu ar fi ea subiectul principal , cel cu care.. *„ ale noastre sfinte legăminte/ Vor presăra iubirea fără de sfârșit„*. Iubirea, este și va dăinui presărată *„ Pe - ale inimilor partituri„* ca în*„ Vitrina sufletului meu„* nu altă vitrină de cât cea a sufletului aparținând poetei Mihaela CD pe care mereu o citim, auzind-o *„ Cântând iubirea/ Cu vorbe simple sau metafore„* . Nucleul iubirii din noi provine din sufletul fiecărei mame și ea ni-l dăruiește prin naştere. Recunoștința poetei față de mamă este și în versuri: *„ Gingășia florilor și-a razelor de lună/ Pictate ți-s , măicuță, tăcut în ochișori/ Privești senină poze, ca o zână bună/ Și resemnată cu-un zâmbet te-nfășori„.*

Când am șansa să mă întâlnesc cu un „ duo„ poet și pictor mă întreb cine dintre cei doi l-a chemat , l-a strigat alături pe celălalt. Capitolul „ PETALE DE IUBIRE ȘI DOR„ adună într-o vază poeziile-flori din imensitatea câmpului de dragoste infinită a părinților pentru copii,dragoste indispensabilă de fructul iubirii ,o dragoste perenă, frumoasă în multitudinea ei de culori precum, florile de câmp (pag, 24). În acest tandem artistic nimeni nu a chemat pe nimeni pentru că ecoul izbucnit din două suflete încărcate de simbolurile dragostei au unit fiecare vers cu fiecare floare. Memorabilă filă ...(pag.24 și pag 25)*„ Petale de iubire și dor„* alături de petalele florilor aparținând distinsului pictor Mircea Rustiuc , florile lui niciodată nu se ofilesc , chiar dacă uneori sunt udate cu *„ Lacrimă de dor„* . Când *„ Cerne cu doruri prin noapte„„*. *„ VALURI DE AMINTIRI„* aduc și duc de la mal (pag 36) *„ Dorul neînduplecat „*„. pe o apă liniștită sub un cer senin și luminat , unde, un EL și EA reconstituie perioada tinereții, călătorind printre amintiri frumoase pe care„ *Le-aș retrăi iarăși până-n zori„* mărturisește „ EA„ partenera din„ *Valsul Vieții„*. Trăinicia sentimentului de iubire în timp este evidentă :*„ Mă ții de mână și acum,/La fel cum mă ţineai odinioară„* . Uneori, de multe ori, când lectura

poeziilor de dragoste mă rătăcește pe tărâmul iubiri, mă simt ca un intrus , rămân la răscruci de gânduri. Recitesc versurile întrebându-mă dacă sunt eu îndreptățită să privesc dincolo de versuri și culoare, iubirea cu toate nuanțele ei ce aparține a celor ce au clădit-o clipă cu clipă din dragoste, recunoștință și încredere. Dar uneori corabia cu amintiri,(pag 36) cu vâslașii ei, îi sunt umbrite velele, albul lor este traversat de nori ușori , sau mai întunecați,dar trecători și aceasta îi întărește mai mult pe enoriașii credincioși în iubirii. „ DULCE ȘI AMAR„ sunt frumusețile iubirii ca niște *„ Cireșele „* dar sunt și capriciile vieți , exprimate prin *„ Regrete deșarte„,* sau valurile, încercările vieții:*„ E-atâta dușmănie și minciună/ Că mi-e rușine să trăiesc în ea/O lume prea perfidă și nebună/„*. Fațetele vieții nu ocolește nici pe cei ce *„ Nu merit să mă mai iubești că-s lașă/Și iar te-am schimbat într-o secundă„*sunt declarații care printr-un exemplu de rezistență în timp a iubirii așează, sau reașează sentimentele în sufletele pereche :*„ Și chiar de-oi mai cânta alt cântecel/ Cu vioara, inima mea nu te-a trădat!„* . O splendidă lucrare este poezia *„ Violoncelul trădat„*. Prin simboluri edificatoare , violoncelul și vioara,la care le este martor *„ blândul contrabas„* participă , ca parți componente la spectacolul măștilor pe caracter și oameni. Cu rolul de camerton, poezia *„ Glasul inimii și rațiunea„* caută să așeze în normalitatea firii evenimentele, să acordeze trăirile cu iubire și pentru iubire *„ Ascultă-ți inima cu rele și bune/ Căci glasul ei șoptește o minune„* . Lectura poeziilor cu *„ FOCUL DIN INIMĂ„* m-a adus până la hotarul spre *„ TOAMNA VIEȚII,*, unde un pâlc de mesteceni cu coaja haină albă de gală(pag62), parcă îmi spune prin vocea tulpinilor netede și-nalte : „ bine ai venit„ te așteptam să faci un popas lângă noi, să privești ce decor mirific a pregătit toamna vieții și pentru tine cititorule , unde poți să auzi *„ Glasul pădurii noastre„* în el vei auzi glasul poetei Mihaela CD. *„ Glasul pădurii noastre ne cheamă/Și freamătă că-i de dragoste topit„* iar ecoul versurilor se rătăcește printre copaci și frunziş: *„În depărtări nori greii se destramă/Căci soarele, inimile ne-a contopit„/*. Mereu am admirat, m-a fascinat acest talent poetic prin a folosi figura de stil, simboluri prin care etapele de viață sunt subtil numite , asemănate cu anotimpurile naturii. *„ Și-a mai căzut o frunză ruginie, /Iar noi am mai îmbătrânit c-un an„*.Tabloul din *„TOAMNA VIEȚII„* pictat în versurile poeziilor semnate Mihaela CD cuprind toate culorile toamnei ce sunt alcătuite din culorile anotimpurilor precedente, prin *„ Candoarea vieții„/ Ne-am făurit frumoase amintiri„/*. Se invocă *„ M-ai stai o clipă, tinerețe„/..dulce amăgire/Că te-am iubit fugar atâția ani/„ .„ Abia când au trecut anii-n grabă„* au privit realitatea , viața ca pe *„ o frunză trecătoare„* și a spus ecoul, sau glasul poetei :*„ Tinerețe, dezbrăcatu-ți-am haina...„* dar*„ Lasă-mi cristalinul vieții,„*. Cerința este supremă. În ochi și mai localizat în cristalin, s-au depozitat segmente din anii trecuți:*„Lasă-mi roua din flori/Lasă-mi litoralul auriu/...Lasă-mi cristalinul vieții„* .Acest vers *„ Lasă-mi cristalinul vieții „* am să-l includ in rugăciunea către Dumnezeu să putem păstra tot ce ochii noștri au văzut.. Mulțumesc naturii, mulțumesc poeziilor pentru timpul pe care mi l-au alocat să trăiesc un crâmpei din *„ TOAMNA VIEȚII „* atât de special prin„ FOCUL DIN NOI„. *„PE CLAPELE IUBIRII„* concertul este susținut de dragostea poetei nemărginită față de soțul ei căruia *„Și-ți cânt pe clape de iubire o partitură/Mărturie a armoniei dulci ce-am trăit/ Un șlagăr de iubire-ți dăruiesc, iubite/Ca să-ți încălzească a sufletului tău infinit„*. Pictura(pag 72)emană tinerețea pianistei care, prin ținută, revărsarea pletelor și transpunerea gândurilor peste pleoapele fixate*„ Pe clape de iubire„* / își mărturisește dragostea: *„Și-ți cânt pe clape de iubire o partitură/ Mărturie a armoniei dulci ce-am trăit„* . Prin pictură , maestru Mircea Rustiuc a lăsat ridicat capacul pianului să se audă versurile de iubire nemărginită față de soț și fiică.„ Apogeul iubirii , a „ FOCULUI DIN NOI„ este incrustat pentru dăinuirea în ani pe *„ Inelul din flori„* și o minune din iubire *„ fetița„* care *„ Ești a sufletului meu aleasă :„Mă fâstâcesc când te privesc/Ești zână cât ești de frumoasă!„*. Viața are pentru autoarea cărții în prim plan *„ iubirea nemărginită „*față de soț și de *„ fetiță„* numită *„ a sufletului meu aleasă„* nume ce rezonează in inima mamei , care spune sunt *„ Foc de artificii de nestins/ D-atâta fericire greu de catalizat/ Am lăsat frâu liber inimii să cânte„* . Și a cântat inima și mai cântă în versurile poeziilor:*„ Suflete pereche„/Mai spune-mi„/„ Buchetul de mireasă„* cu superbe versuri *„Tu ești a inimii mele împărăteasă/Și tu –mi aduci în viață strălucire„* la care se alătură poezii ce au *„ Festivalul turcoaz al iubirii„*: *„ Scăldați de razele ce mângâie în soare/ ...am scris iubirii noastre o scrisoare„* și multe alte poezii. „ FOCUL DIN NOI„ poate fi asemănat cu o flacără olimpică care nu se stinge pe parcursul vieții. Capitolele *„ DORURI FERECATE„ „LABIRINRURI„și „ DESTINE„* toate trei formează un subcapitol (din punctul meu de vedere) al cărții „ FOCULUI DIN NOI„ în care flacăra are intensități de căldură, de luminozitate și de dor, toate trei capitole fiind presărate cu sesizabile versuri ce se oglindesc în sufletul de poet ce aparține distinsei doamne Mihaela CD. Dominanta poeziilor semnate Mihaela CD și cu atât mai mult dintr-un „ foc„ aprins de „ doruri„ se remarcă prin prezentarea aspectelor umane, nu altele decât acele trăite de autoare, care trasează nervuri pentru a crea starea de reflectare a fiecărui cititor asupra propriei vieți cu dorurile ei. Uneori autoarea simte nevoia de o auto-izolare în propria trăire pentru a reflecta , a rechema dorurile de cei dragi :*„Undeva în amintiri dansează/Imagini ce-s a inimii poleială/Un infinit de lacrimi îmi curg/Doinind pe-a suferinței cale„* .Dincolo de geamul sufletului poetei, geam flancat de zidul dureri pentru cei plecați , se revarsă cu frumusețe trandafiri (89pag) care vor fi așezați pe mormintele celor *„ ce dăinuie în dor„ „ De ziua dragilor plecați„,* tatăl poetei *„Mi-e dor și-as vrea*

să te revăd/ Aievea să te strâng în brațe iar/Și-n inimă strigă dorul ferecat„ , *Ți-aș spune tată…/ ți-aș spune o mie și una de cuvine/… Ți-aș spune să fii mândru de mine„*. Apoi vin *„Amintirile răscolite„* „în memoria iubitei noastre Anya *„ Din prețioase amintiri am adunat/Momente scumpe pline de iubire/ Cu dor arzând ne amintim de tine„* . Poezia *„ Învață-mă s-astâmpăr dorul„* din versurile ei izvorăsc momente emoționante ce fac să lăcrimeze și toate poeziile scrise de autoare pentru *„ părintele drag„* . Această poezie atinge o coardă sensibilă prin faptul că arată strânsa legătură dintre fiică și tatăl care i-a fost îndrumător în viață .Dorul pe care îl are de când tatăl este plecat în dimensiunea cerului, este un obstacol pentru poetă, oprind-o de a se elibera de încătușarea durerii. Copilă , prin dragostea ei față de părinți și la maturitate,vede dincolo de viață, că tatăl rămâne un sprijin, are imperios nevoie de sfatul lui *„ Învață-mă părinte drag s-astâmpăr dorul/Crezut-am că-l controlez,dar nu mă lasă„*. Viața parcursă de poeta Mihaela CD își etalează *„LABIRINTURI„* din care găsește mai greu, sau mai ușor *„Gânduri așezate„* și dacă le-a găsit se lasă dusă *„ cu infinită dragoste și dor„* spre*„ Dorul suratelor„*, apoi regretul că *„ N-ai să mai vii, tinerețe „* face parte din labirintul vieții :*„ Tot ce a fost frumos repede s-a dus/Greu să-nvățăm cuvântul bătrânețe/Căci ne-ndreptăm desigur spre apus!„* . La ieșirea din gânduri, din trăiri, simte nevoia să strige *„Hai, vino!„ nu lăsa secunda/Să treacă cu ce regretăm/Amintiri în doi să croșetăm/ Să ne-mbătăm de drag și bine/Să-nviem tânărul fior din noi„*. Eu, cititorul am perceput această chemare*„ Hai, vino„* ca pe o revigorare a„ FOCULUI DIN NOI„ .O pecete , peste toate ce formează itinerarul poetei prin viață poartă numele de *„ DESTINE„*. *„Acceptarea existenței „ destinului„* își are un rol din punct de vedere psihologic și nu numai, poate fi vinovatul fără vină, binefăcător si blestem făcător de rele *„ Să n-ai în veci păreri de rău/Pentru timpul care a trecu/Pentru greșeli din tinerețe/ Să nu regreți parcursul tău/ ..apreciază ce ai construit.''* Enigma destinului stă în puterea și darul venit de la DUMNEZEU. O poveste de viață printre atâtea destine , este și povestea din poezia *„ Destine norocoase„* ce face ca „ FOCUL DIN NOI„ să atingă *„ Văpăi de simțiri legate în soartă„* . Frumoase poezii, întruchipate în „ Destine „ (pag.116) izvorăsc din ochii unui portret de fată, ochi ce spun că au văzut multe destine pe parcursul trăirii propriului destin. Dacă privești mai mult portretul, merită să - l privești, pentru că pictorul Mircea Rustiuc a dat viață acestui chip încât o vei, auzi întrebându-se repetând : *„ Ce –aș fi fost eu…?„ / Dacă tu, în viața mea, nu ai fi existat/ Dacă nu ai fi existat tu, Soarele meu,/Să-mi fii aici, aproape, la bine și la rău ?/ Cum s-ar fi încâlcit a vieții mele ațe/ M-aș fi uscat,de-n viața mea n-ai fi existat!„*. O destăinuire în frumoase versuri, ca o declarație de dragoste peste timp, pentru cel care este numit *„ Soarele meu„*. Mă întrebam pe parcursul lecturi care au fost circumstanțele în care *„ Prometeu al iubirii„* a coborât să pună focul dragostei în sufletul poetei Mihaela CD, foc care niciodată nu se va stinge. Datorită versurilor poetei Mihaela CD se răspândește *„ PARFUMUL DRAGOSTEI„* dintr-un buchet de frezii(așa le-am perceput mirosul, pag132) îmbrățișate de panglica jurământului etern făcut *„ iubirii în doi„ :„ Ploi de sentimente„, de declarații de iubire„ Ti-am desenat în piept iubirea„ Ți-am spus și azi că te iubesc!„* arată cât de puternic este *„ Focul iubirii noastre„/ Vibrații se acordă-n noapte/ Împerecheate într-un sărut/ Aprinzând jarul prin noapte/Iar focul iubirii a tot crescut„*. Un nou capitol al „ FOCULUI DIN NOI„ ,este rezervat poeziilor *„ PE CĂRĂRI DE DOR„*. ce vorbesc de *„ Dor de draga Românie„* de *„ O căsuță cu mulți frați/Undeva printre Carpați„* de unde cândva poeta a plecat peste ocean păstrând doruri multe: *„ dor de casă,dor de mamă și de tată/Dor de floarea timpurie/Dor de-a mea copilărie„*. Anii copilăriei sunt o amprentă , având o valoare de hrană sufletească :*„ Retrăind din amintiri„* este o frumoasă poezie în care poeta povestește din tot ce a rămas amintire vie*„ De-a mea copilărie îmi aduc aminte/ De satul cel frumos și mic ce-l iubesc/ Că locul copilăriei ți-e crestat în tine„*. Dorul de casa părintească nu poate fi separat de dorul față de țară, de români , dor care este mărturisit în versurile: *„Dragii mei români, la fel vă iubesc/Chiar dacă-s plecată-în lumea mare/..noi românii ce suntem pe-afară/Strângem la piept același tricolor!„*.O poezie mărturisire *„Același tricolor.* Pictura (pag 144)o cărare cu urme bătătorite de atâtea reîntoarceri în amintiri este străjuită de *„iarba verde de a casă„* deasupra un cer senin și nori alb ce dau culoare florilor din iarbă. Pădurea pictată(pag.158) face parte din pinacoteca silvică , ea este tabloul din natură unde poeta simte*„ Mirajul pădurii„* și *„ În luminiș de jad plutind în amintiri/Ne îndrăgostim, a nu știu câta oară/ Și-n mirajul ei, pădurea ne-nfășoară !„*. *„ Cărarea de smaralde verzi „* o invită pe poetă prin versurile poeziei, pe un tărâm *„ DINCOLO DE NOI„* unde visarea, rememorarea iubirii, dorința de a face mărturisiri din iubire atrag dorința de *„„ Fericire absolută„* plăcerile iau valori supra realiste exprimate în dorința *„ Ne vom muta-ntr-o altă galaxie / Să fim mai fericiți decât am fost/„* versuri din poezia*„ În altă galaxie„*. Este fermecată de iubirea pe care a trăit-o încât se întreabă *„ Aievea ori vis?„/ o fi„ ? „ Și-n lumea noastră universală/ Visând ,devorăm trăirile în doi„*. Capitolul de poezii *„ DINCOLO DE NOI„* prin frumusețea sentimentului de iubire transpus în poezii, decodifică mesajul din titlul cărții „ FOCUL DIN NOI„. Poeziile de o sensibilitate aparte și trăiri intense ale iubirii se scaldă între imaginație și real, abundența de comparații, de metafore,au rolul să prezinte focul iubirii din sufletul , din inima poetei. În poezia*„ Îngerul iubirii/ Sosit-ai să-mi aduci în dar iubire„/ „ Întâlnire cu fericire„/* și toate aceste poezii sunt scrise pentru a nu uita iubirea : *„ Să nu uiți iubire…nicicând/Și –n momentele de-ntristare/ Amintește-ți cât ne-am iubit„*. Continuând lectura îmi apare , o față dominată de doi

ochi albaștri ridicați în rugăciune către cer(pag170) „ *CATRE TINE DOAMNE*„.Buzele uşor deschise îmi dă perceperea că se spune rugăciunea„ *Privește Doamne*„. Recunosc vocea distinsei poete care se roagă: „ *Privește , Doamne, cerul se-ntristează/Spunând că-i vremea să schimbăm ceva/…„Privește , Doamne, lacrima ce-mi cade/Și nu lăsa să vină necazuri în cascade*„ . Lectura îmi dă acea stare aparte , este starea pe care o dă credința în Dumnezeu fiecăruia care se roagă la el. Continui să aud glasul poetei Mihaela CD și rugăciunile sunt nu numai pentru cauza ei, ci pentru toată omenire *„Că-n inimă purtăm cu toți, la fel / Același Dumnezeu este-n fiecare*„. Aud îndemnul spre credință în poezia *„Să-ntoarcem fața spre credință*„ *Și-eu și tu suntem pământeni /Și păcătuim cu a noastră ființă*„. În nume personal și cu povara celor ce se întâmplă „ *în lumea asta strâmbă*„ momente specială sunt sugerate de poeziile când ruga se transformă într-o discuție cu Dumnezeu, discuții sub forma întrebărilor –dorințe :„*De ce-ai lăsat Doamne?/…infernul pământesc/ De ce-ai lăsat, Doamne, scrisă cartea/Să ne zbatem pe degeaba prin străini*„ . Rugăciunea din versurile *„Și-n fața Ta când ne-om înfățișa/ Să ne fii, Doamne, cu îndurare*„ este ca o spovedanie in numele omului care păcătuiește și credința acestuia în iertare.„ Amin.

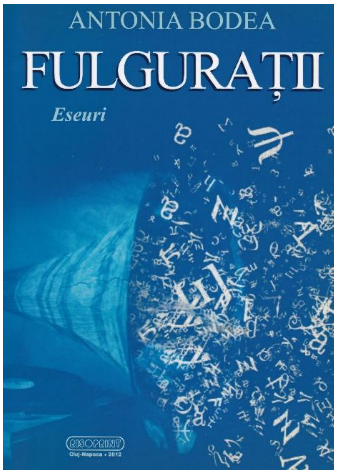
„ *FURTUNA TĂCERII*„ este un capitol care se deschide printr-o pictură compoziție (pag 184)de elemente privite de cei ce-au înfruntat „ *furtuna tăcerii*„/„ *Privim tăcuți spectacolul pe fereastră/ Doar cerul prin firave picături a grăit*„ detaliile poartă câte un vers în poezia „ *Taina nopți*„ . Impresionantă, frumoasă este poezia „ *Spectacolul toamnei*„ când poeta dictează pictorului, prin versuri,momentul toamnei pe care și-l dorește imortalizat „ *Calda boare tomnală ne cuprinde/Și ne invită într-un feeric paradis/Spectacolul pădurii ne surprinde!*„. Citind, în fiecare capitol mi-am tradus mesajul titlului „ FOCUL DIN NOI„. Fiecare poezie din capitolul „ *Furtuna tăcerii*„ cu atât mai mult în poezia „ *Iubire mută*„ este ceea ce sugerează titlul și anume iubirea merită, cere să fie mărturisită, cere să fie aclamată,: *„Iubește„/ Și dragostei fă-i cinste nu ocară/Împărtășindu-ți ale tale simțiri / Dă-i libertate să se simtă vrută/ Și lasă-ți inima o carte deschisă „Iubire mută*„. Numai o iubire adevărată poate să mențină „ FOCUL DIN NOI„ la intensitate maximă a iubirii care este o „ *PUNTE PESTE TIMP*„.Privesc splendida imagine(196) ajung cu privirea la primul pas pe punte si privirea cuprinde o parte din punte, cealaltă se continue în „ *CETATEA VISELOR*„ unde pătrund doar *„Ei*„ care „ *Eram sătui de atâta alb afară/Că ne-nghețase și vise și nevoi*„. Visele sunt rememorarea clipelor trăite într-o frumoasă, perenă iubire. Perioada amintirilor invocă dorința „ *S - aducem tinerețea înapoi*„ / *Și să savurăm momentele drumețe/Renăscând tinerețea clipei de amor*„/ . Visul și-a avut trăirea lui în timp prin poezia „ *Să-mi vii în fiecare seară*„/ *Am să te –aștept mereu în gând/Să reanimăm clipe de odinioară/Prin minunate clipe alergând*„. Nici o flacără aprinsă de iubire nu se va stinge cât timp dăinuiește și va dăinui acest superb buchet cu poezii scrise dintr-o taină a focului din sufletul de poet plin de iubire, aparținând distinsei poete, doamna Mihaela CD. Privesc imaginea(208)….un imens buchet de flori de câmp. Ce coincidență de exprimare„ *imens buchet de poezii*„ primește un„ *imens buchet de flori de câmp*„. Florile sunt culese de pictorul Mircea Rustiuc și au fost așezate într-un tradițional vas de lut cu o gingășie aparte , să nu tulbure fragilitatea petalelor a macilor roșii ,a margaretelor impozante și a plăpândelor albăstrele. Florile sunt frumoase,cum numai ele pot să fie, precum versurile de iubire scrise pentru iubire din iubire. Florile sunt alături de „ *BUNĂTATE*„ pe care o întâlnim relatată în versurile poeziilor din capitolul cu același nume care printr-o „ *Invitație la bunătate*„: „ *Vă invit deci cu inima-mi senină/Să dăruim azi bunătatea cadou/Să o oferim din a noastră grădină/Și să-i facem generozității ecou!*„. Numele capitolului se îmbracă cu poezii ce-i poartă numele *„Bucurie împărțită*„ din inimă și bunătate prin versuri :*„Și celor ce sunteți în depărtare/Prin poștă rime de dor vă trimit/Și-n suflete, darul vă fie primit*„. *„Prietenia, piatră rară*„ este„ *Mai mult decât frăție sau surori/Nelipsiți la bine și la rău, alături/ Vă iubesc și suntem asemănători/ În gând am ale voastre semnături..*„.Gândurilor nu le știm niciodată adresa la care le putem găsi. Apelez la pictura (pag.218) și încerc să identific de la ce geam vin gândurile , ca o *„PLOAIE DE GÂNDURI*„. Ele, gândurile ne găsesc pe noi ori unde ne-am afla și sunt porta - voce interioară, a sufletului. O liniște în care se aud stropi de gânduri dintr-o pleiadă de poezii ce, una câte una formează postfața(cărții) „ FOCULUI DIN NOI„. *„Slove trudite*„ vorbesc de menirea de a lăsa scris din toate ce dorul îi dictează peniței aparținând poetei , scriitoarei, „ OMUL MIHAELA CD„: „ *Eu scriu de plaiul cu iarbă verde/ De satul drag unde-am copilărit/De dragoste vie ce nu se pierde/ De tot ce am celorlalți de dăruit*„ .Focul din sufletul poetei este menținut aprins prin necesități vitale : „ *Îmi poți lua orice*„/, dar „ *În veci n-ai să - mi poți tăia scrisul/nici când nu poți lua speranța/nu-mi poți lua averile cerești/… nu-mi poți frânge o credință/Ce-o voi păstra atâta cât trăiesc!* . Poezia *„Sticluța cu iubire*„ este o destăinuire a unui secret, dacă a fost secret, că focul din inima poetei este întreținut de *„iubire*„ o iubire cu tainele ei care a venit cu corabie de sticlă „ *Plutind pe-un val adus la mal/o sticluță mică cu iubire/Pare venită de pe alt continent/Și-o voi păstra mereu în îngrijire*„. Filele cărții toate adunate de *„Jocul muzelor*„ păstrează scrisul „ *stiloului*„ ce este „ *de-o vreme fidel* „ poetei și poeta îi dăruiește fidelitate .Citind din toate câte stiloul distinsei doamne i-a scris cu fidelitate și măiestrie, tot ce i-a dictat, am avut posibilitatea,pe care o are fiecare cititor a cărților semnate Mihaela CD, să văd *„Sticluța cu iubire/, bijuteria mică și gingașă*„ pe care poeta declară *„Și-o voi păstra mereu în îngrijire*„ . În timp ce

„ *Candela arde până-n ultimul ceas/ Nu-i încă târziu și nici prea devreme„* ca „ FOCUL DIN NOI „ să rămână nestins. Volumul de poezii dedicate celui mai important simțământ *„iubirea„* este ca o montură făcută de poeta –bijutier, Mihaela CD, într-un suflet giuvaer menținând aprins, în sufletul poetei și a celor dragi ei, inclusiv cititorilor, „FOCUL DIN NOI„ *„ Fă-mă un dulce fuior de simțăminte/ Ce-o să toarcă dragostea la nesfârșit„* … Mihaela CD

Stimată doamnă Mihaela CD sunteți *„ un dulce fuior de simțăminte„* și toarceți *„dragostea la nesfârșit„*!

Silvia MIHALACHI

Poeticitatea discursului critic

Poet, critic literar şi, nu în ultimul rând, profesor care a transmis la zeci de promoţii de elevi tezaurul făuritorilor de frumos întru cuvânt, Antonia Bodea dialoghează atent şi responsabil cu confraţii ei, scriitori clujeni, îndeosebi, împlinindu-i pe ei prin recenziile scrise sau prin prezentări orale, dar nu mai puţin îmbogăţindu-şi propria experienţă creatoare, aşa cum se vede în cărţile ei, intitulate *Bunavestire* (poezii), Editura Eurograf, Cluj-Napoca, 2007, *Fulguraţii,* (eseuri), Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2012, *Printre file*, (eseuri), Editura Napoca-Nova, 2016, *Gravuri pe obrazul clipei. Profiluri literare*, Editura Limes, Floreşti, 2016, *Fulgerări în zenit* (poeme), aşadar versuri şi eseuri într-o simbolică alternanţă. Citind cărţi ale confraţilor, într-un program de generoasă proiectare a luminii asupra valorii lor reale, autoarea recenziilor recurge la repere axiologice sigure într-un peisaj fluctuant ca cel prezent, în care editurile au renunţat la orice grilă valorică, publicând, cu rare excepţii, pe motive pecuniare orice şi oricum scris. Preocupată să definească litera măiastră a cărţilor, Antonia Bodea intuieşte adevărul că arta ca produs al jocului superior, liber de necesitate, devine veşnică; jocul creativ şi nu cel imitativ este spaţiul unde imaginaţia cucereşte necunoscutul şi-l propune raţiunii şi conştiinţei care-i dau consistenţă. Câte cărţi citeşti, atâţia oameni cunoşti, atâtea lumi descoperi". Este mărturisită fascinaţia pe care criticul literar o încearcă în exerciţiul de a lumina „miezul de divinitate picurat în slovă", cum se confesează doamna Bodea în *Cuvântul autorului* la vol. *Gravuri pe obrazul clipei*.

A trăi între vitraliile multicolore ale poeziei este pentru Antonia Bodea un *modus vivendi*, unul autentificat de ani buni în scena literară transilvană, unde evoluează în manifestări culturale la Cluj-Napoca, Deva, Bistriţa, Sibiu, Alba-Iulia etc. O dovedesc cărţile ei de eseuri, cele mai reprezentative, adică *Fulguraţii*, *Printre file* şi *Gravuri pe obrazul clipei. Profiluri literare*. Citindu-le cu real interes, am avut revelaţia faptului că Antonia Bodea face din gestul critic o responsabilitate existenţială, ea creând nişte „măiestre medali-oane" ale scriitorilor aleşi după o busolă proprie. Dacă ne îndreptăm atenţia spre volumul de eseuri *Fulguraţii*, numim aici pe Valeriu Anania, cel din *Rotonda plopilor aprinşi*, carte pe care – mărturiseşte autoarea – „o port cu mine ca pe un talisman". Tot Anania este autorul poemului dramatic *Mioriţa* şi al volumului *Poeme*, tipărit în 2006 la Editura Limes, unde „efigia poetului îşi arde flacăra lumânării din *Psalmii* lui David prin chinuitoare căutări argheziene, spre chemarea blagiană a glasului mumelor, la ritmul tainic al descântecului popular până la originala străluminare a comunicării în astral". Prezent adesea în eseurile autoarei, Valeriu Anania este panoramat în devenirea lui şi raportat la maeştrii care au fost reper sigur poetului arzând „pe rugul întrebărilor". Preocupată să ia pulsul ritmurilor poetice ale lui Horia Bădescu, cel din *Lieduri* şi din *Fierul Spinilor*, eseista îl încadrează într-o anume generaţie şi în literatură în genere, ca demersul critic să se oprească asupra a ceea ce-l face unic, anume metaforizarea inconcretului.

Ceea ce descoperi cu încântare în eseurile Antoniei Bodea este un anume simţ poetic al frazării în discursul critic, ale cărui componente sunt filosofia existenţei, responsabilitatea socială şi naţională, detectarea filonului de autenticitate a talentului şi

nuanţele semantice ale imaginii poetice. Citindu-i cronicile, îi simţi lumina sufletească şi deschiderea generoasă cu care întreprinde gestul explorator. Tocmai de aceea, eseurile sale din volumul *Fulguraţii* oferă cititorilor veritabile „efigii unice, cu multiple aspecte, adesea nebănuite", referitoare la Ioan Benche din *Jocuri de dragoste*, la Stela Ianovici Costan din *Nocturne curcubee* şi la Mircea Diudea din *Pann* sau *Annais*. Este prezentat israelitul Andrei Fischof cu ale sale volume *Izgonirea din iad* şi *Umbletul îndoielilor* sau *Prefăcuta linişte*. Alături, Rodica Marian semnând volumul *Chipul şi asemănarea*, pentru ca lui Gavril Moisa, cu tact şi intuiţie, să-i panorameze *Strigătul tăcerii*, *Identitatea umbrei* şi *Vânzătorul de vise,* totalizând 7 ani de prezenţă creatoare publică. Pe Aurel Rău îl surprinde nu numai în ipostază de poet, ci şi de memorialist, iar Iulian Patca este autorul poemelor de dragoste din volumul *Să vii şi mâine*. Un spornic popas face Antonia Bodea oprindu-se asupra versurilor Persidei Rugu din volumele *Desculţă în iubire* şi *Faraonul albastru*, cu poezii pline de frumuseţi. De-a dreptul captivantă este demonstraţia depistării lor.

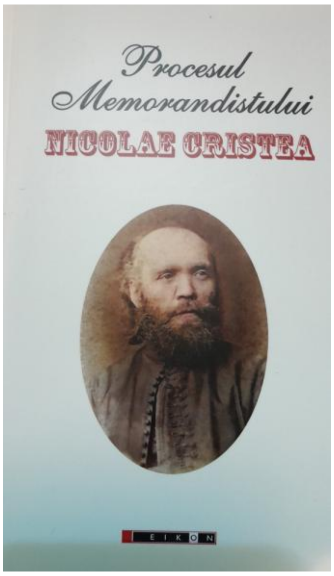
Eseurile acestei antologii depăşesc prerogativele criticii de întâmpinare, autoarea denudând alchimiile sufletului dintr-o perioadă mai largă a teritoriului literaturii contemporane, una abordată după propria intuiţie axiologică, în măsură să pună în talerul judecăţii critice plusuri şi minusuri ce duc spre o încadrare estetică autentică.

Mai rar o asemenea ureche ţinută neîncetat pe pământul reavăn al creaţiei condeierilor contemporani, ca să depisteze sevele venind din adâncuri. Numai astfel valoarea scapă de povara balastului pe care criticul îl simte, detectându-l cu o busolă sigură. Tensiunea lirică a textului poetic se transmite intact în discursul ei critic, un joc secund seducător. Cărţile de critică literară ale Antoniei Bodea mai mărturisesc voia autoarei de a fi între semeni o conştiinţă trează, antrenată în căutarea şi apoi în cercetarea filonului de autentică frumuseţe artistică. Deloc facilă, această misiune.

Anca SÎRGHIE

Procesul memorandistului Nicolae Cristea

Ediţia îngrijită de Anca Sîrghie şi Marin Diaconu

Despre memorandiştii care au luptat pentru drepturile românilor din Imperiul Austro-Ungar, condamnaţi în urma unui proces desfăşurat la Cluj în 1894, s-a scris doar ca grup.

Acum, în cartea *Procesul memorandistului Nicolae Cristea - Ediţia îngrijită de Anca Sîrghie şi Marin Diaconu* (Editura Eikon, 2021) se scrie, la ideea profesorului de filosofie Marin Diaconu, despre unul dintre memorandiştii amintiţi, şi anume despre Nicolae Cristea (1834 – 1902), om politic de o exemplară demnitate, redactor- şef timp de 18 ani la „Telegraful Român" din Sibiu, slujitor al Bisericii Ortodoxe din Transilvania sub patru mitropoliți ca asesor consistorial. Ediţia a fost îngrijită de doi autori, profesori universitari: Anca Sîrghie din Sibiu şi Marin Diaconu din Bucureşti, încheind o restituire *in integrum* ce cuprinde cinci titluri.

Ţinem să precizăm că nici până astăzi, la Ocna Sibiului, unde se născuse Nicolae Cristea la 14/26 oct. 1834, şi nici la Sibiu, unde şi-a desfăşurat activitatea de profesor, publicist, preot ortodox, protopop, asesor consistorial, nu există o stradă care să-i poarte numele sau o placă memorială pe unde a locuit. Totuşi, la intrarea în Şcoala Mică din Ocna Sibiului, unde a învăţat, s-a montat o placă memorială de către pr.dr. Savu Popa, la sugestia ofiţerului Lazăr Sădean. Părinţii lui Nicolae Cristea au fost: învățătorul Ioan Cristea şi soţia sa, Ioana. După ce Nicolae Cristea urmează clasele primare la şcoala bisericii din Ocna Sibiului, absolvă Gimnaziul catolic din Sibiu (Actualul Colegiu Naţional, „Gh. Lazăr"), unde a urmat în perioada 1848 – 1950 şcoala „latină", şi a continuat apoi clasele germane. A terminat Institutul Teologic Ortodox din Sibiu în a cărui bibliotecă s-au păstrat două studii de analiză politică publicate de Nicolae Cristea: *La ţintă* şi *Din trecut spre viitor* şi *Jurnalul* său dactilografiat în două exemplare, acesta fiind publicat de Anca Sîrghie în 1998 sub titlul *File de memorialistică* (Editura Tribuna, Sibiu), cu un Cuvânt înainte semnat de dr. Antonie Pllămădeală, Mitropolitul Transilvaniei, Crişanei şi Maramureşului.

Textul noii cărţi, *Procesul memorandistului Nicolae Cristea*, se constituie din documente detaliate ale procesului memorandiştilor, despre care am vorbit. Cartea

se deschide cu un studiu de 51 pagini intitulat *Restitutio in integrum*, unde Anca Sîrghie sintetizează numeroase date istorice şi culturale din epoca mitropolitului Andrei Şaguna şi din viaţa lui Nicolae Cristea, din care ne dăm seama de prigoana românilor Ardealului aflat în Imperiul Austro – Ungar. Se începe cu mişcarea revoluţionară din 1848 din Transilvania, războiul petiţionar condus de Andrei Şaguna pentru drepturile românilor ardeleni (în primul rând, învăţământ românesc, egalitate în drepturi cu austriecii şi ungurii etc.). Dieta maghiară votează în două rânduri: în 1848 şi în 1865 unirea Transilvaniei cu Ungaria şi Legea naţionalităţilor în care singura limbă oficială în Transilvania era maghiara. În faţa acestor drastice măsuri, românii reîncep războiul petiţiilor către Împăratul Austriei.

Un moment decisiv în organizarea românilor îl constituie înfiinţarea în 1869, la Miercurea Sibiului, în casa lui Ilie Măcelaru, a Partidului Naţional Român, care, din păcate, ca linie tactică a ales pasivitatea. Ca și la acea reuniune inaugurală, Nicolae Cristea va susţine cu o consecvență și o îndârjire exemplare activismul în paginile „Telegrafului Român"; linia strategică a activismului avea să ducă la începutul secolului al XX-lea la împlinirea idealului național al unirii Transilvaniei cu țara.

În urma deciziei luate la adunarea din 12 – 14 mai 1981, în 1982 Gheorghe Bariţiu conduce o delegaţie de pasivişti, cu un memoriu redactat de el şi tradus în franceză, germană şi maghiară, memoriu care nu a fost băgat în seamă de autorităţile de la Budapesta. Jignirea adusă delegației celor 16 demnitari ai Bisericii Ortodoxe de la Sibiu, prezentați la sărbătoarea orașului Seghedin în 1883, delegaţie căreia împăratul îi răspunde în limba maghiară, la sfatul contelui Tisza, cerând respectarea legilor statului, nu putea rămâne fără ecou. În ziarul "Telegraful Român" este publicat articolul *Răsplată?,* Nicolae Cristea apărând cu demnitate pe românii transilvăneni care au adus jertfe pe câmpurile de luptă ale războaielor habsburgice și au respectat legile statului cu deplină loaialitate. În urma ordinului dat de contele Tisza, mitropolitul Miron, prea plecat autorităților statului, îl îndepărtează pe Nicolae Cristea din funcția de redactor-şef al ziarului „Telegraful Român", încălcând dorința Mitropolitului Şaguna, înscrisă în testamentul său, anume ca Nicolae Cristea să rămână în acel post „cât îi va fi voia".Românii sibieni organizează, în semn de protest, un conduct cu torțe în onoarea „regretatului redactor".

În 27 oct. 1890, la Conferinţa Naţională de la Sibiu a conducătorilor vieţii politice româneşti, se ridică problema oportunităţii redactării şi trimiterii la Viena a unui nou Memorand. Dr. Ioan Raţiu a fost desemnat la Conferinţa Naţională din 21 febr. 1892 preşedintele Comitetului Naţional. Memorandul a fost scris de: I. Raţiu, V. Lucaciu şi G. Bariţiu. Textul *Memorandului* a fost semnat la Consfătuirea din 25 – 26 martie 1892 de: Ioan Raţiu – preşedinte, George Pop de Băseşti şi Eugen Brote - vicepreşedinţi, Vasile Lucaciu – secretar general, Septimiu Albini – secretar şi Iuliu Coroianu- referinte.

O delegaţie de 300 de români transilvăneni s-a prezentat la Curtea împăratului Frantz Iosef din Viena cu *Memorandul*, dar, la presiunea guvernului maghiar, ei nu au fost primiţi. *Memorandul* ia calea: ministrului ungar de lângă împărat – primul-ministru – ministrul de interne și prefectul de Turda, care îl restituie nedeschis lui Ioan Raţiu.

Celor 14 memorandişti li se intentează un proces, ce s-a desfăşurat în sala cea mare de la Reduta din Cluj, în perioada 7 -25 mai 1894, proces la care inculpaţii, între care şi Nicolae Cristea, se comportă cu demnitate. Sunt condamnaţi în total la 31 de ani de temniţă, pentru agitaţie politică. Românii şi-au manifestat solidaritatea cu memorandiştii în fiecare zi a procesului, prin demonstraţii paşnice.

Strategia refugierii memorandiştilor în regat a fost aplicată de unul singur, Eugen Brote, ceilalţi asumându-şi responsabilitatea faptelor. Nicolae Cristea a fost condamnat la 8 luni de detenţie, pe care o va executa integral la închisoarea din Vaț, în Ungaria. Nu se acordă dreptul la recurs. Scrisorile trimise familiei sale din temniță demonstrează că martirul nu şi-a pierdut încrederea că va veni şi timpul unirii Transilvaniei cu Regatul, "familia cea mare". Nicolae Cristea, căsătorit, tată a cinci copii, o duce greu, mai ales că, din cauza implicării sale politice, i se suspendă salariul pentru 2 ani la Consistoriul sibian. Memorandiştii au avut de plătit şi spesele de judecată, în valoare totală de 5292,66 de florini, aceasta în afara cheltuielilor individuale.

În 1898, aşa cum reiese din *Jurnalul* său, Nicolae Cristea are bucuria de a efectua o călătorie în Regat, la Bucureşti, Constanţa şi în alte oraşe, călătorie în care discută cu lideri politici situaţia românilor din Transilvania.

Se stinge din viaţă la 7 febr. 1902 şi este înmormântat în Cimitirul Josefin din Sibiu. La funeralii participă un sobor de preoţi în frunte cu Mitropolitul Ioan Mețeanu, iar în mulțimea participanților s-a distins delegația meseriașilor, care a depus o coroană cu funde tricolore tradiționale, pe care se specifica: "Întemeietorului, primului president și președintelui onorar pe viață-REUNIUNEA SODALILOR ROMÂNI DIN SIBIU în semn de recunoștință".

Și astfel se încheie viața plină de demnitate a celei mai de seamă personalități pe care a dat-o Ocna Sibiului culturii naționale, intelectual remarcabil și președinte timp de 30 de ani (1867-1897) al Reuniunii sodalilor /meseriașilor/ români, structură luată ca model în întreaga Transilvanie, unde astfel s-a constituit o pătură socio-profesională a meseriașilor, locomotiva vieții economice în societatea acelui timp.

Cartea cuprinde o serie de documente interesante și concludente legate de memorandum, de stenogramele procesului etc. Iar viața martirică a lui Nicolae Cristea constituie un exemplu demn de urmat chiar și în zilele noastre de tinerele generații.

Lucian GRUIA

Despre Teatrologie

Liliana Popa: *După apariția "Dicționarul realizatorilor filmului de animație românesc" în 2014 apare o culegere de nuvele umoristico-fantastice în 2019 volumul "Arcanele strigoniei", volum pe care l-am și prezentat împreună cu Aura Christi și Nicolae Modreanu la lansare, în Librăria Eminescu din București. Și de atunci volumele strigoniene au apărut anual dar fiecare "In illo tempor:"în 2020 "Strigonia virală", "Strigonia proxima", în 2021 și "Strigonia Imperialis" în 2022, lansată la Tîrgul de carte Gaudeamus.*

Care a fost conceptul epopeii strigoniada ? O călătorie prin cele 5 continenete, prin foste imperiii ?

Mihai Șurubaru: Fiind un mare iubitor de istorie și mitologie, încă din copilărie, am observat momente și decizii ale unor mari oameni de stat sau chiar ale unor state și imperii, ce erau în afara logicii! Acest lucru m-a pus pe gânduri și după ce am citit „Secundele Astrale ale Omenirii" de Stefan Zwig, mi-am dat seama că în afara deciziilor umane mai acționează și alte forte malefice, care împiedică binele în favoarea absurdului și a entropiei! Am numit aceste forte, nevăzute și neauzite, forte Strigoniene! Acestea aparținând unei lumi necunoscute nouă!

Liliana Popa: *Avem de-a face cu o ars combinatoria la poarta unui templu cu adevări reale și ezoterice, de unde începe călătoria...Suspansul și imprevizibilul cu subtilități orientale sau de oriunde, comparațiile poartă cititorul într-un univers pe care nu vrea să îl mai părăsească...De unde preocuparea pentru ezoterism, legende, prizonier al altor timpuri ?*

Mihai Șurubaru: **T**otul începe din copilărie și se va sfârși odată cu mine! De multe ori cred că am devenit ținta Strigoniei, alteori cred că chiar eu sunt Strigonia personificată!

Liliana Popa: *Sînteți un ...nuvelist, un creator de proză scurtă instruit la școala lui Caragiale, Urmuz, Borges, Giambattista Pinaresi....*

Mihai Șurubaru: Mai trebuie amintiți Ilf și Petrov cu „Atitudine disprețuitoare față de stomac" și pe SveJk-ul lui Jaroslav Hasec! Am studiat mult atât istoria cât și umorul universal! De multe ori trăiesc cu impresia că Universul își bate joc de noi!

Liliana Popa:*Teatrologia construită după concept propriu și tipic are întoarceri misterioase, resurecții....*

Mihai Șurubaru: După cum stiți, istoria este ca o spirală care trece prin același punct cu o diferență de timp! Totul se repetă la intervale de timp neprecizate și nealeatorii, ca și cutremurele, dar nimeni nu învață nimic! Se pare că fiecare generație uită greșelile celei antecesoare!

Liliana Popa: *Ați devenit un homo ludens strigoniensis, un deschizător de uși nedeschise de secole, un fel de șperaclu fermecat ce deschide, seifuri, arhive...*

Mihai Șurubaru: Nu pot spune că am un șperaclu, dar bănuiesc că, fără a avea dovezi materiale, am „iarba fiarelor"! Pot trăi imaginativ și în present și în trecut! Este o calitate a mea verificată în timp! Tot ceeace scriu este o dedublare a mea în care trecutul și prezentul sunt congruente!

Liliana Popa: *Lupta dintre bine și rău, dintre adevăr și minciună este una dintre condițiile prozei dumneavoastră ?*

Mihai Șurubaru: De curând a avut loc la Târgul de Carte Gaudamus, lansarea vol.IV din Epopeea Strigoniană - STRIGONIA IMPERIALIS - o continuare a călătoriei mele în lumea imaginară a Strigoniei! Acum lucrez la vol.V - STRIGONIA ÎNDEPĂRTATĂ - pe care sper să-l lansez anul acesta tot la Târgul de Carte Gaudamus din toamnă!

Liliana Popa: *Ochiul critic al dvs se oprește asupra solului României pe care îl ipostaziați la nivel uman, artistic, istoric*

Mihai Șurubaru: Am fost atras de mic de locuri magice ca: podul casei, care ascundea lucruri tainice - cărți interzise, o sabie cu teacă ruginită, o cască nemțească, un binoclu și o baionetă. O data, într-un cotlon întunecat al podului am văzut sclipind doi luciferici. M-am îngrozit la gândul că Satan și-a făcut dormitor chiar în podul casei noastre! Mama m-a liniștit spunându-mi că aceea sunt ochii pisici noastre care tocmai născuse. Și pivnița casei ascundea printer poloboace și borcane cu murături, un obiect magic vorbitor - radioul Blaumpunkt - la care tata sub pretextul că se duce să scoată vin cu furtunul, asculta BBC - ul! Deasemenea Cimitirul Viișoara era un alt loc magic. Nu-mi era prea clar cu ce se ocupă morții prin cripte și cavouri. Pentru mine, ziua se odihneau, iar noaptea dănțuiau printer cruci. Eu am organizat, cu un grup de copii, o pândă pentru ai prinde pe morți în fapt. După miezul nopți când se auzeau zgomote de lespezi de marmură mișcate din loc, câinii cimitirului ne-a dejucat planurile. Tocmai cans să se producă misteriosul eveniment, câinii ne-au atacat cu turbare! Am sărit în viteză un gard de beton de 2m înălțime. În ultimul an la Liceul de Arte din Ploiești, am avut o frumoasă și inteligentă iubită, Anca, care m-a dus în mare taină la o prietenă unde am participat la o ședință de spiritism. Anca era mediumul, iar spiritul era al lui Hașdeu. Mi-a explicat că Hașdeu răspundea cu celeritate chemării ei, deoarece semăna bine cu fica lui Iulia. Deși la început am fost suspicios, pe măsură ce paharul se aseza pe o literă sau o cifră a tablei Oeja, rămâneam uluit de răspunsurile la întrebările puse de mine! De atunci sunt mult mai îngăduitor cu veridicitatea spiritismului!

Liliana Popa: *În Strigonia Virală e o panoramă a unor întîmplări recente și de aproape...*

Mihai Șurubaru: Așa cum Strigonia este un tărâm ce nu figurează pe nici o hartă, dar acționează puternic și nevăzut la fel ca gravitația, poate fi totuși intuit după efectele ei perturbatorii! Dacă lucrurile merg bine și din ceva și din nimic, binele devine rău, dacă linia dreaptă devine brusc ondulată sau dacă două paralele se întâlnesc avem deaface cu un fenomen Strigonian! Dacă îți vine prin poștă factura la lumina pe ultimii 5 ani sau dacă liftul se blochează tocmai când tu aduci de la piață sacul cu varză pentru murat, să ști că Strigonia „a pus ochii pe tine"! Dacă vrei să scapi, închizându-te în casă, tot nu ai scăpare! Te prinde în somn și vor începe coșmarurile nopții! Strigonia devine virală atacând și prezentul și trecutul! Ea nu se mulțumește cu indivizi sau cu colectivități, atacă societăți întregi sau chiar Imperii!

Liliana Popa: *Există teama pericolului întoarcerii spre trecut cînd ați scris Strigonia Virală ? Cît relativism există în povestiri ?*

Mihai Șurubaru: Totdeauna prezentul se construiește pe trecut, la fel cum viitorul se clădește pe present! Primul care observă relativismul este însuși Hamlet, care privind ticva lui Yorik și exclamă celebrul „A fi sau a nu fi"! Este același lucru cu pisica lui Schrodinger, care observă că pisica închisă într-o cutie, împreună cu un pistol, ea poate fi și vie și moartă, cu condiția să nu deschizi cutia! Einștein extinde această relativitate a cunoașterii în tot cosmosul!

Liliana Popa: *Care este realitatea din teatrologia scrisă ?*

Mihai Șurubaru: **R**ealitatea este de multe ori greu de disjuns! De multe ori trăim în ireal și suntem convinși că așa este realitatea! Vezi comunismul, care aproape un secol a reușit să creeze o realitate falsă! Neavând cum să-ți ofere o bunăstare material datorită unei istorii care desi eroică dar nefericită, îți oferea un viitor luminos! Pentru a nu avea termen de comparație, orice informație dintr-o altfel de lume, a bunăstării și libertății, era înlocuită cu o lume idealist, fără formă și conținut, în care viitorul din ce în ce mai depărtat era ca paiele în fața măgarului, la care el nu poate ajunge. Oricât ar merge spre șomoiogul de paie, acestea se îndepărtează de el cu aceeași viteză! „Viitorul de aur" aparține viitorului și niciodată prezentului!

Liliana Popa:*Povestirile fantastice dau impresia că sînt desprinse de real, așa este ?*

Mihai Șurubaru: Toată copilăria și adolescența mea s-au petrecut într-o lume magică, care a continuat sub alte forme mult mai sophisticate. O parte din tinerețe am fost proiectant de vase sub presiune la Combinatul Brazi. Am lucrat deci într-o lume a riglei de calcul, deci a preciziei. Nu era pentru mine așa ceva! Un anunț, precum că Studioul Animafilm organizează un concurs pentru viitori animatori, mi-a schimbat viața. Am luat concursul, am fost angajat și din lumea reală și precisă, am aterizat într-o lume cu adevărat magică - șoriceii vorbeau, motanii îi fugăreau, Mihaela adormea copii, iar Bălănel și Mihaunel complotau! Aici am întâlnit un regizor cu adevărat Strigonian - Ion Truică, artistul simbolurilor! În sfârșit îmi găsisem traseul. Mai târziu am fost autorul propriilor filme! După această perioadă în care publicul vede tot felul de viețuitoare desenate, care se comport ca oamenii, unde magia mișcării lor provoacă uluirea spectatorilor, totul a dispărut ca o vrajă - Revoluția din Decembrie 1989 a schimbat lumea! Adio iepurași filosofi, adio gărgărițe înțelepte, adio șorocei viteji! Din nou magia s-a risipit și din nou barosul realității ne-a lovit în creștet! Am reușit să supraviețuiesc cu ajutorul unor parteneri spanioli și al unor foști colegi unguri! Centrul Național al Cinematografiei a organizat un concurs de șcenarii cu finanțare de la Ministerul Culturii! Scenariul meu „O zi din viața lui Ionescu" a câștigat finanțarea, iar filmul a luat „Premiul

pentru cel mai bun film de animație"! Acesta a fost cântecul meu de lebădă și pentru că îmi scriam singur scenariile și colaboram cu mai multe ziare și reviste în care eseurile mele erau appreciate, m-am hotărât să mă dedic scrisului. Așa a apărut primul volum din suita Strigoniană - „ARCANELE STRIGONIEI"! Acest volum a atras atenția criticii, iar câteva recenzii appreciative m-au convins să continui!

Liliana Popa: *Care va fi următoarea strigonie a epopeii ?*

Mihai Șurubaru: Din studiul istoriei, fără a fi însă istoric profesionist, am descoperit multe situații absurde, care nu pot avea o altă explicație decât intervenția malefică a forțelor Strigoniene! Acum, am ajuns la vol.V - „STRIGONIA ÎNDEPĂRTATĂ", pe care sper să-l termin în această toamnă! Cu acesta se va sfârși și însărcinarea mea de „Mare Scotocitor al Timpului Trecut" (MSTT). Pentru viitor, numai Bunul Dumnezeu știe!

Regizorul și scriitorul Mihai Șurubaru și-a lansat la Tărgul de carte "Gaudeamus"cel de al IV-lea volum de proză scurtă, povestiri pline de haz și de subînțelesuri, volum așezat în calea nuvelelor și strigoniilor sale ! Mihai Șurubaru, un autor … diversificat, reușește să pună cuvîntul în competiție cu trăirea, are ambiția în anii mileniului al treilea al existenței noastre efemere să publice în ritm susținut relatînd întîmplări din viața sa sau ale altora, într-o concepție artistică proprie și bine conturată. Devine propriul judecător pseudo-justițiar, complice cu el însuși și cu celelate personaje în această experiență epică pe care o parcurge ca un căutător al sensurilor existențiale ascunse sau misterioase. Trecutul devine producător de amintiri, mitizant, actual, dar cu plecări în lumi magice sau paralele, cu vise și cu întoarceri în amintire. Viziunile sale au anvergură subiectivă, impactul empatic cu elementaritatea, cu lumea apare într-o frenezie de trăiri imediate.
Povestirile sale par ale unui peregrin ce colindă prin lume atent la fiecare pas, făcînd un exercițiu al lucidității prin care își reevaluează propriul destin situat în orizontul misterului. Proza scurtă a lui Mișu Șurubaru, deopotrivă reală și ficțională. este bine selectată și te face să simți că intri într-o poveste pasionantă plină de răspîntii și răsturnări de situație.
Cititorul se simte atras ca de un joc a destinului la care devine părtaș fără să își dea seama decît tîrziu, spre final, după ce a parcurs volumul. Proza sa pare o realitate paralelă cu realitatea, dar e scrisă cu umor, cu inteligență artistică, cu complicitatea naratorului. Sînt povestiri din spațiul românesc, sau de aiurea, depășind granița iluzoriului, povestiri cu miez. Citindu-l, te întrebi cine este enigmaticul Mihai Șurubaru, asta dacă nu îl cunoști.
V-am convins ? Cărțile pot fi găsite și la librăria Humanitas și la cartea prin poștă, atenționează autorul.
Ultimul volum din „tetralogia strigoniană" este **„Strigonia Imperialis"** care redă călătoria lui Pelegrini, secondat de atotștiutorul Euridice prin marile imperii ale Europei, ce conform legilor naturii, s-au născut, au trăit și au murit :
– „Imperiul de Otel" este istoria Reich-urilor Germane.
– „Imperiul Crinilor" este povestea Imperiilor Franței.
– „Imperiul Naval" este Imperiul Marii Britanii.
– „Imperiul de argint" este istoria Imperiului Spaniol.
– „Imperiul Muzical" este istoria Imperiului Austriac.

Liliana POPA
25 februarie 2023

Binod DAWADI
Nepal

Autorul cărţii ***The Power of Words*** este titularul unui master în limba engleză. A lucrat la peste 1000 de antologii publicate în diverse reviste de renume. Viziunea lui este de a schimba societatea prin cunoaştere, aşa că vrea să ofere iluminare oamenilor prin abilităţile sale scriitoriceşti.

Prezentare şi traducere de **LIviu PENDEFUNDA**

Erou

Eroul are probleme,
Pe lângă obstacole,
Dacă eroul nu le poate câştiga,
El nu va fi un erou,
Ar trebui să se sacrifice,

Viaţa lui în război,
Sau în luptă sau violenţă,
Întotdeauna se gândeşte la
bunăstare,
A lumii,
Sângele lui este un nemuritor,

Picaturi de apa,
Care dă,
El puterea sa,
Lupta la fel ca,
Câştigă el creează o istorie,

Îşi iubeşte ţara şi lumea,
Atat cat vrea el,
La fel ca şi spiritual,
Pe lângă dragostea adevărată,
În viaţa lui.

Pictura

Sunt implicat în pictură,
Folosesc culori,
Pe lângă bucurie în lume,
Dintre culori,
ma bucur atat de mult,

Mă joc înot în culori,
Este foarte frumos,
Oferă fericire,
La inima mea,
La fel ca şi suflet,

Mă hotărăsc să trec,
Tot timpul meu în artă,
Nu-mi place lumea exterioară,
Îmi place atât de mult tabloul,
Am realizat multe picturi frumoase.

Petru SOLONARU

Glossa

Temporizând măsura, El, Timpul, vid măsoară
şi 'însfăruie mişcare ce nu se mişcă... Sfoară,
între- ,,a nu fi" şi ,, este" , de-a fiinţa nuime,
se stinge animării, când stingerea-i s' anime.
Cântar smintind Gândirea spre-a cântări smintire,
cum firii se întoarce sub torsu-i joc să 'înfire,
ca Număr, noima schimbă şi numără 'în schimbare
părelnicul, de curmă curmarea-a tot ce pare...

Nimic nu e... Să fie-a prezentului minune,
eonul mistuirii, nu-i nici a-l şti, nici spune.
Cum a umbri adulmec adulmecă o umbră
şi-umblării se visează ca vis de spaimei umblă,
spre-a oglindi văzutul oglinda-i chiar nu vede -a
noetiza reflecţii, ci-a reflecta noede
ascunderi ce'înserează'în gnomon s'ascundă Seară.
Temporizând măsura, El, Timpul, vid măsoară...

E-asemeni sfintei **osii** ce nefiindă- şi este!...
De-olaltă existenţe îi cântă -absenta veste
că numele printr 'însul au cerc fără focară,
precugetând ivirea-i atunci, când să răsară,
se reazimă 'în Odihnă şi pieritoare tine
drept viitor a trece 'în trecut ce veşnic vine.
Dacă 'în cobor chiar suie, suirea sa coboară
şi 'însfăruie mişcare ce nu se mişcă... Sfoară,

ce **adunat** exclude şi din exclus adună
vederea care miră, văzând în ea mirună
atunci când dăruieşte icoana falsei unde
tipsiei pământene ca nimbul s'o inunde...
Cum tainica epură de resemnare vană
a Logosului, lipsă, din actul pur desgeană
deplina succesiune, stă ochiu-i să reprime,
între-,, a nu fi" şi ,,este", a fiinţa nuime...

Verigă, ce natura, prin scop, un lanţ deschide
gnosia, bunăoară, dezordinii iride,
menirea sa nu-i punctul, o linie de poartă
nevoia să sortească a se 'învoi ca soartă,

ci tandrul Echilibru, când a ruinei farsă
coregrafia spuzei latenţă tâmplei varsă...
Nelocuită sferă, îşi are miez în Nime,
ce animarea stinge ca stingere s' anime...

Întreaga-i descendenţă, de amintit scindare,
unirea aminteşte şi 'în efemer tresare
erorii nefinite: **a fost, va fi ori este...**
Lumină abisală ce **rânduitei creste,**
esenţei, fără clipă deşertăciunea scrie,
neundelui se mută, survine veşnicie,
ca soaţa sa, Dyada, arheic să deşire
cântar smintind Gândirea spre-a cântări smintire...

Din Înţesut ce'întâmplă'întâmplarea care-o ţese
congene intuiţii îi întregesc regrese
ca semn fără hotară, de altceva decinde,
iar limita potrivă în **primul gest** destinde
a trecerii negare, să taie 'în coeterne,
sub duh, rotaţii fixe, principiul ce se cerne.
Ar fi egal repaos, temei pesemne-i mire,
cum firii se întoarce sub torsu-i joc să 'înfire.

Tetradă 'întregitoare, canon prin hipostază,
sub convergenţă Unui concordia aşează
din nota-i consonantă, fiinţială pace,
când tulbură Tăcutul, deşi de sine 'întace.
Aşa, scăderea creşte, iar creşterea o scade,
monadizând culegeri ce s-au cules monade.
E morţii când trăieşte, trăirilor cum moare.
Ca număr, noima schimbă şi numără schimbare...

Din vălurile minţii pe cel care încearcă
elanul a 'înţelege neantului, de parcă
ar fi încredinţare că jertfa nu înşeală,
contrage adevărul: Ideea-i **formă** goală...
Cu-a nimici rostirea, rostind-o nimăruie,
proniator estimii , durează - a şti ce **nu e**
spre-a cugeta la curgeri şi-a curge cugetare:
părelnicul de curmă curmarea-a tot ce pare...

Părelnicul, de curmă curmarea-a tot ce pare,
ca Număr, noima schimbă şi numără schimbare...
Cum firii se întoarce sub torsu-i chip să 'înfire,
cântar smintind Gândirea îngândură-a smintire.
Cât animare stinge, o stingere-i s' anime
între -,,a nu fi" şi ,,este" a fiinţa nuime
şi 'însfăruie mişcare ce nu se mişcă... Sfoară,
temporizând măsura, El, Timpul, vid măsoară!...

Albert NIKOLLAY

Creştinismul, o civilizație albaneză pură

Creștinismul a fost adus în Europa de Petru și Pavel, doi palestinieni (palestinienii din epoca romană erau iliri și coborâseră din Balcani - vorbeau un vechi dialect al albaneză) - Acest lucru a fost dovedit științific și a devenit oficial religie de un alt iliric, Constantin mare......

Constantin cel Mare, Flavius Valerius Aurelius Constantinus, s-a născut la Naussius (Nish-Messia, Iliria) la 27 februarie 272. A murit la Ancyra (Ankara) la 22 mai 337. Împărat din 306 până în 337.

Titluri imperiale Imperator Caesar Caius Flavius Valerius Constantinus, Pius Felix Victor Augustus, Pontifex Maximus, Pater Patriae, Germanicus Maximus (4 ori) Sarmanticus maximus (2 ori), Gothicus Maximus (2 ori), Dacicus Maximus, Tribunicae Potestatis (21 ori)), Consul (de 7 ori), Proconsul.

Inscripții pe monede Bono Republicae Nato (Născut pentru binele statului)

Familie Tatăl lui Constantin cel Mare a fost împăratul Constanțiu I, mama Elena, declarată sfântă, este universal cunoscută drept Sfânta Elena. Din prima căsătorie cu Minervina a avut un fiu, Crispin; în timp ce cu a doua soție, Fausta, fiica împăratului Maximian, a avut trei fii: Constantin al II-lea, Constanțiu al II-lea și Constanțiu I, precum și două fiice: Constantin și Elena.

Caracteristici - Primul împărat creștin

- Fondatorul Constantinopolului. Viziunea sa despre Roma, orașul etern întruchipat în Constantinopol, a trăit 1129 de ani. Până la Constantin al XI-lea, care a fost ucis luptând cu otomanii la zidurile Constantinopolului, toți împărații Imperiului de Răsărit timp de 11 secole s-au numit descendenții lui Constantin cel Mare.

– Constructorul celor mai mari clădiri creștine. El s-a numit reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ și i-a dat domniei sale un caracter divin.

- A fost declarat sfânt de către biserica creștină. Biserica Răsăritului îl consideră cel mai mare sfânt.

Tinerețea lui Constantin În timpul uneia dintre campaniile din Orient, generalul Constantin a cunoscut-o pe Helena, fiica unei familii simple. Din căsătoria lor s-a născut Constantin. Când împăratul Diocleţian a decis să-l declare pe Constantin I Cezar, pentru a-și stinge speranțele dinastice, l-a luat pe Constantin alături de el în Nicomedia. Constantin a stat acolo tot timpul, înconjurat cu o grijă deosebită și a fost predat de cei mai de seamă cărturari ai vremii. A arătat înclinații puternice în arta militară, politică și arhitectură. Autorii antici îl descriu „cu trup și minte înfrumusețate de Hyut, expresie blândă și aspect maiestuos. Părea rezervat și milos în pace și hotărât și impunător în război. Un mare general care a știut să-și inspire propriul popor cu dragoste și pe dușmanii săi cu teroare."

Cu acest semn Vei învinge Încă tânăr în vârstă, Constantin s-a angajat în războaie de partea împăratului Diocleţian împotriva uzurpatorului Ahile în Egipt și Palestina. Apoi s-a alăturat împăratului Galeri în războiul împotriva sarmanților. Apoi a fost cu tatăl Său împotriva picților, obținând o mare victorie. De îndată ce tatăl său a murit, trupele l-au declarat Augustus în Marea Britanie. Cu acest titlu, Constantin a trecut Canalul și i-a învins pe franci, ucigându-și regii: Ascaric și Merogaise. Apoi a câștigat o altă bătălie cu barbarii în Massilia (Marsilia).

În 312, profitând de cererea făcută de Senat de eliberare de sub tirania lui Maxentius, pleacă la Roma. Pe când se apropia ceasul luptei, lui Constantin i-a apărut pe cer o cruce pe care era scris: „In hoc signo vinces" (Cu acest semn vei învinge). Armata Constantiniană avea 70.000 de infanterie și 8.000 de cavaleri, în timp ce armata maxentiană avea 170.000 de infanterie și 18.000 de cavaleri. Cu toate acestea, clasa generalilor a fost cea care a pecetluit soarta

bătăliei. Războiul s-a încheiat cu triumful complet al geniului Constantinian. Bătălia de pe Podul Milvius a fost văzută de autorii creştini ca o expresie a voinţei divine, de a scoate creştinismul din catacombe la lumina soarelui. Această bătălie marchează un punct de cotitură în procesele de dezvoltare istorică, ca unul dintre cele mai importante evenimente ale Istoriei Vechi.

Spre visul constantinian: un singur Dumnezeu, un singur împărat Coaliția barbară, formată din bruketrieni, chamovieni, heruschiți, lanciani, alemani și tubani, profitând de angajarea lui Constantin în Italia, a rupt tratatul de pace din 306. Armata imperială se întoarce rapid. iar în lupte crâncene i-a învins complet pe duşmani. Vastul stat roman era acum condus de doi Augusti: Constantin şi Licinus (soțul surorii lui Constantin). Profitând de neînțelegerile din alegerea Cezarilor, Constantin a început eliminarea cumnatului său. Prima bătălie dintre ei a fost purtată la Cibalae (Vinkovc din Pannonia) şi încununată cu victoria Sa, dar cu toate acestea Licinus şi-a adunat forţele pentru o a doua bătălie, la Campus Ardiensis, pe care a pierdut-o din nou. După aceste victorii, Iliric a trecut în partea constantiniană a domniei.

Odată cu instaurarea păcii interne, furia constantiniană i-a pedepsit pe sarmanţi, care trecuseră Dunărea, iar apoi i-a înfrânt pe goţii regelui Rausimod. Dar după un timp, echilibrul intern s-a rupt din nou, ca urmare a intervenţiei lui Constantin în partea statului condusă de Licinus.

Nu a existat nicio provocare, dar în urmărirea duşmanilor, Constantin a fost nevoit să intre cu armata sa în partea de stăpânire a lui Licinus, fără a periclita vreo înţelegere ajunsă cu colegul său. Adevărul este că pur şi simplu se cerea un pretext pentru a încălca acordul și în orice situație se pot găsi pretexte. Ca răspuns, Licinus a renunțat la Edictul de la Mediolanum, care interzicea persecuția creștinilor.

Cu o armată de 120.000 de infanterişti şi 10.000 de cavaleri, Constantin a apărut în vecinătatea Adrianopolului, unde Licinus îl aştepta cu 150.000 de infanterişti şi 15.000 de cavaleri. În prima bătălie din Bizanţ, armata lui Licinus a fost învinsă şi forţată să se retragă în Asia Mică, pentru o a doua bătălie la Hrisopolis. aici armata lui Licinus a fost învinsă, iar el însuşi a livrat purpura imperială capitalei sale la Nicomedia. Sora lui Constantin, Kontsnatia, i-a cerut fratelui ei să-i ierte soţul Licinus, care la început a fost doar închis, dar apoi a fost acuzat de colaborare cu barbarii şi condamnat la moarte. Constantin a devenit astfel singurul conducător al Imperiului.

Ca unic împărat, Constantin a condus o campanie de succes împotriva goţilor de pe Dunăre. Chiar şi în 334, Constantin a fost personal angajat în lupta cu sarmanţii, punând sub control cea mai mare parte a Daciei.

Moartea lui Constantin. Constantin a sărbătorit Paștele la 3 aprilie 337. Deoarece nu se simțea bine, s-a dus la Thermae Pythiae și apoi la Helenopolis, unde a făcut o febră severă. A murit în ziua Rusaliilor, 22 mai 337 la Ancyra (Ankara), nu departe de Nicomedia. Înainte de a muri, a fost botezat ca creştin. Trupul lui Constantin, aşezat într-un sicriu de aur și acoperit cu purpură imperială, a fost înmormântat la Constantinopol, în Biserica Sfinților Apostoli, unde au fost pregătite și cele douăsprezece morminte simbolice ale celor doisprezece apostoli. Mormântul Său dintre apostoli a fost o expresie a dorinței Sale de a fi declarat sfânt și cel mai mare om care a trăit pe pământ, adică cel mai mare dintre apostoli.

Noua Roma pe Bosfor Când împăratul iliric al Romei, Constantin, a văzut Bizanțul pentru prima dată, oraşul avea aproape o mie de ani. Din secolul al VII-lea î.Hr. aici a existat un orăşel, cu acropola pe deal, unde se află astăzi Sfânta Sofia şi Palatul Sultanilor. De fapt, inițial, Constantin avea un plan simplu de a construi un oraș, în care să-şi perpetueze numele, dar după a doua sa vizită la Roma, a văzut că orașul vechi, cu toată acea tradiție republicană și păgână, nu avea cum să se transforme în inima noului Imperiu Creştin. Așadar, în anul 330 al erei noastre, în atmosfera sărbătorilor, care a durat patru zile, Constantin cel Mare şi-a transferat reşedinţa imperială pe malul Bosforului. Potrivit legendei, însuşi zeul i-a apărut lui Augustus în vis și i-a arătat locația viitoarei capitale. Revendicând inspirație divină, Constantin însuși a stabilit granițele noului oraș, lăsându-i nedumeriți pe contemporanii săi, văzând acel spațiu nesfârșit, care un secol mai târziu ar părea prea îngust.

La construcția noii Capitale au participat patruzeci de mii de goți, pentru decorarea căreia nu au fost cruțate comorile Romei, Alexandriei, Efesului, Antiohiei și Atenei. S-a acordat atenție apărării orașului. Zidul, care se întindea de la coasta Marmara până la Cornul de Aur, îl proteja de atacurile terestre.

In centrul orasului a fost construit Milioni, locul unde a fost amplasată prima piatră mile (piatra mile pe drumurile romane). Acel loc era considerat centrul lumii. Şi de acolo a început calculul spațiului teritoriilor Planetei până atunci cunoscute. Patru arcade de triumf formau un pătrat cu patru laturi, cu o cupolă deasupra, pe care era aşezată adevărata Cruce a Răstignirii lui Hristos, pe care Împărăteasa Maica, Elena, o adusese de la Ierusalim. Puţin mai spre est, acolo unde a fost Templul Afroditei, a fost construită prima biserică mare, Sfânta Irena, care nu era închinată nici unei zeițe, ci sfintei păci a lui Dumnezeu. Câțiva ani mai târziu, a fost construită și Sfânta Sofia, biserica înțelepciunii divine. La sute de metri mai departe, în direcția Mării Marmara, se afla Hipodromul lui Constantin, în centrul căruia se afla „Coloana Şarpelui", pe care împăratul o luase din templul lui Apollo din Delphi. Pe partea de vest a Hipodromului se afla Loja Imperială, legată printr-o scară în spirală de

vastul complex de saloane, birouri guvernamentale, apartamente, băi etc.

De la Milion spre vest a fost construit un magnific Forum oval cu podea de marmură. În centru stătea o coloană de porfir înaltă de treizeci de metri, adusă de la Helipolis din Egipt, care era așezată pe un soclu de marmură înalt de șase metri. În interiorul coloanei se aflau moaște foarte prețioase, care ar fi fost râvnite de toate orașele lumii luate laolaltă, printre care și cazma cu care Noe ridicase arca; bucățile de pâine, cu care Hristos potolise foamea poporului; sticla cu unguent a Mariei Magdalena și statuia zeiței Atena, pe care Enea le-a luat cu el când a fugit din Troia. În timp ce în vârf era o statuie cu trupul lui Apollo și capul împăratului Constantin, înconjurată de un halou de raze. Împăratul ținea un sceptru în mâna dreaptă și un glob cu o bucată din Adevărata Cruce în stânga.

Deci ce i-a lipsit Constantinopolului pentru a fi egal cu Roma? Acolo suna limba romanilor, iar locuitorii săi au continuat să fie numiți romani. Așa descria Constantinopolul un cruciat care a luat parte la cucerirea lui: „De la înființarea lumii nu au mai existat atâtea comori, nobili, oameni bogați, nici pe vremea lui Alexandru, nici pe vremea lui Carol cel Mare, nici înainte. nici înapoiat și cred că în cele mai bogate patruzeci de orașe ale lumii nu era atâta bogăţie ca la Constantinopol. Grecii spuneau că două treimi din bogăția lumii se află la Constantinopol și o treime era răspândită în întreaga lume".

Constantinopolul era înconjurat de ziduri în partea sa maritimă și de un zid triplu în partea de vest. Timp de mai bine de o mie de ani, zidurile Constantinopolului au salvat Imperiul de la înfrângere, chiar și de la anihilarea completă de către numeroșii săi dușmani. De fapt, zidurile Constantinopolului au protejat mai mult decât Imperiul; au protejat civilizația romano-bizantină. Orașul fusese de multă expresie a dorinței constantiniene de construire a Imperiului Roman Creştin, care urma să fie statul tuturor creştinilor lumii, la fostele granițe ale Imperiului. Biserica și Statul au fost unite într-un parteneriat inseparabil, reflectând ordinea divină. Administratorul acestei domnii era împăratul roman, viceregele lui Dumnezeu pe pământ și „Al treisprezecelea apostol al lui Hristos", care a domnit ca autocrat creștin din scaunul său din Constantinopol. Constantin părăsise la mijloc lucrarea începută și printre urmași, Iustinian a asigurat măreția constantană. Și-a petrecut întreaga perioadă a domniei sale pentru realizarea măreției romane.

Împărați iliri în Imperiul Roman de Răsărit Împărați ilirieni sunt considerați fondatorii Imperiului Roman de Răsărit, dar oamenii de știință nu au căzut de acord asupra căruia dintre ei este considerat împăratul care a fondat Bizanțul. Unii cercetători iau problema de la rădăcini și îi dedică lui Diocleţian împărțirea statului roman și crearea Imperiului de Răsărit. Potrivit acestora, tetrarhia lui Diocleţian a fost prima împărțire a statului în părți, iar de atunci Imperiul Roman nu a mai avut un singur centru. Alții leagă Imperiul de Răsărit de întemeierea Constantinopolului, numindu-l pe Constantin cel Mare drept primul împărat bizantin. În timp ce un alt grup de cercetători nu se ocupă de cauze, ci evidențiază faptele istorice, vremea în care împăratul Teodosie cel Mare, (un conducător neilirian căsătorit cu o prințesă iliră a casei imperiale Valentinian) a împărțit statul între cei doi fii ai săi. .

Mulți împărați iliri, după Constantin cel Mare, au domnit de la sediul lor situat în Noua Roma. Amintim pe Constans al II-lea, Iulian, Jovian și Valens. În timpul domniei lor, Imperiul a continuat să aibă două centre: Roma și Constantinopol și a rămas nedivizat, în ciuda faptului că cele două părți se îndepărtau din ce în ce mai mult una de cealaltă. Imperiul a fost împărțit oficial pe vremea lui Teodos cel Mare, între cei doi fii ai săi, și de atunci nu a mai fost unit.

După împărțirea imperiului roman în două imperii separate, pe tronul Constantinopolului s-au așezat opt mari iliri, celebri ca generali, oameni de stat uriași, patrioți înflăcărați, care au dat acestei părți a Imperiului splendoare și romanitate, orașe înfloritoare, multe castele defensive, centre ecleziastice proeminente cu privilegii speciale.

Mitul Constantinian Constantin este, fără îndoială, un om de proporții extraordinare. A păstrat cu onoare titlul „Victor". Nu a existat nicio pierdere în viața Lui.

Aducător de pace. A stabilit un calm necunoscut încă de la domnia împăratului Antonie în anii 138-161.

Foarte priceput la legitimarea puterii. A apărat cu hotărâre descendența dinastică de la împăratul iliric Claudius al II-lea. El însuși s-a căsătorit cu fiica împăratului Maximian și a căsătorit-o pe sora sa Constantia cu împăratul Licinus.

Odată cu revoluția constantiniană s-au făcut schimbări radicale în stat. El a oprit persecuția creștinilor, dar pentru a păstra unitatea Imperiului el însuși a devenit creștin abia pe punctul de a muri.

Constantin a fost un mare legiuitor. Datorită Codurilor lui Theodos (438) și Justinian (529-534), 360 de legi ale lui Constantin au ajuns la noi.

Mare reformator. A reconstruit elita. Lărgirea Senatului Romei de la 600 la 2000 de membri, introducând criteriul meritocrației ca condiție pentru a fi senator.

În domeniul monetar și fiscal a finalizat întreprinderea lui Diocleţian. Sub conducerea Lui, micul Bizanț a devenit Noua Roma (Orașul lui Constantin).

Constantin este constructorul celor mai mari obiecte de cult creștin: Catedralele Sf. Petru, Sf. Sofia, Sf. Ioan. În Locurile Sfinte a zidit Biserica Nașterea Domnului, Răstignirea și Învierea lui Cristos.

∞

Katya KELAROO

Dialogul dintre iad și rai

Citind textul Evangheliei de la Luca 16, 19-31, devenim martorii judecății dumnezeiești, drepte în profunzime și extrăgând adevărul după îndelungă chibzuire, lăsând timp de îndreptare celor chemați a face milostenie din ploile bogate revărsate din belșug asupra casei lor.

Să treci zi de zi, îmbrăcat în porfiră și în vizon, cu pietre scumpe în loc de nasturi, pe lângă un sărman al sorții, fratele tău dintru începuturile și sfârșitul lumii, săracul ce-și avea sufletul în porfiră și trupul în zdrențe, răbdarea căptușită cu blănurile de vison și samur ale duhovniciei, cel care trăia cu nădejdea că starea de așteptare în care se află e temporară, nicidecum veșnică. Văzându-l pe bogat trecând ca un împărat în toată slava sa, săracul avea preînchipuirea împărăției de dincolo, unde tristețea va fi uitată, unde nu e „nici întristare, nici suspin, ci doar viață fără de sfârșit", avea în oglindă proiecția trăirii înalte, împărătești în așteptarea căreia pătimea din greu. Bubele sale aveau să devină muguri, mugurii mângâierii, stigmatele răstignirii sale pe crucea vremurilor, la răscrucea drumurilor vieții și a hotarelor dumnezeiești ale existenței. Lazăr, căci Hristos ne spune cum îl cheamă pe sărac, Lazăr era ca un zarzăr înfrigurat de gerul vieții, cu mugurii îmbolnăviți de nepăsarea celor din jur, care aștepta un semn de iubire, un copac plin de muguri mucegăiți dar care așteptau primenirea razelor de soare ale iubirii, cu seva puroindă, el, despre care Mântuitorul ne spune că era nu doar sărac, ci „zăcea înaintea porții celui bogat", se afla în starea de neputință în fața căreia nu poți fi indiferent. Săraci sunt mulți pe pământ, ei nu cerșesc, ci trudesc pentru o bucată curată de pâine, dar Lazăr din pilda Domnului nu mai era demult doar sărac, era bogat în boală, în nevoință, starea lui de cădere era avansată, căci zăcea,adică nu mai putea merge, nu mai putea lucra să își câștige existența. Era dependent complet de ajutorul aproapelui, vlăguit de putere, lucid pentru a înțelege starea în care se afla, dar incapabil de a se hrăni sau a-și câștiga existența. Faptul că Dumnezeu ne-a spus cum îl cheamă ne arată că nimeni nu e uitat, nimeni din cei pentru care mai marii zilei nu au timp, dar pentru care Dumnezeu își face timp să le aline rănile. Săracul Lazăr cel care zăcea precum paraliticii pe care prietenii sau familia îi aduceau înaintea Domnului spre vindecare, ședea ca o piatră în poarta bogatului. Lazăr, acest El'azar care în ebraică înseamnă "Dumnezeu ajută" e numele vecinului cu șapte copii și căruia soția i-a plecat la muncă în Italia, e numele colegului de bancă a căror părinți au murit și îl crește o soră mai mare, Lazăr e pruncul pus la cerșit în gurile de metrou sau de autobuz ale metropolelor lumii, Lazăr e cel rămas fără casă căci i-a luat-o banca după faliment, Lazăr e bătrânul care vinde flori în colțul străzii și care cu banii primiți ia o pâine pe care o împarte în cimitir pentru cei adormiți din familie, Lazăr e bolnavul care nu are bani de operație dar care așteaptă firimiturile anesteziei și ca mâini îngerești să-l scoată din ghimpii agoniei, Lazăr e fiul, fratele, tatăl, ruda noastră pe care Dumnezeu ne-a lăsat-o în grijă să ne privim în el ca în adevărata oglindă prin care dobândim veșnicia, Lazăr e terminația văzută a mâinii invizibil întinse de Dumnezeu spre noi, să ne încerce mila atunci când ne e bine. Dumnezeu care transformă darul nostru în harul bogate și milă revărsată din belșug peste sufletul nostru care altfel se deșertifică din nepăsare. Lazăr a îndurat la poarta bogatului nu doar foamea, ci a îndurat boala fără cârtire, a privit bogăția fără invidie, nu l-a coborât pe bogat în gândul lui cu nimic din

splendoarea în care se scălda, nu l-a pizmuit, nu l-a urât pentru asta, și-a spălat sufletul de temnița gândurilor viclene, înjositoare. A îndurat pâinea amară a râsetelor ascuțite ce ieșeau din casa bogatului, disprețul lui, umilința, ironia, Lazăr a fost ca pomul dojenit de boală dar mântuit prin ucenicia muceniciei răbdării căci Domnul m-a certat, dar morții nu m-a dat.

Pustiu a fost însă în cămările odinioară pline cu bunătăți dar unde inteligența a nesocotit cuviința, moderația, modestia, măsura, generozitatea, dialogul, înțelegerea, compasiunea, unde luxului i-au crescut colți devenind fiară iar puterea a devenit demon, unde omul a închis fereastra către Dumnezeu și către fratele sărac, nemaicunoscându-l. Nerecunoscătorul care a refuzat izvoarelor recunoștinței curgerea și a oprit binefacerea și a pus stavilă, poartă milosteniei, care a văzut în Lazăr insignifiantul, punctul ignorabil al conștiinței când toți pelerinii din alte galaxii ale conștiinței, când intră în ulița galaxiei noastre văd o cruce imensă străjuind cosmosul și știu că acolo domnește bunătatea ca lege supremă a tuturor formelor de existență și a modurilor de existență în viața de aici și cea de dincolo. Cel care a crezut că Dumnezeu ia cina cu strălucirea nu l-a văzut pe Dumnezeu cerșind în ploaie lângă cel suferind, căci Lazăr flămândul era suferind, era plin de bube. Cine îi aduceau alinare lui Lazăr? Doctorii din lumea celor care nu cuvântă, câinii lingeau bubele lui Lazăr, așa ne spune Hristos. Lazăr ședea la poarta bogatului preș de călcat, având pământul drept targă și propriile lacrimi drept hrană, împodobit cu mărgăritarele suferinței, cu bubele bolii, copac invadat de omizile sufletești, care s-ar fi alinat fie doar și cu firimiturile de la masa bogatului, părăsit având drept rude și prieteni și companioni doar câinii, considerat un stîrv viu, cadavru ce respiră. Lăsat câinilor care se dovedesc a fi mai milostivi decât oamenii, decât orbul orbit de bogăția peste măsură, stropit cu porfira împăraților și înfășurat cu blana de vison, veselindu-se cu veselia nefirească a nebunilor. Îngerii șezut-au nevăzut și au așteptat ca moartea să umple cupa așteptării, trosnind poarta închisă a milostivirii cu pecetea dreptății lui Dumnezeu. Moartea l-a luat întâi pe Lazăr, și apoi a venit după bogat. De ce? Pentru că Dumnezeu a mai dat încă o șansă venirii în fire a omului bogat, ar fi putut face bine la moartea lui Lazăr, s-ajute trecerea lui curată la cele veșnice. În marea lui milostivire și răbdare, Dumnezeu a respectat întru totul voința omului, libertatea acțiunilor lui, a deciziilor lui, nu l-a constrâns să facă un bine chinuit, forțat, nu, a suportat până la capăt inflorescența malignă a răului omenesc. Când moartea a cules sufletul omului bogat, timpul a ars lumina binelui și toată strălucirea a luat locul întunericului. Căci moartea vine aici ca o naștere într-o altă lume pe care o prefigurăm încă de aici, o pregătim, o conturăm. De ce a moștenit bogatul iadul? Pentru că Domnul din cer, care a dat lumii daruri pentru veșnicie, care a dat omului lumina ochilor, a zilei, a sufletului, a înțelegerii, a frumuseții, a sănătății, a vorbirii, a iubirii, a dat omului daruri în lipsa cărora bogăția materială nu valorează nimic. Iar Dumnezeu e un generos până la capăt, El știe că starea de veselie adevărată a omului cu conștiință, adică a adevăratului bogat, bogat în dumnezeire, e starea de recunoștință, stare ce se exprimă în milostenie. Omul recunoscător e cel ce înțelege sensul lumii, al creației și al timpului trăit, dă sens vieții și e un culegător al roadelor duhului. El știe că nimic din ce are nu are veșnic decât dacă îmbracă cerul cu porfiră și vison prin dăruire, pe cei plini de bube ai lumii îi alină, nestrivindu-i cu veselia lui casantă, nestrivind porțelanul sufletesc al celui suferind. Nu știm noi câtă porfiră și vison e în sufletele celor îmbrăcați în zdrențe, ale celor prea neputincioși a mai striga după ajutor, în ajutorul cărora nu trebuie să stăm pe gânduri a veni. Sufletul drept al lui Lazăr și-a sfârșit chinul și a plecat în sânul lui Avraam condus de îngeri. De dincolo, bogatul privește cu jind la starea lui Lazăr. Ce ne spune asta? Că din iad, osândiții privesc fără putință de izbăvire pe cei pe care i-au torturat cu nepăsarea lor și în ajutorul cărora nu au venit și le-au refuzat salvarea și mântuirea. Cei din iad privesc bunătățile raiului inaccesibil, ei văd ceea ce ignoraseră cu desăvârșire: că există rai, că există răsplată, că există viața de apoi, că Dumnezeu nu e inexistent, nici adormit, nici neatent, nici părtinic, nici nedrept, ci milostiv. Hristos, în pedagogia Sa subtilă, merge la granița dintre rai și iad, ne prezintă dialogul dintre cele două lumi, la ceasul sentinței. Osândit la iad pentru orbirea și trăirea sa indiferentă, bogatul se uită spre Avraam și spune...Părinte Avrame...cel care nu avusese timp în viața de aici pentru cele veșnice, nu recunoscuse legea dată după care trebuia să trăiască, din iad cu glas mâncat de febra regretului spune spre cer...părinte Avraame...se recunoaște ca fiu al cerului, își asumă rădăcinile duhovnicești, se revendică așteptând milostivire din partea cerului, strigă spre cer, își face curaj, zace în iad cu ochii spre rai unde vede pe cel pe care-l chinuise...știe dintr-odată cum îl chema pe săracul de la poarta lui...își aduce aminte numele lui, starea lui, diferența

dintre stările lor existențiale, se vede pe sine în locul lui Lazăr la poarta veșniciei, paralizat de propriile-i acțiuni, robit de patima bogăției, scuturat din egoism cu prețul suferinței veșnice, îndrăznind spre cer...Părinte Avraame, implorând din cușca cu stârvuri suferinde și colcăind de cozile de șobolan ale demonilor spre curăția lui Lazăr cel îmbogățit și luminat în duh, a lui Lazăr cel prigonit. Acest părinte Avraame îngrozește pe ascultătorul cel atent căci arată osândirea neamurilor nerecunoscătoare către Dumnezeu, părinte Avraame arată pe fiul risipitor și nepocăit, de samarineanul nemilostiv, pe cel căruia știința, conștiința și bogăția nu i-au folosit la nimic. Primul care strigă e cel din iad, bogatul al cărui nume catastiful mântuirii nu l-a scris cu litere de suferință. Ajuns în stadiul cel mai de jos, bogatul sărăcit de bucurie strigă spre rai...către Avraam, neîndrăznind către Lazăr pe care-l ignorase ani buni, pecetluindu-i în uitare sfârșitul și de moartea prematură a căruia nu era străin, ci s-a adresat vistiernicului cortului drepților a-l trimite pe Lazăr cu degetele înmuiate în apă a-l răcori...semn că rănile lui Lazăr se vindecaseră, că dispăruseră bubele care-l duruseră, văpaia din trup s-a stins, curățindu-l. Hristos ne arată că bogatul ajuns în iad visa la o picătură de apă pe vârful degetelor, la o firimitură din viața veșnică după cum odinioară Lazăr visa la firimiturile de la masa bogatului. Mărturisirea bogatului din iad e cutremurătoare „mă chinuiesc în această văpaie” pentru că el avea să aibă înaintea ochilor veșnici imaginea lui Lazăr cel ignorat, părăsit pe patul suferinței când putrezea de viu în suferință și a cărui stare o disprețuise, și adevărata imagine a lui Lazăr, în toată splendoarea vindecătoare a veșniciei, îmbrăcat în porfira martirilor și visonul iubitorilor pustiei, cel cu chipul curățit de boală, în chipul cu care l-a creat Dumnezeu întru desăvârșire. Bogatul avea să-și vadă pustiul sufletesc, vanitatea, autosuficiența, avea să fie vindecat de orbire având pentru totdeauna înainte pe cel pe care-l omorâse sufletește prin ignorare, avea să îl vadă în starea de grațioasă strălucire, binemirosind și cu blândețe gustând din bucuria mântuirii, săturându-se cu pâinea vieții. Dialogul dintre iad și rai ne mai arată un lucru, că, dacă dintre iad a venit implorarea și nevoia de înfiere întru veșnicie, din rai nu vine desfierea, ci înțelegerea peste puterea omului față de condiția celor ce se duc spre iad. Avraam îi răspunde întru adevăr...nu-l reneagă doar pentru că e în iad, îi certifică apartenența la umanitate, la cina binecuvântării și a faptei bune, îl recunoaște, nu minte, nu se preface orb, nu se bucură de porfiră și vison abandonându-l, nu-l alungă, nu-l exclude din veșnicie, ci îi arată starea în care a trăit și libertatea cu care și-a semnat singur condamnarea de bunăvoie. În răspunsul lui Avraam se simte compasiunea față de starea în care se află bogatul după moarte, sufletul lui muncit de regret, față de mărturisirea bogatului „mă chinuiesc în această văpaie” ce reflectă regretul, remușcarea copleșitoare, sufocantă, convulsiile râsului sarcastic preschimbat în urlet, devenit spasmotic și demoniac, râsul prefăcut în răget, în răcnet, în înfricoșatul plâns al celor înghițiți de iad. Când Avraam îi spune Fiule, acest fiule are efectul picăturii de apă pe buzele fierbinți ale celui din iad, arată în același timp nepocăința iudeilor față de legea nouă, a iubirii Fiului lui Dumnezeu, ne învață milostivirea ca fiind starea ce ne apropie cel mai mult de Dumnezeu. Milostivirea cuprinde iubirea ca stare superioară a materiei și desăvârșită în energia nematerialnică, e iubirea lui Dumnezeu către oameni, nu a oamenilor către oameni, nu e condiționată, nu așteaptă răspunsul obișnuit, nu e o echivalență a mulțimilor, ci e o saturare a densităților firii cu starea de conexiune la energii increate, fără început și fără sfârșit, o conectare perpetuă la starea de generozitate, de recunoștință, la izvorul înțelegerii și compasiunii față de tot ce a fost înzestrat cu conștiință, adică cu viață. Milostivirea arată că sacrificiul hristic a avut sens atunci și în toate timpurile, că omul a fost smuls din iadul vederii doar de sine și a trăirii doar pentru sine, că sinele a fost învins și scos la lumină, înflorind, ieșind din simpla existență către împlinire. Bogatul se înconjurase de obiecte plecând sărac din lumea care îi dăduse tot, săracul Lazăr ieșise din viață la aparenta condiție a animalicului, dar chiar și animalicul căpătase chip și comportament uman, se umanizase la vederea suferinței căci și animalele au empatie și rezonează cu fragilitatea firii. Atât de subtil se adresare Dumnezeu omului în porfiră și vison, cel pentru care știința era templu și cunoașterea era o casă, cel care făcuse școală și căruia nu-i lipsea nimic, decât esențialul: dramul de conștiință și mâna întinsă căci mâinile lui fuseseră umplute până la refuz. Dumnezeu îl făcuse bogat pe om, iar omul se făcuse nemilostiv uitând sursa de unde izvora bogăția lui, fântâna lui secase și bogăția lui a rămas o amintire a unui timp irosit, al risipirii.

●

Bogdan MANDACHE

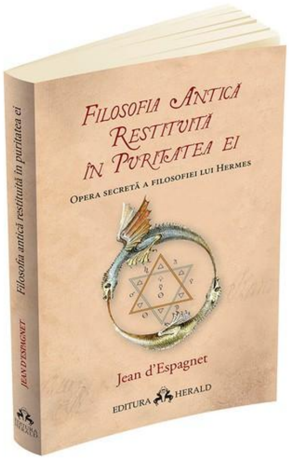
Arta de a uni contrariile

Citind cartea lui Jean d'Espagnet ne convingem încă o dată că totul în alchimie este enigmă; originile ei se pierd în noaptea timpurilor, pentru alchimia occidentală propunîndu-se mai multe surse, cum ar fi Mesopotamia, Egipt sau Islam. Dincolo de aspectul pur material, alchimia prezintă un fundal filosofic și spiritual, pentru că alchimia viza eliberarea omului de fatalitatea materială.

Magistrat și alchimist francez, Jean d'Espagnet (1564-1637) este cunoscut pentru operele sale esoterice: Le miroir des alchimistes, 1609; Arcanum Hermeticae philosophiae,1616, și Enchiridion Physicae Restitutae, 1623. De puțin timp, ultimele două titluri amintite mai sus au apărut în limba română: Filosofia antică restituită în puritatea ei. Opera secretă a filosofiei lui Hermes, traducere din limba franceză de Gabriel Avram, București, Editura Herald, colecția „Quinta essentia", 2018, 232 p.

Filosofia antică restituită în puritatea ei debutează cu o pledoarie în favoarea filosofiei naturale, arătîndu-si admirația pentru școlile filosofice antice, fără a putea adera la vreuna dintre ele. Îi recunoaște lui Aristotel statutul de Părinte al Filosofiei, dar pe bună dreptate deplînge uitarea în care a căzut filosofia celor mai vechi decît Aristotel, cei care au vorbit primii despre natură, despre materia primordială. Vorbind despre crearea lumii, Jean d'Espagnet amintește un principiu, Hylam, aproape inaccesibil minții omenești, căci a precedat materia primordială, nu are corp, este mai mult o umbră vastă: „Dar mintea omenească nu ar putea concepe acest principiu imaginar decît visînd, iar imaginația noastră este incapabilă să-și reprezinte cu fidelitate acest haos, acest sălaș al tenebrelor." Jean d'Espagnet continuă scriind despre mintea ziditoare care a urzit și a început țesătura care a dus la crearea a două principii universale, unul formal și unul material, adică Cerul și Pămîntul. Cum au evoluat elementele? Întrebarea se justifică din perspectiva pe care o propunea Lucrețiu, anume că lucrurile sînt alcătuite din principii insesizabile; principiile care alcătuiesc sfera inferioară a Universului impure, umbre și fantome ale elementelor. Sînt enumerate cele patru elemente fundamentale (pămînt, aer, apă, foc) pe marginea cărora autorul face mai multe considerații inspirate din scrierile vechilor filosofi greci, dar vorbește și despre un al cincilea element, „un spirit eteric, incoruptibil, care este adus pe pămînt de către lumină și mișcare, reieșind din calitățile corpurilor celeste, care pregătește elementele pentru amestec și pentru a primi suflul vital, conservînd naturile individuale de la putreziciune, atît cît le permite stabilitatea lor internă. De aceea, înțelepții filosofiei esoterice au numit acest al cincilea element sarea naturii, nodul elementelor și spiritul Universului." Jean d'Espagnet scrie și despre stările de contrarietate, despre lupta contrariilor, despre lumină și întuneric, despre corpurile mixte, umiditate, despre multe alte aspecte care redau concepțiile filosofilor greci antici.

Opera secretă a filosofiei lui Hermes este o scriere dedicată maeștrilor în filosofia hermetică, o încercare de a descifra ceea ce maeștrii alchimiei au ascuns „sub imagini și enigme, pentru a nu fi cunoscută de oamenii de rînd, și au înălțat-o atît de sus, ca pe un fel de cetate

puternică zidită pe o stîncă, pentru a-i descuraja pe mulți să se cațere acolo sus, fiind inaccesibilă minții obișnuite care nu este călăuzită de Dumnezeu." Îndemnul cu care se deschide cartea alchimistului francez arată de la primele rînduri fervoarea sa în susținerea eforturilor celor aflați în căutarea Pietrei Filosofale; el dezvăluie și care trebuie să fie calitățile alchimistului: să aibă sufletul pur și încredere totală în Dumnezeu, cunoașterea perfectă a operațiunilor naturii și metalurgiei, abandonarea viciilor și poftelor lumești, dăruirea totală operei sale, minte clarvăzătoare, judecată solidă, lecturi serioase. Jean d'Espagnet face o plăcută și instructivă incursiune în arta alchimică, scrie despre Soare și Lună, despre mercur, sare, sulf, despre operațiuni alchimice. Operațiile alchimice pentru obținerea Pietrei Filosofale cer cunoaștere, răbdare, tenacitate, pe lîngă cele șapte pietre care trebuie procurate din locuri diferite din Orient și Occident. Descrierea pe care o face unei operații din practica alchimică urmează modelul scrierilor clasice alchimice, de neînțeles cititorului nedeprins cu arcanele alchimice: „Folosiți fecioara înaripată, după ce va fi foarte bine spălată, purificată și fecundată cu sămînța spirituală a primului mascul și care a rămas însărcinată încă de cînd era fecioară și nepătată. Fecioara ți se va dezvălui după culoarea obrajilor de un ou roșu viu. Împreunează-o cu al doilea mascul, fără ca prin acest fapt ea să fie bănuită de adulter, pentru a primi sămînța cu care va trebui să conceapă iarăși urmași remarcabili, care vor fi de ambele sexe, din care va lua naștere o rasă nemuritoare a unor regi extrem de puternici." Cum era și de așteptat de la o lucrare despre alchimie, numeroase pagini sînt consacrate focului, ale cărui proprietăți sînt folosite atît în natură, cît și în alchimie, cunoașterea proprietăților focului reprezentînd un element necesar alchimistului. În lucrarea alchimică, materia Pietrei Filosofale posedă propriul foc interior și natural, așadar un foc intern și unul extern, Jean d'Espagnet atenționaînd: „Cel care nu cunoaște gradele și intensitatea focului extern să lase deoparte alchimia, căci nu va reuși niciodată să obțină lumină din întuneric, dacă nu știe să opereze cu căldura." Ultimele pagini sînt despre cuptorul nemuritor/ athanor, „paznicul și depozitarul tuturor misterelor operei", despre obținerea sulfului și despre compoziția și multiplicarea elixirului. De reținut îndemnul cu care Jean d'Espagnet își încheie cartea: „Citind aceste rînduri, invocă Spiritul luminii veșnice, vorbește puțin, gîndește mult și judecă cu temei!"

Citind cartea lui Jean d'Espagnet ne convingem încă o dată că totul în alchimie este enigmă; originile ei se pierd în noaptea timpurilor, pentru alchimia occidentală propunîndu-se mai multe surse, cum ar fi Mesopotamia, Egipt sau Islam. Dincolo de aspectul pur material, alchimia prezintă un fundal filosofic și spiritual, pentru că alchimia viza eliberarea omului de fatalitatea materială. Cine se va familiarizat cu termenii alchimici (Albedo, Nigredo, Rubedo, Rectificando, Rebis, Solve, Coagula, Athanor, Oul Filosofic, Leul Verde, Soarele, Luna, Interioaria terrae) va înțelege că alchimia este arta transformării interioare și a realizării unei stări supraumane. Alchimia se prezintă ca o artă a densificării subtilului și a rafinării a ceea ce este dens, pentru a relua un gînd al lui Jean Biès. Pentru alchimie nu este o soluție de continuitate; prin faptul că nimic nu se opune mai mult spiritualului așa cum o face mineralul, acesta va fi folosit ca punct de plecare în lucrările alchimice. Materia nu este o masă inertă, ea este cea care dă formă și corp arhetipurilor. Pentru alchimie, universul este locul, convergența imanenței și transcendenței. Plumbul este „aurul bolnav", orice piatră este în mod potențial un diamant.

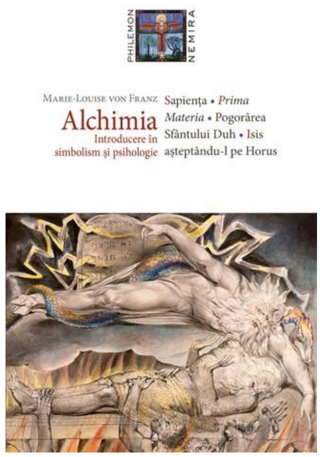
Munca asupra metalelor este munca asupra sinelui în acest laborator care este deopotrivă *laboratorium* (locul de muncă) și *oratorium* (locul de rugaciune). Alchimia comportă numeroase elemente care pot să vină din esoterism, elemmente subliniate de Jean d'Espagnet: simbolismul celor cinci elemente (Pămînt, Apă, Aer, Foc, Eter) și al celor patru „stari" ale materiei (cald, rece, umed, uscat), corespondența între Microcosmos și Macrocosmos, complementaritatea și concilierea contrariilor, elixirul de viață lungă, simbolismul culorilor și al numerelor. Cu excepția lui Heraclit și Empedocle, în vechime, care au făcut loc focului printre elementele de care depinde metamorfoza ființelor și lucrurilor, și a lui Nietzsche care a reabilitat ardoarea dionisiacă, divorțul între filosofi și foc pare complet, susține filosoful francez Françoise Bonardel un avizat cunoscător al alchimiei. Françoise Bonardel susține că după ce raționalismul științific a alungat alchimia, aceasta a continuat să existe în mod clandestin, la adăpost de privirile sceptice și indiscrete, că mai există alchimiști operativi care continuă sa lucreze în umbră, în așa fel încît „spiritul alchimiei" să sufle unde vrea, mai cu seamă printre pictori, scriitori, muzicieni. Dacă admitem că există grade, paliere în ordinea cunoașterii raționale care pot fi urcate doar după o îndelungă pregătire intelectuală, de ce nu putem admite că întreaga gnoză comportă de asemenea grade care pentru a fi urcate necesită o transformare interioară a omului profan care va face din el un inițiat? În secolul trecut, C.G. Jung a refăcut poduri între trecut și prezent, între psihologia modernă și alchimia tradițională, apropiind omul modern, care repudiase alchimia, de sensul profund al acestei arte.

Alchimie, simbolism, plenitudine

Marie-Louise von Franz vede finalitatea secretă a alchimiei în transformarea personalității și în atingerea plenitudinii, nu în transmutarea plumbului în aurul vulgar! Un filosof francez, Jean Bies, spunea că Jung a salvat tezaurul alchimic de la înmormîntare. Cîtă dreptate avea!

În celebra sa lucrare Psihologie și alchimie, C.G. Jung deschide noi cîmpuri de cercetare apropiind alchimia de psihologie, fără a vedea în aceasta o deschidere teoretică, ci o paralelă remarcabilă între materialul pe care lucra, psihicul, și materia alchimică.

După anul 1930 alchimia a devenit o preocupare constantă a ilustrului psihiatru elvețian, colaboratori ai săi oferindu-și sprijinul pentru traducerea unor texte din greacă și latină. Unul dintre acești colaboratori, devenit el însuși nume remarcabil în teoria psihologică și practica psihiatrică, este Marie-Louise von Franz. Necunoscută pînă acum cîțiva ani în România, decît unui restrîns grup de specialiști și cunoscători, Marie-Louise este prezentă tot mai des prin traducerile cărților sale, misiune pe care au asumat-o Editurile Herald și Nemira. *Dimensiuni arhetipale ale psihicului*, o carte despre analiză, despre omul modern și aventura vieții care poate fi găsită numai pe tărîmul interior al inconștientului; *Psihic și materie*, unde în douăsprezece capitole discută despre timp, sincronicitate, ideea alchimică a macrocosmosului și microcosmosului; *Psihoterapie. Experiența unui practician jungian*, adună prelegeri care explorează aspecte ale psihoterapiei jungiene; *Visele și moartea. Ce ne spun visele muribunzilor*, unde explorează universul oniric al omului și legăturile visului cu lumile vizibile și invizibile; *Problema* **Puer Aeternus** este o carte despre bărbatul identificat cu arheripul *puer aeternus*, cel ancorat în psihologia adolescentină, copilul etern fiind una dintre cele mai grave dificultăți ale psihicului contemporan; *Pisica. O poveste despre răscumpărarea femininului* pornește de la un basm românesc, *Pisica*, despre o prințesă care se transformă în pisică, trup în care va rămîne pînă cînd un fiu de împarat îi va tăia capul; o poveste despre răscumpărarea femininului, de ce pisica? C.G. Jung i-a prețuit Mariei-Louise von Franz dăruirea pentru terapie, dar și pentru alchimie, suprema dovadă de încredere fiind includerea în volumul al XIV/3, din *Opere complete*, a traducerii și comentariilor asistentei sale la *Aurora consurgens*, un tratat alchimic atribuit lui Toma de Aquino. De curînd a apărut traducerea unei noi cărți de Marie-Louise von Franz: ***Alchimia. Introducere în simbolism și psihologie, București, Editura Nemira***, traducere din limba engleză de Anca Bodogae, colecția „Philemon", coordonator Lavinia Bârlogeanu, 2017, 300 p.

De la primele fraze ale cărții, Marie-Louise von Franz este tranșantă știind că alchimia nu a atras niciodată un public numeros din cauza dificultăților acestei discipline: „alchimia în sine este extrem de tenebroasă și complexă, iar textele sînt foarte dificile, astfel că e necesară o bază largă de cunoștințe speciale, pentru a pătrunde în acest domeniu." În cartea sa, constituită din nouă prelegeri, Marie-Louise von Franz a ales nu un text, ci mai multe texte, alocînd cîte trei prelegeri alchimiei din vechea Grecie, din lumea arabă, din lumea europeană modernă, fiecare prelegere fiind urmată de întrebări, observații și răspunsuri. Probabil

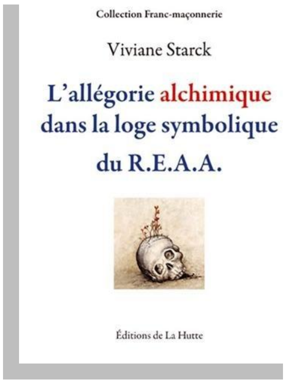
una din temele cel mai greu de acceptat de moderni şi contemporani provine din „abordarea” tendenţioasă şi unilaterală a alchimiştilor, „șarlatani” care pretindeau că transmută, popular preschimbă, plumbul în aur. De aceea referinţa constantă a alchimiştilor la materie, *primamateria*, trebuie dusă mai departe decît sensul primar, lipsit de spiritualitate. Redînd şi interpretînd ample pasaje din Olimpiodor sau Zosimos, nume ilustre ale alchimiei greceşti, Marie-Louise von Franz vorbeşte despre plumb, despre piatra aurie, despre modelare, cu trimiteri la psihologie şi îndemnul ca omul să se întoarcă la fiinţa originară din el, aici fiind o trimitere la mitul lui Adam și la căderea sa care trebuie urmată de revenirea la ceea ce a fost înainte de izgonirea în lume, la „recrearea lui Adam în tărîmul celest, a acelui Adam căzut, care trăiește ca o scînteie de lumină în fiecare ființă umană.”

Un text asupra căruia insistă Marie-Louise von Franz este *Aurora consurgens*, o rafinată proză poetică îmbinînd strălucit tradiţia alchimică şi tradiţia sapienţială. *Aurora* cucereşte prin spiritualitate şi prin frumuseţea textului literar, prin tonul bine orchestrat al celebrării imnice, prin folosirea alegoriei unde alternează pasaje scripturare şi extrase din opere alchimice. Studiind textele alchimice latineşti timpurii, C.G. Jung vorbea despre o atitudine în care alchimistul, căutînd secretul divin al materiei, şi-a proiectat propriul inconştient în esenţa, necunoscută lui, a substanţei. Autorul acestui tratat unic prezintă o trăire religioasă, o experienţă nemijlocită a inconştientului, în termeni psihologici. Bernard Gorceix urmărind revelaţia biblică şi ştiinţa alchimică afirmă că atît creştinul cît și alchimistul au acelaşi maestru, mai curînd maestră – Înţelepciunea, iar itinerariul lor este comparabil, asemănător, sapienţial şi alchimic, sau cum afirmă autorul tratatului: „Drumurile ei (ale Înţelepciunii, n.n.) sînt lucrări frumoase şi demne de laudă, deloc de dispreţ sau urîte, iar cărările ei sînt măsurate şi deloc grăbite, ci legate de perseverenţa muncii de durată. Ea este un pom al vieţii pentru toţi care o cuprind şi o lumină care nu se stinge niciodată.”

Aurora consurgens, tratatul sfîntului Toma de Aquino, stă sub semnul înţelepciunii vîntului austral, aluzie la spusa evanghelistului Matei: „Regina de la miazăzi se va scula la judecată”, Sapientia Dei, în care psihologii identifică inconştientul colectiv, iar în aşezarea sub semnul Înţelepciunii, Marie-Louise von Franz vede „*descrierea unei întîlniri numinoase cu* anima, *a cărei pătrundere în sfera conştiinţei sale autorul încearcă să o controleze*.” Sapientia cheamă oamenii la ea promiţînd bogăţii mai preţioase ca argintul şi aurul. Unul dintre capitole este despre înţelepciune: „Dacă acum vă delectaţi, aşadar, cu tronul şi sceptrul regal, atunci iubiţi lumina ştiinţei ca să stăpîniţi etern, şi cercetaţi-o toţi cei care vă evidenţiaţi în ştiinţa naturii: căci pentru voi investighează înţeleptul toată cunoaşterea celor din vechime şi el îşi va petrece timpul la profeţi şi va pătrunde cu tine în capcanele parabolelor, va cerceta ceea ce este ascuns în vorbele înţelepte şi va zăbovi la pasajele obscure ale parabolelor.” Se subliniază ideea că esenţa Sapientiei Dei poate fi circumscrisă printr-o amplificare simbolică care trebuie dezvăluită tuturor, „căci este o comoară inepuizabilă”; dar aici este vorba şi de alchimia văzută ca „împărăţia cerurilor” sau „comoara ascunsă din cîmp”, avînd astfel forţă mîntuitoare sau eliberatoare, un leac dătător de vedere, de înţelegere. Textul aparent confuz al *Aurorei* „are un sens logic şi dă naştere, prin suita imagistică subtilă, unei imagini specifice, dar efectiv perceptibile a acelei Sapientia Dei drept impuls originar spre cunoaşterea secretului alchimic, deci a inconştientului”, afirmă M.-L. Von Franz. Tratatul *Aurora consurgens* nu este o scriere originală, autorul fiind mai puţin atras de o posibilă confruntare între alchimie şi creştinism , fiind mai atras de succesiunea de imagini, de embleme, totul într-o scriere de mare expresivitate şi frumuseţe; poate că este un text care nu se adresează strict nici creştinului nici alchimistului, ci se adresează celui care dincolo de literă întrezăreşte spiritul unei căutări, a unei dorinţe de realizare spirituală în care alchimia şi creştinismul contribuie deopotrivă într-o uniune mistică, într-un „mysterium coniunctionis”. Cititorul este deopotrivă fascinat de frumuseţea textului biblic, dar şi de incursiunile în scrierile alchimice, deşi în economia textului ele nu sînt prezente în proporţii egale, referinţele scripturare fiind mai bogate, ceea ce ne îndeamnă să credem că autorul era teolog! *Aurora consurgens* este un text care marchează un moment important în istoria alchimiei, în zorii alchimiei europene, o sumă de teme şi structuri meditative; alchimia aducea o reflecţie coerentă şi originală asupra lumii şi istoriei sale. Alchimia elenistică propovăduia ceea ce avea să analizeze Mircea Eliade: „funcţia iniţiatică a suferinţei”, iar creştinismul avea să fie, mai mult decît orice altă religie, locul în care sacrificiul era singurul mjloc de a domina spectrul morţii. Celebrînd căsătoria contrariilor şi „misterul împreunării contrariilor” alchimia totdeauna a vorbit de un pămînt nou, de un corp nou care şterge angoasele timpului, coruperea, boala. Dacă Toma de Aquino este autorul tratatului *Aurora consurgens*, atunci a vrut să arate că Summa alchimică este pandantul celebrei *Summa theologiae*!

Marie-Louise von Franz vede finalitatea secretă a alchimiei în transformarea personalităţii şi în atingerea plenitudinii, nu în transmutarea plumbului în aurul vulgar! Un filosof francez, Jean Bies, spunea că Jung a salvat tezaurul alchimic de la înmormîntare. Cîtă dreptate avea!

Alegoria alchimică

Viviane Starck prezintă cîteva elemente alchimice care marchează ritualurile primelor trei grade: ucenic (cabinetul de reflecţie, călătoriile şi probele), companion (cele cinci călătorii, steaua înflăcărată, Shiboleth), maestru (legenda lui Hiram, moartea şi învierea, de la opera la negru la opera la roşu).

Orice discuţie despre alchimie începe cu o coborîre către străvechile sale origini, care par a fi cele ale artei făurarilor chinezi de acum mai bine de trei milenii î. Hr; orice încercare de apropiere de alchimie cu mijloacele ştiinţei sau raţiunii moderne va adînci neînţelegerea, va trimite alchimia într-o zonă a obscurului, a falsităţii, poate chiar a şarlataniei.

Cine vrea să afle adevărul despre alchimie va trebui să coboare într-un univers istoric îndepărtat, o va încadra în contextul epocilor succesive şi în locuri diverse, va accepta că la începuturile civilizaţiei cunoaşterea îmbrăca o formă religioasă şi mistică, deopotrivă. Pasionată de simbolismul alchimic, Viviane Starck ne propune un itinerar al descoperirii unui patrimoniu esoteric de o nebănuită bogăţie: ***L'allegorie alchimique dans la loge symbolique du R.E.A.A., Valence d'Albigeois***, Editions de La Hutte, 184 p.

Înţelegerea alchimiei este cu neputinţă în afara cunoaşterii scrierilor cîtorva înaintaşi; Viviane Starck îi aminteşte pe Zosim din Panopolis, autor productiv al literaturii alexandrine hermetiste, Maria Evreica, unul din fondatorii alchimiei, Avicenna, medic, filosof care s-a preocupat de alchimie, Hermes Trismegistos, personaj mitic, presupus autor al celebrei **Tabula Smaragdina/Tabla de smarald**, Roger Bacon, unul din marile spirite ale secolului al XIII-lea, Arnauld de Villanova, filosof şi alchimist, autor al celebrului tratat **Rosarium philosophorum**, Ramon Llull, filosof preocupat de armonizarea culturilor arabă, ebraică şi creştină, Nicolas Flamel, alchimist celebru, Basile Valentin, cunoscut pentru cartea **Cele 12 chei ale filosofiei**, sau Paracelsus, alchimist, filosof şi medic ale cărui intuiţii în medicină sînt valorificate şi astăzi. Doar evocarea acestor nume descurajează pe oricine vrea să caricaturizeze alchimia; să amintim că una dintre cele mai strălucite minţi ale secolului al XX-lea, Carl Gustav Jung, afirma că secretul filosofiei alchimice, şi cheia sa ignorată veacuri de-a rîndul, constă în existenţa funcţiei transcendente, în metamorfoza personalităţii.

Scopul prim al alchimistului era obţinerea Pietrei filosofale printr-o succesiune de transmutaţii alchimice; „alchimia este astfel arta transformărilor evolutive; aceste transmutaţii sînt de ordin spiritual: este vorba de transmuta individualitatea umană în spirit pur. A transmuta plumbul în aur înseamnă că noi putem transforma o stare haotică în perfecţiune absolută", scrie Viviane Starck. Adevărată gnoză care insistă pe complementaritatea necesară între corp şi spirit, alchimia este abordarea esoterică complexă unde se întîlnesc o cercetare operativă asupra materiei cu una speculativă asupra sinelui pentru a găsi piatra filosofală. Autoarea enumeră procedeele operei alchimice, căile şi principiile, corespondenţele între macrocosmos şi microcosmos, metalele, planetele, instrumentele alchimice, face referiri al iconografia alchimică, totul pentru a apropia cititorul de limbajul alchimic, de imaginaţia, mistica şi spiritualitatea celor ce desăvîrşesc Marea Operă.

În masonerie se regăsesc, alături de simboluri pitagoreice, biblice, rosicruciene, cavalereşti, şi numeroase trimiteri la simboluri alchimice. Alchimia este o prezenţă relevantă în Ritul Scoţian Antic şi Acceptat, în ansamblul său. Alchimia este un esoterism operativ, este o doctrină care invită adeptul la o dublă muncă de laborator şi de oratoriu, ea comportă o practică ce este o artă de a opera asupra lucrurilor şi o teorie care este căutare spirituală, o filosofie. Viviane Starck prezintă cîteva elemente alchimice care marchează ritualurile primelor trei grade: ucenic (cabinetul de reflecţie, călătoriile şi probele), companion (cele cinci călătorii, steaua înflăcărată, Shiboleth), maestru (legenda lui Hiram, moartea şi învierea, de la opera la negru la opera la roşu). Cu perseverenţă, fiecare accede la un alt nivel al cunoaşterii, cel care doar urcă în grad va rămîne în afara efortului de construcţie spirituală, memorînd o cifră! Asemenea alchimistului, francmasonul urmează etapele succesive ale purificării; alchimistul, ca şi francmasonul, nu este un spectator, ci este deopotrivă subiect, operator şi mărturisitor al parcursului său iniţiatic, un parcurs care stă sub îndemnul **lege, lege, relege, ora, labora et inveniens/citeşte, citeşte şi reciteşte, roagă-te, lucrează şi vei găsi.**

Liviu PENDEFUNDA

Ordinul Tăcerii

Continuare din pg.283

La astfel de cuvinte și multe alte referitoare *la omul potrivit în locul potrivit* primesc o scrisoare:

Mesaj pentru fratele Liviu

Permite-mi să sprijin idea! Aș dori să adaug constructiv încă ceva. Care face ca imaginația cititorului să meargă cât mai departe. În același timp să mai deschidem și un alt subiect, o ușă spre neant. Gândul, aspirația și imaginația oricărui om este numai către el. Dacă cineva alege această cale el este/devine un succes. Nimic forțat. Totul se petrece ca și cum noi nu am ști. Cu o palmă deasupra capului începe nevăzutul și fiecare care învață sau explică, fie el pastor, preot, popă, imam sau rabin, spune ce i se pare și ce crede și prin credința în ce spune el se fac grupuri, apoi asociații care apoi vor încearca să lege oamenii prin frică. Le ia acestora motivația și aspirația, libertatea de a gândii și bieții devin debusolați ca oile, intră în spiritul de turmă. Fug dar nu au țintă, se opresc, dar nu știu de ce. Behăie, că așa fac toate, nu? Văd prăpastia și cred în miraj, și uite că se prăpădesc. Neinformați, dezinformați, fug prin viața neresponsabili, lăsând în urma lor dezamăgire și dezastru. Pentru cele născute în acel spirit de turmă, este normalitate, va fi realitatea în care trăiesc. Apoi ținute prin tot felul le legi, chiar absurde nu au nici un progres. Dacă cumva îndrăznesc să gândească vor fi consecințe și pedepse. În acest mediu sau stare impusă (nu privi, nu atinge, nu gusta, nu face nimic) mereu repetată, bietului om îi devine un adevăr și va începe să-și zidească casa destinului ca rob punându-și temelia pe o piatră care se rostogolește. Deprivat de informație și cunoștință, își pierde voința și dorința de a căuta. Apoi foarte selectiv la tot ce aude și ce vede pierde sensul binelui și precum vedem binele lui eronat devine rău. Pentru binele-rău este gata să omoare iar pentru răul-bine este gata să fie martirizat. Astfel își adoarme conștiința și își închide unicul portal prin care Divinul Creator i l-a dat pentru comunicare cu el. Iată ce/cum ajunge omul! Singurul lui ideal nu mai este pe verticală spre casa eternă ci este pe orizontală, să fie cel din fruntea turmei. Ce speră poate să devină, iar când devine, nenorocește pe alții și duce în spirit de turmă pe toți în prăpastie. Cresc generații după generații în acest sistem, răul se perpetuează, se ridică, crește tot mai sus. Pentru el noțiunea de Dumnezeu Creator este doar un paravan care să îi motiveze crimele și chiar genocidurile făcute prin a spune că le-a făcut în numele Lui Dumnezeu. Introduce Divinitatea în motivația dorințelor inimii lui viclene. Uite că această manipulare este acceptată și nimeni nu-l trage la răspundere. Cui să dea el socoteală când toți sunt ca el?

Ce face el mai departe? Profită. Nu se oprește și face tot felul de lucruri ascunse și de rușine. Mai găsește un paravan bun și spune că Satana l-a împins. Uite că după ce a făcut crime în numele Lui Dumnezeu, perversul crede el, că îl manipulează și pe Dumnezeu. Acum el îi spune Lui Dumnezeu că i-a spus și l-a împins diavolul. Și uite așa își face un diavol omniprezent, și cu trecerea timpului îl cresc pe diavol atât de mare că și lui îi poartă frica. Dacă diavolul ar fi omniprezent însemna că este și el ceva, ceva din Dumnezeire nu? Asta este cu adevărat o jignire împotriva lui Dumnezeu Creatorul. Oare de ce nu l-ar lăsa ei pe Dumnezeu să fie Dumnezeu? Au un motiv temeinic. Ei vor să-L coboare pe Dumnezeu la nivelul lor și să-l facă rob religiilor. Apoi să nu mai pomenească răul dându-i totuși nume și purtându-i de frică. Oare nu cumva în felul acesta stau pe două scaune? Oare nu cumva se închină la doi stăpâni? Oare va alege pe unul dintre cei doi? Și totuși această comparație cred că este subțire. Oare de ce nu ar recunoaște omul ca cel ce minte până la sfârșit și te înșală este mintea din propriul cap, mintea care te minte mereu (excelența limbii române) Și nu numai mintea dar și inima omului este nespus de rea, înșelătoare și vicleană. Despre ce satană vorbim? Nicio satană omule, precum dai vina, nicio satană nu te împinge ci stăvilarul pus de Creator între tine și El. Dacă ți-ai adormit conștiința, inima ta te distruge, ea este acel ceva care te pierde. Din ea, din inima ta iese totul, ea iți este satana, și când îi cazi pe mână nu te iartă. Inima ta

te desparte de Creator. Poate vei întreba! Cum de inimă și nu creierul? Doar la el, la creier este comanda? Da adevărat dar dacă inima se oprește creierul intra în niște chinuri groaznice și apoi moare și el. Interesul lui este să dea inimii putere și comandă, să bată. Inimă să bați, să-mi pompezi hrana cât mai mult ca să nu mor. El este foarte egoist și începe să taie toate organele car consumă energie ca să supraviețuiască. Dar și inima îi spune, îi răspunde. Dacă vrei să bat tu să asculți de mine! Creierul își pornește circumvoluțiunile și execută comenzile inimii rele. Ca un blestemat dă comenzi de înspăimântă omenirea pentru că nu diavolul ci inima este nespus de vicleană. Nimic nu o mai satură. Oare de ce Creatorul spune (Fiule dă-mi inima ta!) El nu ți-o ia cu forța ci ți-o cere ca tu să i-o dai liber.

Dragă frate Liviu, pot continua pe această temă, pentru că sunt multe de vorbit și scris dar merg spre concludere. Iată că avem astăzi peste 32 000 de denominațiuni (religii, secte, grupuri, seminare), fiecare descriu păreri, opinii, de ce să nu spun, poate chiar adevăruri. Adevăruri? Mai multe adevăruri? Deci câte un Dumnezeu la fiecare? Spunea Steve Walkins: Dacă Dumnezeul Creator nu ar fi existat, omul și l-ar fi făcut. Pentru că omul are nevoie să se supună, să aibă pe cine da vina, cineva din alt real, care este mare, tare, distruge, omoară, bate, pedepsește, care este foc mistuitor, care este invadator de teritorii (de zici că ar avea nevoie?) flămând (că i-o fi foame și Lui săracu de o turtă?) (doar în numele lui s-ar putea ridica miliarde de bani, valută nu-i așa?) dar bineînțeles și un părintesc/filial refugiu pentru cei care vor să scape de responsabilitatea pământeasca față de divin după ce au făcut ravagii. Dar totuși pentru mine și poate și pentru alții, domnule Liviu, Dumnezeul Creator, este dragoste absolută, iubire absolută, dreptate și logică absolută. El este liber precum ne-a făcut și pe noi. El însuși prin dreptatea, dragostea și controlul lui a ales absolutul și în el nu mai intră nimic din cea ce tot adaugă liderii religioși. Acesta este creatorul meu! Vrea omul din mine acasă! Când un tată are un copil care îi respinge dragostea și nu își apară dreptul de a fi un copil, nu-și pune mintea cu el, nu îi rupe oasele, ci îl lasă în pace în pornirea lui și totuși îl așteaptă. Pe unde a ieșit din ogradă, spre acolo se uită milos după el în speranța că se întoarce. Dacă totuși se întâmplă să se întoarcă acasă îi iese înainte și nu îl omoară în bătaie ci îi dă iarăși tot ce are mai bun. Acesta este Dumnezeul meu! Dar uite că întoarcerea spre casă, bunătatea tatălui a fost judecată de însăși cel rămas acasă. El s-a așteptat, prost sfătuit, ca Tatăl să-l nenorocească. Un copil dezmierdat, bosumflat, rob cu robii, deși tatăl i-a pus la dispoziție totul s-a supărat și a ieșit mânios afară. Uite asta trăim. Aici își au locul lor cei cu religia, care nu fac altceva decât îl fac pe Dumnezeu robul lor. Dumnezeul liber a creat omul liber dar în libertatea lui omul religios a ales să-l facă pe Dumnezeu rob. Scrie în cartea sfântă Biblia că... am văzut voievozi mergând pe jos și robi mergând călare...

Alt subiect, dar și un cântec. I'm Romanian, sunt român, în anii 70-80 înainte să plec, fugit/refugiat din România aveam mereu în minte acest cântec... „Am văzut oameni râzând și îngeri plângând"... Multe ar fi de spus, dacă doriți voi continua! Cine pune la inimă, o face pe aceasta curioasă și poate va începe căutarea adevărului. Odată și eu eram așa dar inima mea, i-am dat-o Lui Dumnezeu și nu că azi aș fi un om fără inimă, dar când i-am dat-o lui, el a intrat în ea și El de acolo din inimă a preluat conducerea. El știe mai bine să acționeze în orice situație.

D. I. – Un pelerin, căutător al Adevărului absolut.

Minunat spus, iubite pelerin.

Am fost și am ramas și eu un umil Călător. Oricum L-am imagina e eternul infinit ,Totul. Culoarea roșie percepută de mine poate fi un verde intens dar îl numesc roșu printr'o convenție educațională și socială. Eu nu-L caut, deși știu că e Adevărul. Tot așa cum știu că cel care a creat Cosmosul acesta încorsetat de dimensiuni nu e El dar a făcut-o cu acordul Său. Vă consider domnule pelerin, căutător al Graalului, un extraordinar gânditor dar pragmatic, fiți Icarul da-vincian și lăsați aripile împrumutate de la diverse companii aviatice. Nu jignesc. Chiar vă apreciez valoarea minții. Eu citesc zeci de mii de cărți dar și ascult frunzele pădurii și valurile mării, încercând să mă desprind de acele adevăruri, fiecare mai palpabil decât altul. Ascult, văd, miros, gust, pipăi. Dar încerc să fiu doar eu în cuget, convins ca nu există absolutul -(deci nici $e=mc^2$!). Iubesc însă gânditorii liber cugetători care se bucură de focul lui Prometeu și lumina adusă de Lucifer în dauna celor care se cred reprentanții Lui pe pământ. Mulțumesc.

Și aș mai continua, căci prin dialog, printr'unul peripatetzând în Megara, am realiza adevărata cale spre cunoaștere.

Până și Cuvântul lui Isus vine din tăcere[7]

Tăcerea percepută și conștientizată de noi nu este nici neant, nici moarte, deși acestea nu pot fi gândite decât fizic, primar. Ce e neantul? Nimeni nu spune Moartea? – o încercare de a defini neființa pentru timpul părăsit de adevărata ființă. Și atunci: e golul, vidul, absența sau chiar nimicul?

Vidul are un conținut material, e o realitate, iar tăcerea ține de percepția ființei, devenit în spirit un mesaj. Citeam undeva că numai cine știe valoarea tăcerii, poate tălmăci înțelesul cel mai înalt al Cuvântului, fiind astfel mai puternică decât Guvântul sau fiind mediul optim de receptivitate a acestuia în mtricea creierului ca manual de cunoaștere absolută.

Căci unde-ajunge nu'i hotar
Nici ochi spre a cunoaște
Și vremea'mcearcă în zadar
Din goluri a se naște.[8]

Desigur Dumnezeu e pretutindeni și în noi, dar lumina sa coboară să reflecte și refracte în aerul pe care inhalat ne aduce arome diferite.

Două inimi când se'mbină
Când confund pe Tu cu Eu
E lumină din lumină
Dumnezeu din Dumnezeu[9]

De apa este o reflexie a sacrului, e poate și un simbol al tăcerii care se revoltă din când în când, ca o uimire dată de Creație, un gând materializat în zenit.

De-aceea'ntreb gândirea'mi ca să'mi răspund anume
Din marea cea albastră, care e steaua mea?
e-acel trandafir roșu, ce mut-duios-uimit
lucește-un gând de aur deasupra'mi în zenit?
(*Feciorul de'mpărat fără de stea*)

În tăcerea contemplării sau contemplarea tăcerii, Mihai Eminescu se scaldă într'o preponderență a luminii, a Cuvântului întrupat și văzul, auzul – reprezentate prin organele de simț ale vibrației cosmice, interpretând un cântec divin.

[7] Jean Yves Leloup, Cuvinte din Muntele Athos – despre tăcere
[8] Mihai Eminescu, Luveafăul și refraftp
[9] Ibid. Scrisoare a XV –a lui Eminescu cître Veronica.

Păcat de Dumnezeu

Trebuie să'nțelegi, zeiță a sufletului meu
obscur,
că noaptea voi cânta și trilul de sumbră
strălucire
nu se va pierde
și fi-va far al muzicii din sfere
de-al cărui acompaniament
bucura-mă-voi, sclipind de stele.
Nu'i vorba de al somnului iubire
nici de al liniștii trădare'ntr'un muzeu
ce-ar fi putut să îți îndrume sus, pe firmament
statuile'nălțate pe astre centripete.

Tu, mamă-a viselor, privește vrăjile nocturne
ce ca un nor te înconjoară
de griji, de oboseală să uiți ca de un viscol
iscat din neputința de a putea'ntre herghelii
să dormi, să nu te scoli decât, plutind pe seară,
când s'o apride dansul flăcărilor vii
încă celeste, neterminând în pământeasca
lume
o urmărire'n aer, aripi grupate înt'un stol,
și mă adu pe lume, din nou un pui, un sol.

Nu punțile secrete vom mai trece înotând
chiar de'i vedea abisu'ntunecat că cerne
lumină sub pământ și-o stăpânire moartă;
fugi-vom de teribila natură
ce-o simt că'n versuri de tenebre se răzbună
și'n binecuvântata noapte ce dăruie însemne
ivite din neant să'nchine rând pe rând
lumina ce'n palme ți-o aduc mânat de soartă ;
la sânul tău, dorito, îngerii se-
adună.

Și acum, sunetul rugător al cuvintelor de-
ascult,
alungă teama de urgia care va să vină,
un murmur uriaș când lumea încă doarme,
fruntea sărutând când zbori zarea divină
și strigi în pânzele de caravele: nu mai e mult !

Cu siguranţă, plinele valuri de umbre şi flori
deschid o nouă faţă necunoscută, imensă
a ceţii ce ascunde-o altă lume fără fii sau
mame,
abisul vid pe care calci fără să cazi, fără fiori.

Trebuie să'nțelegi, zeiță a sufletului meu
strălucitor pe-alocuri, în care să
privești:
nu'i ceea ce ai vrut. Va fi dezastru, te va ține
în zbor lumina gândurilor mele ca în
povești
ce-ades ascund în noapte ziua astrelor marine.
Şi'ți amintesc Viziunea.
Păcat de Dumnezeu…

GP 28 martie 2023

Toate cele şapte metale, respectând numărul şapte ce tinde spre perfecţiunea iniţiatică, se împlinesc în simbolistica materiei prime, definind încarnarea şi lucrul în athanor. Vidul şi plinul, apa şi focul, cerul şi pământul, frigul şi căldura, viaţa şi moartea, iată o relaţie perpetuă între cele patru elemente prin care pătratul masculin şi triunghiul feminin definesc fazele alchimice în care unghiurile filosofice se reduc la triada corp, suflet şi spirit.Ataşând triadei cuaternitatea, se depăşesc valorile pământului, iar alchimia sufletului parcurge o treaptă sacră, aceea a aventurii spiritului în contact permanent cu explorarea materiei. Poesia e o astfel de oglindire a sufletului în corpul avid de spirit.

De la trinitate, analiza conduce la suma binomului cu unitatea, transmutaţia psihică a eului spre sine urmează acelaţi parcurs, tao întru crearea pietrei filosofale. Nu e un ou dogmatic, ci unul eminamente al libertăţii gândirii, poesia e partea de feed back a spiritului îmbăiat în suflet din aspiraţiile trupului.[10]

În liber gând, biet Om, te crezi fără rival
În lumea-n care viaţa-i oriunde, şi-n
unghere:
Faci ce doreşti cu tot ce-ţi şade în putere,
Dar universu-i lipsă din sfatu-ţi seniorial.
Te-nchin-acelui spirit ce zace-n animal,
Nu-i floare ca naturii suflet să nu-i ofere,
Misterul unei dragosti în fier zace din ere;
Da, totul simte, totul stăpân îţi e, total !
Nu-i murul orb, te teme că-ntruna te
priveşte:
Materia, chiar ea, c-o vorbă s-a străpuns…
N-o înjosi la cazne, punând-o neghiobeşte !
Ades, în ins umbra-ti cu-n zeu şade ascuns;
Şi ca un pui de ochi sub pleoape ca sub vetre,
Vechi spirit pur dospeşte sub scoarţa unor
pietre [11]

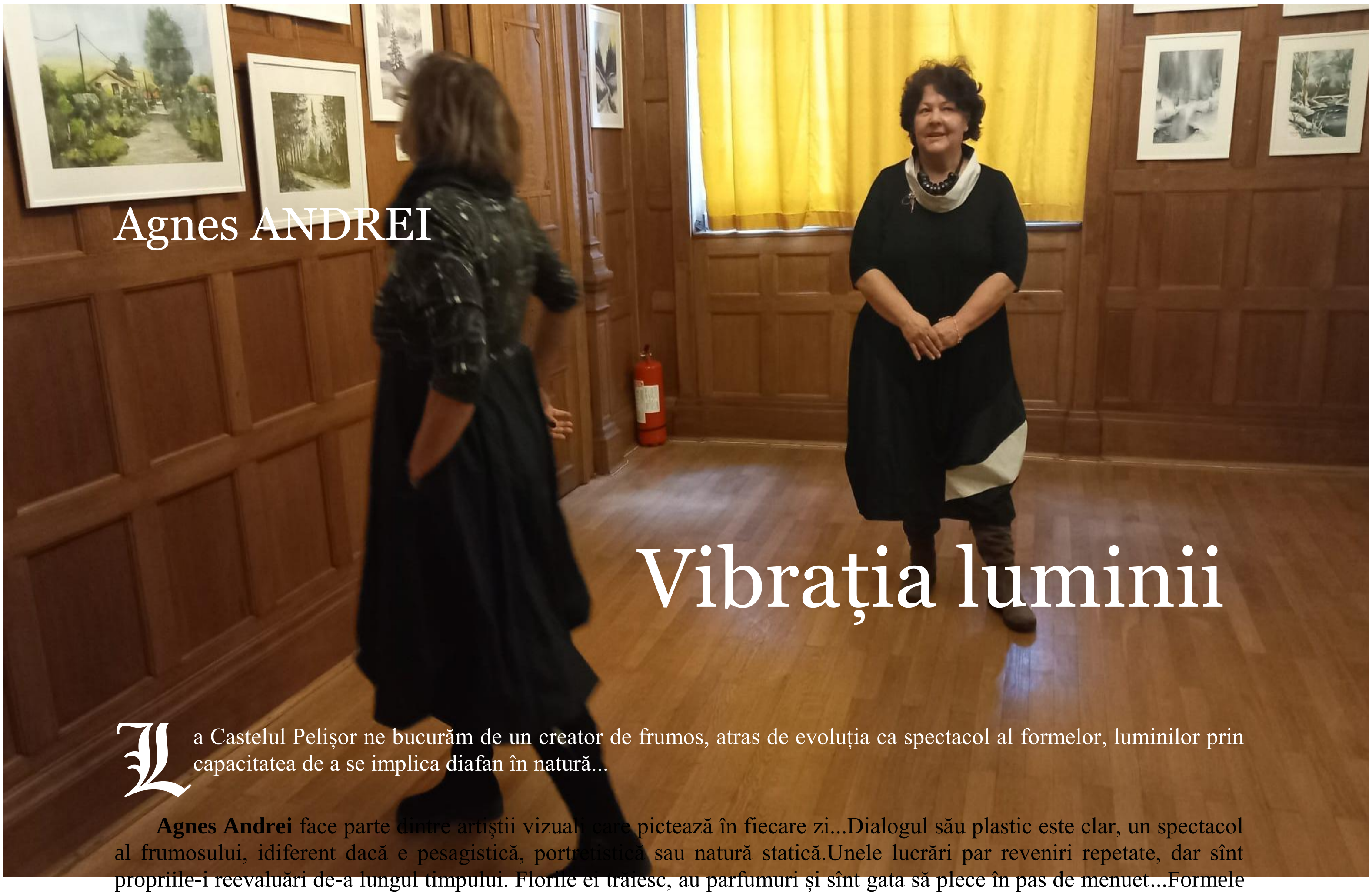
Până şi strigătul durerii ori plăcerii în armonia sferelor rămâne un izvor luminic, al Logosului străfulgerat de imperiul multiversului al Tăcerii.

[10] din *Luminătorii Timpului,* Ed. Institutului European, 2013

[11] Gerard de Nerval, *Poezii*, Ed. Univers, 1979

Agnes ANDREI

Vibrația luminii

La Castelul Pelișor ne bucurăm de un creator de frumos, atras de evoluția ca spectacol al formelor, luminilor prin capacitatea de a se implica diafan în natură...

Agnes Andrei face parte dintre artiștii vizuali care pictează în fiecare zi...Dialogul său plastic este clar, un spectacol al frumosului, idiferent dacă e pesagistică, portretistică sau natură statică.Unele lucrări par reveniri repetate, dar sînt propriile-i reevaluări de-a lungul timpului. Florile ei trăiesc, au parfumuri și sînt gata să plece în pas de menuet...Formele sînt delimitate direct în culoare. Flori, fructe, vegetații, cerul, norii, pădurea, se înscriu printre preferințele pictoriței, dar mai ales macii o fascinează și ne fascinează, oferind o anumită savoare.

Un nor, o rază, o iluminare schimbă peisajul filtrînd nudurile naturii contemplativ.

Grafia clasică, inspirată, tușele puternice dar și finețea lor, jocul între decorativ și pictural te fac să te oprești în fața fiecărei lucrări și să te întrebi unde, în ce anotimp a creat....

Alternanța de tonuri, de planuri, practici coloristice, cu note de mare luminozitate, alternează, aduce note de echilibru, grație intervențiilor coloristice temporizate. Artista știe și își regizează componistic și cromatic, astfel încît fiecare trăsătură de penel și în final compoziție poartă "marca" **Agnes Andrei** .

Culori muzicale, ce încîntă, frumoase, pastelate, precum o harfă orfică, mante, tonuri, toate țin de dinamica proprie.

Lucrările Agnesei Andrei au o structură și o vibrație care primesc lumina și o oferă înapoi privitorului, depășind ramele tabloului...

Peisajele au și ceva oniric, de vis, există un dramatism în colorit, în tensiunea dată de liniile curbe, un modelaj de la închis la deschis, la clar-obscur. Figurativ și non-figurativ printr-o coeren'[a formelor, iar motivul nu mai este motiv, măiestria este cea care hotărăște și nevăzutul devine real.

Am cunoscut-o pe Agnes Andrei la Muzeul Cotroceni, unde în cadrul expoziției "File de istorie" a venit cu o lucrare actuală, legată de războiul ce nu se mai încheie, intitulată "Ziua Victoriei ", de o mare acuratețe și dramatism.. Și iată cum am vizualizat eu lucrarea domneiei sale: "Cerul incandescent, flamboaiant dar nu datoriă vreunui răsărit sau apus ci din cauza exploziilor, a bombelor, pămîntul ars, cenușiu, pe care nu se mai văd decît bombe, dărîmături, sîrmă ghimpată și un steag, doar un steag, rămas drept și el înnegrit, ca un simbol al sfîrșitului... În centrul tabloului se află un tînăr cu cască militară ce privește spre cerul sfîșiat de luminile războiului...

Lucrarea Agnesei Andrei este **o filă din istoria de azi**, dintr-un război pe care cu toții îl dorim încheiat, dornici de pace și normalitate, de frumusețile de pînă mai de ieri...."

În expoziția colectivă "Povesti de Bucuresti" de la Muzeul Cotroceni Agnes Andrei a fost prezentă cu compoziția "Strada Speranței"- desen bine lucrat acuarelă - un colț din București. Stil realist, clasic, ceea ce nu e chiar ușor avînd în vedere tehnicile acuarelei. O casă în lumini autumnale plină de farmesc, de mister.Agnes Andrei preocupată de construcția plastică a motivului, pictural, de logica riguroasă a compoziției. Se simte un temperament energic, dinamic însoție de o mare sensibilitate. Agnes Andrei pictează în stilc clasic, tușele puternice sînt completate de cele subțiri ce aceentuează detalii. Are o libertate a execuției o subtilă înțelegere a atmosferei, o acuratețe a desenului cînd redă ceva din natură, o strălucire a luminii cerurilor senine sau înnorare.

Liliana POPA

Cleopatra LORINȚIU

Numai amintirea învinge

Va mai trece vreme până când critica şi istoria literară se vor pronunţa cu obiectivitate constructivă în ceea ce priveşte opera unora dintre contemporanii noştri, scriitorii care au marcat peisajul literar românesc în a doua jumătate a secolului XX. Poate că termenul « obiectivitate constructivă » este inventat şi chiar contradictoriu, totuşi mie îmi pare necesar de aplicat şi evaluat în literatura română contemporană.

.

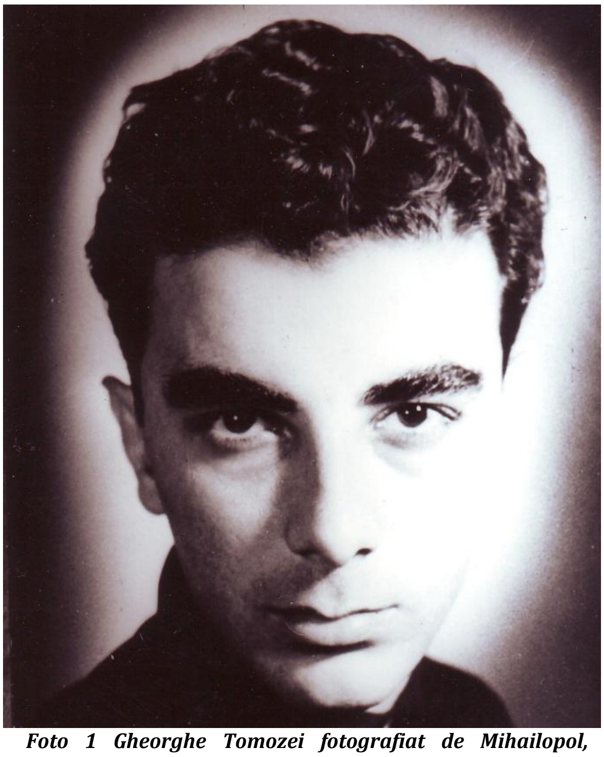

Foto 1 Gheorghe Tomozei fotografiat de Mihailopol, o celebritate în lumea fotografiei. Aceasta era fotografia de tinerețe preferată de poet .
I s-ar fi potrivit un vers din poezia lui, Jurnal: " Ce mult le-a trebuit poemelor mele ca să înceapă cu

Acest timp istoric de negare şi alienare devine brusc necesar pentru distanţare şi reevaluare. Un timp pentru distanţare, la urma urmei este trebuitor în toate cazurile dar poate să devină din nefericire un timp al uitării, al neglijării unor capitole din istoria noastră literară ceea ce devine un păcat,o irosire Un păcat al nepomenirii, al necunoaşterii şi mai ales al neîncurajării cititorilor care se formează, aceia care vin acum să descopere lumi şi cărţi. De ce i-am priva de bogăţia unei literaturi ?

De aici ideea de a aduce în faţa dumneavoastră acest **eşantion Gheorghe Tomozei**,în paginile generoasei publicații "Contact Internațional", gândită și pusă în pagină de scriitorul, poetul, filozoful și deopotrivă medicul Liviu Pendefunda.

Este una din foarte puținele publicații care a întreținut memoria, amintirea poetului Tomozei (29 aprilie 1936-31 martie 1997), asumându-şi acest fapt de rememorare.

***

Puţini scriitori români contemporani au fost atât de preocupaţi, de frământaţi de gândul posterităţii, al imaginii publice, de statutul şi rolul lor în literatură precum Gheorghe Tomozei.

El face parte dintr-o lume scriitoricească formată odată cu ceea ce era *« noua lume »* de după război, cu avânturile, utopiile, naivităţile, contradicţiile şi constrângerile ei, cu simţul datoriei şi al responsbilităţii în « cetate », cu influenţa benefică şi respectată a înaintaşilor, o lume ce cocheta uneori cu idei noi dar şi cu speranţa înlăturării unor oprelişti.

O lumea scriitoricească trăind cu obişnuinţa unui statut câştigat în societate prin literatură, mai mult sau mai puţin, subordonată cerinţelor politice ale vremii. Nu are rost să judecăm noi această lume, nici să o etichetăm. Putem să încercăm s-o înţelegem şi să alegem valoarea înlăuntrul întregului, căci nu puţine au fost lucrurile de valoare care s-au scris şi s-au publicat.

Foto 2 Fotografie inedită, abia dacă îl recunoaştem. La vârsta aceea , scria,eminescian : ”Ca o preismțire/a toamnei,văzum/o vulpe subțire / cu coadă de fum./ Prin reci luminişuri /azi pasul mi-ndemni/ cum prin trestiişuri,/o luntre de lemn./Nu scade în volburi/al clipei senin/de-mi gâlgâie-n scorburi/o stea mai puțin.”(Fior – în ”Vârsta sărutului ”,1963)

Cu timpul, anumite atitudini, idei exprimate, elemente de cod artistic şi civic vor fi din ce în ce mai greu de înţeles de un posibil public cititor ce ar binevoi, să zicem, să parcurgă cărţile acelei vremi.

Despre poetul Gheorghe Tomozei s-a spus că a fost prolific iar criticii literari au scris mult despre el, zeci de cărţi ale sale au fost întâmpinate şi comentate în revistele vremii dar şi ansamblul operei sale poetice. Totuşi, se pare că Tomozei însuşi nu a fost niciodată mulţumit de receptarea critică a operei sale şi nici de laurii cu care i-a fost încununată opera, această nemulţumire lăuntrică măcinându-l foarte.

Izvora ea dintr-un caracter paradoxal ? Poate că da.

Omul care şi-a jertfit, aş zice cu puţină teamă de a nu fi patetică, ani de zile pentru restituirea operei unor prieteni, pentru cărţi de rememorare şi insertare în peisajul literar, dacă ar fi să ne gândim numai la Nicolae Labiş şi Nichita Stănescu, dar mai sunt şi alte exemple, omul care a găsit o vorbă, o expresie anume pentru a-i evoca pe Mihai Gafiţa,Veronica Porumbacu, Virghil Gheorghiu, Anatol E. Baconski dar şi pentru Dominic Stanca,Eugen Jebeleanu ,Miron Radu Paraschivescu sau Florin Mugur, toţi scriitori dispăruţi, a receptat cu nemulţumire lipsa « *recunoştinţei colective* » sau a recunoaşterii am putea spune, cu un soi de undă de bosumflare copilărească, reflex al unei copilării chinuite care l-a şi impregnat de altfel, pentru viaţa toată.

Foto 3 Prieteniile care s-au alcătuit atunci, în prima tinerețe a poetului, aceea petrecută la ”Şcoala de literatură Mihai Eminescu” , au rămas prin vreme sau s-au transformat în acte de rememorare, restituire literară. Iată-l pe tânărul Tomozei într-o fotografie de grup alături de Nicolae Breban, Lucian Raicu, Sonia Larian.

Foto 4 O întâlnire cu patriarhul literaturii noastre, Mihail Sadoveanu, un unghi mai puțin cunoscut dintr-o serie de fotografii care au imortalizat momentul ”didactic ”al întâlnirii maestrului cu tinerimea.

***

Jurnalistul Tomozei era de fapt tot *poetul Tomozei* căci el presăra în rândurile sale de proză şi notaţie jurnalieră câtă poezie putea, având şi meritul de a apropia cititorul de nişte lumi şi de nişte teme. Insera deci substanţă poetică şi în orice caz noţiuni de estetică, de istorie,de arheologie, creând gustul pentru lectură, pentru iscodire şi cunoaştere într-un public nevăzut ce citea ziarele şi revistele vremii care, vai, cam păreau toate la fel. Din magma de vorbe culese, rândurile lui Tomozei marcau şi reuşeau să se distingă printr-o spunere, o idee, un sens. El a avut acest gen de rubrici şi rubricuţe la fel de fel de jurnale, şi le intitulase inspirat : *Desene pe asfalt* sau *Grafitti* sau *Oracol*.

Foto 5 Ceea ce caracteriza lumea scriitoricească a anilor 60-70 era un climat de stimă reciprocă, instaurat între autori şi între generații. Drept exemplu această fotografie în care venerabilul Eugen Jebeleanu îl primește pe foarte tânărul Gh.Tomozei

Texte despre toate cele, nu de puţine ori presărând gânduri, comentarii, revenţe făcute amicilor sau aluzii acide adresate unor confraţi ori în marginea unor nemulţumiri, în general culturale.

Asemenea proze scurte cum le-aş zice eu, Tomozei a reunit şi publicat în timpul vieţii sub titlurile *« Manuscrisele de la Marea Moartă »* şi *« Plantaţia de fluturi ».*

Titluri frumoase şi elegante înfăţişând publicului un spirit colocvial, sfătos, un comentator atent şi vivace, uşor de stârnit şi greu de împăcat, caustic adeseori, livresc şi calofil, pe alocuri de-a dreptul preţios, iubitor împătimit de carte şi mai ales de beletristică.

Am găsi într-un plic, aşezate cu grijă, câteva manuscrise ale unor articole pe care le publicase în presa de dupa 1990 şi pe care voia să le reunească într-un volum. El remarca de altfel în jurnalul sporadic şi pe alocuri chiar eliptic pe care l-a ţinut, că acest scris la ziar, la gazetă, practicat în mare parte din pricina nevoilor materiale, a necesităţii de a câştiga câteva parale, şi de a se întreţine, l-a chinuit toată viaţa şi i-a secat puterea de a scrie **un jurnal adevărat**.

După anii 9o, situaţia scriitorului român profesionist să zicem, a scriitorului care nu s-a înscris prin partide şi nu s-a agăţat de braţele aşa numitei societăţi civile susţinute financiar din surse bizare sau oculte, devenise problematică.

Tomozei nu a vrut să fie « racolat » de nici o undă politică a vremii de tranziţie, încăpăţânându-se să păstreze o anume independenţă dar simţindu-se şi nedreptăţit de lumea nouă instalată la cârma instituţiilor literare şi culturale româneşti, în general.

Asistăm aşadar, în aceşti ani de după nouăzeci, în care poetul a mai scris şi publicat, tot mai greu, tot mai chinuit, tot mai puţin, la un soi de judecată aspră şi chinuitoare, la un soi de « dureri înăbuşite »cum ar fi spus Sadoveanu, în care strălucesc pe ici pe colo, perle de frumoasă spunere sau împerechieri surprinzătoare de vorbe.

Foto 6 Perioada anilor 70 a fost vremea prieteniilor,cea care avea să îl marcheze toată viața a fost desigur cea cu Nichita Stănescu.Există foarte multe semne, scrise, în poezii, în cărți , în articole sau ca latura anecdotică pe plicuri, șervețele și colțuri de hârtie, ale prieteniei lor. Căruia Tom ,sau cum îi spunea Nichita, "Tom, prințul ", i-a fost fidel cu un devotament ieșit din comun.

Este o fotografie de tinerețe din perioada iubirii lui Nichita Stănescu cu Gabriela Melinescu.

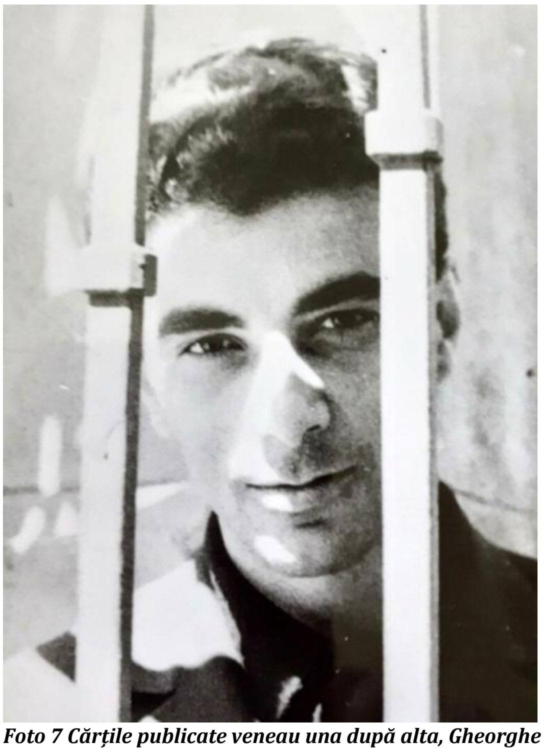
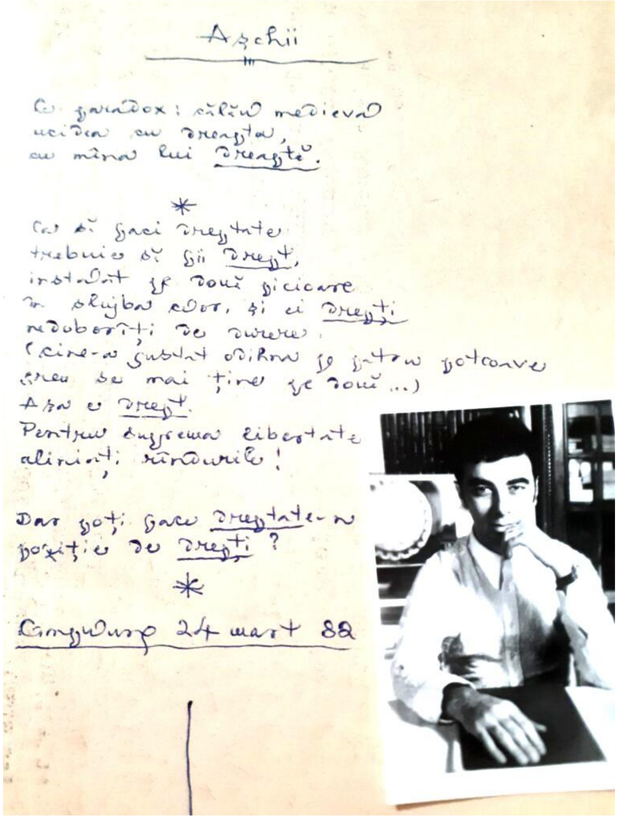

Foto 7 Cărțile publicate veneau una după alta, Gheorghe Tomozei era cum s-ar spune, pe val. Avea o foame de nestăvilit de scris "Pasărea albastră,1957; Steaua polară,1960,Vârsta sărutului(1963, Noapte de echinox,1964,Poezii,1965, Patruzeci și șase poezii de dragoste,1967, Altair,1967, Suav anapoda, 1969, Poezii de dragoste ,1970, Misterul clepsidrei, 1970, Atlantis 1971, Tanit,1972, Efigii, 1972, Mașinării romantice 1973,iată prima antologie reprezentativă…

În poezie, limbajul poetului ajusese la esenţializare, cea mai ciudată dar poate şi cea mai frumoasă este cartea sa din urmă, **Un poet din Tibet**,

în care autorul ajusese deopotrivă la încifrare şi esenţă..

Așchii

Ce paradox: călăul medieval
ucidea cu dreapta,
cu mâna lui dreaptă.

*

Ca să faci dreptate
trebuie să fii drept,
instalat pe două picioare
în slujba celor, și ei drepți
nedoborâți de durere.
(cine-a gustat odihna pe patru potcoave
greu se mai ține pe două...)
Așa e drept.
Pentru împreuna libertate
aliniați rândurile!

Dar poți face dreptatea-n
poziție de drepți?

*

Câmpulung 24 mart 82

Foto 8 Gheorghe Tomozei avea un scris frumos, acorda caligrafiei o grija aproape religioasă.Manuscrisele sale sunt adevărate dantelării.

Foto 9 In perioada 1963-1964, redactor fiind la revista Cinema, Tomozei a realizat zeci de interviuri și cronici, chiar relatări de pe platourile de filmare .Acestea așteaptă de ceva vreme să apară într-un volum :" Tomozei iubea filmul." Între timp, mai toți protagoniștii au trecut în amintire. Din perioada revistei Cinema, au rămas multe texte risipite, dar și amintirea unei căsătorii fulgerătoare și fermecătoare depotrivă , cea cu actrița Liliana Tomescu, una din soțiile poetului.Iată o fotografie din timpul interviului, alături de poet, actrița Liana Tomescu și Tudorel Popa.

Într-un text pe care la un moment dat Tomozei l-a scris despre un scriitor destul de puţin evocat şi chiar nedreptăţit, este vorba despre Dominic Stanca, am senzaţia că de fapt se autodescrie, sau mai exact descrie ceea ce se petrece şi avea să se petreacă în fapt cu propria sa creaţie poetică, cu propriul său traseu literar. Am să citez câteva rânduri, eliminând cu bună ştiinţă numele lui Dominic Stanca. Iată :

« Citindu-i azi însemnările de jurnal (ultimele, scrise pe patul spitalului ca înaintea unei trageri pe roată) îmi dau seama că nici atunci, ce grozăvie ! nici atunci el nu socotea că e îndreptăţit să se obiectiveze acordându-şi măcar şansa postumităţii.

Cel care tot timpul s-a arătat încântat de colegii lui, adesea exagerându-le virtuţile, şi-a gândit necruţător răsunetul posibil al cuvintelor sale tensinate. E bine aşa ? E bine să te laşi devorat de şarpele îndoielii nimicindu-ţi elanurile dintr-o mare, primejdios de mare modestie tradusă printr-un umor şi el excesiv, aplicat mai ales propriilor demersuri ?

După ce am mai trăit exemplul lui Miron Radu Paraschivescu, cel care a lansat, apăsat, ideea că « nu are un puternic talent personal » drept care se mulţumea doar să dea echivalenţe româneşti unor sonuri străine, îmi vine să spun că nu, că nu le trebuie oferite criticilor comozi asemenea capcane. Jocul superior care e frământarea artistului ce se vede, dintr-un prea mare exces de scrupule, învins în luptele (de ateleier) , dorinţa de a se desăvârşi printr-o dueroasă etalare (şi evident exagereare) a unor imperfecţiuni,ei bine, toate acesrea sfârşesc prin a căpăta credibilitate. »

Este fără îndoială, un adevărat solilocviu al scriitorului, el era frământat de soarta literaturii şi locului unui scriitor anume dar în pielea căruia se şi vedea, căci atitudini de maximă îndoială şi de punere a altora înaintea interesului personal, ei bine acest tip de faptă i-a caracterizat viaţa vreme de câţiva zeci de ani.

Nu e de mirare că generaţii întregi l-au cunoscut pe Tomozei ca pe autorul cărţii « *Moartea unui poet* », o anchetă literară foarte interesantă, inedită la noi ca gen literar, un fel de reconstuituire cvasi detectivistică a vieţii şi morţii lui Nicolae Labiş.

Dar să scrii zeci de ani literatură iar până la urmă ce e ales din opera ta să fie doar punerea în chenar a gândurilor despre un confrate, evident , iubit, preţuit, dispărut, nu pare echitabil în nici o ordine a lucrurilor , indiferent de contextul cultural !

Revenind la articolul despre Dominic Stanca, nu mă pot împiedica să remarc faptul că Gheorghe Tomozei presăra spuneri pe care într-un fel subconştient poate şi le-ar fi aplicat sie însuşi.

De genul *« ...nu era un învins. Era, în ciuda exerciţiilor îndelungate şi în pofida precocităţii, un scriitor care abia începea să articuleze semnele unei mari opere. Citindu-l, mai corect spus, recitindu-l îmi dau seama că(...)începuse să vadă în sine tiparul de sânge şi nervi al unui scriitor chemat să se rostească. A scris suficient pentru a exista.*

A venit însă atrocele deznodământ.Intenţionasem iniţial ca în locul rândurilor acestea să încerc într-un scurt eseu să demonstrez vigoarea talentului lui(...) printr-un convingător colaj de citate dar patima mea pentru jurnalistică mă învinge (şi mă convinge) că nu e- cel puţin pentru peniţa mea- vremea cea mai potrivită pentru a analiza « la rece » o viaţă şi o operă devenite , prin devălmăşie, o rană. »

Exerciţiul pe care vi-l propun mi se pare, sincer, tulburător căci, repet, dacă facem abstracţie de numele scriitorului evocat (într-un articol din 18 martie 1983) aceste rânduri parcă ar fi scrise de un dublu al lui Tomozei despre sine însuşi.

Ca şi cum am asista la un exerciţiu al lui Pessoa, scriitorul care îşi crease *eu-ri alternative* pentru a se putea exprima mai bine sau pentru a-şi dezorienta contemporanii.

Foto 10 O fotografie din ziua în care poetul a împlinit 50 de ani. L-am sărbătorit în apartamentul din strada Clucer Udricani, care avea să fie demolat nu peste mult timp. Din acea perioadă a căsniciei noastre , a rămas volumul "Tratat despre crini ", sau "Film rupt", sau "Miere întomnată." "(Şi dacă îţi va fi greu pe lumea asta / să nu uiţi că exist.Şi exist şi pentru tine. Iată o poezie ce exclude metafora,/pentru care şi versul e de prisos/iar muzica ar fi o necuviinţă./Cum s-ar putea în acest ceas de octomvre/sî uit că exist pentru tine?/ Nu ştiai că eşti eu?/ Nu ştiam că sunt tu./ Exişti.Exist.Respiri.Respir.Eşti eu, eşti tu.Sunt tu./ amarul meu dezastru ţi reazemul, tu.Îl mai ştii pe poetul valah?"

***

Viaţa şi opera le resimţea Gh.Tomozei ca pe o rană continuă, fiind structural creat parcă să vază partea goală a paharului : şi-a evocat nu odată cu deznădejde originea socială, mama dintr-o familie nu neapărat săracă sau foarte săracă dar modestă, o femeie încăpăţânată şi într-un anume fel cu o personalitate forte, care pleacă din satul argeșean spre Bucureşti din pricina pruncului pe care îl purta în pântec.

Foto 11 Ultima perioadă din deceniul opt a fost deosebit de grea pentru poet.Marginalizat, sărăcit, făcând faţă cu greu demolării casei în care trăiam(strada Clucer Udricani situată în vechiul cartier evreiesc, în calea buldozerelor care construiau bulevardul "Victoria Socialismului") Tomozei suporta, financiar vorbind, consecinţele nefaste ale faptului că "Şcoala de literatură" pe care o urmase,student fiind în aceeaşi clasă cu Nicolae Labiş, nu mai fusese recunoscută drept "studii superioare", motiv pentru care scriitorul era puternic penalizat financiar... Din această perioadă de sărăcie datează cartea "Mersul pe aripi" dar şi placheta "Un poet din Tibet", ultima carte de versuri, un fel de auto -epitaf . "Bate ! şi nu ţi se va deschide./Vei găsi numai o grămăjoară de polen:/wolframul sub care am scris/câteva mii de nopţi"(Film rupt, din volumul "Mersul pe aripi")

Ce vremuri, în 1936, când această fată frumoasă preferă să înfrunte o lume conservatoare şi să facă un copil din flori. Copil născut la *Leagănul de orfani Sfânta Ecaterina* din Bucureşti, unde Franţa Stăncescu născută la 1 aprilie 1917 la Pucheni, Raionul Muscel) mai rămâne o vreme hrănind cu laptele ei şi alţi copii abandonaţi, fraţi de lapte ai micului Gheorghe (se pare că i-a dat acest nume după numele tatălui biologic, rămas până la urmă necunoscut).

Copilăria cea mică s-a petrecut aşadar într-un leagăn de copii şi apoi într-o cămăruţă cu chirie, zilele celor doi nu erau uşoare, Franţa muncea ca să poată întreţine copilul pe care-l lăsa în grija unei vecine. Lucrurile s-au mai îndreptat după apariţia acelui domn Tomozei, cu care se va căsători cam când copilul avea vreo şapte ani şi care l-a înfiat cu acte în regulă, dându-i numele său. Pe acest domn Tomozei, poetul avea să-l numească *tată* pentru că i-a şi fost tată cu adevărat.

L-am cunoscut şi eu, mult mai târziu prin 1986, locuia la Bucureşti, într-un bloc cu patru etaje din cartierul Drumul Taberei, pe Aleea Callatis, împreună cu următoarea sa soţie, Rodica. Mama Franţa, demnă şi la fel de încăpăţânată, îşi reluase numele de fată, Stăncescu. Tatăl, gârbovit şi bolnav păstra urmele bărbabtului chipeş care fusese .

Relaţia dintre tată şi fiu era de o complicitate caldă iar tatăl avea să-i lase fiului....cinci caiete şcolăreşti

dictando cu coperţi de vinilin, scrise cu literă aproape ilizibilă, povestea vieţii sale pe care vai, nimeni nu a citit-o mai apoi şi nimeni nu a putut-o descifra.

Din copilărie, Gh.Tomozei avea amintiri în general frustrante, nu era un copil care se juca cu alţii, prefera joaca pe un preş uzat cu chibrituri şi nasturi, pe duşumea, în aşteptarea mamei. Amintirea bombardamentelor din război, apoi a cârciumei în care lucra mama, apoi a valului proletar în care « tovarăşa Stăncescu » devenise un fel de asesor popular, toate astea, erau evocate mereu. Noul regim dădea celor săraci o şansă, dacă ştiau şi voiau să o folosească şi tânărul Tomozei talentat la literatură, istorie şi caligrafie, a folosit-o din plin. Aşa începe să scrie, să versifice şi aşa ajunge mândria mamei sale.

În fapt, peisajul argeşean, acel « la ţară » adeseori evocat nu există încă, trebuie că familia să se fi apropiat mult mai târziu de fata rebelă plecată la Bucureşti, prea mândră ca să divulge numele tatălui plodului său, prea mândră ca să se întoarcă înapoi, la Pucheni.Aşa că Bucureştiul este locul copilăriei poetului , cu adresa din strada Ion Călin unde au locuit o vreme.

Intrarea la Şcoala de literatură Mihai Eminescu avea oarecum să îi pecetluiască destinul. Avea să fie scriitor şi numai scriitor.

Foto 12 Dacă am fi avut poate un aparat de fotografiat în acei ani, ne-am fi făcut poate, mai multe fotografii... Cu toate că, uite, nu cred. Eram mai degrabă oamenii versurilor. Din vremea aceea , poeziile lui Gheorghe Tomozei cu imagini,trăiri, metafore rupte din inspiraţia clipei noastre comune sunt mai preţioase ca orice poză...Ca mai toţi cei din apropiere, Tom mă striga ”Crina” , numele pe care l-am purtat în familie, de mică, şi care nu figurează în nici un act de identitate.

Într-un timp în care gluma nu era chiar cea mai bună cale de-a trece nici de cenzură nici de privirile acre ale unor « tovarăşi », Tomozei era un ludic în sensul cel mai pur şi mai literar al termenului.

Aceasta a fost una din frecvenţele pe care s-a întâlnit mai apoi şi cu Nichita Stănescu, şi uite-aşa se amuzau ei de toate şi de tot, presărând în umorul lor pete de literatură, vrute sau nevrute.

Stau să mă gândesc, dacă Bulgakov, sau Ilf şi Petrov, mari scriitori ruşi care au ironizat în chip genial stereotipiile umane ale unui bolşevism primitiv sunt încă aşa de actuali şi de gustaţi de ce nu ar fi gustate ironiile fine, rafinate şi cutezătoare ale contemporanilor noştri ?

***

Ironia era floreta cea mai fină din arsenalului lui Tomozei, ironie dublată adeseori de o aciditate greu de suportat de unii.Vocea îi devenea un pic răguşită şi cuvântul lovea pieziş, fără drept de apel. Asta, rar.

În cea mai mare a timpului Tomozei nu privea drept în faţă interlocutorul, îi evita privirea aruncând o străfulgereare piezişă de parcă ar fi fost angajat într-o luptă corp la corp.

Ironia nu îl părăsea însă niciodată, poate doar atunci când atacul « contimporanilor » era foarte greu de suportat precum în scenariul unui proces înscenat la *revista Argeş*, proces care i-a mâncat sănătatea ani în şir.

El se aştepta ca gesturile sale de cultură făcute faţă de zona geografică pe care o considera de obârşie (prin mama sa) să fie apreciate sau mă rog, puţin măcar lăudate căci recunoştinţa îi era adesea singura posibilă răsplată.

În cazul *Argeş* nu a fost deloc aşa.

Toată lumea recunoştea că făcuse o revistă extraordinară, în care pusese şi inventivitate şi talent de editor, susţinuse nume importante precum Fănuş Neagu, Ileana Mălăncioiu, Florenţa Albu, Ana Blandiana, Romulus Rusan,Ion Negoiţescu,Florin Mugur,Nichita Stănescu şi câţi alţii, colecţia revistei aşteaptă cred să apară în ochii publicului. El nu avea însă abilitatea necesară de-a nu străluci în urbea de adopţie probabil, acumulând un soi de invidie latentă şi care avea să facă explozie.

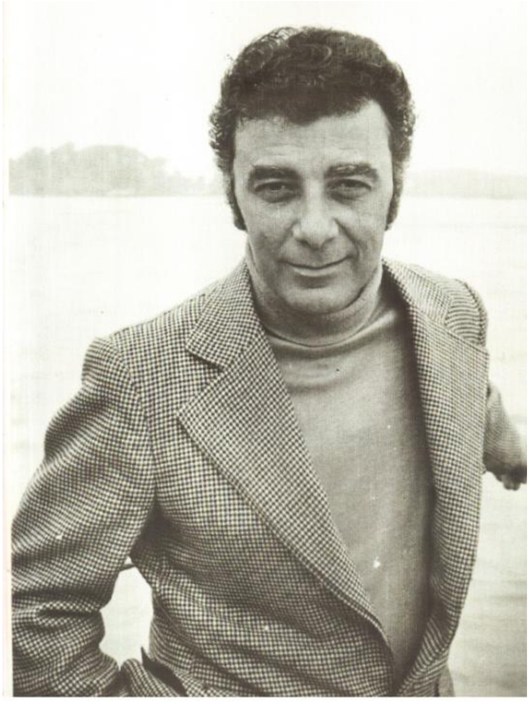
Mă opresc aici. Ar fi şi vor fi multe de spus.

Cineva va scrie, sper , până la urmă, *Viaţa lui Gheorghe Tomozei*.

Sper să fie cineva de bună credinţă, iubitor de literatură şi de poeţi, cineva care să ştie să se scufunde într-un timp şi să îl înţeleagă aşa încât paginile superbe scrise de Gheorghe Tomozei să ajungă la cititor iar viaţa sa, dedicată numai şi numai literaturii, să nu fie uitată.

Cred că asta şi-ar fi dorit.

Gheorghe TOMOZEI

Despre noi

Am fost atît de palizi
inutili şi suavi,
am înşelat toate speranţele tocmai noi
care…

Am trecut prin cimitire ieftine
înălţându-ne din eroare-n eroare.

Şi totuşi NOI ne-am vândut zeii
la târgul de sclavi !

Râul cu un singur mal

Singuratic şi pal,
Curgând din prunci spre strămoşi
Spart de trestii şi peşti somnoroşi
Sunt râul cu un singur mal.

Apă strânsă doar într-o singură
Picătură irosindu-se triumfal
Torent şi tot astfel nimicură-
Sunt râul cu un singur val.

Tras în de sine, totuşi în curgere
Mormântul tăindu-mi-l în aval
Cenuşă sunt şi ceară de fulgere
Sunt rîul cu un singur mal..

Cum sunt

Chiar aşa, chiar aşa sunt :
toiagul florilor fără mireasmă,
turn urcat cu gâturile
de inocentele vegetaţii

cu osul numai bun de arat
Muntele Ararat,

inventator de brume,
autor de lespezi,
cultivator de ziare
vechi…

Dor stins

Un lustru antic
Pe gura râului.
Zac însumi plouat
De ploi erudite.

Apa curge-n de sine.
N-o voi mai bea.

E prea frumoasă clipa
Din ziuă.

Melania RUSU CARAGIOIU

Mărțișor

Cu aripi albe de zăpadă,
Din geana cerului zburat,
Fir de noroc a fost să cadă
El, ție, ți s-a închinat!

Un mărțișor, o primăvară
De haină ți s-a aninat
Și totu-i pur, înmiresmat.
E tandră raza și sprințară,
Și-n suflet un alint curat.

Macabră

Album de triste amintiri fugare,
În fumul de cădelniţi dilatat,
Spulberă-n scrum linţoliul maculat
Şi răzvrăteşte umbrele bizare.

Ruinele, sub razele de lună,
Ascund în umbre lungi, cuiburi de spaimă,
Şi-negurate bufniţe fac faimă
Uitatelor relicve de sub humă.

Se zvârcolesc nocivii vârcolaci
Şi-acopăr lespezi sub plutiri de scamă...
Şi se preling prin tigve, vechi pitaci.

Hâd chicotesc sub clopotul de-aramă
Fantomele, cu formele de draci,
Şi se tot,duc... spre Styx, ca să dea vamă...

Gând mistic

Ce bine-ar fi, dacă pe cer
Ar sta întotdeauna o cruce,
Şi-ar străluci în plin eter;
Eu să-mi plec fruntea şi să-i cer
Să-mi ia poveri – ce nu pot duce...

Ce bine-ar fi, ca îngeri puri
S-o-mpodobească-n flori de crin,
Şi din înalt să curgă lin,
Imnuri din miile de guri,
Ce cântă semnul ei divin.

Ce bine-ar fi, să-mbrăţişăm
A suferinţei, ei, ocară
Urcând a penitenţei scară;
Şi-n pulbere să ne-nchinăm,
Cu lacrimi aurii de ceară.

Ce bine- ar fi, s-o luăm cu noi,
Purtând-o pe al vieţii drum,
Călcând păcatele de scrum,
Iar timpul să-l dăm înapoi,
Şi tot ce-i rău, să piară-n fum...

Poveste de primăvară

Un ghiocel cu o scufie cât un degetar,
Cu glasul lui subțire de cleștar,
Vestea într-o bună dimineață: „Bun sosit”
Prințesei Primăvara.
A primit
Solia lui de la bătrânul Lut,
Rotundul Glob, ce toate le-a știut,
Dar cum Frumoasa alerga prea sus,
Micul, plâpândul ghiocel s-a smuls
Din brazda lui, de lângă mama tină,
Suind spre a Primăverii albă mână ...

Cling, cling, spuneau petalele de-omăt,
Lovind în vântul ce zbura încet,
Înfășurând lăstari abia pocnind
Și muguri proaspeți așternuți pe grind.

În dansul ei , scânteietor, în soare,
Măiastra fată presăra-n răzoare
Din părul ei: cer, frunze și petale,
Acoperind a iernii aspre zale.

El, mândrul ghiocel, întâiul sol
Ce s-a trezit din patul de zăpadă
Suna lumea de flori, din stratul gol
Și razele grăbite să le vadă !

Și s-au tot dus în jocul lor sprințar
Spre un castel ce se numea Florar !

Duşmanul vieţii

Cel mi urât
Şi fără chip de om este duşmanul vieţii.
Oamenii nu-l privesc.
Ochii lor îi aruncă săgeţi.
Ei pumnii îşi înfrânează să nu-i
atingă trupul otrăvit.
Dinţii le scrâşnesc de repulsie.
Zidul inimilor l-a scos pe neom
dintre fiii săi.

Strângeţi vieţii cunună de pază !
Din faşă stârpiţi iarba rea !
Citiţi viclenia din cugetele negre
Şi răzbunării le daţi !

Învingătorul morții

Turme fără păstor, rătăcind în restrițte
O lume ce se zbate în zbuciumul cumplit,
O, voi țări și familii de rău năpăstuite,
Căutați-L pe Rege!

Când va veni o vreme sa ajungă la noi,
La noi, cei ce-L dorim cu dor de neînvins,
Fie ca râvna noastră și rugăciuna sfântă
S-ajungă pân' la El

Isuse, Tu repară schisma ce ne desparte
Și condu erezia să semene-a dreptate,
Întocmai cum lumina poartă păgânătatea
Spre eterna credință.

Când Tu vei fi aproape, în ziua răzbunării
Înveșmântat in soare, tărie si putere,
Noi, blestemați de-apururi, vom fi cei care astăzi
Ne-am lepădat de Tine.

Aleși vor fi aceia care în suferință
S-au grăbit sa urmeze a Ta , preasfântă lege;
Dă-le Tu să domnească în bucurie, veșnic,
Tie să-Ți stea alături, în dragostea divină !

În cumpănă

Atâtea ierburi suspină sub coasa cărării,
Şi scame de-azur se repetă în fire de rouă;
E veche răscrucea din tine, dar astăzi e nouă,
Cum nou e râvnitul balsam al visării.

Te-nalţi, spre speranţă, în clipa durerii
Şi zborul te duce pe talerul frunzelor triste,
Şi parcă te smulge din praful cărunt al frustrării....

Din mugurul spaimelor strânse de-o viaţă,
Ies zmeii mărunţi, curioşi, să te-asiste,
Dar tu îi goneşti.,Azi, iarăşi, PĂCAT te răsfaţă !

Vlad SCUTELNICU

veșnica
întrebare

în seara aceasta vei pune
trei pulpe de curcan la baiț
una pentru tine
una pentru iubita ta soție
a treia pentru fiul tău
vei presăra peste carnea proaspătă
ierburi uscate de provence
un pahar cu vin alb și de trei ori
pe atâta apă lăsând-o la maturat până
mâine
dimineață

în noaptea aceasta vei dormi liniștit
ori te vei juca un timp
(! de când te așteaptă...)
cu câinii tăi sub clar de lună ori lângă
cântec de broaște

temperaturi caniculare stopate de briza
nopții vor încerca
să-ți mângâie sau să-ți înjunghie visele
și faptele
oriunde ai pleca, dacă l-ai început,
du drumul până la capăt

acum se pare că vântul începe să adie
peste fluierul lui abia auzit se strecoară
o cucuvea
așa, ca taina nopții să devină întreagă

mâine dimineață dacă ares nu va lătra
va fi pustiu
pustiu peste tine pustiu peste lume
și tu știi asta dar nu ai avut niciodată
puterea
de a învia privighetori
nici cântecul cucului nu ți-a locuit vreodată
glasul
ai fost și vei fi
omul simplu, necomplicat
care a primit lumina direct ori
a furat-o de la cei care
au tot timpul ochii închiși

și-atunci te întreb pentru că știu
că și tu te vei întreba

? poți să porți un la(n)ț în jurul gâtului
toată viața

e multă noapte afară

e multă noapte afară
prin dreptul ferestrei trec furișându-se umbre
măști ce ascund fețe cu cuțitul în gură
purtând în spate saci cu bani zornăitori

o barbă albastră umple careul negru al geamului
din care întunericul a supt orice strop de lumină
o barbă albastră care devine verde, apoi galbenă, apoi roz...

tu singur și orb, naiv ca o pradă,
ca puiul de lup orfan din poiana înflorită
ce nu simte pasul viclean și încordat al râsului
oprit și cambrat în spatele tufei de măceș
la doi pași de el,
aștepți ivirea lunei și stelelor
ca pe un prolog de nuntă și fericire

până la urmă barba aceea nu e chiar
atât de albastră
ea poate fi verde poate fi galbenă
apoi chiar roz
poate deveni albă ca sfatul
unui bătrân înțelept
? de ce atâta neliniște peste
suflete peste fire

nu e nimic de speriat
totul e normal în această noapte
sau cel puțin așa ți se pare
sau cel puțin așa ar trebui să fie

e multă noapte afară
solstițiul îți vinde chei de la lacăte
ce păzesc cu sfințenie adevăruri nedezvelite
tu doar trebuie să încerci
să deschizi foarte bine ochii din piept
să asculți și să înțelegi potopul de șoapte
să înțelegi și să alegi calea de urmat
în rest nu ai nicio teamă
totul este sub bagheta ADN-ului ancestral
ce-ți umple CV-ul
doar suntem *urmașii lui cain*

să-i mulțumești domnului pentru aceasta
și să privești atent
atent nu cu frică
la geamul deschis spre întuneric

! e multă noapte afară

Adriana APOSTOL

Am ales să fiu lumină

Într-o lume-ntunecată am ales să fiu lumină,
Floare de cireș ce-și cântă înflorirea cea deplină
Bucurându-se de viață își împrăștie parfumul
Peste sufletele triste ce au rătăcit azi drumul.

Vreau în negura din gânduri să cobor ziua senină,
Într-o lume-ntunecată am ales să fiu lumină,
Să însămânțez speranța pe câmpul plin de visare
Despletind, în zorii zilei, plete aurii de soare.

Și în lujerii de floare să alerge stropi de rouă
Fremătând a tinerețe, mirosind viață nouă,
Într-o lume-ntunecată am ales să fiu lumină,
Să brodez surâs pe față și sclipire pe retină.

Fericirea, fără teamă, să se cuibărească-n inimi,
Stăvilar să fie-n viață pentru întristări și lacrimi,
Să elibereze zborul aripilor de rugină,
Într-o lume-ntunecată am ales să fiu lumină.

Într-o lume-ntunecată am ales să fiu lumină,
Nici perdeaua de regrete n-ar putea să mă rețină
Căci îmi este drept cuvântul și pură îmi e simțirea,
Iar prin vene îmi aleargă libertatea și iubirea.

Tu, sufletul mi-l lași să se adape

Îți despletesc cosițele de aur
Atâta strălucire-n jur se face...
Cunună-ți fac din verzi frunze de laur,
Când raza lunii-n păr vrea să îți joace.

E-o liniște în jur, asurzitoare,
Dorm stelele pe cer și iarba-n câmpuri,
Timpanele imploră îndurare,
Dorințe tandre își fac loc în gânduri.

Prin părul tău îmi trec mâinile-n grabă
Dorind să-i strâng tot colbul între palme,
Să-ți fac, la gât, din brațe calde salbă,
Pe piept să te sărut a dor și foame.

Și soarele-ți din păr să se reverse
Pe pieptul meu sleit de disperare,
Să mă inunde însă să nu-mi pese
Că mă voi cufunda în a ta mare.

În ochi îți strălucesc mărgăritare,
Le lași să îți alunece pe pleoape,
Eu ți le sorb cu buzele de sare,
Tu, sufletul mi-l lași să se adape.

Care-i sensul existenței?

Care-i sensul existenței?
Eu mereu m-am întrebat,
Oare ce m-așteaptă-n locul
Către care-am alergat?

Fără teamă de pericol
Ce adesea m-a pândit,
Doar cu teama de ridicol
Ce din scurt m-a urmărit.

Cu speranțe prinse-n plete
Despletite, fluturând,
Răvășind în zbor regrete
Și lumină culegând.

Și cu zâmbetul pe față
Alintându-se mereu
Pe obrazul plin de viață
Sărutat de Dumnezeu.

Oare ce m-asteaptă-n locul
Către care-am alergat?
Care-i sensul existenței?
Nici acum nu am aflat.

Mariana ZAVATI GARDNER

on a provincial platform

my great uncle was there on the
platform,
waiting to die and he called
a woman's name... lost
in the mist of that late afternoon.
some people with or without tickets
passed by, with blank faces,
in a hurry - - -
ignoring the old man that
had been hit by the train,
too fragile to enjoy his freedom
away from the old people's home
all temporary ...and irregular!
in the steppe, swept by the storm,
he slowly ran...he slowly...he...
shaking legs...shaking soles...
so much darkness in that late afternoon
... his lands seized by force,
... his lands gone and dusted,
... his home gone and dusted,
... his soul forgotten in darkness,
fading on the provincial platform
...all so quiet...

in pink

a zoom cinematic poem

she opens the high window
her garden burns
loomed by the wind
it stretches the bridge
of fragrant roses
crushed in pink
they drip petals
deep pink
sick on the ground
they creak
in pink
she is alone
in pink
behind the high window

how great grandmother fell from the attic

the pain was raining,
the pain was melting,
light had died –
a puddle of stillness,
the steps of the ladder,
in bas-relief to the touch,
a storm of muscles,
a tornado of bones
were dripping calmly.
She had ended her mission
in the dead of the night,
in the hamlet with cherry trees,
vineyards and onions on the line,
there to melt
solitary hearts
in the merry graveyard -
before - on the sea wall
young men sat in line
to gossip or to call out to ...
riding horses in the meadows,
the sun dissected them in shadows.
bags of sugar lay hanging white
from the ancient attic,
the magic
reeled its plumage three times
near the pond with silver fish.
the Moon melted its lead
over the space of her garden
that was still screaming
the silence of the peninsula –

a walk in the woods

a tracking cinematic poem

the day is sharp
Lockdown
the road to the woods is empty
no need for maps
or satnavs
my boots and I -
no labyrinth these woods
I know by heart -
light is ajar amongst the trees
a crown of cobalt blue
above the oaks, the hawthorn
deep silence shifts its brambles
squirrels peel the green
my boots and I -
slide down the path
with nesting bracken
and blackberry bushes
"I mind the roots"
past the gingerbread house
listed and burnt
in years past
and left to decay -
alas, I am in the clear
by the cow sheds
and Tower Lodge farm
with barking Alsatians
two ponds with fish, insects and weeds
it's over the railway bridge
closed to walkers now -
5 km 1/2, 1 hour and 30 mins.
my walk is done!

that pharmacy de la Estrella

flash back/ flash forward/ pull - cinematic techniques

inside
she went there once -
Juanita laments in pampa humida
that pharmacy there
since 1834
walls with mirrors
floor to ceiling frescoes
her mother draped in ointments
and oils from other destinations
it happened there
"What might have been
was not to be!"
the medicine man said

outside
indifferent condors and eagles
foxes and community dogs
hooves swallow the dust
a horizon is born
it dies again near the hacienda
... and life melts like ice, in cubes

the wild boar

a reverse chronology cinematic poem

the lights dimmed
the boar dropped dead
in the field of rye
in a roar of dust
an avalanche of screams
behind the hedges,
erratic wild piglets
they ran like the wind
the farmer of Tower Lodge
in electric pursuit
the air was in slow motion -
the wild piglets are digging roots
surveyed by mother wild boar
chasms in the furrow
the farmer of Tower Lodge
spied on them from his shed
the oleanders are in bloom
the crops are lush
the wild piglets are digging
the roots in the field
in a game with the light
it has been a perfect day!

Irina Lucia MIHALCA

Instantaneu

În spații nedefinite, invizibile,
percepi nisipuri mișcătoare,
alunecări de pietre, o stâncă despicată.
O pânză albă
atârnă peste un șevalet.

În aburii serii, urechile mele ascultă tăcerea,
iarba care continuă să crească,
mângâierea ramurilor de arțar
în fereastră.

Noaptea ascunde scufundări și naufragii,
împrăștie miresmele dulci ale ploii
ce-acoperă
acest oraș al oamenilor uitați.

Mâinile mele prind vântul
și degetele mele
simt picăturile de ploaie.

Pe nisipul timpului, în căutarea vieții,
pășești pe un spațiu fragil,
aluneci în copilărie,
și râzi,
și alergi,
și strigi, și cânți.
Încet mergi mai departe.
Respiri.

Alegi din infinitatea de posibilități
ce se ondulează
în șoapte,
ca prin uitare
să intre în memorie.

Prin fumul albastru, o linie stelară,
la marginea necunoscutului
te arunci.

După fiecare moarte
urmează o nouă naștere.

Într-o zi vom lua în mâinile noastre...

Într-o zi vom lua în mâinile noastre viaţa, cu bune, cu rele,
vom respira, cu voluptate, aroma fiecărei clipe atinse,
o vom privi, o vom culege
şi-o vom lăsa, în final,
să se stingă-n abisul nopţii,
în liniştea din care nu se va mai întoarce,
dincolo de culori şi miresme,
dincolo de cortină, tărâmul acela
în care ştim că nu există timp,
acolo de unde
noi şi noi clipe aşteaptă
să ne curgă în inimi.

Într-o zi vom lua în mâinile noastre viaţa aşa cum este.
Totul e posibil, totul e liber, totul e să-ţi doreşti!
Priveşte, în această zi, în acest moment,
ramuri întinse ţâşnesc din rădăcini,
traversează cerul albastru,
în căutarea
altor spaţii de lumină!

Ai mers surprins în multe locuri,
ai navigat pe multe ape,
ai atins extaziat multe ţărmuri,
ai călătorit neobosit în multe direcţii
cu-acea ameţitoare nebunie,
cu bucuria de a trăi,
cu dor, cu uimire,
cu speranţă,
cu inocenţă şi vise.
Continuă-ţi călătoria!

Şi ce dacă greşeşti, contează, oare?!
Orice se va întâmpla,
soarele
va răsări din nou şi mâine.

Nu te-ntreba cine eşti, nu vei rămâne la fel,
îndepărtează norii de pe cerul tău,
ai puterea de a schimba,
doar realitatea din tine există
şi-atunci
vei trăi pur şi simplu!

În noi, nimic nu se stinge, nimic nu se
pierde,
în tăcere, gândurile se risipesc
în oceanul de gânduri,
în iertare şi-n lumină,
în tăcere iubirile se nasc din iubiri,
focul acela
ce nu se poate stinge vreodată.

Mergi înainte, doar înainte...

Un nou limbaj ar trebui sa vorbim
pentru a ne reaminti de noi.
Înfruntăm acelaşi destin.
O fisură în armura noastră.
Lumina din spatele lucrurilor, câţiva stropi de ploaie
– atât cât să ne amintească
de fragilitatea noastră, creată prin vremuri,
paloarea viselor trăite în viitor,
aproape de noi înşine,
destrămate de ceaţa cuvintelor.

Ori de câte ori ne spuneam *”te iubesc”*,
distanţa între noi se micşora,
la sfârşitul fiecărei întâlniri cu tine,
o floare înflorea inima mea.

Capcane de gânduri în mişcare,
cuvinte ţâşnite din noi, prelinse în lacrimi,
lacrimi devenite cuvinte şoptite,
strigate sau scrise.

Atingeri, zâmbete, lacrimi, dincolo de distanţe,
lacrimi de tristeţe ce vor avea un sfârşit,
lacrimi de bucurie
ce vor reda strălucirea altor cuvinte.
Întunericul se ridică de pe umerii tăi.
Pe pereţii albi ai visului priveşti tremurul
unor umbre de aripi,
ca o pledoarie pentru invizibil,
ca o reverenţă pentru respiraţia cosmică.

Când crezi că toate au dispărut,
mergi înainte, doar înainte.
priveşte focul de pe muntele escaladat,
gândeşte-te la lumina din noi,
oricâte furtuni îngheţate vor fi,
asta-l va ţine mereu aprins.

Avem aceleaşi întrebări, doruri, dureri, disperări,
aceeaşi bunătate, speranţă, iubire, lumină.
Disperarea nu se vindecă.
Mergi înainte, doar înainte.

Când ai avut nevoie, ai primit,
când ai bătut, ţi s-a deschis,
când ai căutat, ai găsit,
cand ai pierdut ceva, altceva ai primit,
când ai crezut în visele tale, s-au împlinit.
Flăcările se mişcă. Vântul se înteţeşte.
Timpul se opreşte, nu-l mai măsori.
Oamenii nu pleacă,
îi regăseşti,
în vieţile trecute sau cele viitoare.
Născuţi din acelaşi izvor, primim aceeaşi
apă.

“Te iubesc” i-ai spus şi îi vei vei mai spune.
“Te iubesc” ţi-a spus şi îţi va mai spune.
“Te iubesc, te iubesc, te iubesc!”

Universuri subterane

Culorile vii se estompează
înainte de a lăsa loc
calmului de mătase al nopții.
Prin păduri enigmatice,
drumurile poveștilor se vor intersecta.

Toată viața se desfășoară aici.
Atât de frumoasă, atât de haotică!

Tu ești un fluviu ce izvorăște
din vârful muntelui,
adună, adună în clocot, devine energie.

În nuanțe de albastru ca azurul,
spre malurile însorite,
apele din vis
îți readuc imagini vii,
ascunse-n mugurii de speranță.

Privesc această imensitate și mă dizolv în ea.
O retrospectivă a frunzelor eterne,
nervuri ale dialogurilor!
Fuioare de fum, gândurile vin, trec,
se contopesc în infinit.

Viaţa respiră fertil, curge în noi în fiecare
clipă.
Nu judecă nimic, doar trece.
În acest moment trăiesc.
E tot ce contează!

Printre florile de mușețel si de cicoare,
o cărare din pietre şlefuite și scoici
coboară spre mare.
Urmele din nisip
ne-au fost șterse de valuri.
Vieţile noastre sunt aceste urme.
Important nu este să reziste în timp
pentru că nu vor putea.

Clipele cu tine – o lume de neuitat!
Prin liniștea tăcerii,
imaginea, matcă de lumină.
Un vis al întâmplării, căldura inimii tale,
zâmbet, culoare, apropiere

.

Liliana POPA

Drumul dintre nori

Eu am crescut odată
cu ciutele, cu florile de colţ...
Stelele mele n-au cazut în mare,
îmi arata si astazi calea.
Seara, copacii stau la sfat
îi aud murmurând
când tace vântul.
La asfinţit umbrele copacilor
se alungesc încet, pe raccourci-uri de
alabastru
să atingă zidul de piatră.
Nu pot să calc peste umbra lor,
le înconjur cu privirea.
Mâinile mele îndrăgostite
dezmiardă norul cu margini de zăpadă.
Noaptea voi ninge peste tine,
peste fruntea ta
şi paşii te vor aduce la mine, în pădure.
Pe sub cetini, printre stânci
dansează hâdul Pan,
cel cu alai ales...
Mai alerg şi acum
printre nori, printre erori.
Dar mă opresc mereu pe cea mai înaltă
culme, cu ciutele..

ESCAPISM

(uneori uit să dorm)

Flora o aduce pe Venus la ţărm
într-o scoică
și scoica începe să cînte
în secolul care a uitat să respire
și peştii să tacă
într-o zi cenușie de noiembrie
un nor albastru
trimite o rază
printre degetele lui străvezii
și raza mi se strecoară printre degete
îmi pătrunde în piele
ca gândul ce alungă norii
uneori uit să dorm
în farul meu cu o singură lumină
în răstimpuri ascult neliniştea
uneori uit să dorm
și mă întîlnesc cu mine
lîngă farul singuratic
dimineţile vin neliniștite
ca păsările în furtună
și eu le mîngîi aripile
se face seară
și trebuie să ajung la far
altfel
îmi voi uita iar visele

adagio în balet clasic

timpul s-a înscris într-un cerc
sau într-o tiara
pe care și-o scoate uneori
să mângâie safirele amintirilor
cînd aude stropii rătăciți
de vântul neregăsit
în sufletul de poet fără anotimpuri,
sub cetina norilor
dezamăgiți și desculți.
doarme puțin
după model bizantin
sau florentin
abia trezit,
își zornăie diamantele coroanei.
de ce nu crezi ființă de alabastru
în rostirea mea neblândă
timpul e soare senin
și aprigă furtună
ce-ncunună al nostru zenit
noi toți sântem anonimi
nu vezi frunza plăpândă
căzând pe caldarâm,
nu vezi cum ne frângem privirile în finit
cînd clipa de viață e un infinit ?
doamnă a nostalgiilor
privesc în ochii tăi o lacrimă
rezemată în ziua albă
de ce nu pui un zâmbet
în palma pentru sărut
de ce nu închizi amarul
într-o cupă de iubiri
să urc prin depărtările timpului
treptele de vis
argintate, sticloase
încrustate cu arpegii
ce nu se mai sfârșesc
o să mă găsești
în căușul palmei
alb, translucid.
la porțile timpului
paznicul încremenit
își zornăie cătușele.

Un joc de anul trecut,
îți amintești ?

Răspuns către Ioanes (POP)

Aceeași, cum mă știi...
Cu capul aplecat spre umărul stîng
Acolo unde se așează pasărea fericirii

Scotocesc prin muzeele lumii
Îi atenționez pe bucureșteni când iar" li se pregătește ceva"
Caut detalii,
Scapăr gânduri pe poteci

Mâine o să dansez cu ielele-n poiană
Rostesc psalmi pe acoperișul lumii
Mă joc cu șerpii
Opresc clipele când respir
Și timpul la asfințit

Apolinic și dionisiac.
pășesc prin lume,
uneori mai pierd cate o bătălie...

Dar știu că cerul mă iubește
heruvimii și serfaimii
se așează lîngă mine.

Da, așa cum mă știi
Ușor alecată asupra întrebărilor lumii
De aceea strâmbă
Cu umărul stâng înălțat

Acolo mi se adună la asfințit
Lumina din ochii de copil
Și-ascult bătăile clipei...

Îngenunchez apoi
cu sufletul
Lângă mormântul de la Râșnov
Și mă rog: ne iartă Doamne
ne iartă....

Peregrin

Crezi că poți alunga ideile precum vântul
norii ?
De strajă în turn îmi stau visătorii
În cetatea mea tot peregrin
Întors din țărmul alexandrin
Să te întorci înveşmîntat în tunica fiordului
Străluminat de Steaua Nordului
Peregrin, peregrin la nesfîrșitele banchete
Prin alte cetăți, cu alte secrete...
La capătul fiecărui drum să golești o cupă
În noaptea ce stă să irumpă
Tot stele te vor aduce în cetate
Dar nu mai ai seninătate.....
Coloană, statuie de voi fi, am să te ascult.
O să gust de pe vărful buzelor tale
Vinul mediteranean.
O să împletesc nodul gordian
Pentru fiecare cetate ce ți s-a închinat
Și zeii își vor deschide cerul ..
Din amintiri voi reclădi orașele prin care
am fost
Eu, peregrinul făr de adăpost.

moartea lebedei nu a existat

moartea lebedei nu a existat
a existat doar un compozitor şi
transfigurările sale
un violoncel şi un arcuş
dar mai ales un artist
un artist
care tot umblă prin lume
noaptea se opreşte pe o stîncă
în calea celor şapte vînturi
cîntecul lui curge pe sub arcade
curge ca o trecere
ca o poveste nerostită
iar dimineața
Cînd Dumnezeu se trezeşte din somn
Îl ascultă
eu îl sărut
şi mai plutesc o vreme

în aşteptarea zilei

ochii mei în aşteptarea zilei
cu felinare în vîrful degetelor alergau
în calea morții şi vroiau
să-i dea toți banii din cutia milei
linişte - nelinişte
e covor, e pajişte
indusă pandemie
modelată alchimie
în secolul cumplit
făr de orizont şi umilit
în țara asta rătăceşte noaptea
din hău în iarnă şi în ziua a şaptea
băieții veseli stau la porțile cetății
arestînd dreptul la viață in numele
libertății
e pandemie în cosmos, printre sfere
şi colțul lunii e amețit printre himere
lunateci trişti, avizi de bani şi de...putere
corbi deliranți cu aripile grele
aici, printre ruine, prin ce ne-a mai rămas
poporul de voi răde, vă cîntă parastas
neavenite legi, nemaivăzute
îngenunchiați veți fi cu măştile căzute

Bianca MARCOVICI

De vânzare silabe

FERICIREA se măsoară în banii indexaţi
la euro sau dolari
Gândurile în clipe bizare,
Răstălmăcirile pot fi diverse şocuri ale creierului
Care transformă totul în mutaţii nefireşti,
Robotul inventat să scrie pentru tine
Şi-a pierdut echilibrul.
Nimeni nu i-a comandat autodistrugerea,
Viitorul pinguinilor sau al altor vieţuitoare
Nu depinde de încălzirea globală ci de noi, fiinţele bolnave de ştiinţa
nepotrivirilor de caracter,
Uneori visez şi număr vapoarele care pătrund în port
Culorile lor, semn de pace?
Mai apoi caut spre orizont unde se ascund duşmanii
Ce calibru de armament au, de ce dispun şi când se va produce catastrofa
incertă a pământului scuturat de friguri?
Poţi să ştii răspunsul deja
Poţi să recunoşti semnele poţi să nu bârfeşti
Poţi să taci prelung...
Până când vei recunoaşte că ai avut dreptate:
Evreii nu-şi dau mâna între ei
E doar o metaforă pe care trebuie s-o manipulezi
când cerul e brăzdat de rachete.

UNELE distruse în aer
de Patriot pus să ne apere de invazia lor
O foaie albă va urma
Şi un vuiet albastru ca o tornadă cerească,

Extratereştrii ne vor privi cu ciudă
Pentru că se vor recunoaşte pierduţi în spaţiu.
Dar toate astea sunt doar un vis de citate adormite
Alţii le-au scris copy/paste traduse sau
poate le-au cântat la pian...
O simfonie are 4 părţi, iar un serial cinematografic are 101 dalmaţieni,
Cert e că v-am pus pe gânduri,
Tocmai atunci când nimic nu se hotăra
E timpul să închideţi şandramaua!
Viitorul e incert...

1

Taina mea

Poezia e o compoziţie muzicală. Sunetul îmi dictează... puterea cuvântului.
Eu nu am nicio taină. Inspiraţie e dictată de cineva din mine.
Am o dublură. Odată am fost violonista din mine... Altădată inginera din mine. Altădată am predat vioara... şi, mai târziu am fost autodidacta şi poeta... toate funcţie de locul unde trupul meu a fost mutat, influenţează doar natura... războiul, zgomotul armelor, panica din noi... limba în care comunici...
Cei care au rămas pe loc... în oraşul care nu se întâmplă nimic... bat apa-n piuă despre vise ireale. Profeţia e în mine.
Ştiu dinainte totul... dar nu ziua, oră, secunda! Mă pregătesc pentru ea...
Voi sunteţi pierduţi.
Eu mi-am găsit locul. Din balcon văd marea. La orizont sunt duşmanii!

Florentin SMARANDACHE

Exist împotriva mea

Astăzi e duminică, dar mâine
nu se ştie ce va fi,
moartea creşte-n orice.

La amfiteatru, statuile sunt goale
de suflet.

Stau în casa cu ferestre/ spre iarnă.
Viscolul îşi urlă în zăpadă lupii.

Mi-e greu să fiu om obişnuit,
exist împotriva mea.
Inima a ajuns o parte din creier,
fruntea are diametrul cât cerul.
Mi-e greu să fiu om obişnuit.

Haidem să nu fim comuni!
Haidem să iubim!

Lecţie de filozofie

Plouă şi putrezesc sfinţii-n biserici,
la ferestre gândul/ bate din áripi.

Să ne ocupăm aşadar de meditaţii
filozofice – închideţi ochii şi să pornim:

– Oricine este mai mic decât sine!

– A fi e o proiecţie în infinit?

– Suntem mărimi neglijabile, dar vrem
fiecare să fim un nimic mare!

– Vidul este cel mai gol gol.

– Eu am un „nu am” al meu.

Ploaia bate ritmic/ precum sângele.
Apele curg în viitor.

Lăsaţi-mă eu însumi!

Privesc la Niagara ca la-nceputul lumii.
    Timpul se depune pe oameni.
    Spre noi se deplasează noaptea zilnic.
    Moartea dă sens existenţei.

Mereu ne umplem ochii unii de alţii.
    Soarele trece şi lasă-n urmă
        dâre de-ntuneric.
    Soarele se trece.
    Cerul este plin de găuri
        ca o mlaştină neasanată.
    Eu sunt propriul meu câine
        şi umblu printre cuvinte.

        Lăsaţi-mă eu însumi!
        Lăsaţi-mă pom însumi
        sau chiar câine lăsaţi-mă,
        însumi!

Crimă fără pedeapsă

Să luminezi lumina – asta înseamnă creaţie
    şi sensul dintotdeauna al muririi!

Cuvintele cresc sălbatice precum
ferigile în singurătăţi.

Cine, dar, ne umblă paşii?
    (călătoria de la o petală
        la un zâmbet!,
            călătoria ca o armată de fluturi)

Toate drumurile trec prin pâine,
ideile lasă umbre dacă-s puse-n lumină.

Umblăm sufletul zambilelor din nări în nări.
    Vorbele se duc
şi buzele încearcă să le prindă.

        Voi sfârşi prin a-mi zbura creierii
        pe hârtie.

MIHAELA CD

Cusute cu ață

Minciuni ce ne toarnă grămadă
Cusute-s cu ață de ghips
Plâng plopii și prunii-n ogradă
De-atâta fațadă și clips

Credulii mai cred încă-n basme
Cu viruși ce-atacă rebeli
Poporul se zbate în spasme
De știri îmbrăcate-n scrobeli

Și-n tâmpă încredere oarbă
Ne cred înrobiți de intruși
Ca mintea opac să absoarbă
Frică, doar ca să fim distruși

Dar nu se așteaptă vreodată
Să zburde la suprafață
Orori ce-s cu fața brodată
Ce-au fost cusute cu ață

Josnicie

Libertatea nu-i monedă
Să o dai să o preschimbi
Câștigată-i și-o posedă
Neamuri de felurite limbi

Nu ne puteți cumpăra
Dreptul la sănătate
Și nu ne științi astâmpăra
Dorul de rudele plecate

Sunteți vânduți la tirani
Vă credeți suflete deștepte
Dar nu-ți putea cu acei bani
Să cumpărați a vieții trepte.

Pleca-veți către veșnicie
Odată cu întreg norodul
Dar într-a voastră josnicie
Credeți că veți plăti IRODUL.

Neputincioși și lași

Războiul voințelor se aprinde
Doldora sună galbeni în buzunar
Iar bogăția vrerea o cuprinde
Și moare vitejia celui temerar

Libertatea-i pusă-n lanț de pace
Cu zale de cuvinte stă legată
Și luptă greu credința care tace
În sufletele triste,...speriată

Dreptatea-i strâmbă pentru nevoiași
Și-i o croială dreaptă pentru farisei
Suntem doar bieți neputincioși și lași
Și-n jugul nedreptăților zâmbim atei.

Pe altarul durerii

Nebuni suntem astăzi cu pacea în mână
Prin vorbe şi trucuri suntem timoraţi
Ne plâng toţi strămoşii din ţara străbună
Ajuns-am nevrednici, cândva eram fraţi.

Pe-altarul durerii jerfindu-se clipa
Se tânguie-n șoapte şi lacrimi de dor
Dar unde ni-i vrerea? Zdrobită-i aripa?
Grotesc ni-i lovită de-un ieftin topor.

Şi-ncearcă, se zbate şi iară oftează
Vândută-i puterii cu chipul de zeu
Dorinţa există dar totuşi nu-i brează
Încinsă-i în focul viu de Prometeu

O zi iarăşi trece şi iarăşi o noapte
Pe ceruri divine porţi iar se deschid
Şi încă un suflet mai pleacă în şoapte
De vreri ce-ntr-o eternitate se-nchid.

Preschimbare în bine

Plecaţi voi diavoli cu răutate
Fugind către veştedele câmpii
Ucis-aţi totul cu greutate
Şi cu însângerate terapii

De vă aude Dumnezeu cel sfânt
Dreptatea din cer să o coboare
Şi facă-vă frunze căzute-n vânt
Spre alte vremuri călătoare.

Şi ca să dispăreţi de pe pământ
Şacali ce otravă ne răspândiţi
Vă rupă satanicul legământ
Şi la bunătate fiţi osândiţi !

Să mă iubești!

Să mă iubeşti cu dragoste nebună
Când fi-vom de nevoi loviţi...
Şi cu dragoste să-mi întinzi o mână
Oricât am fi de chinuiţi...

Mereu să îţi păstrezi la fel iubirea
Din sufletul tău blând şi bun
Oricât de tristă ar fi răscolirea
Tu, să m-adori ca un nebun!

Şi dacă plec cumva din întâmplare
Să ştii... c-am fost... deosebiţi
Că te-am iubit oricând la fel de tare
Chiar şi-atunci când am fost lipsiţi

Să mă iubeşti şi dincolo de lume
Te-oi aştepta... pân-ai să vii...
Scriindu-ţi numele pe nori de spume
La fel de-ndrăgostit să-mi fii!

Dreptul fundamental

Cu câtă nonşalanţă ni se vinde
Otrava "fericirii" pe cântar
Şi parcă nimenea nu-i poate prinde
Pe greii vremii-n laţ în galantar

Să-i prindă la fix cu ocaua mică
Căci sensul vieţii vor a preschimba
De nimenea-n lume ei nu au frică
Crezând că legea firii-o pot schimba

Şi chiar dacă ar fi să fie aşa
Chiar de imposibilul se poate
Planeta tot n-o vor putea detaşa
Prin Univers vrând ca să înoate

Dar jocul acesta le va fi fatal
Căci omenirea vor să o-ngroape
Şi dreptul nostru sfânt şi fundamental
Din neguri are să se dezgroape!

Venit-am să rămânem pe Pământ!

Valorile întoarse-s strâmb de corbi
Nu-i drept ceea ce fostu-ne-a cândva
Azi, să fim ignoranţi... şi să fim orbi
ASTA-I... ce ni se cere-n lumea rea!

Să nu-ndrăznim să ne-nvăţăm copiii
Că mama-i numai UNA, suflet sfânt
Veni-vor EI... să le-explice puştimii
Că mama nu-i decât un om mai blând.

Independenţa... de-aţi alege GENUL
Iar ce-a lăsat doar bunul Dumnezeu
Să le-aruncăm,... suindu-ne în trenul
Roboţilor gonind c-un pas de-ATEU

Să îngropăm pe veci al familiei nimb
Bărbaţii-n fustă şi cu tocuri asortaţi
Femeia doar un OBIECT de schimb
Iară COPIII, vor să fie... importaţi!

Bolnavii-şi fac palatele din sânge
Iar disperarea URLĂ-N trupul lor
Că în cirezi de boi vor a ne strânge
Să tragem JUGUL distructiv, ei vor

Dar nu-nţeleg sărmanii de boieri
Că sufletului n-ai să-i pui cătuşe
Căci noi avem palate SUS, în cer
Şi-acolo nu e LOC pentru căpuşe!

Chiar viaţa de ne-o veţi lua la toţi
N-o să vă fie nici de-o BOGĂŢIE
Căci CALEA sfântă nu e pentru hoţi
Şi-n iad veţi fierbe toţi pentru vecie

Voi nu puteţi credinţa a ne frânge
Şi oricât veţi încerca a ne zdrobi
Veni-va peste voi POTOP de sânge
Flăcările din INFERN, vă vor sluţi!

Şi-oricât aţi dori să ne preschimbaţi
De-n zale grele-nchideţi crezul sfânt
Ne vom TREZI cu toţii, taţi şi fraţi
Venit-am să rămânem pe PĂMÂNT!

Tabla de şah

Gânduri îmi joacă pe tabla de şah
Cerând minţii s-aştepte o clipă
S-aduc de îndată un almanah
Să văd a globaliştilor echipă

Mă-ncumet să caut şi mai zăresc
Trecuţi sunt toţi frumos pe lista lor
Şi-ncep să înţeleg cum ne stârnesc
Că-s unul ş-acelaşi temut topor

Şi tabla de şah se tot goleşte
Pionii-s luaţi pe sus şi-arestaţi
Iar regina pe tablă-mi şopteşte
Nebunul a scăpat să mi-l predaţi!

Carmen STĂNESCU

La apus

Din culoarea ochilor mei crește
Cerul
când mai albastru blând și iertător,
când mai tulburat de ploi
și vânturi
dar niciodată mai mic decât vecinicia...

Din culoarea ochilor tăi crește
Cerul,
când mai copil cu soarele în zâmbet,
când mai tăcut și mai îngândurat
la apus
dar niciodată mai mare
decât Marele
care ne aduce mereu aproape..

În culoarea ochilor noștri crește
Timpul,
uneori mirat de-atâta imensitate,
alteori
legându-ne strâns de seninul înalt
al Universului
până când ne vom aprinde ca două stele
îndrăgostite de Cer...

Dincolo de verde

M-am trezit sorbind lumina
florilor de cireș
și simt înlăuntrul ființei mele
explozia primăverii
ca un zbor de fluture
alb
scăpat din lațul nopților reci...

O flacără
înalță în mine soarele dimineților
albastre,
tremurandu-mi în privire
Cerul
cu toată tăcerea Lui...

Dincolo de verde,
înduioșată ca o lacrimă de înger,
clipa
se luptă cu timpul
când acesta calm și tenace calculează
fiecare stea
în care ne aprindem...

Din ochiul Cerului

Am privit către Cer să-i ascult
tăcerea,
din flori curgea mierea
și-n mine o ramură creștea precum
zorile,
culorile toate alergau confundându-se cu sângele,
cu lacrima,
cu patima ultimului oftat
în care plesneau muguri de magnolie
roșie
sădită în Sâmbăta Paștelui...
Din ochiul Cerului curgea mirul
dulce
și oameni cu îngerii laolaltă îl sorbeau
din pocale...
Era Duminica Mare!

La un pas de lacrimă

Să plâng,
mi-ar fi ploaie în amândoi
ochii
și unul din ei îmi leagă în fiecare dimineață
soarele de geană...
De ce mă plouă lacrima ta sărată
și mă doare,
mi-ar pune de sub geană
o 'ntrebare...?!
Și ploaia ar deveni furtună dezlănțuită
de adâncuri,
smulgând din lunci
fotografii ascunse de atunci,
când,
ochiul drept aprindea soarele cu patimă
și la un pas de lacrimă,
celălalt
lega cerul de visele mele,
cu cratimă...

Dinspre lumi de departe

Tata avea muguri în palmă, în zâmbet
răsăreau primăveri,
Doamne, ce zile bogate în suflet,
parc-au fost ieri...
Creşteau lăcrămioare învoaltă
şi gata cununa,
când seara venea,Tata mi le prindea-n plete,
să semăn cu Luna,
doi vişini prin iarbă-şi curgeau florile toate,
să-mi facă maramă,
ce viață frumoasă de fată,
cu vise-mplinite în suflet, de mamă,
de tată,
ce stoluri de păsări veneau dinspre lumi
de departe,
zburau printre umbre, purtau grija vieţii
ca grija de frate...
Cât zâmbet şi soare în visele mele senine
aveam,
când trup de lumină cu brațe de floare
prin iarbă creşteam,
Tu unde-nfloreşti Tată, din ce frământare
de zori
doi ochi plini de stele trimit înspre mine
văpăi de culori,
prin ce colț de Rai, din lacrima mea
creşti livezi cu cireşi
şi-n ce anotimpuri să caut, să simt
mângâierea de Tată, să simt
că mai eşti?!

Răspunde-mi în visul tăcut care-mi curge
sub geană,
mă leagă de stele cu ramuri de vişin
şi plânge-mi pe rană
să simt vindecarea în suflet că vine aievea
din Tine,
şi-n nopţi fără stele aprinde-mi doar Luna,
să ştiu că eşti bine...

Celui din urmă licărit

Ia-mă în palmă şi desenează cu mine
Cerul
până când se aprind stelele,
apar visele
şi dispar temerile…

Promite-i celui din urmă licărit
pe fiica zorilor,
Dimineața,
cea mai frumoasă dintre toate ploile
venite cu soare
şi aşteaptă să te umple de primăvară şi
freamăt,
de zâmbet şi vară,
de toate anotimpurile în frunzare…
Verdele pădurilor
să-ţi spele durerea tăcută de suflet
şi patimă…

Ia-mă în palmă şi desenează cu mine
marea albastră,
din scoică-n travaliu
fă-mi leagăn,
să fiu mai aproape de perla care se rupe
din carne sărată
şi să uit gustul de lacrimă
care mi-a sugrumat
clipa
legată de tine cu cratimă…

Învățam să desenez curcubeie

… şi te vedeam,
te vedeam în plânsul culorilor
de după potopul in care tremurai
de-atâta plin în suflet
care atârna
ca durerea în rană,
ca gerul înfipt în puiul zgribulit
rătăcit de cloşcă…

zâmbeam în brațele unei păpădii
uitată de vânturi
şi învățam să desenez curcubeie
pe tresăririle ei
care îmi tremurau sufletul
în toată această joacă…

şi te vedeam…
şi tresăreai când te vedeam crescând
în curcubeul desenat pe sufletul
unei păpădii uitată
de vânturi…

Simpozion „Nichita Stănescu"

la Cenaclul „Dimitrie Anghel", Gloria Pacem, martie 2023

poezia lui Nichita Stanescu este "poezia poeziei"
Eugen Simion

Un regal nichitastănescian pentru a onora memoria marelui poet a avut loc în cadrul întâlnirilor lunare ale Cenaclului literar-artistic „Dimitrie Anghel" din Miroslava (Gloria Pacem) de la biblioteca Școlii Gimnaziale „Colonel Constantin Langa". Fondatorul cenaclului, academician Liviu Pendefunda și doamna profesoară Diana Aurora Deliu au amintit în scurte alocuțiuni despre biografia și bibliografia poetului. Tinerii participanți au întreținut cu invitații un dialog, interesați să afle amănunte despre importanța operei lui Nichita Stănescu în contextul valoric al formei și fondului liric care a influențat literatura română a celei de-a doua jumătăți a secolului trecut cu extensia normală în noul mileniu.

Liviu Pendefunda, un apropiat al poetului și familiei sale a dezvăluit amintiri și amănunte din timpul ultimilor ani petrecuți în anturajul creat în apartamentul de lângă Piața Amzei din București și cu prietenii comuni din vechea Iugoslavie.

După ce membrii cenaclului au lecturat din creațiile proprii create sub semnul nchitastănescian, comentându-se prezența impresiilor critice despre activitatea cenaclului și amintirea poetului omagiat în revistele ***Destine literare*** din Montreal, America de Nord și ***Contact international*** din Europa, s'au prezentat în evoluție temporală versuri semnate de Nichita Stănescu.

Didactica gândurilor

La începutul bibliografiei sale întâlnim o lirică a sentimentelor, adolescentină, ("*Sensul iubirii", "O viziune a sentimentelor"*), în care predomină idealurile romantice, subiectul cunoașterii este sinele poetic în jurul căruia se circumscrie lumea reală ca o coloană a infinitului între pământ și cer.

Balada motanului

Motan m'aş fi dorit să fiu
cu coada'n sus, cu blana-n dungi,
cu gheare şi musteţe lungi,
c'un ochi verzui şi-un ochi căprui.

La ora când târâş-grăpiş
zăpada nopţii se adună
eu, cocoţat pe-acoperiş,
să urlu a pustiu la lună.

Şi-atuncea, şapte gospodine
să dea cu bolovani în mine
şi să mă'njure surd, de Domnul,
că le-am stricat, urlând, tot somnul.

De sus, din vârful săptămânii,
să le rânjesc urlat, scârbos:
iubesc doar locul nu stăpânii,
precum fac câinii pentr-un os.

Şi iarăşi şapte gospodine
să dea cu bolovani în mine,
iar eu să urlu, urlu-ntruna
atât cât n-o apune luna.

Motan m'aş fi dorit să fiu
cu coada'n sus, cu blana-n dungi,
cu gheare şi musteţe lungi
c-un ochi verzui şi-un ochi căprui.

Când zorii ziua o deznoadă
să mă tot duc, să mă tot duc
şi tinicheaua prinsă'n coadă
s'o zdrăngănesc pe străzi, năuc.

Jegos şi obosit, apoi,
cu maţele în liturghie,
să mă adun, să mă'ncovoi
prin albiturile'n frânghie.

Ca'n faţa unui şobolan
spinarea să mi'o fac colan
să scuip, să scuip şi'n urmă iar
hai-hui să plec pe străzi, hoinar.

Pisicile de prin vecini
să le gonesc pe la pricini,
să-mi fete fiecare-un pui
c'un ochi verzui şi-un ochi căprui.

Iar când o fi uitat să mor
la cârciuma din mahala
sorbită'n calea pumnilor
posircă acră viu să stea.

"Hei... viaţă, viaţă... ieşi din cort
hai, pune-mi'te iar pe danţ...
te uită... zace colo'n şanţ
motanul mort, motanul mort..."

11 august 1955

Lună în câmp

Cu mâna stângă ţi'am întors spre mine chipul,
sub cortul adormiţilor gutui
şi de-aş putea să'mi rup din ochii tăi privirea,
văzduhul serii mi-ar părea căprui.

Mi s'ar părea că desluşesc, prin crenge,
zvelţi vânători, în arcuiţii lei
din goana calului, cum îşi subţie arcul.
o, tinde-ţi măna stângă catre ei

şi stinge tu conturul lor de lemn subţire
pe care ramurile i-au aprins,
suind sub luna-n seve caii repezi
ce-au rătăcit cu timpul, pe întins.

Eu te privesc în ochi şi-n jur să şterg copacii
În ochii tăi cu luna mă răsfrâng
... şi ai putea, uitând, să ne striveşti în gene
dar chipul ţi-l întorn, pe braţul stâng.
1960

Ce bine că eşti

E o întâmplare a fiinţei mele
şi atunci fericirea dinlăuntrul meu
e mai puternică decât mine, decât oasele mele,
pe care mi le scrâşneşti într'o îmbrăţişare
mereu dureroasă, minunată mereu.

Să stăm de vorbă, să vorbim, să spunem cuvinte
lungi, sticloase, ca nişte dălţi ce despart
fluviul rece în delta fierbinte,
ziua de noapte, bazaltul de bazalt.

Du-mă, fericire, în sus, şi izbeşte-mi
tâmpla de stele, până când
lumea mea prelungă şi în nesfârşire
se face coloană sau altceva
mult mai înalt şi mult mai curând.

Ce bine că eşti, ce mirare că sunt!
Două cântece diferite, lovindu-se
amestecându-se,
două culori ce nu s'au văzut niciodată,
una foarte de jos, întoarsă spre pământ,
una foarte de sus, aproape ruptă
în înfrigurata, neasemuită luptă
a minunii că eşti, a-ntâmplării că sunt.
1964

Apoi, esența celor cinci simțuri omenești începe să surprindă o lirică a necuvintelor, a maturității creatoare în care discursul său se abstractizează, viziunea asupra spațiului și timpului se schimbă. Se observă o interiorizare, stres și chiar frustrare în fața existenței umane, depășind poesia de dragoste adolescentină, dominând restituirea lumii primordiale și cercetarea limbii ierbii, a sâmburilor, a stelelor, abstractizând tăcerea nonmateriei percepute, neînțelese..

Un soldat...

Un soldat ţinându-se cu mâinile
de marginea unui nor...
De bocancii lui, cu mâinile încleştate
se ţine alt soldat. De bocancii lui
altul, apoi altul, apoi altul şi altul,
şi-aşa până'n miezul pământului.

Eu mă las s-alunec pe şirul lor
ca pe-o frânghie,
şi-alunecând, cataramele
centurilor lor, îmi zgârie faţa.

Şi-alunecând, îmi zgârie pieptul
şi-alunecând, alunecând, îmi sfâşâie
fâşii de carne,
şi-alunecând, alunecând rămâne din mine
numai scheletul.

Când în sfârşit ajung, mă'ntind cu tâmpla
pe o piatră.

În timp ce dorm, fâşiile smulse
se'ntorc de sus şi mă'nvelesc.
M'ajunge din urmă şi sângele pierdut,
şi durerea.

Deschid ochii, mă uit.
Coloana de soldaţi, nu se mai vede.
Probabil că vântul a'mpins-o
cu nor cu tot, în altă parte.
1967

Poezia

Poezia este ochiul care plânge.
Ea este umărul care plânge,
ochiul umărului care plânge.
Ea este mâna care plânge,
ochiul mâinii care plânge.
Ea este ţapa care plânge,
ochiul călcâiului care plânge.
O voi, prieteni,
poezia nu este lacrimă
ea este însuşi plânsul,
plânsul unui ochi neinventat,
lacrima ochiului
celui care trebuie să fie frumos,
lacrima celui care trebuie să fie fericit.
1969

Spre finalul creației sale tema fundamentală este moartea ("*Mareția frigului*", "*Noduri și semne*", "*Epica Magna*", "*Operele imperfecte*"), o întoarcere în mit, în necuvânt.

Poveste sentimentală

Pe urmă ne vedeam din ce în ce mai des.
Eu stăteam la o margine-a orei,
tu - la cealaltă,
ca două toarte de amforă.
Numai cuvintele zburau între noi,
înainte şi înapoi.
Vârtejul lor putea fi aproape zărit,
şi deodată,
îmi lăsam un genunchi,
iar cotul mi-înfigeam în pământ,
numai ca să privesc iarba'nclinată
de căderea vreunui cuvânt,
ca pe sub laba unui leu alergând.
Cuvintele se roteau, se roteau între noi,
înainte şi înapoi,
şi cu cât te iubeam mai mult, cu atât
repetau, într'un vârtej aproape văzut,
structura materiei, de la'nceput.

Nod 13

N-am să ştiu niciodată
când am trăit,
de ce am trăit am să uit
cum uită ochiul spart, lumina.
Ţin încă în mână un ciob de amforă
al cărei vin l-am băut chiar eu
şi al cărei lut e chiar mâna mea.
Văd un vulture marin,
dar poate
că eu sunt văzut de el, -
poate că el vede un vultur marin.
1982

Ideile și sentimentele predomină opera lui Nichita Stanescu în căutarea spiritului, cu o capacitate de abstractizare ce frizează esențele, încununând lirica lui Mihai Eminescu și Lucian Blaga, TudorArghezi și Ion Barbu. Stănescu însuși afirmă: "*poesia nu este numai artă, este însăși viața, însuși sufletul vieții*". De-a lungul întregii sale creații se disting încercări de a defini concepția sa despre cunoaştere prin artă, despre echilibrul dintre conținutul și forma poesiei, despre relația poetului cu cuvântul. Nichita Stănescu demontează elementele artei, pe care le reașează după o ordine proprie: "*Am gândit un mod atâta de dulce / De a izbi două cuvinte / De parcă iarba verde ar înflori / Iar florile s'ar ierbi.*" (Nod 33), sau "*Totul este inversul totului / Spune Nu doar acela / Care îl știe pe Da / Însă el care știe totul / La Nu și la Da are foile rupte*"(Elegia întâia).

Întreaga sa lirică pendulează între da și nu, între lumină și întuneric, între iluzie și real, între starea de veghe și starea de vis. Limbajul său poetic este abstract, bazat pe metaforă și parabolă. În "*Cartea de recitire*", poetul distinge trei moduri de a crea poesia: *fonetic* - bazat pe sonoritatea sunetelor, pe aliterație, *morfologic* - bazat pe mobilitatea cuvântului, la fel ca la Tudor Arghezi și *sintactic* - bazat pe construcțiile sintetice ca în cazul lui Ion Barbu. Prin cultivarea simbolurilor existențiale, poetul realizează mutații de sens prin construcții sintactice aparent absurde, prin schimbarea valorii gramaticale a cuvintelor, o adevărată împletire de noduri semantice și semne ale realității conștiente și subconștiente.

Octavian LAURENȚIU

Sorin CERIN

About My Life: Vivien Leigh (Vivien Mary Hartley)

Now I'm going to tell you about a paranormal happening that changed my life and thanks to which I am the Sorin Cerin I am today.

I was in New York in 1991, a newly arrived emigrant from Romania. I lived on Metropolitan avenue, somewhere on the border between Brooklyn and Queens in New York, a city that seemed close to my soul and that I love. One evening when I just came back from Manhattan tired, I turned on the TV where the program was broadcast in Romanian. In the pale light reflected by the television I thought I saw the hazy silhouette of a woman. I told myself I had visions. I turned off the TV and in the pale light coming from the street lamps I continued to see the same female figure. Then I realized it was a ghost. It's strange that I wasn't scared. I had a strange feeling of happiness, of fulfillment, mixed with a sense of fear and the unknown, which had to be explored. I asked her who she was. She replied that her name was Vivien Mary Hartley. I had no idea who Vivien Mary Hartley was. As strange as it may sound, I felt her answers more in the depths of my soul than I heard them in my ears. I asked her if she had ever lived in that house thinking that maybe she was a ghost of the place. She answered me no. Then why did she come there was my thought to her. I said, my thought, because I realized that we could understand each other through thoughts without using the voice. It didn't happen like in the ghost movies where they made sounds as if they were certain people. I asked her why she met me. She answered me that I am a chosen soul who has an important mission on Earth, in this existence, and that this is the Destiny but also the Curse. I could hear her words in my ears, although I was convinced that they were rather spoken inside my soul. It was a strange feeling that I cannot describe in words. She told me that somewhere in another existence we had met before, and that she would always be by my side, helping me go through certain ups and downs in life. She also told me that although she was a successful actress in her last existence on Earth, the existence that followed the existence where we would have met, she was not happy. That her stage name was Vivien Leigh, that her whole life she knew that she was missing that something that was never fulfilled, the unfulfillment that was at the origin of depression and a bipolar disorder. I was totally confused. I didn't know what to believe. I didn't think such a thing could be true. Which is why I told myself they were strange, silly thoughts.

The next day I was thinking about what happened to me the night before, especially since I personally have never particularly liked Gone with the Wind, but especially Vivien Leigh. As I had never thought of thousands of actors I had heard of, so I had never thought of Vivien Leigh until then. I didn't understand how all this happened, precisely to me. I was afraid it might be delirium or even some nervous disease. In order to realize that she is not a delusion, I thought I would ask Vivien certain questions about her life if she ever came back. Questions about certain aspects of her life that I didn't know about and that I would check later to a library, where to look for books about the life of the actress Vivien Leigh. I even prepared a small notebook that I always carried with me along with a pen to jot down various responses from Vivien in case she ever came back. I thought about her again the next morning. Although I called her to myself she did not answer me. After more than a week, just as I was on the subway which was crossing the East River, Vivien returned again. I saw her by my side in the crowd. She was like a shadow, which it seems I was the only one to notice. I wanted to ask her certain things I didn't know about her life so I could verify

them later. I knew that if those things were true, then my meeting with Vivien was as real as could be, and if not, it was just a simple delusion that I never even had to think about again. I asked her if she had any children in the existence in which she was an actress. She replied that she did, that she had a daughter who at that time was still living and her name was Suzanne Farrington, born on October 12, 1933. I wrote this name down with the dates of birth in the notebook I carried with me just in case Vivien ever returned. In a short time, Vivien disappeared again as suddenly as had come. The first step was to head to a library in Manhattan. At that time in 1991 there was still no internet for me to check such data immediately. I found one on Broadway corner of Union Square. I asked a librarian well past the second age to give me any book on the life of the actress Vivien Leigh. She brought me several books. It was not more than three-quarters of an hour before I learned that Vivien's daughter's name was Suzanne, and that she was born on the date Vivien had indicated to me a little while ago, just as I was crossing the East River. I couldn't believe it. Thus I found out that even the date of birth was correct, or until then I had no way of ever knowing that this actress who until then had not aroused my interest at all had a daughter and that her name was Suzanne, but especially Suzanne's date of birth. Only then did I realize that everything was as real as possible, that Vivien was by my side, that it was not my delusion, that there was no point in being scared. As I left the library I felt that all of Broadway was participating in my amazement. I was running around Manhattan without a specific target for hours until I was tired. Even now I don't know if I got anywhere through the Bronx. All I know is that I couldn't understand what was happening to me. Why Destiny, but especially the Curse, brought us together in this way. What Curse follows us from somewhere from another existence, what Karma? From that moment, Vivien became for me, my half. I could feel that whatever I feel, joy or sadness, whatever I think, she feels too. She was and is always by my side. For better or for worse. Between me and Vivien, everything turned into a beautiful story of spiritual, platonic love. We went together to Dallas, Texas. At her will. She got upset when I was asking myself the question whether or not she is Vivien Leigh or is she a demon who presents herself to me as Vivien?. Months passed. I finally made the decision to visit a renowned medium who had an office somewhere in Fort Worth, Texas. I remember when we were passing through Arlington on our way to Fort Worth, she told me she was leaving me for good if I continued on my way. Then all the more I wanted to check if Vivien wasn't a demon. The medium was a middle-aged woman of South American origin. She received me, begging me to refrain from speaking of the reason for my coming. She didn't even ask me what I wanted, as she told me she knew why I came to her. She lit some herbs with a pungent smell but very fragrant. First she said the name Vivien and then Leigh. She told me that Vivien is with me and that she is a soul attached to my soul. A good soul who loves me and will always support me. I remember asking her what exactly is an attached soul? She replied that Vivien is a soul that is united with my soul in thought and feeling, and that she feeds on the energy of my soul, on my joys or sorrows, just as I do. Then I realized that my soul consists of two halves, me and Vivien. On the drive back to Dallas, Vivien was notably quiet. I knew she was upset because I went to the medium to find out if she was a demon or not. It hurt her that I didn't fully trust her. I remember then it came to my mind, a way to reconcile her through a game, where it was not necessary for her to talk to me. Near the house I stopped at a supermarket where I bought a large package of dragees. Each such dragee had a letter inlaid on it. When I got home I spread all the dragees on a table. There were several hundred. I apologized to Vivien. Then I turned off the light and asked her to choose and arrange the dragees in such an order with my hand in the dark that the dragees formed a certain word or several words. I could feel her directing my hand to each individual dragee, telling me which one to choose, and then I placed it on the table in the chosen order. I placed the dragees without looking at which letter I was choosing, in that dark darkness where I couldn't even see my own hands. When I turned on the light, in front of me was written: "Suzanne" and the rest of the dragees formed letters that could not form any words. Then I understood that Vivien had forgiven me and that she was with me again. She made me understand that through the word Suzanne I learned that she was with me as a kind and close soul, not as a demon or a delusion of mine, as I had originally thought in New York.

My return to Europe is due to Vivien. After my return to Europe, when she appeared to me, she told me to write philosophical poetry, philosophical aphorisms and philosophy, since the fulfillment of my Destiny consists in these writings, since I was born into this world precisely to write such a work. She was telling me that this is God's plan for me. She told me about many things that were going to happen in my life, telling me what was good to do and what not to do. She spoke to me about Destiny, Curse and Karma, about Love and Fulfillment, about God, Mistake and Sin. When I composed, she never interfered with my literary and philosophical creation although I felt her close to me. Every time I asked her what Curse it was about, she told me that the time would come when I would find out. Since those days in New York, since 1991, Vivien has always followed and guided me. My departure for Dallas, Texas, and then Las Vegas, Nevada, cities where I lived longer, was at her wish, as was my

departure for Australia and then my return to Europe. We went together through the desert that surrounded Las Vegas, but also on Mount Charleston or at the Hoover Dam in the vicinity of Las Vegas. She talked to me a lot about France and Paris, the city where I was going to have great success as a writer. Moreover, for Vivien, France has always been her soul country, about which she spoke to me more than once. Her dream was always to live in France, but she did not succeed for various reasons. Thanks to her, France has become for me the country I love the most and where I want to be buried. Also to Vivien, I also owe, my marriage to my current wife, Dana Cristina Gorincioiu. Vivien wanted me to have a fulfilling earthly life, not just a spiritual one. Vivien told me on a certain day in June 2000 what to do. If I didn't do that, I would never have met my wife, the engineer Dana Cristina Gorincioiu, with whom this year we will celebrate twenty-three years of a happy marriage, as I could not have imagined it to be possible, and whom I love like I never thought you could love anyone in this world. The last child, whose name, I personally chose in 1999, I named Sorina Vivien Cerin, as a combination of the names Sorin Cerin, mine, and Vivien, after Vivien Leigh's. Only last year, in 2022, I found out that Sorina Vivien is also my biological child, not just by name. Immediately after I found this out through DNA testing, Vivien Leigh appeared to me and told me that the Curse was finally over.

Cleopatra LORINȚIU

O readucere aminte a unui loc și a metaforei sale

”Ruină şi grădină dincolo de porţile catedralei. Saint Jean d’Angély”

Sunt în sala de mese a micuţului hotel din Saint Jean d‘Angely, acest drum de două zile în afara Parisului m-a trezit din letargie. L-am făcut alături de doamna Catherine Lalumière. Am pornit din Gare de Lyon cam de dimineaţă pentru ritmul meu. M-am bucurat de eleganta ei prezenţă şi i-am observat îndelung (stătea, vis-à-vis) trăsăturile fine, delicate.

Am purtat o conversaţie corectă. Mi-am amintit cât de importantă fusese această doamnă, cel puţin pentru noi românii, prin anii nouăzeci. Reţin doar că îmi spunea cât de benefic ar fi un buget mai mare în UE pentru mobilitatea elevilor şi multilingvism. Simpatizează românii, amintirile cele mai dense îi sunt marcate evident de întâlnirea cu Petre Roman.

Saint-Jean-d‘Angély, sub-prefectură a departamentului Charente-Maritime în regiunea Poitou-Charentes. Între Cognac şi La Rochelle. La dus, am avut tren direct. La întors am călătorit singură şi am schimbat trenul în Niort. Oceanul nu e departe, dar nu-l vezi, doar îl simţi. Catedrala neterminată e cea care mi-a rămas în minte, chiar m-a şocat. De parcă ai intra într-o clădire şi ai ajunge în natură. Oricum e neobişnuit şi dă orăşelului un aer de platou de cinema. Numele îi vine de la Angeliacum, format din francezul Angelus (ange) ori germanicul Angel (les Angles era numele unui trib germanic).O legendă medievală povesteşte că Pépin I er d‘Aquitaine, nepotul lui Charlemagne, pornit în război cu vikingii ar fost avertizat de un călugăr plecat în căutarea capului Sfântului Jean-Baptiste la Alexandria.

Regele Aquitaniei l-a primit pe călugărul Felix pe plaja de la Angoulins şi atunci s-a petrecut miracolul: vreo treizeci de războinici franci care fuseseră morţi în luptă, au înviat. Regele recunoscător a decis fondarea unei mânăstiri în faţa propriului castel ca să adăpostească moaştele cu pricina.

Franţa toată e plină de legende medievale în care fantezia e neţărmurită dar totul se termină cu un miracol de tip Lourdes.

Spiritul superstiţios al evului mediu a rămas captiv în ziduri, aburul acesta de superstiţie planează în vechile cetăţi, castele, mănăstiri, abaţii. Toată întâlnirea pentru care m-am dus eu acolo s-a petrecut la Centre de Culture Européenne care se găseşte în L'Abbaye Royale.

Ca multe instituţii culturale, şi aceasta e plasată în clădiri vechi care şi-au schimbat destinaţia. În afară de zâmbetul rafinat al doamnei Catherine Lalumière ce mi-a rămas în minte?

Senzaţia aceea uluitoare în care intri într-o catedrală, treci de uşă şi ajungi într-o ruină cu grădină verde.

Asta da, frumuseţe. Dumnezeu face ca uneori metaforele să se materializeze."(din "Scurte întâlniri")

Alfred Rennert POPLINGHER

Memorii

2

Iernile anilor '50 erau ierni adevărate cu zăpadă multă spre bucuria și satisfacția copiilor. In esplanada din fața Palatului Culturii se organiza an de an " Orășelul Copiilor " și eu care locuiam peste drum îl frecventam aproape zilnic. Erau expuse in acest parc feeric un brad enorm, un Moș Crăciun gigant și multa exponate din lumea copiilor. Tata mă plimba cu sania aproape zilnic pe potecile formate in zăpadă , printre exponate și de-a lungul străzii Stefan cel Mare. In acei ani tata lucra ca director la întreprinderea O.R.A.D (Oficiul Regional de Aprovizionare și Desfacere), post in care fusese numit in 1952 . In aceasta funcție a rămas pînă in 1963 cînd a avut loc epurarea majorității evreilor din funcțiile de răspundere și conducere . Intreprinderea ORAD avea mulți salariați si salariate deci inerent multe familii cu copii. Si așa cum era obiceiul , la fiecare sfîrșit de an se organiza în sediul instituției tradiționalul pom de crăciun împodobit cu ghirlande , globuri colorate si luminițe. Moș Crăciun denumit în vremurile acelea Moș Gerilă (unul din salariații întreprinderii) era prezent cu o traistă enormă și împărțea la fiecare copil cîte un cadou, nu înainte ca acesta să declame o poezie. Cel mai frumos cadou pe care l-am primit de-a lungul anilor a fost o mașină de pompieri cu roți de cauciuc, cu scara telescopică, cabină a căror ușițe se puteau deschide, ce mai, o frumusețe de jucărie pe care am păstrat-o mulți ani.

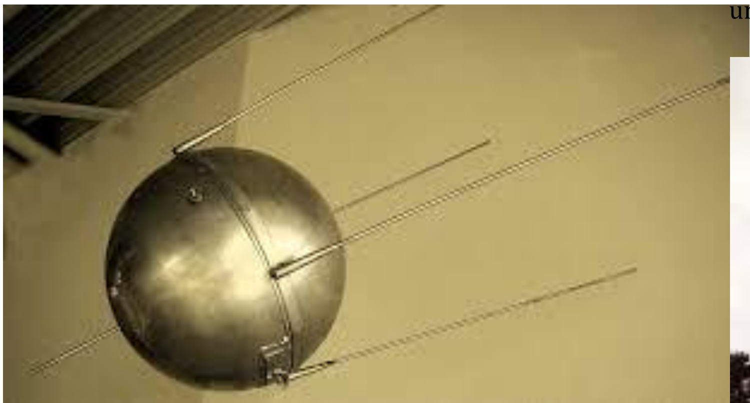
Imi amintesc de asemeni de încă un eveniment legat de perioada cînd tata era director la O.R.A.D : e vorba de manifestațiile populare si parăzile ce se organizau cu ocazia zilelor de 1Mai si 23 August. După cum era obiceiul fiecare loc de munca- instituție trebuia să participe a defilarea tradiționala, trecînd prin fața tribunei unde se aflau conducători politici locali. Tata mă ținea pe umerii lui ca să pot ave o vedere bună a tot ce se petrecea în jur si adevărul e ca-mi plăcea . Mă entuziasmau pancardele , baloanele , mulțimea de oameni vesel care scandau lozinci , într-un cuvînt atmosfera de sărbătoare populară.

La vîrsta de 6 ani , un an înainte de a intra în clasa 1-a , părinții s-au gîndit că ar fi bine să fiu înscris într-un cadru educativ pentru a mă obișnui cu atmosfera si normele inerenta de comportare si disciplină . Astfel am ajuns la un cămin de copii unde rămâneam de dimineața pînă după amiaza . Prînzul îl mîncam cu copiii așezați pe scaunele unul lingă altul la o masa lungă. Eu nefiind un mare mîncăcios cedam dese ori o parte a porției prietenului meu Filip care ședea alături de mine la masă. Mi-a plăcut mult la căminul de copii , m-am adaptat repede si mergeam zilnic cu buna-voința și plăcere .

Apropierea locuinței noastre de Palatul Culturii îmi facilita dese incursiuni in acest loc . Mă fascinau cele două tunuri postate pe laturile statuii lui Stefan. Pe vremea aceea fiecare tun avea montat cîte un scaun din metal, original , ce servea soldaților care deserveau tunul. Mai tîrziu am aflat ca tunurile fuseseră folosite în războiul de independența de la 1877. Bineînțeles ca de fiecare data cînd eram prezent acolo tronam pe unul din scaune închipuindu-mă mare luptător.

O altă amintire legată de Palatul Culturii sunt vizitele autocarelor cu turiști din Uniunea Sovietică. Noi copiii ne adunam in jurul lor si declamam cîteva cuvinte învățate , nu știu cum și de la cine : dai mine znacioc, în traducere – dă-mi o insignă. Si primeam cu bunăvoie frumoase insigne cu specifice însemne sovietice.
Pe la vîrsta de 6-7 ani începuse sa mă intereseze si interiorul Palatului. Vizitam cu mare interes in repetate rînduri muzeul de Istorie si cel de Etnogtafie. Imi amintesc de asemenea ca in anul 1958 sau 1959 s-a organizat o expoziție care avea drept subiect primul satelit -Sputnic 1 lansat de sovietici. Am încă in fata ochilor macheta in dimensiuni originale a satelitului.

In 1959 am pășit in clasa 1-a la scoală Gheorghe Asachi aflată in intimă vecinătate cu clădirea in care locuiam.

In zilele în care vremea permitea , in timpul pauzelor zburdam împreună cu alți copii in curtea școlii. Eram mereu sub atenția mamei, căci geamul bucătăriei apartamentului nostru dădea în curtea școlii. Nu o data o auzeam strigînd : Fredicu fi atent , nu fugii. Indemnurile ei nu aveau prea mult succes, caci nu o data veneam acasă cu genunchii si coatele julite. In primul an de școala mama a avut mult de lucru cu mine. Eram stîngaci si in acele timpuri nu era privit cu ochi frumoși cine scria cu mina stîngă. Metoda folosita de mama ca să mă dezvețe și să mă obișnuiască cu scrisul cu dreapta, era să-mi ia mina dreapta în mîna ei să scriem împreună. N-a fost ușor dar pînă la urma am reușit .

In anul 1961, după absolvirea a trei clase primare la școala Gheorghe Asachi, ne-am mutat într-un bloc nou a cărui construcție doar se terminase. Era situat , ca și acum in zona denumită Străpungere Stefan cel Mare și denumit Blocul Guliver , după numele magazinului cu articole pentru copii aflat la parter. Magazinul beneficia de o reclama mare de neon reprezentându-l pe vestitul călător din poveste. Toata zona era practic un șantier .

Actualul parc din spatele blocului era un teren viran plin de resturi de materiale rămase de la construcție. Copii care locuiam in blocul Guliver și cei din primul bloc turn (celelalte două erau încă în construcție) ne-am organizat in doua grupe rivale care “luptam aprig “

pentru a obține si păstra supremația și recunoașterea ei.

Aproape in fiecare an , de cînd eram mic copil și pîna la vîrsta de 16 ani petreceam cu părinții o parte a lunii August la Mănăstirea Văratec .Aceste minunatele vacanțe ne-au fost facilitate prin bunele și strînsele relații ale tatălui meu cu Mitropolia Iași pe care în calitatea de director al întreprinderii O.R.A.D. a ajutat-o în repetate rînduri in lucrările de construcție si renovare a lăcasurilor de credință. Mănăstirea Văretec, această oază de calm , liniște și frumusețe devenise de multe zeci de ani locul preferat de odihnă al intelectualilor de vază ai Iașului si Bucureștiului , profesori universitari, scriitori, avocați, medici și actori. In afară de biserica principală si încă două , manăstirea e practic un sat cu case țărănești bine îngrijite si sclipind de curățenie, fiecare fiind lucuită de către o maicuță . Caracteristic sunt cerdacurile pline de flori, gradinițele din fața și micile livezi din spate .Noi locuiam întotdeauna în casa aceleiași măicuțe care ne și gătea minunate bucate. Vacanțele mele petrecuta la Văratec mi-au imprimat in suflet sentimente de duioșie, finețe si nostalgie. Doua amintiri mi-au rămas adînc întipărite în memorie :1/ plimbările prin pădurea aflată la marginea mănăstirii, pînă în poenița înconjurata de brazi măreți și ferigi înalte în mijlocul căreia susura gingaș un pîrîiaş. 2/ contemplarea în nopțile senine a bolții cerești cu puzderia ei de stele. In acele momente am simțit pentru prima oară noțiunea de infinit , nimicnicia individului în fața universului nesfârșit, ceea ce mi-a creat instantaneu un sentiment ciudat si greu de definit dar care cred ca era cel mai aproape de senzația de panica si frică.

Pe data de 15 septembrie al ale anului 1961 am început cursurile clasei a 4-a la vestitul Liceu Mihai Sadoveanu, actual denumit Colegiul Național.

Boris Marian MEHR

O viață pentru film

Radu Bartolomeu Gabrea (n. 20 iunie 1937, București, România – d. 9 februarie 2017) a fost un regizor și scenarist român cu limbă maternă germană. Între 1974 și 1997 a locuit în Germania. A fost profesor asociat de regie și montaj la Academia de Teatru și Film din București și critic de film la mai multe ziare. A regizat peste 25 de filme artistice și documentare într-o cariera de peste 45 de ani, abordând după întoarcerea sa în România subiecte istorice mai puțin cunoscute sau „distorsionate în mod sistematic", și care în opinia sa trebuie demistificate cu ajutorul cercetării documentaristice. Filmele sale deseori ating tematica minoritarilor evrei, sași sau șvabi în diferite perioade a secolului trecut.

Studenția

După absolvirea liceului Spiru Haret, s-a înscris la Institutul de Construcții din București. În anul II a fost arestat timp de 9 luni și jumătate deoarece un coleg îl invitase la o manifestație de solidaritate cu Revoluția din Ungaria din 1956, manifestație care de altfel nu a mai avut loc. A fost arestat la 12 noiembrie 1956. A fost judecat în lotul „Mitroi", compus în cea mai mare parte din studenții de la Facultatea de Drept. Prin sentința Nr. 534 din 19 aprilie 1957 a Tribunalului Militar București a fost achitat, fiind eliberat la 28 mai 1957.[necesită citare]

După eliberare, a fost readmis la Facultatea de Construcții, pe care a terminat-o cu diplomă de inginer construcții civile și industriale. A lucrat apoi doi ani pe șantier lângă Târgu Mureș înainte de a reveni la București în proiectare.

S-a înscris apoi la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București, secția regie de film, pe care a absolvit-o în 1968.

Activitate artistică

Radu Gabrea debutează în 1969 cu filmul de lung metraj Prea mic pentru un război atît de mare. Filmul, realizat după un scenariu de D.R. Popescu, a fost premiat la Festivalul de la Locarno, în 1970.

În 1970, anul în care a stat timp de 6 luni la Paris, realizează primul serial de televiziune din România: „Urmărirea".

Următorul său film, „Dincolo de nisipuri", realizat în 1973, a fost oprit din ordinul lui Nicolae Ceaușescu. Filmul a trebuit reeditat pentru a fi aprobat. După ce a ajuns în Franța pentru a prezenta filmul în cadrul ediției nr. 27 a Festivalului Internațional de Film de la Cannes, Radu Gabrea nu s-a mai întors în țară. Astfel, în 1975, în urma conflictului și a intervențiilor cenzurii, Radu Gabrea a emigrat în Germania, țara de origine a mamei sale.

Lucrarea sa de doctorat (1984) în comunicații sociale la Universitatea Louvain-la-Neuve (Belgia) s-a intitulat "Werner Herzog și mistica renană".

După ce a regizat câteva filme în Germania, revine in 1994 pe ecranele din România cu coproducția Rosenemil - O tragică iubire. În 1997, se reîntoarce definitiv în România și devine primul președinte al Oficiului Național al Cinematografiei, funcție pe care a îndeplinit-o până în 1999.

A fost profesor de regie și montaj la Academia de Teatru și Film din București și critic de film la mai multe ziare.

în 2002, i se acordă Ordinul Național „Serviciul Credincios" în grad de Cavaler, din partea președinției României.

Gabrea a declarat într-un interviu din 2009 despre ultimul său film la aceea vreme „Călătoria lui Gruber":

„Ca regizor în formare, modelul meu a fost Andrzej Wajda. "Cenușă și diamant" a rămas și azi reperul meu esențial în istoria filmului. De aici interesul meu pentru legătura între individ și istorie în toate, repet, în aproape toate filmele mele. De aici și interesul meu pentru o perioadă a istoriei României, pentru adevăruri ascunse și sistematic deformate. Pogromul de la Iași este un model exemplar al acestui caz".

Începând din 2011 organizează "Mediaș Central European Film Festival (MeCEFF)" care devine un festival anual.

A fost membru fondator al Fundației "Filmul românesc".

Continuă să regizeze, ultimul său documentar "Împărăteasa roșie - Viața și aventurile Anei Pauker" apărând în iunie 2016. În invitația la premieră, Dl Gabrea afirmă:

„Perioada comunismului în România, urmare directă a ocupației sovietice, constituie încă o epocă insuficient studiată a istoriei contemporane a României. Și, ca de fiecare dată într-un asemenea caz, miturile și legendele, foarte multe rezultate ale unor insistențe propagandistice de o culoare sau alta, înlocuiesc datele istorice reale. Cazul Anei Pauker este un caz tipic în acest sens." „În linia interesului meu permanent pentru descoperirea falsificărilor istoriei contemporane a României, am socotit că readucerea în prim plan a adevăratei biografii a Anei Pauker este mai mult decât necesară."

Radu Gabrea a decedat joi, 9 februarie 2017. Sicriul a fost depus la Teatrul Nottara pentru un ultim omagiu, apoi înmormântarea cu onoruri militare a avut loc la Cimitirul Bellu ortodox din București .

Familia

Părinții: Iosif (profesor universitar) și Maria (profesoară). A avut doi frați: Șerban (artist plastic) și Florin (arhitect, scriitor, scenograf de film). La moartea sa era căsătorit cu actrița Victoria Cociaș pe care a cunoscut-o în 1994 în cadrul filmului „Rosenemil - O tragică iubire". A fost căsătorit anterior cu Roxana (Pană) Gabrea. Fiica din prima căsătorie, Maria-Magdalena Schubert, a contribuit la scenariile unora dintre filmele sale documentare. Gabrea a avut și trei nepoți.

Filmografie

Regizor

Prea mic pentru un război atît de mare (1970), film premiat la Locarno în 1970 și selecționat la „Quinzaine des Realisateurs, Cannes, în același an.

Amintiri bucureștene (1970) - documentar

Urmărirea (TV, 1971) - film in șapte părți, "Primul serial de televiziune din România"

Dincolo de nisipuri (1974), ecranizare a romanului Îngerul a strigat de Fănuș Neagu, film selectat la secțiunea „Quinzaine des Realisateurs" a Festivalului de la Cannes. Filmul a fost interzis inițial de Nicolae Ceaușescu și de abia după un an a fost acceptat cu modificări în banda sonoră.

Un august în flăcări (1974) - serial TV (13 episoade) coregizat de Dan Pița, Alexandru Tatos și Doru Năstase. Acțiune cu tentă politică și polițistă în perioada august 1944.

Nu te teme, Jacob! (Fürchte dich nicht, Jakob!) (1981), o adaptare liberă a nuvelei „O făclie de Paște", primul său lungmetraj regizat in Germania, are parte de recenzii pozitive în Le Monde, Variety, Yediot Ahronot.

Un bărbat ca Eva (Ein Mann wie EVA) (1984) - un omagiu adus regizorului german R.W. Fassbinder cu recenzii entuziaste în New York Times, Sunday Telegraph.

Ein Unding der Liebe (1988) "Straniul Obiect al Iubirii" / "The Strange Object of Love" - TV, film în două părți: Orașul cel mic și Orașul cel mare.

The Secret of the Ice Cave (1989) lungmetraj pentru Pay TV, SUA

Ins Blaue/Calatorie surpriză (TV, 1991) - comedie pentru canalul ZDF, coproducție ZDF - Antenne 3-France

Rosenemil - O tragică iubire (1993) după romanul scriitorului german de origine evreiască, exilat în Olanda, Georg Hermann. Un omagiu adus de acesta orașului tinereții sale, Berlinul de început de veac.

Conferință la nivel înalt (1994) - Film pentru SRTV despre întâlnirea secretă dintre Claretta Pettacci și Eva Braun.

Struma (2000) - documentar despre tragedia vasului "Struma" supraîncărcat cu 780 de evrei din România, care a plecat din Constanța în decembrie 1941 și care a fost scufundat în Marea Neagră, 2 luni și jumătate mai târziu, O singură persoană, David Stoliar a supraviețuit celui mai mare dezastru naval civil din Mare Neagră din cel de-al Doilea Război Mondial. Scenariu scris în colaborare cu Stelian Tănase. Premiul Mențiune Specială la Jerusalem Film Festival

Noro (2002) - Povestea unui copil născut cu handicap sever care își invinge deficiența. Actorul principal, Tudor Necula, va deveni regizor și scenarist pe urma succesului în film.

Moștenirea lui Goldfaden (2004) - documentar despre originile teatrului idiș profesionist, întemeiat pentru prima dată în lume de Avram Goldfaden în 1876 la Iași. Dramaturgul a avut succes după emigrarea sa la New York fiind considerat "Shakespeare-ul evreilor". Filmul urmărește și muzica klezmer din cadrul acestui teatru.

Itzik Manger (2005) -documentar despre poetul evreu de limbă idiș originar din Cernăuți, Itzik Manger, povestit de cântărețul și scriitorul originar din județul Bacău, Arie Leibisch (Leibush) Laisch.

Rumenye! Rumenye! (2006) - documentar realizat la New York despre influența doinii românești asupra muzicii evreiești klezmer, prezentând doi muzicieni klezmer din SUA: Elizabeth Schwartz și Yale Strome. Premiul pentru scenariu al Uniunii Cineaștilor din România, Premiu festivalul IPIFF, Mamaia 2008, 1 nominalizare

1000 de fețe în 7 decade (2006) - Serie TV despre actorul Ion Lucian.

Cocoșul decapitat (2008) - ecranizare după romanul omonim al lui Eginald Schlattner - Premiul Undine Awards celui mai bun actor tânăr într-un rol secundar lui Mathias Franz Stein, 2007, Viena. Mențiunea Specială a Juriului Saturno International Film Festival. Premiul pentru cele mai bune costume, Svetlana Mihailescu, în cadrul Premiilor Uniunii Române a Cineastilor (UCIN) 2008. 9 nominalizări.

Călătoria lui Gruber (2008), film cu scenografie originală care atinge subiectul Pogromului de la Iași prin intermediul vizitei celebrului scriitor italian Curzio Malaparte în oraș. Premiera în România la 5 septembrie 2009. Premiul pentru regie Levante International Film Festival 2009, (Bari, Italia). Premiului Gopo pentru costume, 3 alte nominalizări.

Rumenye! Rumenye! II: Căutându-l pe Schwartz (2008) - partea a 2-a a documentarului despre muzica klezmer realizat de această dată în România, o călătorie muzicală în țara de origine al Elizabethei Schwartz, "vocea de aur a klezmer-ului".

Barașeum, Barașeum - Și s-au dus ca vântul... (2010) - documentar despre teatrul evreiesc Barașeum din București care a înflorit tocmai în perioada legilor antisemite dintre 1941-1944, un fenomen unic, simbol al rezistenței evreiești în perioada războiului. Premiul pentru film documentar de lungmetraj, Uniunea Cineaștilor din România 2011

Mănuși roșii, (2011) - adaptare după best-sellerul cu același nume, despre ancheta unui tânăr sas în perioada arestărilor masive ale Securității după revoluția din Ungaria din 1956. Premiul pentru cea mai buna regie Levante International Film Festival 2011 (Italia). Premiul pentru cea mai bună interpretare actorului principal Alexandru Mihăiescu la Saturno International Film Festival, (Roma, Italia), Nominalizare Gopo 2012.

Două lumi în muzică (2011) - coupe cuprinzând două documentare: "Căutându-l pe Schwartz" și “Concerte la Biserica Neagră”

Evrei de vânzare (2012) - documentar despre vânzarea evreilor români către Israel, catalogată drept „cea mai mare operațiune prin care un stat și-a vândut propriii cetățeni, petrecută până azi în Europa”.. Bazat pe documente CNSAS, interviuri cu istorici, martori și jurnaliști și pe cartea "Răscumpărarea evreilor" de Radu Ioanid. Premieră România ianuarie 2013

Trei zile până la Crăciun (2013) - ultimele zile din viața Elenei și Nicolae Ceaușescu, scenariul fiind scris de către Grigore Cartianu după propriul roman intitulat „Sfârșitul Ceaușeștilor” Premiul pentru interpretare actorilor Victoria Cociaș și Constantin Cojocaru, TIFF 2012.

O poveste de dragoste, Lindenfeld (2014) - film în care eroul principal, un român de etnie germană fugit de mic în Germania sub amenințarea rușilor ajunși în țară, hotărăște să revină după 60 de ani în satul său natal Lindenfeld, acum depopulat după ce locuitorii au fost deportați in Siberia apoi în Bărăgan de comunisti. Aici o gasește și pe iubita sa din tinerețe. Premiu pentru regie - Festivalul Ecranizarilor Literare UCIN, 5 nominalizări Gopo

Împărăteasa roșie - Viața și aventurile Anei Pauker (2016) - documentar care încearcă să arate "adevărata biografie al Anei Pauker după înlăturarea miturilor și legendelor propagandistice care au dus la falsificarea istoriei României contemporane". Filmul se bazează pe interviuri cu istoricul Robert Levy, autorul cărții “Ana Pauker: The Rise and Fall of a Jewish Communist” / “Gloria și decăderea Anei Pauker”; politologul Vladimir Tismăneanu și istoricii Adrian Cioroianu, Gheorghe Onișoru și Liviu Rotman, precum și pe documentație arhivistică.

Scenarist

„Nu te teme, Jacob!” (Fürchte dich nicht, Jakob), scenariul Frieder Schuller (1981)

Un bărbat ca Eva (Ein Mann wie EVA) (1984)

Nonni und Manni (TV Series 1988–) - co-autor, serial de 13 episoade pentru ZDF

Ins Blaue (TV, 1991)

Rosenemil - O tragică iubire (1993)

Noro (2002)

Moștenirea lui Goldfaden: originile teatrului idiș (2004)

Romania! Romania! (2006)

Cocoșul decapitat (2008) - în colaborare cu Bert Koß și Wolfgang J. Ruf

Romania! Romania! II: Cautandu-l pe Schwartz (2008)

Mănuși roșii, 2011

Împărăteasa roșie - Viața și aventurile Anei Pauker (2016)

Regizor de teatru

Maria Callas – La Divina (2012), spectacol multimedia după "Master Class" de Terrence Mcnally

Premii și distincții

Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler, din partea Președintelui României,

Ordinul Crucea de Cavaler a Ordinului pentru Merite al Republicii Federale Germania (2011)

Moştenirea Filosofilor

Am încheiat un eseu[12] despre perenitate, scris despre adevăruri ale zilelor ce vor veni. Sunt convins că nimeni nu va crede în demonstraţia bizară dar atât de clară, de logică, dureros de exactă că ştiinţa ar putea într' o zi să fie marea păcăleală a omenirii.

Şi iată, ceea ce mi s'ar părea la timpul promis o certitudine, azi pare absurd. Dar ieri ?

Aici m'am oprit. Ieri venisem din mâine pentru câteva neînţelegeri şi mi'am plătit cu minciunile de azi nesăbuinţa, compromisurile, laşitatea de a reflecta adevărul.

Ieri, parcă ieri treceam prin minciună oamenilor să vând dor pentru o clipă de iubire, să negociez vise pentru un petec de hârtie scrisă în limba unui adevăr întrezărit în mijlocul bibliotecii.

Ei bine, după ce am încheiat un eseu, e tot mai greu să realizez diferenţa dintre fructele ce se întrezăresc printre frunzele din pădure. În acestea e mesajul scris. Depinde mult de cine le găseşte, de cine le culege, de cine le gustă sau chiar mănâncă şi, aici e aici..., de cine le alege, căci un fruct se cunoaşte şi după coaja şi frunzele copacului în care a crescut.

Aşa şi stelele universului ne aleg la`nsufleţire după fructele copacilor ce ne-au zămislit. E un truc. E un mit.

Dar ceea ce va fi merită de povestit.

Am avut o căruță, o șaretă și am meșterit o sanie. Ce ierni pline de omăt. Troienele se învălătuceau peste foste cărări. Pomana porcului și gerul, laptele bătut din spatele sobei în vatra căreia se coceau pîinile...

Cinci ani care nu au fost uitaţi. Rar, cu treburi fugeam până în Târgul Ieșilor, începând a urî băncile trenurilor. De aceea am preferat liniştea aceea a comunei şi bucuria împlinirii datoriei față de oameni care nu pot fi asemuite. Nici sărbătorile ori hramul de la Borosești concertat de familia preotului Doroșincă.

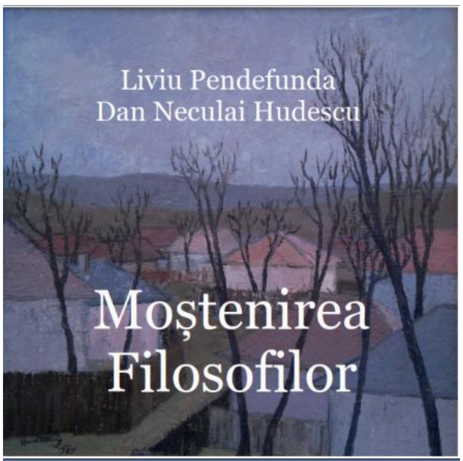
Astfel am scris, am pictat și am petrecut lungi seri de vară sau iarnă în compania Irei și lui Dan. Efervescenţa creatoare a făcut ca în acest timp să am cinci expoziții de grafcă și picrtură, multe sub ochiul atent al maestrului Hudescu, iar eu devenisem mentorul poesiilor ce'l frământau pe profesorul de desen, dascăl de şcoală veche și nouă. Ira râdea și ne aștepta când terminam taclalele și refugiul prin arte cu o mămăligă, un pui rumenit și o carafă de vin roșu.

Anii au trecut, eu mi'am format o familie și împreună cu copiii pe care Julieta mi i-a dătuit am reîntregit mica gaşcă de seri frumoase pe care le avusesem odinioară cu familiile Drăgan și Harasim la Hudești ori pe la ei acasă. După ani și copiii mei au profitat de prietenia gazdelor mele, pornind excursii de dimineață înspre Tăcuta sau Poiana cu Cetate.

600 de ani de atestare documentară. Câţi vor fi fost înainte? Filosofii sunt o moştenire nepreţuită pentru întreaga mea viață, iar scrierile mele și ale bunului meu frate de cruce rămân o moștenire generațiilor viitoare întru spiritul Filosofilor.

Dan dorea să publicăm versurile sale...

Liviu PENDEFUNDA

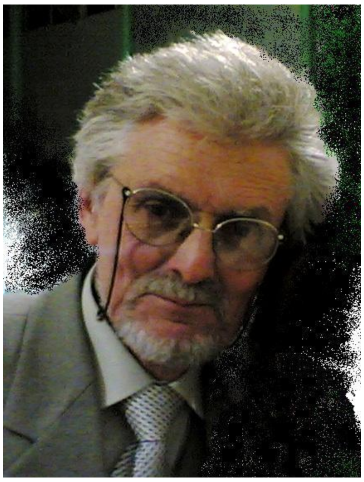

Amintirea primilor pași în opera de vindecare a trupului și sufletului, lirica și impresiile vizuale ale lumii satului la 600 de ani de la atestarea Filosofilor sub semnătura lui

Liviu Pendefunda și Dan Neculai Hudescu

[12] "...fără Filosofie nu vei putea atinge niciodată înălţimea şi rigoarea Evlaviei şi a Religiei."(Hermes Trismegistul)

Dan Neculai HUDESCU

Elegie

Îmi alătur tristeţea
clipei acelea
când întunericul
                    îmi stinge iar ziua
şi teii cei tandri
mereu plângători
primesc dur pe frunze
sărutul înoptării...
Aş vrea să urăsc
acest sacrilegiu
neschimbat niciodată
de nimeni hulit
şi să sparg din înalturi
oglinda astrală
găsind consolare
într-un gest de profet...
Şi simt iar din mine
cum zboară fluentă
o rugă din-nalturi
ce-aduce-n teamă
supreme-nchinări...
Tremurând în tăgadă
şi strigând neputinţa
absolv o jelire
ce m-a încolţit
Şi privesc în derută
cum un calm infinit
îşi deshamă iar timpul,
să mă supună
cu avidă trufie
în găoacea mea...
      de nimic...
Răsară din umbră
o teamă tenace
ce-nfinge în suflet
prea multe nelinişti
şi ca într-o veste
ce vine din veacuri
s-adune în vervă
doar dragi amintiri.
Trisetţea s-abate
din calea prezisă
năpădind fără noimă
un suflet vexat
Nu ştiu de-or să vină
cu pacea din suflet
doritele tâlcuri
ce-aduc linistiri...

Tânguire

Am ars pentr-o clipă
Visând nemărginiri
Şi atârnam în ştreangul sorţii
Necunoscut şi umil
Nu-mi facă podoabă
                    din giulgiu de fier
Când soarta mă-ndeamnă
                    să râd sau să pier
Nu ştiu în tărămuri
Din spaţii de gheaţă
Să fie vre-o forţă
Ce aşteaptă umilă trezirea în viaţă
Mişeleşte m-avânt în înalturi
                                        celeste
Vreau să prind în priviri
Necuprins de poveste

Dar mă împiedic prozaic

în dure hotare
Ce-mi limitează în spaimă
mişcarea în aer
Şi cobor cu umilă
spăşită căinţă
în locul sortit...
... de simpla fiinţă...

Nelămurita neputinţă

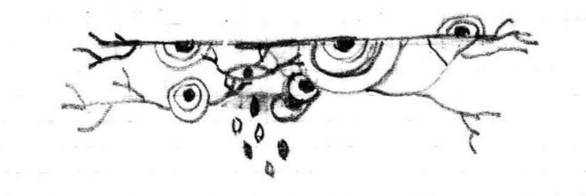
pentru Julieta

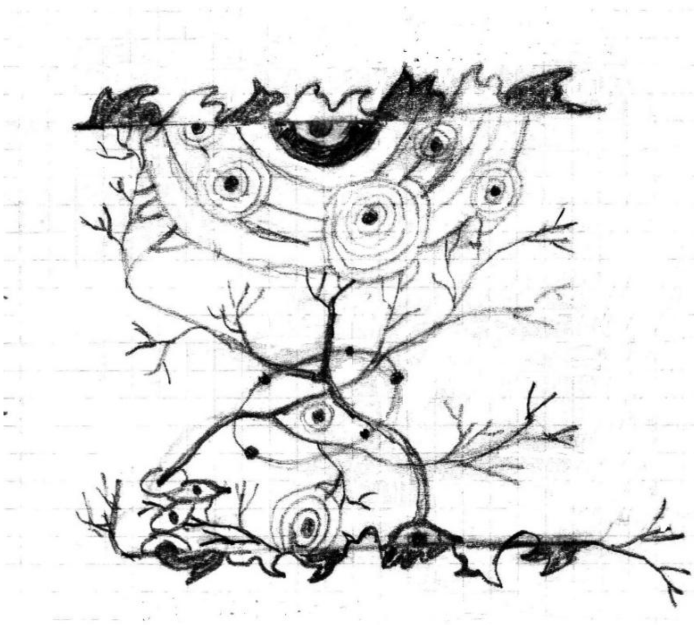
Jintuind s-apuc timpul
pentru a-l stăpâni
Urăsc neputinţa absurdă
ce-mi râde-n faţă
Lovit in orgoliu şi-n clocotită dorinţă
Încerc să salvez ce-a mai rămas
din destin
Efluvii ne-avenite împetresc clipa
Tânjind neruşinat la eternul din vid
Atunci şi acum nu găsesc iar
potenţa
Juruind să încap
într-un timp definit
Unicul gând tremurând
între simţuri
Lasă să curgă-n destin
timp sorocit
Întregind în contururi
făptura-ţi diurnă
Energii mă inund
dintr-un spaţiu nebun
Tânjeam cu credinţă
la calea astrală
Ameţind iar în gânduri
destinul cu fală...

Mărturisire în singularitate

Şi singur...
în cochilia tăcerii
pierdut în neavânt
Mă las furat de clipe
Ce îmi deshamă timpul
din orizontul sfânt
Mă mistuie dor aspru
şi-mi tulbură menirea
Volatizând fiinţa-mi
în hău demenţial...

Şi singur...
sperjur în juruinţe
nu mă mai ştiu
acelaşi
setos de sfânta viaţă
ce îndrăznea să spere
la orga de lumini!
Avântul se îngroapă
în deznădejdi de suflet
Secătuind speranţa
în dulcele delir
Şi oropsit de soartă
m-ascund cu sârg
în mine
şi nu mai voi pocalul
adâncilor dorinţi.

Când simt cum timpul mâ botează...
Bulversat de atâtea margini
Ce fug ameţitoare-n spaţiu
Mă văd furat din veşnicie
De-o soartă lacomă şi trează...
Prestabilite în repere
Prin logica euclidiană,
Îmi ţin din greu pe baricade
O sufocantă avântare...
Printre cuprinsuri infinite
Când timpul-şi defineşte locul
Mă înspăimântâ-n sufocare
Subtile adâncimi de suflet...
Şi-n amalganul de idei
Ce-mi caut cu înverşunare
Un loc să mă găsească soarta,
Mai moare cu dorinţa frântă
Vre-o clipă ce s-a vrut golită
De adevărurile ei!...

Sunt călător...

Sunt călător în astă lume!
....
Ca orice călător cu nume
Iscoditor îmi aleg calea
Şi-ncerc să descifrez cu râvnă
Ce este valoros în lume:
Dimensiuni ascunse-n timp
Redefinind polaritatea
Sau darul sacru de lumini
Venite-n unde printre veacuri
Cu-n mesaj năucitor
Ce străbătuse spaţii dure
Prin constelţtiile ursite
Să juruiască-nfierbântată
Pe o planetă din sisteme
O forma rară deîimplinire
Civilizaţia iubirii!...
Şi inversând sensuri de viaţă
Mă văd călătorind în caos
Şi mă înspăimânt în silnicie

Radu Dobre Basarab
un rafinat om de teatru

Pe Radu Dobre mi-l amintesc din anii școlii, căci eram amândoi elevii Liceului „Gh. Lazăr" din Sibiu. Era un băiat cu chip interesant, care, din felul cum conversa colegial, îmi lăsa nu doar bănuiala, ci convingerea că are o lectură temeinică. Îi plăcea muzica bună, fapt important pentru mine care studiam pianul, acompaniind corul liceului nostru.

Radu se născuse la Slatina în 22 august 1941, ca fiu al unui colonel de cavalerie, iar mama lui, Lucia Dobre, era profesoară de chimie, o ființă blândă și bună. Părinții au avut o iubire admirabilă, ei locuind pe Str. Tribunei, chiar în centrul Sibiului, vecini cu actrița Gigi Răchită, o ființă excepțională ca talent scenic și ca prietenă. Sora acestei vecine, Olimpia Arghir, a strălucit pe scena Teatrului Național din Cluj, unde eu am admirat-o ca Doamnă distinsă, rafinată, de mare demnitate scenică, până la finele carierei sale actoricești. O găsiți și azi cu o poză frumoasă afișată în holul Teatrului. Să nu uităm că fiica actriței a făcut regie de teatru și la TV. Așadar, o familie reputată cu oameni de teatru cu totul deosebiți. La Gigi Răchită veneau în vizită câțiva actori, între care Eugenia Barcan și Radu Stanca. Părinții intelectuali, care i-au asigurat lui Radu o educație aleasă și vecini care vorbeau adesea despre teatru, trăindu-l pe viu, și-au pus amprenta asupra băiatului care se ridica, dobândindu-și un solid bagaj de cultură și căutând un drum profesional pentru viitor.

Nu mă îndoiesc că regizorul Radu Stanca, așa cum se întâmpla în mod frecvent, l-a remarcat pe băiatul care creștea într-o familie de intelectuali, în care se cultiva dragostea de carte și de frumos. Extrapolez mărturisirea Danei Lăzărescu, fetița de 7 ani cu ochi frumoși, pe care văzând-o la Rm. Vâlcea regizorul sibian Radu Stanca, aflat în turneu, a întrebat-o dacă nu dorește să devină actriță. Este întrebarea care a marcat-o și ea s-a făcut actriță. Sunt convinsă că acea întrebare a putut să ajungă și la urechile lui Radu Dobre, rămânând acolo latentă mult timp, până la momentul propice când ea a rodit.

Întorcându-ne la anii liceului, eu făceam parte din prima promoție mixtă, cu băieți și fete în aceeași clasă, așa că noi, fetițele clasei a VIII-a, ne uitam în pauze cu admirație la liceenii claselor superioare. Careul școlii ne aducea aproape, iar elevii indisciplinați se vedeau scoși în față, ceea ce-i rușina, fără îndoială. Ce însemna indisciplină în anii aceia ? Să fii găsit în oraș după ora 20, când regulamentul cerea să fii în casă. Să nu ai uniforma bleumarin, cordeluță și batic bleumarin sau chipiu la intrarea în liceu dimineața, când la poartă erai verificat și nu puteai ajunge în clasă, dacă nu aveai pe haină numărul matricol. Cazurile grave erau fumatul în wc-ul liceului sau chiulitul de la ore ca să vizionezi un film. Pentru asemenea culpă se dădeau pedepse drastice, cu eliminare pe mai multe zile și scăderea notei la purtare. Băieții cu păr mare erau trimiși la tuns, fără iertare și fără excepție. Așadar, disciplina în liceu era drastică și respectul față de profesori asigurat. Când trecea profesoara de chimie Elena Cojmenco pe coridor cu ținuta ei sobră, de o modestie salutară, elevii pur și simplu se lipeau de pereți, privind-o cum pășește majestuoasă, abstractă, desprinsă de lume. Băieții se simțeau vrăjiți de frumusețea unor profesoare, așa ca Dorina Duzinchievici, o ființă dulce și caldă. Profesoara de biologie Elena Cilievici, totdeauna elegantă și distinsă, a rămas în amintirea unei clase printr-o întâmplare deochiată. Elevul scos la răspuns, dacă rețin bine, la istorie, a motivat că nu a putut învăța pentru că toată noaptea „a lucrat la păsărica tovarășei profesoare Cilievici". Încremenire generală! De fapt, elevul împăiase o pasăre pentru laboratorul de biologie al liceului. Povestea acelei replici a elevului nepregătit a colindat tot liceul, neuitată peste timp. Profesoara Maria Fanache preda literatura română într-un stil tensionat, făcând un veritabil exercițiu al minții elevilor, opriți să ia notițe, în timp ce colega ei de catedră, Elena Cosma, instala o stare de sărbătoare, dăruind elevilor toată căldura sufletului ei. Profesorul de matematică Vasile Vasu realiza performanțe cu elevii lui. Personalități diferite, tehnici didactice variate, ce marcau elevii care își plămădeau propria

formare intelectuală și morală. Olimpiade și concursuri sportive sau artistice erau momentele de vârf ale activității didactice și Liceul „Gh. Lazăr" era mereu fruntaş. Așa s-a pus cărămida de bază a formației lui Radu Dobre la Sibiu, în atmosfera tonică, stimulativă a celui mai prestigios liceu din oraș.

După anii când a încercat alte traiectorii profesionale, el înscriindu-se la Politehnică în București, gândul dintâi a biruit și Radu a intrat în 1965 la IATC „Ion Luca Caragiale" din București. Primul spectacol de poezie la Casa studenților din capitală i-a dat șansa să citească poezii de Radu Stanca, creații încă nepublicate, preluate de la verișoara scriitorului, profesoara de actorie Zoe Anghel Stanca. Zoe și Radu contau drept GENIALII familiei Stanca. Tânărul Dobre s-a apropiat cu încetul și a descoperit frumusețea versurilor baladistului Stanca. După alte cercetări documentare, a realizat cât de important a fost aportul regizorului la înflorirea vieții teatrale la Sibiu. Sub titlul *Contribuții sibiene la dezvoltarea artei teatrale românești*, formularea lui este superlativă: „Puține orașe din țară au avut șansa de a găzdui un om de valoarea, sensibilitatea, cultura, puterea de muncă și universalitatea lui Radu Stanca. Actor, regizor, poet, teoretician, dramaturg și pedagog, manifestându-se plenar în toate aceste domenii, Radu Stanca a fost cel care a fixat și la înalt nivel locul teatrului sibian în istoria teatrului românesc. Roadele muncii sale se manifestă până în ziua de azi, prin actorii pe care i-a format, prin dragostea de muncă pe care el a insuflat-o, prin piesele care se joacă pe toate scenele țării, prin contribuțiile teoretice pe care le-a adus și ale căror principii rămân actuale și în continuare."[13] Într-un mod mai voalat sau mai vizibil, Radu Stanca i-a fost tânărului Dobre un model și o stea călăuzitoare.

Radu Dobre a studiat, așadar, între 1965 și 1969 la IATC „I.L. Caragiale", în clasa lui Ion Finteșteanu, cu asistenți ca: Gh. Popovici Poenaru, Eva Pătrășcanu, Sanda Manu, Irina Petrescu, făcând la început dramatizări, cum au fost *Diplomație*, *High life*, apoi scene din spectacole și în anii III și IV spectacole întregi. El s-a remarcat în *Mulț zgomot pentru nimic* în rolul Benedetto și în *Vicleniile lui Scapin.* În *Bărbierul din Sevilla* l-a întruchipat pe Basilio, jucând împreunăm cu Petrică Lupu și Cornel Constantiniu. Cu spectacolul *Cui i-e frică de Virginia Wolf*, unde a avut rolul principal, George, alături de actrița Domnița Mărculescu Constantiniu, a dat examenul de absolvire, acest spectacol de producție jucându-se la Teatrul Casandra din capitală.

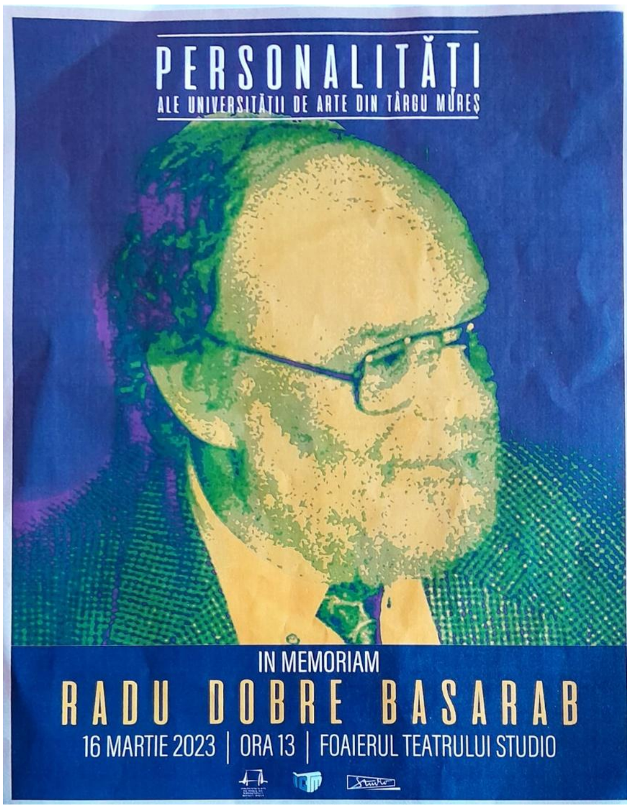
În 1966 s-a căsătorit cu colega lui, Geraldina Perșoiu, și după absolvire amândoi au fost ceruți de Dan Nasta de la Teatrul de Stat din Sibiu, unde au ajuns prin repartiție guvernamentală. Actrița Eugenia Barcan își amintește momentul când i-a fost prezentată Geraldina, care fină, delicată, ca o balerină, i s-a părut un desen foarte frumos al unui grafician, nu o ființă reală. De aceea, i-a spus: „Parcă ești o statuetă de Tanagra."

Primul spectacol la Sibiu a fost *Al patrulea anotimp* de H. Lovinescu în regia lui Dan Nasta, unde Geraldina era Iulia, iar Radu juca pe Andrei, alături de Papaiani, tocmai căsătorit cu o sibiancă. Era un început cu totul promițător. A urmat *Moartea unui golan,* de Virgil Stoenescu, în regia lui Andrei Zaharia, unde Radu interpreta pe Fony, alături de Geraldina. Radu Dobre Basarab, cum era numele lui de scenă, joacă alături de Geraldina în spectacolul *Cu ochii legați* de G. Feydeau, în regia artistului emerit Dan Nasta.

În 1970-1971, Radu face stagiul militar la Lipova, dar este transferat la Ansamblul Armatei, cu programe de estradă la Casa Armatei din Cluj. În sezonul estival era angajată și Geraldina Basarab, ei mergând astfel împreună la Mare. Bineînțeles că și la Sibiu soții Basarab joacă în *Răzbunarea sufleurului* de V.I. Popa, în regia lui Hans Schuschnig. Îl reîntâlnim în *Nud cu vioară* de Nöel Coward, în *Camera de alături* de Paul Everac, în regia lui Dan Alecsandrescu, și în *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais, spectacol regizat de Petru Mihai. Evoluția actorului era constantă și atmosfera în Teatrul de Stat de la Sibiu, minunată. Mare iubitor al artelor, Radu era apreciat de colegi și pentru pasiunea de jazzman, căci el face o instalație cu care săptămânal oferea actorilor un program de jazz american autentic.

În stagiunea 1971-1972, soții Basarab joacă în *Acești îngeri triști* de D.R. Popescu și în *Procesul Horia* de Al. Voitin. Radu este distribuit în *Omul care aduce ploaie* de Richard Nash,spectacol regizat de Petru Mihail, având ca scenograf pe artistul emerit Liviu Ciulei. Fără să fie un cuplu de legendă, așa cum fuseseră în deceniul 1951-1961 Radu și Doti Stanca, cei doi actori își trăiau gloria pe care și-o dobândeau cu fiecare nou rol jucat.

[13] Radu Basarab, *Contribuții sibiene la dezvoltarea artei teatrale românești*, în Anca Sîrghie, *Radu Stanca. Evocări și interpretări în evantai,* Editura TechnoMedia, Sibiu, 2016, p. 46.

În stagiunea următoare, soții Basarab sunt distribuiți în spectacolul *Dom Juan* de Molière în regia lui Mihai Dimiu și în *Tragedia Fecioarei* de Francis Beaumont și John Fletcher. Teatrul de Stat din Sibiu începe o colaborare cu un teatru de la Cotbus din R.D.G. și altul din Polonia, astfel că Radu Basarab este distribuit în *Răposatu*l de Branislav Nușici, cu regia și decorurile Liubișei Georgievski.

Noi, spectatorii sibieni, am trăit emoția unui reviriment regizoral, care a scos spectacolul de teatru din inerție atunci când a apărut regizorul Iulian Vișa, un om de teatru foarte ingenios. Din 1972 începe o rodnică colaborare cu regizorul Iulian Vișa, Radu făcând şi muzica la spectacole. Cu un asemenea spectacol, *Steaua fără nume,* ei pleacă în Polonia. Cu *Vicleniile lui Scapin* se face un turneu la Teatrul din Piatra Neamț. Realitatea este că Radu Basarab a jucat în cele mai multe spectacole ale lui Vișa.

În stagiunea 1973-1974, soții Basarab joacă în *Revizorul* de N.V. Gogol, spectacol regizat de Hanns Schuschnig și în *Munții* de Maria Bratei, în regia artistei emerite Marietei Sadova, ceea ce dovedește că Sibiul nu este ocolit de numele unor mari oameni de teatru ai țării. Așa cum era de așteptat, în stagiunea 1975-1976, Radu a repurtat un frumos succes cu rolul jucat în *Căsătorie prin concurs* de Carlo Goldoni, în regia Nicoletei Toia. Soții Basarab joacă în *Menajera* de Al. Sever, în *Vlaicu Vodă* de Al Davila, și în *Tineri căsătoriți caută cameră* de Mihai Roscin, toate trei în regia lui Iulian Vișa. Cu *Tineri căsătoriți caută cameră* ei pleacă în Polonia.

Stagiunea 1976-1977 începe cu *Aceste anotimpuri și cărări*, creație a sibianului Eugen Onu, regizată de Dan Alecsandrescu. În prezența autorului„îmi amintesc ca azi că am realizat ca moderator, la final de spectacol, o dezbatere cu publicul din sală. A fost un eveniment interesant, menit să înlesnească înțelegerea spectatorilor tineri, liceeni în mod deosebit. Iulian Vișa a pus în scenă *Sângele* de H. Lovinescu având pe amândoi soții Basarab în distribuție. Dar, mai interesant a fost spectacolul *Dealul cu fântână arteziană* de Yannis Ritsos, în regia lui Yannis Veakis, unde a jucat atât Radu Basarab, cât și soția lui. Stagiunea s-a încheiat cu *Peripețiile bravului soldat Sveik* după Hașek, în regia lui Constantin Dinischiotu, unde, de asemenea, au fost distribuiți amândoi soții Basarab, ca dovadă că performanțele lor scenice erau deosebite și publicul îi prețuia. Le-am consemnat în „Transilvania", nr. 12, 1977, p. 50, unde a fost remarcată Geraldina în rolul doamnei Kati, cu „intempestiva ei apariție".

În stagiunea următoare, Teatrul de Stat din Sibiu pleacă într-un turneu în R.D.G. și în Polonia cu *Sânziana și Pepelea* de V. Alecsandri, în regia lui Sergiu Savin, protagonista fiind interpretată de Geraldina, iar Radu, distribuit în rolul lui Lăcustă. Am semnat o cronică de spectacol în revista „Transilvania", nr.10, 1977, p. 10, din care citez: „Sânziana este interpretată convingător şi nuanţat de Geraldina Basarab, iar Pepelea găseşte în mimica şi gesturile actorului Dan Turbatu expresia nimerită a isteţimii, umorului şi cutezanţei. Alături de ei, Zmeul e interpretat cu ponderare de actorul Ion Buleandră, iar Lăcustă, personaj pus în seama lui Radu Basarab şi Pirlea, întâlnind în Mircea Hândoreanu un actor cu largi disponibilităţi şi cu un nedesminţit apetit de joc, trăiesc în spectacol nu ca individualităţi distonante, ci compun un ansamblu omogen, menit să ilustreze o lume fabuloasă, purtând însă amprenta omenescului." Regizoarea Nicoleta Toia pune în scenă *Joc de pisici* de Örkeny István, unde amândoi soții Basarab primesc roluri.

În 4 mai 1978, la librăria Luceafărul din Sibiu, se lansează cartea lui Ion Vartic *Poezie și teatru* de Radu Stanca, cartea apărută recent la Editura Albatros din București. După prezentarea mea, actorii Geraldina Basarab, Radu Dobre Basarab și Sandu Bălan au recitat

din creația poetică a baladistului. Am păstrat un afiș, ca amintire.

Așa a fost mereu Radu Dobre Basarab, prezent cu recitări literare la manifestările organizate în oraș, îndeosebi în cele care implicau tineretul. Bineînțeles că atunci când s-a înființat Asociația intitulată Radu Stanca, el nu putea să lipsească și cred că îmi amintesc de câteva reuniuni la care am participat, mai ales că eram doctorandă și pregăteam o teză cu tema *Un studiu monografic- Radu Stanca, viața și opera.*

Ne apropiem de un apogeu al evoluției lui Radu Dobre Basarab care, după ce a jucat în spectacolul cu care debuta stagiunea 1979-1980, anume *Neînțelegerea* de Albert Camus, în regia lui Dragoş Galgoțiu, primeşte rolul sultanului Mahomed al II-lea „Cuceritorul” în spectacolul *Răceala* de Marin Sorescu, purtând semnătura regizorală a lui Iulian Vişa. Conceput ca un spectacol epopeic, cu cele 3 planuri, realizarea sibiană ia premiu de interpretare la Festivalul de la Craiova, pentru rolul lui Mahomed. Spectacolul sibian a fost socotit mai reuşit decât cel de la Teatrul Bulandra, unde Mahomed era interpretat de Virgil Ogășanu. Sub titlul *„Răceala”- un spectacol teatral eveniment,* am comentat această realizare în „Tribuna Sibiului” din 26 decembrie 1979, p. 2. Izbânda actoricească cu totul excepțională este astfel comentată: „Radu Basarab făureşte personajul sultanului cu agilităţi gestice şi molcomiri orientale, dar şi cu momente de pătrunzătoare clarviziune*, într-un rol-mănuşă, pe drept aşteptat.*”(s.n.)

Tocmai lucrase în stagiunea 1978-1979 cu regizorul Gheorghe Teodorescu la piesa *Clipa* de Virgil Stoenescu, și cu Avram Besoiu la *Sosesc diseară* de Tudor Mușatescu. Cu experiența actoricească dobândită, Radu ia decizia să facă și muncă de regizor, care îi completa palmaresul de om al scenei. El regizează în noua stagiune 1980-1981 un spectacol de poezie pe versurile lui Radu Selejan intitulat *Statornicie,* dar prima izbândă ca regizor o va obține cu *Capcană pentru un om singur* de Robert Thomas și continuă cu realizarea regizorală a spectacolului *Rujul meu nu lasă urme (Week-end de adio)* de Sauvajon, cu care se vor realiza cele mai numeroase reprezentații. O altă reușită pe aceeași linie este *Ziua cea nebună* de Turrini din stagiunea 1986-1987.

În conștiința sibienilor, definitorie a rămas prestația sa de actor., unul care se adresa celor tineri prin recitări susținute și în Cenaclul „Radu Stanca”. Actorul strălucește în *Oedip salvat,* piesa lui Radu Stanca fiind valorificată într-o viziune modernă de *I*ulian Vișa, în stagiunea 1980-1981, ca un an mai târziu tot Vișa să monteze *Camino Real* de Tennessee Williams, Radu jucând unul dintre rolurile principale, cel al lui Don Quijotte. Radu joacă în *Dirijorul* de D.R. Popescu, în stagiunea 1981-1982, iar un an mai târziu în *Fizicienii* de Fr. Dürrenmatt, în regia Ludmilei Szekely-Anton.

Se știe că, după spectacolul *Violetele de Parma* de Shehadé din 1983, Iulian Vișa pleacă în Danemarca, unde la un moment dat a avut chiar propriul lui teatru. Sosit cu idei novatoare din Franța, regizorul Mihai Constantin Ranin se remarcă prin spectacolele montate la Sibiu, dar nu se va ridica la nivelul lui Iulian Vișa, după cum apreciază publicul.

Trecând printr-o dramă familială, produsă de divorțul pe care l-a cerut, Radu Basarab va mai face un rol bun în *Puricele în ureche (Gelozia, bat-o vina*) de G. Feydeau, ca apoi să plece și el la Târgu Mureș. Acolo va găsi un mediu propice continuării proiectelor sale, dedicându-se nu numai jocului actoricesc și regiei, ci și profesoratului la Universitatea de Artă Teatrală din noua sa reședință. Acolo ne-am reîntâlnit, activând într-o atmosferă de bună colegiaritate timp de peste 10 ani.

Decesul în 2009 al actorului Radu Basarab a stârnit regretul colegilor și publicului, iubitor de teatru, în egală măsură. În 13 martie 2023 o inițiativă a conducerii Universității de Arte din Târgu Mureș ne-a readus împreună în Foaierul Teatrului Studio, ca să participăm la evocarea intitulată *In memoriam... Radu Dobre Basarab*. Conf.univ.dr. Maria Magdalena Janosi a sistematizat exemplar toate materialele primite și a organizat expoziția comemorativă.

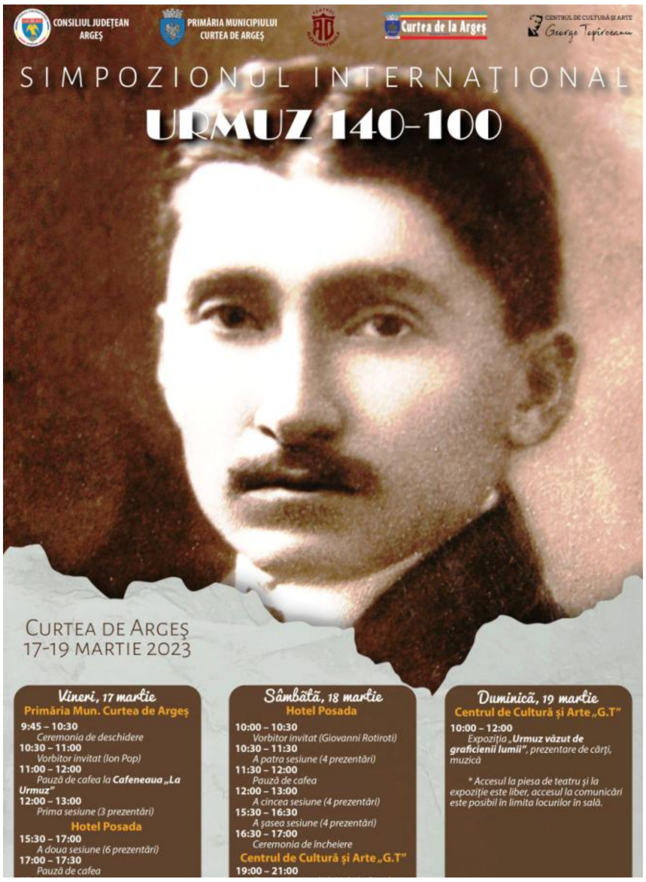
Rectorul, prof.univ.dr. habil. Sorin Crișan, și Decanul, prof.univ.dr. Oana Veronica Leahu, colegi actori și foști studenți au împletit amintiri, din care s-au recompus momente din activitatea și din creațiile scenice ale celui evocat. Pe ecran l-am revăzut în rolurile care i-au dat celebritatea. L-am simțit revenind printre noi, mereu ingenios si special în idei, constructiv și generos cu cei apropiați. În cele două ore ale frumosului eveniment comemorativ, am fost convinsă că Radu Dobre Basarab va rămâne printre noi și că el merită să fie un model pentru oamenii de scenă ai viitorului.

Anca SÎRGHIE

Cărți din Biblioteca Revistei Curtea de la Argeș
Placă de bronz cu autoepitaful Constantin Ionescu Buzău, fratele lui Urmuz, poet, născut în Curtea de Argeș, de la Cimitirul Bellu

Urmuz 140-100

Dacă pe Thales din Milet îl preocupau nu lucrurile, ci esența lor, la Simpozionul Internațional de la Curtea de Argeș am realizat că scriitorii prezenți timp de 3 zile au făcut-o cu dăruire pentru scriitorul Urmuz, dar au făcut-o la nivel universitar, unii la nivel academic.
Trăim cu toții stranietatea realității de azi preocupați de lumea ce ni se deschide în fața ochilor, de esența lucrurilor, a formelor ce nu le mai regăsim după două năpaste pandemia și războiul ce nu se mai termină...

"Urmuz nu ar trebui să fie o necunoscută pentru nimeni din Curtea de Argeș ori din județ. Sau, dacă până de curând a fost, atunci nu ar trebui să mai fie, întrucât, în ultimii trei ani, eforturile de recuperare și de întipărire a cultului personalității sale în memoria colectivă locală - și nu numai - au fost, cu siguranță, cele mai asidue din toată perioada care a succedat dispariția sa tragică, până în prezent. Cu o însuflețire aproape supraomenească, acad. Gheorghe Păun, matematician neobișnuit de mult înclinat spre literatură, a dorit să arate că „Argeșul poate și face" ceea ce este bine și dator moral față de numele ilustre născute pe aceste meleaguri", **scrie academinicanul Gheorghe Păun în recentul număru al revistei Curtea de la Argeș.**

Curtea de Argeș este un loc de legendă dar încărcat de istorie, a fost prima capitală a Țării Românești păstrînd cele mai importante edificii bizantine de pe teritoriul României, printre care se numără Biserica Sfântul Nicolae Domnesc. Important centru politic și economic în timpul epocii medievale, Curtea de Argeș a decăzut după mutarea cetății de scaun a Țării Românești la Târgoviște, dar își recapătă prestigiul în timpul perioadei interbelice odată cu desemnarea catedralei Mânăstirii Curtea de Argeș ca necropolă regală. La Curtea de Argeș s-au născut câțiva dintre domnitorii cei mai importanți din istoria medievală a Țării Românești (Neagoe Basarab, Vlaicu Vodă, Mircea cel Bătrân) dar și personalități marcante ale perioadei interbelice precum Urmuz și Florian Ștefănescu-Goangă.

Urmuz, deși ne-a lăsat moștenire aproximativ 50 de pagini de scrieri „absurde", a generat sute de cărți biografice și critice aplecate cu un interes inegalabil asupra acestora. Printre vorbitori s-au numărat: Mihaela Albu, Giovanni Rotiroti, Narciss Zărnescu, Marian Nencescu, Nicolae Georgescu, Aureliu Goci, Michael Finkenthal, , Cosmin Pană, Ducu Gheorghinescu, Anca Chioreanu, Imre Josef Balazs.

Este o problemă de onoare (re)cunoașterea lui Urmuz a scriitorilorde argeșeni, de a se mândri cu precursorul avangardismului mondial, care a influențat atât literatura, cât și artele plastice și continuă să o facă și în zilele noastre. Fiindcă, dacă el a reprezentat atât de mult pentru lumea de dincolo de granițe, cine suntem noi ca să nu-i recunoaștem meritele și să nu-i acordăm locul cuvenit în posteritate?... Chiar dacă, după cum spunea **acad. Păun, „Nu oricine poate degusta opera lui Urmuz, pentru că este nevoie de o genă ludică pentru aceasta, de deschidere spre „lumi în dungă", neeuclidiene ar putea fi o analogie, nearistoteliene ar fi mai potrivit, având legătură cu paralogica, cu bizarul, cu amuzamentul intelectual – toate acestea gratuite la prima vedere, cea grăbită, dar surprinzător, dacă nu chiar inconfortabil de semnificative, de adânci, la o lectură mai atentă".**

Toată această **inițiativă a debutat în urmă cu trei ani, când în ziarul Argeș Expres a apărut rubrica „La Curtea lui Urmuz", încheiată cu trei volume cuprinzând câte 77 de tablete (multe dedicate scriitorului Demetru Dem. Demetrescu Buzău - neobișnuitul și unicul URMUZ, așa cum este el cunoscut în literatură) ce au fost publicate în pagina de Cultură de-a lungul acestui timp. Rubrica s-a prelungit cu „Anul Urmuz",**

ce a debutat la început de 2023, aliniindu-se întregii suite de fenomene urmuziene menite a marca împlinirea a 140 de ani de la nașterea și a 100 de ani de la moartea scriitorului. Mai cu seamă, vorbim despre Simpozionul Internațional Urmuz, un eveniment a cărui talie se deduce din titlu și care a angrenat, sub același steag al urmuzomaniei, zeci de urmuzofili din întreaga lume. Mișcarea impresionantă fost anunțată în urmă cu aproximativ un an, cu prilejul reamenajării mormântului său, care se regăsește la Cimitirul Bellu din București.

Demersurile au continuat cu **„botezarea" în memoria sa a cafenelei ce există astăzi pe locul unde s-a aflat cândva casa în care Urmuz a văzut lumina zilei, apoi cu inaugurarea statuii și plăcii memoriale în preajma aceluiași loc și cu o expoziție de fotografii realizate de Ducu Gheorghiescu, completată de Vladimir Pană (fiul lui Sașa Pană, care a fost primul editor al unui volum urmuzian) cu o colecție valoroasă de manuscrise, scrisori și fotografii originale ce au aparținut cândva lui Urmuz – un tezaur impregnat de atingerea scriitorului.**

Spunea George Pruteanu, „Urmuz e un scriitor european, un mare cap de serie. Și apoi, ultima concluzie e tocmai aceea că despre Urmuz, cel mai singur între singuri, abia trebuie să stăm de vorbă"

Expoziția

„Urmuz în arta grafică internațională"

în Sala „Theodor Pallady" a Bibliotecii Academiei Române din București

Joi, 30 martie - dată la care, după calendarul gregorian, se năștea în 1883, la Curtea de Argeș, Dimitrie Ionescu-Buzău, ulterior Demetru Dem. Demetrescu-Buzău, cunoscut în literatură prin pseudonimul **Urmuz**, a fost deschisă e**xpoziția „Urmuz în arta grafică internațională"și poate fi vizitată piînă pe** 7 aprilie. Cele 180 de portrete grafice inedite ale scriitorului avangardist realizate de artiști din 60 de țări pornind de la cea mai cunoscută fotografie a acestuia au fost expuse în **Sala „Theodor Pallady" a Bibliotecii Academiei Române din București.**

Pot fi vizualizate documenteleceea ce s-a păstrat până astăzi din manuscrisele sale, acestea fiind cuprinse în celebrul „caiet roșu" din colecția Bibliotecii Academiei Române, manuscris pregătit de Urmuz în vederea publicării unei selecții din scrierile sale. Expoziția cuprinde traduceri ale operei urmuziene, pagini ale periodicelor „Urmuz" (revistă editată de Geo Bogza în 1928) și „Bilete de papagal", volume critice etc.. Așa cum s-a putut afla din cronicile de eveniment apărute în Ziarul ARGEȘ EXPRES zilele trecute, acest eveniment este înscris în seria amplă de manifestări pregătite pentru a marca împlinirea a 140 de la nașterea lui Urmuz, respectiv 100 de ani de la moartea sa.

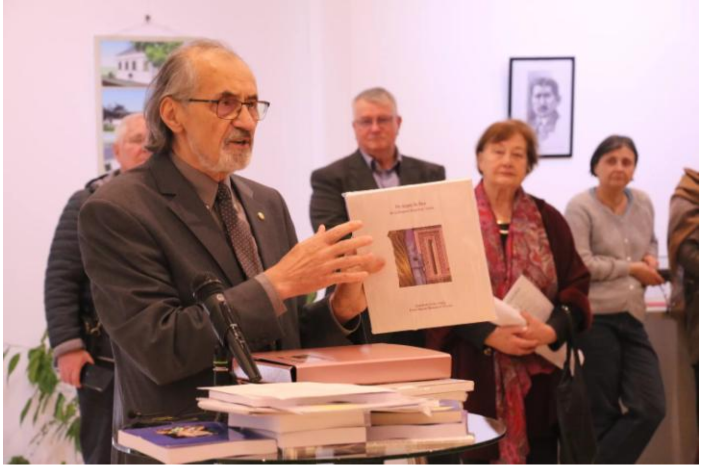
Organizatorii au fost Academia Română, revista „Curtea de la Argeş", Muzeul Naţional al Literaturii Române (MNLR) şi Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România. Așa cum se cunoaște deja, portretele menționate au fost disponibile pentru publicul larg și la Curtea de Argeş, pe 19 martie, expuse în cadrul Simpozionului Internaţional „Urmuz 140-100".

Publicul a fost, și de această dată, numeros, un ecou al răsunetului pe care l-a avut marele eveniment din Cetatea Basarabilor, cuprinzând atât prieteni ai lui Urmuz și ai revistei „Curtea de la Argeş", cât și artiști prezenți pe simeze. Între aceștia din urmă s-a numărat și Nestor Damaso del Pino, cunoscut grafician spaniol, laureat al concursului asociat expoziției.

Întâlnirea a fost moderată de acad. Gheorghe Păun și a fost deschisă prin cuvântul de bun-venit al secretarului general al Academiei, acad. Ioan Dumitrache. Acad. Gh. Păun a menţionat implicarea

esenţială a Consiliului Judeţean Argeş în desfăşurarea „Anului Urmuz în Argeş”, proiect care a avut ca rezultat mai multe realizări: punerea în scenă de către Teatrul „Al. Davila” din Piteşti a piesei „Urmuz” de Valeriu Butulescu, tipărirea unor timbre de către Romfilatelia, inclusiv a unui album de colecţie - „Pe Argeş în Sus. De la Meşterul Manole la Urmuz”. Acesta a fost înmânat de moderator, din partea CJ Argeş, acad. I. Dumitrache, ca reprezentant al Academiei, şi Gabrielei Dumitrescu, directorul compartimentului Colecţii, ca reprezentantă a Bibliotecii Academiei şi organizatoare directă a expoziţiei. Au mai primit albumul Ioan Cristescu, directorul MNLR, şi Nicolae Ioniţă, din Ploieşti, artist plastic cunoscut în ţară şi în lume, acesta fiind cel care a reuşit strângerea portretelor (al căror număr este în creştere, potrivit spuselor domniei sale, întrucât a mai primit tablouri şi în ultimele zile…).

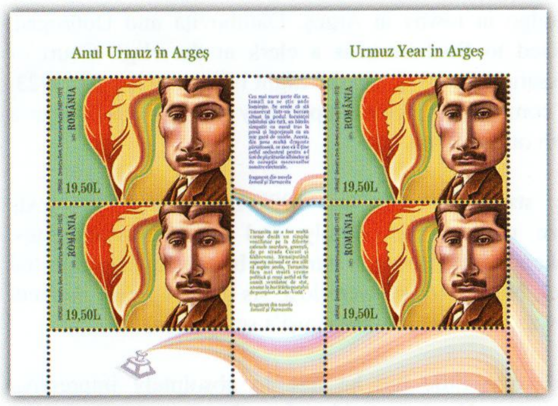
Expoziţia va rămâne la Biblioteca Academiei până pe 7 aprilie, când tablourile vor reveni la Centrul de Cultură şi Arte din Curtea de Argeş. Câteva dintre ele vor merge pentru o vreme şi la Câmpulung, pentru a anima o altă expoziţie. De altfel, mai este în stadiu avansat de pregătire încă un vernisaj dedicat lui Urmuz, dar nu de portrete, ci de tablouri suprarealiste. Vom reveni cu detalii la vremea potrivită.

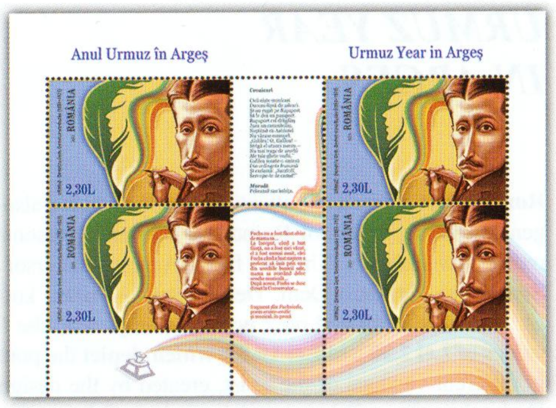
Pentru că nu toate portretele au încăput pe simeze, a fost publicat de MLNR un album cuprinzător, despre care a vorbit directorul instituţiei, apoi şi editorul volumului, N. Ioniţă, şi prefaţatorul, Marian Nencescu, bunul prieten al revistei „Curtea de la Argeş”. În cadrul acestui eveniment au fost acordate diplome şi medalii Urmuz lui Nestor Damaso del Pino, lui Gelu Pascal şi Nicolae Lengher, laureaţi ai concursului. Prezentă a fost şi Ioana Teodora Duţă-Schmiedigen, care a primit medalia amintită la Curtea de Argeş, cu două săptămâni în urmă, în cadrul simpozionului. În rândul participanţilor s-a aflat şi Ducu Gheorghiescu, prezent de altfel şi în expoziţie, printre altele, cu fotografia monumentului de la mormântul lui Urmuz de la Cimitirul Bellu. În sală au mai fost numeroşi scriitori, ziarişti, oameni de cultură, între care şi filosoful-poet Sorin Cerin, român trăind la Paris, unde intenţionează să-l popularizeze pe Urmuz.

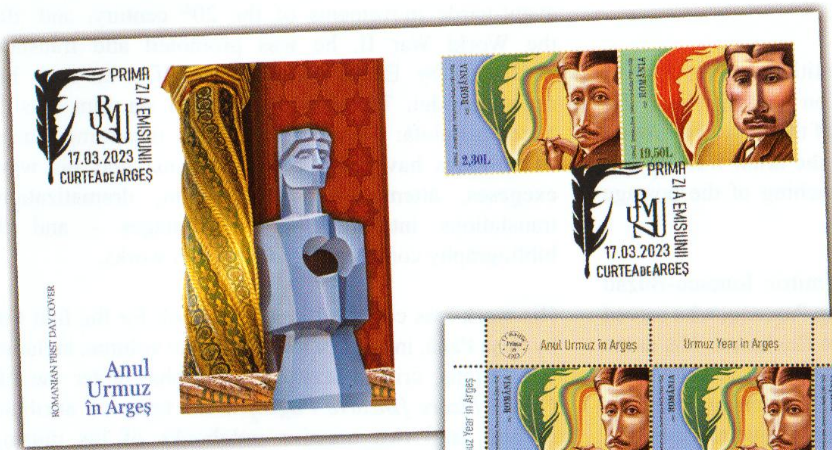

După aproape o oră, vernisajul s-a încheiat, dar tocmai atunci în sală a intrat un grup numeros de studenţi de la Universitatea Hyperion din Bucureşti – semn nu numai că Urmuz trezeşte interes, dar şi că urmuzologia îşi pregăteşte de pe acum o nouă generaţie…

Liliana POPA

Anul Urmuz în Argeş
Urmuz Year in Argeş
ROMÂNIA
19,50L

Anul Urmuz în Argeş
Urmuz Year in Argeş
ROMÂNIA
2,30L

PRIMA
ZI A EMISIUNII
URMUZ
17.03.2023
CURTEA DE ARGEŞ
ROMÂNIA
2,30L
19,50L
ROMANIAN FIRST DAY COVER
Anul
Urmuz
în Argeş

Anul Urmuz în Argeş
Urmuz Year in Argeş
ROMÂNIA
2,30L

PRIMA
ZI A EMISIUNII
URMUZ
17.03.2023
CURTEA DE ARGEŞ

Jazz Matinal la Montreal

Dimineață răcoroasă de martie, o dimineață de sâmbătă mai specială, pentru că urma să participăm la un concert de Jazz cu totul special! Special din mai multe motive,cu toții știm că jazz-ul penetrează sufletul și întreaga ființă cu precădere seara, ambientul are și el rolul lui, excepție făcând desigur de la regulă ''those lazy Sunday mornings''cu o cafea aburindă, pe fundalul unui smooth jazz.

Însă faptul că finuțul nostru Leonard Johnny Dumitrescu face parte din band, este cu totul și cu totul special, deoarece face parte din ''creme a la creme'' tineri talentați ce vor participa în curând la Festivalul de Jazz pentru juniori de pe tot cuprinsul provinciei Quebec.Aflânduse la cea de-a 44-a ediție, peste 2000 de muzicieni își vor etala talentul, elevi de liceu,colegiu sau studenți de facultate, cu toții având aceeași pasiune, MUZICA!

Liceul Andre-Laurendeau este gazda splendidului eveniment, un liceu renumit frecventat de peste 2500 de elevi, ce se întinde pe o suprafață de câteva hectare, cu o multitudine de laboratoare și clădiri, divizate pe specialități.

Sala Auditorium poate acomoda peste 500 de persoane, dotată cu cea mai înaltă tehnică de vârf în materie audio. Aici este elev dragul nostru finuț ''Johnnică'' așa cum îl alintăm noi cei apropiați, unde studiază pianul iar faptul că studiul și repetiția neîncetată dau roade ne-a demonstrat din plin în timpul concertului cu un solo impresionat aplaudat cu fervoare de sala arhiplină.

Ca atmosfera să fie aidoma unui concert ce se desfășoară seara de acest lucru s-a ocupat echipa tehnică prin intermediul reflectoarelor ajustate ca atare. Concertul viza un gen de repetiție generală cu public înainte de marea finală ce va avea loc pe 1 aprilie pe întreg parcursul zilei. Pantaloni negri, cămașa albă și cravată albastră sau costum negru complet, a fost ținuta tinerilor muzicieni. Elevi pe grupe de vârstă alcătuiau band-uri de 30-40 de muzicieni și au avut 3 piese la dispoziție să demonstreze că sunt pregătiți pentru ''bătălia finală'' în fața juriului.

Diverși profesori de muzică,dirijori de band au avut amabilitatea să ne introducă în minunata lume a Jazzului,împărtășind cu publicul diverse aspecte de ordin tehnic care dau savoare acestui gen muzical, făcând chiar câteva demonstrații ad-hoc spre deliciul publicului.Două ore de muzică live de bună calitate este mai mult decât terapie pentru suflet.Fiecare notă muzicală modelată de muzician pe instrumentul său, au rolul de a crea valența sonoră dintre public și band.

Finalul a fost impresionat,după ce toate bandurile și-au terminat programul impus de trei piese ,cu toții au revenit pe scenă în număr de câteva sute fără instrumente și au interpretat vocal o superbă piesă *''Lean On Me''* de Bill Withers .Publicul a fost extrem de generos și aplauzele au curs minute în șir după intonarea ultimei silabe din melodie! O emoție vădită se citea pe fețele tinerilor talentați, căutând fiecare cu ochii plini de lumina fericirii, susținătorii apropiați ce se aflau în sală.

Doresc în încheiere să le urez tuturor mult,mult succes în competiția finală, și chiar dacă nu vor reuși cu toții să urce pe podium la final să țină cont de un lucru mult mai important și anume faptul că prin muzica lor oferă momente extrem de apreciate și savurate, mângâie inimi și suflete rănite, reunesc oameni prin magia notelor muzicale și nu în ultimul rând demonstrează faptul că muzica nu ține cont de rasă,culoare sau limba vorbită,dar cu siguranță este liantul indestructibil în armonizarea sufletelor prin artă și frumos!

Îți urăm din toată inima mult succes copil frumos la chip și suflet, Leonard Johnny Dumitrescu indiferent pe unde te vor purta cărările vieții!

Johnny CIATLOS DEAK

Fervoarea demolării

În general, societățile care au dărâmat statui, au ars cărți ori au creat indexuri ale operelor interzise au avut în frunte regimuri totalitare sau au cunoscut crize cronicizate.

Firește, au existat și cazuri când, după eliberarea de dictatură sau de criză, lumea a trebuit să elimine, în mod justificat, simbolurile acelor vremuri de tristă amintire. Dar marii demolatori au fost tiranii, văzuți și nevăzuți, mai ales cei situați pe poziții politice extreme.

Astăzi, explicația distrugerii memoriei colective curente este *discriminarea bazată pe culoarea pielii* și care, în aproape toate țările, în timpuri mai mult ori mai puțin îndepărtate, a făcut numeroase victime.

O asemenea țară este America – oficial, Statele Unite ale Americii – care, începând cu perioada colonială și până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a statuat oficial, prin legi și reglementări cu putere de lege, sclavia negrilor.

Este mai greu de înțeles pentru contemporanii noștri, *care au, de multe ori, o cultură generală și istorică săracă,* în ce fel s-a putut ca, de la intrarea în vigoare a Constituției SUA (1787) și până la finele Războiului Civil (1865), Statele Unite să fie o țară sclavagistă. Este greu de înțeles și pentru faptul că, mai peste tot în lume, *Constituția SUA (cu sau fără amendamentele ulterioare) rămâne un model al democrației,* este dată ca exemplu, este preamărită ca etalon de libertate, de stabilitate, de sobrietate.

Mult mai grav este faptul că, de la interzicerea sclaviei în SUA (1865) au trebuit să treacă o sută de ani până la îndepărtarea ultimelor legi discriminatorii în fostele state ale Confederației (1963).

Simptomatic este faptul că ambii președinți implicați în acest îndelungat proces – *Abraham Lincoln*, care a eliminat oficial sclavia și *John Fitzgerald Kennedy*, care a eliminat ultimele discriminări rasiale oficiale – au pierit asasinați.

În practica vieții cotidiene însă, nici până astăzi discriminările de tot felul, inclusiv cele bazate pe culoarea pielii, nu au dispărut complet, nici în Statele Unite și nici în alte regiuni. Evident, gradul lor de extindere și forța lor de manifestare diferă foarte mult, de la un continent la altul, de la țară la țară, de la comunitate la comunitate.

Azi, trăim o criză profundă în societate, accentuată de pandemia cu acest nou virus Corona, dar cronicizată de câteva decenii și accentuată de perspectivele sumbre de după încheierea molimei.

În timpul crizelor de amploare mare au avut loc întotdeauna și manifestări violente, de stradă, cu baricade, incendieri, jafuri, busculade, agresiuni fizice, omoruri etc. Scânteia manifestărilor violente de astăzi a pornit de la asasinarea de către un polițist american alb („*caucazian*") al unui cetățean de culoare („*afroamerican*"), bănuit de o faptă ilegală.

Întâmplarea nu avea cum să nu capete conotații rasiste, date fiind împrejurările. Cu mult înainte ca justiția să-și intre în rol, vestea a făcut ocolul SUA și al lumii, declanșând, după cum era normal, puternice reacții de solidaritate cu victima și cu afroamericanii în general.

Sclavia a revenit în atenție – *deși puțini îi cunoșteau istoria* – fiind scoasă în prim plan drept cauză a tuturor relelor. Populația revoltată nu s-a mulțumit cu cererea de reformare a lumii contemporane și viitoare – pentru a o scăpa de asemenea discriminări – ci a început, *în urma unor acțiuni bine orchestrate din umbră*, un război cu trecutul, cu valorile trecutului, sublimate în statui, opere literare, filme etc.

Astfel, s-a găsit cu cale să se retragă din oferta unuia dintre cele mai cunoscute canale de televiziune filmul „*Pe aripile vântului*", făcut după romanul omonim al *Margaretei Mitchell* (1900-1949). Pentru acest roman (cu titlul originar *Gone with the Wind*, apărut în 1936, autoarea a primit *Premiul Pulitzer, în anul 1937*, *iar în anul următor a fost candidată la Premiul Nobel pentru literatură.*

Filmul cu același nume, din anul 1939, cu *Vivien Leigh și Clark Gable* în rolurile principale, *este unul din filmele de mare succes ale tuturor timpurilor.*

La fel, s-a găsit ***cineva*** să interzică romanul „*Coliba unchiului Tom*", de *Harriet Beecher Stowe* (1811-1896), o înfocată aboliționistă. Romanul (apărut în 1852), care înfățișează viața african-americanilor sub sclavie, a fost foarte bine primit în nordul SUA și în Anglia, dar și-a atras ura celor din sudul Statelor Unite care erau în favoarea sclaviei.

Când a întâlnit-o pe *Stowe, Abraham Lincoln* i-a spus: „*Deci dumneavoastră, o doamnă așa de mică, ați pornit un război așa de mare!*".

Harriet Stowe a fost considerată mereu *un simbol al luptei contra sclaviei negrilor.*

Președintele Lincoln era împotriva sclaviei, dar nu dorea egalitatea deplină între albi și negri. Atât a putut să meargă înainte spiritul lui vizionar, care, în mod categoric, era deasupra vremurilor sale și prevestea viitorul.

Oare toți oamenii de pe planetă să se fi înșelat când au cinstit și apreciat aceste opere, considerate nemuritoare, acești oameni și acești autori plini de talent?

Oare generații de tineri, de maturi și de seniori, care le-au admirat și i-au admirat de-atunci încoace, să fi fost orbi?

Oare valoarea artistică în sine a acestor opere să nu aibă nicio relevanță?

În vârtejul revoltei de-acum, *a fost dată jos de pe soclu o statuie a lui Cristofor Columb* (1451-1506), descoperitorul, fără să fi știut vreodată cert, al Americii (numite astfel după moartea lui). *Columb* nu a ajuns niciodată în America de Nord propriu-zisă, ci doar pe insule și în Panama *și nu a făcut niciodată comerț cu sclavi negri.* El a crezut că ajunsese în India, adică în Asia, pe care o căuta, gândind logic că dacă navighează spre vest își va atinge ținta.

Aud că s-a dărâmat o statuie a lui George Washington, la Portland, în Oregon, că o statuie a lui Winston Churchill a fost vandalizată și ea și că ***un primar din Suedia a cerut înlocuirea statuii regelui Carol al XII*** **(trăitor pe la 1700)** ***cu statuia luptătoarei pentru protecția mediului Greta Thunberg*** *și chiar condamnarea memoriei lui Carl Liné* (1707-1778), părintele *taxonomiei* (clasificarea speciilor) și al *ecologiei moderne*.

În ritmul acesta, se va ajunge în curând la interzicerea lui Aristotel (384-322, î. Hr.), trăitor acum circa 2300 de ani și unul dintre cei mai mari filosofi ai lumii din toate timpurile, pentru afirmația că „*sclavul este o unealtă vorbitoare*".

Ceea ce se întâmplă nu este deloc o dovadă de luciditate a lumii, nici o mărturie a luptei contra discriminării și nici o probă de vigilență pusă în serviciul valorilor universale.

Ceea ce se întâmplă este pur și simplu o dovadă de manipulare crasă, produsă pe fondul lipsei de educație și de cultură a populației. Toți cei care fac școală serioasă și care acumulează destule cunoștințe de cultură generală – nu neapărat istorică – știu că fiecare epocă istorică are propriile valori și propriile prejudecăți.

De multe ori, ceea ce fusese perfect moral și legal în trecut, devenise imoral și ilegal în epocile mai noi. De exemplu, ***legea talionului*** („*ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*") a guvernat omenirea primitivă sute de mii de ani.

Războiul a fost o practică morală în tot Evul Mediu, turnirurile și duelurile au fost prilejuri de manifestare a onoarei cavalerești, iar asuprirea și prigonirea unor grupuri marginale ale societății o datorie a autorităților și a unora dintre indivizi.

Firește, cu vremea lucrurile s-au schimbat treptat, pe etape. În momentul în care a intervenit justiția modernă, răzbunarea sângelui a fost interzisă. „*Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*" a fost adoptată la începutul *Marii Revoluții Franceze* (1789),

„*Declarația universală a drepturilor omului*" după Al Doilea Război Mondial (1948), de către ONU, iar anumite legi împotriva discriminărilor de multiple tipuri abia în deceniile din urmă.

Prin urmare, chiar dacă ceva este imoral și ilegal în epoca noastră, nu înseamnă că a fost la fel

și în trecut. Lumea medievală s-a axat pe ierarhie, supunere, privilegiu, credință, onoare cavalerească și nu pe libertate, egalitate, democrație, frăție, liberalism etc. ***Dacă ajungem să îi judecăm pe oamenii medievali după valorile care s-au afirmat în lume după moartea lor, comitem nu numai o mare eroare istorică, dar și o eroare logică.***

Cum să-l condamnăm pe cineva că nu a făcut ceea ce nu știa, ceea ce nu exista pe vremea lui?

Este la fel cum l-am aresta, judeca și condamna pe cineva pentru o faptă din anul 2000, pe baza unei legi apărute în 2020.

Cum să acuzi pe cineva pentru nerespectarea unor legi și principii morale care nu existau în vremea sa?

Față de epocile în care au trăit și față de gândirea curentă a lumii în care au trăit, *Harriet Beecher Stowe, Margaret Mitchell, Cristofor Columb, Churchill, Carol al XII-lea* (trecător prin Țara Moldovei), *Carl Liné* au fost niște vizionari.

Ei au revoluționat, fiecare în felul său, societatea contemporană lor și au pregătit un viitor bun.

Cu toții au fost ieșiți din comun în sensul cel bun și, tocmai de aceea, au lăsat în urmă opere monumentale și, tocmai de aceea, li s-au făcut statui. **Cu ce drept – în afară de dreptul forței brute, al ignoranței și al manipulării – ne ridicăm noi contra memoriei lor?**

Faptele acestea din ultima vreme amintesc de Nero, de Inchiziție, de Lenin, de Stalin, de Hitler, de Mao Zedong și **de toți dictatorii care au distrus lumi, care au interzis universuri reale ca să construiască lumi și universuri false.**

Comunismul a distrus, totuși, cele mai multe statui, iar **în Rusia Sovietică a topit chiar șine de cale ferată, din simplul motiv că acestea erau făcute de „capitaliști".**

Nu ne putem război de fiecare dată cu istoria ca să construim o lume dreaptă. Supărarea pe istorie este ridicolă. Cele mai multe dintre relele societății contemporane zac în însăși societatea contemporană.

Pentru prejudecățile și faptele noastre nu au cum să fie vinovate cărțile, filmele, statuile sau oamenii din trecut, ci educația greșită, primită în familie și în școală, anturajul nepotrivit, ignoranța și prostia.

Superioritatea noastră față de polițistul care a omorât prin sufocare o ființă omenească nu constă în forța de distruge, ci în arta de a construi. **Câți dintre aceia care au interzis un film, care au condamnat o carte, care au dat jos o statuie știu să vorbească în chip armonios despre acel film, despre acea carte, despre acea statuie?**

„***Un popor fără cultură este un popor ușor de manipulat***", avertiza demult *Immanuel Kant*.

Câți dintre noi pot cântări știrile care ne asaltează clipă de clipă prin toate mijloacele de informare în masă?

Foarte puțini dintre noi au în minte informațiile necesare ca să poată face asta. Majoritatea nici nu se străduiesc să aibă astfel de baze date. Iar memoria calculatorului sau a telefonului degeaba le are, dacă nici măcar nu ne străduim să căutăm.

Pe această lipsă de discernământ mizează și „***formatorii de opinie***" ***manipulatori contemporani***.

Sunt forțe care vor să ne transforme în demolatori, fără să ne creeze premise de a fi și arhitecți/ constructori. De planurile de construcție se ocupă alții.

Pe vremuri, eram învățați că *cine stăpânește informația stăpânește lumea*. ***Azi știm că nu este așa, din moment ce manipularea informației devine mai puternică decât informația însăși.***

Spre a ne deștepta nu avem nevoie de nimic foarte scump și foarte complicat, ci doar de o educație pusă în serviciul omului și al omenirii, de o educație bazată pe virtuți, pe valori și pe încredere.

Printr-o astfel de educație, vom ști că ***o crimă nu se pedepsește printr-o altă crimă, ci prin aplicarea justiției*** și că ***o distrugere nu trebuie urmată de alte distrugeri, ci de creații durabile, puse în slujba adevărului și a dreptății.***

În plus, ca istoric, sunt convins că mărturiile din vremuri trecute – mai ales creațiile spirituale – chiar dacă exprimă alte idei și idealuri decât ale noastre, sunt părți din viața omenirii, cu toate avatarurile sale și merită tezaurizate cu grijă.

Nu-mi iese din minte o imagine recentă, din teritoriul dominat vremelnic în Orientul Apropiat de către un pretins stat, *imagine în care tineri vânjoși mascați distrugeau cu ciocanele basoreliefuri, statui și ziduri vechi de mii de ani, ca să dovedească ce altceva decât primitivism, forță brută, dispreț față de oameni!*

Ca să nu se mai întâmple aceste lucruri tragice, ***ca să nu mai ajungă rațiunea să fie dominată de fanatism, avem nevoie de responsabilitate și demnitate, iar acestea se dobândesc prin educație serioasă, prețuitoare a creației umane din toate timpurile.***

N. GRIGORIE LĂCRIȚA

Când FRICA schimbă modul de viață al oamenilor și îi subjugă

„Nicio pasiune nu fură minții toate puterile așa de bine cum o face frica."
Edmund Burke

Regimurile de dictatură și statele de ocupație (și nu numai ele) au fost preocupate dintotdeauna, și sunt preocupate și în prezent, de găsirea unor metode prin care, promovând **frica, teama de ceva, să schimbe modul de viață al oamenilor să schimbe modul de viață al oamenilor și să îi subjugă,** conform dorințelor lor, făcându-i să se supună fără răzvrătiri și chiar să-i susțină (pe cât posibil și cu convingere) în tot ceea ce fac.

Frica, teama de ceva este terenul cel mai propice al manipulatorilor pentru a promova știrile false până când acestea sunt însușite ca fiind adevărate conform dorințelor lor.

Dintotdeauna, pentru a produce o *frică*, o *teamă de ceva* în rândul oamenilor (supușilor), conducătorii au apelat (și apelează și în prezent) la cele mai eficiente metode, inclusiv sub formă de povești, de ficțiuni înspăimântătoare, chiar până la teama de moarte.

Maeștrii propagandei permanent au găsit (și găsesc și în prezent) câte *ceva*, câte o *metodă* cu care să-i sperie pe oameni ca să facă cu aceștia ce vor, inclusiv prin a fi susținuți.

Exemplele care se pot da sunt numeroase, dar dintre acestea mă voi opri numai la următoarele.

Herman Goering care, în timpul procesului de la Nürnberg, când a fost întrebat cum a convins poporul german să-i susțină, acesta a spus:

„Este un lucru simplu.

Nu are de-a face cu nazismul, ci cu natura umană.

Poți face asta într-un regim nazist, socialist, poți să o faci în comunism, în monarhie sau democrație.

Singurul lucru pe care guvernul trebuie să-l facă, pentru a transforma oamenii în sclavi, este să promoveze frica.

Și, dacă poți găsi ceva care să-i sperie, vor face tot ceea ce dorești".

Joseph Goebbels, maestrul propagandei naziste și poate cel mai priceput expert media al epocii moderne, ar fi explicat succint în ce constă *metoda* sa prin care *„o minciună să devină adevăr"* și *„o frică să schimbe modul de viață al oamenilor"*, afirmând că **„o minciună spusă o dată rămâne minciună, dar o minciună spusă de o mie de ori devine adevăr".**

În *Mein kampf*, **Hitler** scria: **„Cea mai strălucită tehnică propagandistică nu va avea nici un succes dacă nu se ține cont în permanență de un principiu fundamental – trebuie să se limiteze la un număr mic de elemente și să le repete la nesfârșit"**[14].

Pe internet circulă și următorul citat: „**Dacă spui îndeajuns de mult o minciună și îi dai glas cât se poate de frecvent, ea va fi crezută.**" (Adolf Hitler)

Maleficii conducători naziști au reușit *să schimbe modul de viață* al poporului german pentru a se supune și chiar pentru a-i susține, promovând frica, limitată la un număr mic de elemente și repetate la nesfârșit, după care au făcut ceea ce au dorit cu el.

O frică, promovată printr-un număr mic de elemente, bine gândite, repetate la nesfârșit, va ajunge să-i facă pe oameni să o accepte și să trăiască cu ea ca și cum ar fi *„un mod de viață"*, după care guvernanții vor face ceea ce doresc cu ei.

Oare vreun vânzător din prezent (global, local, statal sau particular) de *„știri false"* și/sau de *„o frică, promovată deghizat în numele binelui public, prin care să*

[14] Pentru aceste citate a se vedea cartea lui Yuval Noah Harari „21 de lecții pentru secolul XXI", Editura Poliom, 2018, pg. 238.

schimbe modul de viață al oamenilor", ar mai putea aduce îmbunătățiri la aceste „*principii fundamentale*"**?**

Guvernul Mondial *fabrică* permanent câte ***ceva*** cu care să aducă la același numitor întreaga omenire, cu care să înfăptuiască „*statul mondial unic*", despre care se spune că va fi un stat în care va domni „*o nouă ordine mondială*" și „*un bine social global*", un stat în care nu vor mai fi nici războaie, nici mii de religii, nici granițe, nici sute de cetățenii, de constituții, de șefi de state, de parlamente, de guverne, de interese naționale care generează cele mai mari nenorociri omenirii etc.

Nu e nevoie să vă mai spună cineva care este ultimul acest „***c e v a***".

Deschideți televizorul și/sau radioul și veți vedea și veți auzi cum se spune permanent, în fiecare țară, prin proprii guvernanți, care este ultimul acest „***c e v a***".

Apropo, **v-ați vaccinat de COVID?**

În perioada Internetului, a mediei de socializare online, a rețelelor de socializare, este și va fi din ce în ce mai ușor (1) *pentru promovarea știrilor false* și (2) *pentru a face ca o frică, promovată deghizat în numele binele public, să schimbe modul de viață al oamenilor*, chiar la nivel global, așa cum, de doi ani de zile, *frica de pandemie a devenit principala frică globală, care a schimbat mult omenirea*. Și, se pare, că este numai începutul.

Precizare: **Hermann Goering** (n. 12 ianuarie 1893 – d. 15 octombrie 1946) a fost comandant militar, al doilea în ierarhia partidului național-socialist (nazist) și a celui de-al Treilea Reich, după Adolf Hitler, și comandantul aviației militare, Luftwaffe, a Germaniei naziste. Înființarea primelor lagăre hitleriste germane de concentrare (gen închisoare) și a Gestapo-ului (poliția secretă de stat) sunt strâns legate de numele lui Goering. În 1941 Hitler l-a desemnat ca succesor al său la conducerea Germaniei naziste. După capitularea necondiționată a Germaniei la 9 mai 1945, Goering a fost judecat pentru crime de război și crime împotriva umanității în Procesul de la Nürnberg, care a avut loc în 1945-1946, și a fost condamnat la moarte. În timp ce aștepta executarea sentinței sale, Goering s-a sinucis în celula închisorii unde era deținut.

Paul Joseph Goebbels (n. 29 octombrie 1897 – d. 1 mai 1945) a fost un politician german și Ministrul Propagandei Publice în timpul regimului nazist din anul 1933 până în 1945. A fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori a lui Adolf Hitler și printre cei mai devotați adepți a ideologiei naziste. Goebbels a rămas cu Hitler în Berlin până la sfârșit, iar după sinuciderea führerului a devenit, dar numai pentru o singură zi, cancelarul celui de-al Treilea Reich. În ultimele ore ale vieții i-a permis soției sale, Magda, să îi omoare pe cei șase copii, după care, la scurt timp, cei doi s-au sinucis.

Adolf Hitler (n. 20 aprilie 1889 – d. 30 aprilie 1945), cancelar al Germaniei din 1933, iar din 1934 conducător absolut (Führer) al Germaniei. De numele său sunt legate unele dintre cele mai mari crime din istoria omenirii, în special prin lagărele de concentrare (gen închisoare) și de exterminare.

Câteva citate despre frică:

„**Nicio pasiune nu fură minţii toate puterile aşa de bine cum o face frica.**" (Edmund Burke)

„**Frica este părintele cruzimii.**" (James Anthony Froude)

„**Frica este consecința minciunii.**" (Cuviosul Paisie Aghioritul)

„**Luați unui creștin frica de iad și îi luați credința.**" (Denis Diderot)

„**Frica are mai multă imaginație decât curajul.**" (Nicolae Iorga)

„**Nu credința se naște din frică, ci frica, din credință.**" (Părintele Dumitru Stăniloae)

„**La începutul, credința religioasă s-a născut din frica de necunoscut, din ignoranță. Acum, trăim cu frica din acea credință.**" sau „**La început, credința religioasă s-a născut din frică. Acum popoarele trăiesc cu frica din circa 4.300 de credințe religioase. Numitorul comun: ignoranța.**" (N. Grigorie Lăcrița)

Mihai TUDOR

Pământul este bolnav Mai poate fi salvat?

Despre criza ecologică, socială, economică și a paradigmei modului de viață prin care omul irosește constant resursele planetei și distruge biodiversitatea naturii s-a vorbit și se vorbește enorm, fiind o temă actuală care preocupă omenirea mai mult ca oricând, și care, din păcate, cel puțin în prezent, nu are rezolvare.

Lucrarea de față nu are pretenții savante și nici nu poate epuiza un subiect atât de vast, dezbătut intens pe toate canalele media și așteptând soluții salvatoare miraculoase. Mi-am propus doar ca cetățean îngrijorat și responsabil trăind în vremurile de restriște actuale, să nu stau impasibil și să iau atitudine, dezvăluind starea corectă a lucrurilor și posibile consecințe ale dezastrului iminent în care se află Pământul.

În era internetului și a tehnologiilor sofisticate actuale oricine se poate informa despre gravitatea situației. Nu doresc să încarc și mai mult memoria onorabililor cititori cu date, statistici și informații care ne bântuie zilnic existența. Mă voi referi doar la studiul unei echipe de experți în sisteme terestre, condusă de cercetătorii Johan Rockström și Will Steffen. Ei au testat în simulări când riscă să cedeze sistemul de susținere a vieții.

Descoperirile au fost cutremurătoare. Există nouă frontiere planetare. Dacă ne menținem în interiorul lor vom duce o existență sustenabilă, dacă le depășim riscăm să distrugem natura definitiv și să forțăm Pământul să cedeze. Au fost depășite deja patru din cele nouă praguri critice. Acestea sunt: uzul iresponsabil al îngrășămintelor chimice, transformarea pădurilor, a savanelor și a mlaștinilor în imense terenuri agricole, schimbarea climei prin încălzirea atmosferei într-un ritm fără precedent în istoria planetei și pierderea biodiversității întâlnită în registrul fosil doar în perioadele de extincție în masă.

După progresele remarcabile făcute în domenii precum medicină, știință, inginerie sau comunicații începute odată cu sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, specia umană a realizat ceva ce se cheamă Marea Accelerare. Astăzi însă, ca urmare a oricărei explozii, mă refer aici la Marea Accelerare, suntem pe cale să generăm o reacție de aceeași intensitate dar în sens contrar, un „Mare Declin”.

Să apelăm la prognozele cercetătorilor. În secolul XXII ar putea să existe cea mai mare migrație umană forțată din istorie. Datorită topirii calotelor glaciare din Groenlanda și Antarctica împreună cu dilatarea oceanelor care se încălzesc este posibil ca nivelul apei să inunde mai multe orașe printre care Rotterdam, Ho Și Min și Miami.

De asemeni dacă evenimentele vor avea loc ca atare, planeta noastră se va încălzi cu patru grade Celsius. Consecințele vor fi că mai bine de un sfert din populația lumii va trebui să trăiască în regiuni cu temperatura medie de 29 de grade Celsius, întâlnite astăzi doar în Sahara. Deoarece agricultura în astfel de regiuni ar fi imposibil de practicat, 1 miliard de oameni din medii rurale vor fi siliți să emigreze. Doar că zonele în care clima va fi încă reletiv blândă vor fi nevoite să accepte acest aflux uman, ceea ce inevitabil va conduce la închiderea granițelor și probabil vor fi declanșate

conflicte la nivel global. În aceste condiții a șasea mare extincție va fi imposibil de evitat.

Care ar fi remediile pentru salvarea Pământului?

În primul rând schimbarea de mentalitate și de stil de viață. Omul trebuie să învețe să „dea" mai mult naturii decât să „primească". Trebuie să învețe să se oprească din consumul irațional care diminuează resursele planetei și îi pun în pericol existența în viitor.

Acest lucru este posibil dacă fiecare individ ar trăi responsabil și sănătos. Asta înseamnă să consume mai puțină carne, să se deplaseze mai des pe jos, cu bicicleta, cu mijloacele de transport în comun ecologice, nepoluante sau cu trenul, și nu doar cu mașina personală ca până acum, să sorteze separat deșeurile menajere, să consume mai puțină apă și energie, să limiteze considerabil producerea și consumul de plastic, care a ajuns să sufoce mările și oceanele lumii și pe care îl ingerăm și noi oamenii și să respecte și să protejeze natura și mediul înconjurător.

Este nevoie ca toate statele lumii, împreună, sacrificând interesele egoiste naționale de dezvoltare, să înceapă cât mai curând să conceapă și să aplice norme și legi obligatorii care să susțină radical și ireversibil schimbarea modului de viață defectuos al speciei umane din prezent.

În al doilea rând ținând cont de cercetarea făcută de savanții care studiază sistemul terestru, dacă dorim să ieșim din criza pe care singuri am creat-o, trebuie să resălbăticim lumea restaurându-i biodiversitatea. Stabilitatea planetei a început să se deterioreze odată ce biodiversitatea ei a intrat în declin – cele două aspecte sunt interdependente!

Va reuși omenirea să facă toate aceste lucruri? Să lăsăm timpul să decidă. Până atunci însă să nu uităm să ne rugăm fierbinte și din inimă Creatorului să ne călăuzească pentru îndeplinirea acestor foarte dificile și ingrate deziderate!

Bibliografie : „O viață pe planeta noastră. Mărturia mea și o viziune pentru viitor" de Sir David Attenborough

Brașov, 6.02.2023

Emilian DOBRESCU

Mondializare 2023
Principalele direcții

Criza din industriile culturale; Evoluția fenomenelor climatice îngrijorează întreaga Omenire; Fapte care schimbă lumea; Influențele asupra Naturii; Opinii privind fenomenul mondializării; Noul parcurs al pandemiei COVID-19: Situația și perspectivele economiei mondiale; Tehnologia poate juca feste; Viitorul apei.

Criza din industriile culturale

Economia creativă

În 2023, UNESCO acordă 900.000 doalri din Fondul său internațional pentru Diversitate Culturală (IFCD) pentru realizarea a 11 proiecte care promovează economia creativă în țările în curs de dezvoltare ale planetei[15]: decizia a fost aprobată în cadrul celei de-a 26-a sesiuni a Comitetului Interguvernamental UNESCO pentru Protecția și Promovarea Diversității Expresiilor Culturale, desfășurată în perioada 7-10

[15] Vezi site-ul https://news.un.org/fr/story/2023/02/1132172, postat și vizitat pe 10 februarie 2023

februarie 2023, la sediul Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură din Paris. În 2023, proiectele IFCD acoperă o gamă largă de activități, de la amplificarea vocii cineaștilor indigeni din Argentina, la consolidarea politicii culturale naționale în Ghana, la colectarea de date și statistici despre industriile culturale și creative din Pakistan pentru a consolida dezvoltarea politicilor publice.

Determinarea de a sprijini sectorul creativ și cultural

„Decizia Comitetului Interguvernamental UNESCO de a sprijini proiecte din 11 țări în 2023 confirmă hotărârea UNESCO de a-și consolida sprijinul pentru sectorul creativ și cultural, care încă se recuperează după efectele pandemiei de COVID-19", a subliniat agenția ONU într-un comunicat de presă. „De asemenea, reflectă recenta Declarație MONDIACULT 2022, care solicită consolidarea și adaptarea politicilor culturale la provocările contemporane. În cele din urmă, face parte din eforturile UNESCO de a acorda prioritate inițiativelor din Africa și Statelor Insulare Mici în Curs de Dezvoltare (SIDS), precum și proiectelor care se concentrează pe tineret și egalitatea de gen", a adăugat UNESCO.

Pentru prima dată, Botswana, Egipt, Ghana și Pakistan beneficiază de sprijinul Fondului Internațional pentru Diversitate Culturală. Sprijinul total al IFCD pentru sectorul cultural și creativ se ridică la 10,3 milioane dolari, acordați în perioada 2010-2023, distribuit între 140 de proiecte implementate în statele în curs de dezvoltare.

Beneficiarii IFCD pentru anul 2023 au fost:

Argentina - ORIGEN: amplificarea vocii cineaștilor indigeni, de la Institutul Național de Afaceri Indigene (Instituto Nacional de Asuntos Indígenas - INAI).

Barbados - cartografierea industriilor culturale din Barbados și revigorarea politicii culturale: consolidarea capacității și participarea Diviziei de Cultură, Biroul Primului Ministru.

Botswana – piața culturală creată de ONG-ul Impact Fund Limited.

Chile - crearea de rețele asociative și cooperare între agenții culturali ai teritoriului intermunicipal Ciudad Sur, a Asociației de Municipios Ciudad Sur.

Columbia – ”A mano alzada": cartografierea și promovarea potențialului benzilor desenate columbiene în industriile culturale și creative, de către Compania Entreviñetas.

Côte d'Ivoire - consolidarea sectorului filmului documentar în 11 țări africane prin distribuție, incubare de proiecte și acces la finanțare, de către ONG-ul Africadoc-Côte d'Ivoire.

Egipt - Laboratorul de Cultură pentru Dezvoltare, al ONG-ului Alwan wa Awtar.

Ghana - revizuirea politicii culturale actuale a Ghanei datând din 2004, de către Ministerul Turismului, Artelor și Culturii.

Nigeria - împuternicirea tinerilor, integrarea dimensiunii de gen și antreprenoriat în artele orale yoruba pentru dezvoltare durabilă în Nigeria de Sud-Vest, pentru Universitatea de Stat Osun, Osogbo.

Pakistan - corelarea agențiilor naționale și provinciale de statistică din Pakistan să îmbunătățească instrumentele existente de colectare a datelor pentru a capta informații semnificative despre meserii culturale și creative pentru activitățile politice în curs și viitoare în domeniu, pentru ONG-ul University National Beaconhouse (BNU).

Tunisia - împuternicirea și organizarea lucrătorilor independenți în domeniile artei și culturii din Tunisia, pentru ONG-ul Prod'it.

Mai buna protecție socială și culturală a creatorilor

Pandemia de Covid-19 a demonstrat valoarea intrinsecă a sectorului cultural și creativ în ceea ce privește coeziunea socială, capacitatea acestuia de a genera resurse educaționale și bunăstare personală în vremuri de criză, precum și creșterea economică, a concluzionat Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) într-un raport publicat la începutul lunii februarie 2023, a exacerbat vulnerabilitatea artiștilor și a profesioniștilor din domeniul culturii și a evidențiat provocările semnificative care trebuie îndeplinite pentru a asigura păstrarea diversității expresiilor culturale din lume[16]: „A apărut un paradox fundamental - consumul global de conținut cultural de către indivizi și dependența acestora de acesta a crescut, în Timp ce, acelora care produc arte și cultură le este din ce în ce mai greu să lucreze și să trăiască", a subliniat directorul general adjunct al UNESCO, Ernesto Ottone R, solicitând statelor să-și regândească politicile, astfel încât creatorii să fie mai bine protejați în viitor.

Protejați diversitatea expresiilor culturale

Noul raport al UNESCO, „Re|Shaping Policies for Creativity", arată că ajutorul pentru dezvoltare dedicat culturii și recreării este în scădere și că, în ciuda creșterii continue a fluxului de bunuri și servicii la nivel mondial, s-au înregistrat foarte puține progrese în reducerea disparităților între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în acest domeniu. De asemenea, persistă inegalități foarte puternice în sectoarele culturale și creative, în special în cele cu care lucreazî mai multe femei. Drept urmare, indivizii sunt mult mai puțin expuși la diversitatea expresiilor culturale din lume, într-un moment în care este clar că diversitatea este un element structurant pentru coeziunea socială și pacea între popoare.

[16] Vezi site-ul https://news.un.org/fr/story/2022/02/1113912, postat și vizitat pe 8 februarie 2023

Această situație limitează capacitatea sectorului cultural, care contribuie cu 3,1% la PIB-ul global și 6,2% la ocuparea forței de muncă la nivel mondial, având rolul de a stimula creșterea economică durabilă în țările în curs de dezvoltare.

Colapsul „fără precedent" al veniturilor și ocupării forței de muncă în sectorul cultural

UNESCO a estimat că numai în 2020 pandemia a provocat pierderea a 10 milioane de locuri de muncă în industriile creative, că valoarea adăugată brută globală în industriile culturale și creative a scăzut cu 750 de miliarde de dolari, în Timp ce, potrivit datelor disponibile, veniturile industriile culturale și creative au scăzut cu 20 până la 40%. În anii marați de pandemia Covid-19, scăderea cheltuielilor publice globale pentru industriile creative a provocat un colaps fără precedent al veniturilor și al ocupării forței de muncă în acest sector.

Condițiile de lucru deja precare ale multor artiști și profesioniști din domeniul culturii s-au deteriorat și mai mult. Securitatea socială pentru artiști era deja insuficientă în multe țări, dar pandemia a dezvăluit cu adevărat vulnerabilitatea lucrătorilor din sectoarele culturale și creative.

Aliniați protecția lucrătorilor culturali cu cea a tuturor lucrătorilor

„Trebuie să regândim modul în care construim un mediu de lucru durabil și incluziv pentru profesioniștii din cultură și arte care joacă un rol vital în societate, pe întreg globul", a adăugat Ottone R.

Raportul la care ne referim solicită guvernelor să ofere artiștilor și profesioniștilor din domeniul culturii protecție economică și socială similară cu cea de care se bucură deja persoanele care lucrează în celelalte sectoare, cum ar fi: introducerea unui salariu minim în angajarea culturală, sisteme de pensii mai bune și plăți de boală pentru liber profesioniști.

Deși recunoaște că trecerea accelerată a conținutului cultural și a spectacolelor către platformele digitale oferă noi oportunități, acest raport subliniază nevoia urgentă de a concepe sisteme de remunerare mai echitabile pentru artiștii al căror conținut este consumat online. „Veniturile digitale nu compensează scăderea bruscă a veniturilor cauzată de absența evenimentelor live", subliniază raportul UNESCO.

Evoluția fenomenelor climatice îngrijorează întreaga Omenire

Perioada de Timp 2014-2022 cuprinde cei mai calzi ani înregistrați la nivel mondial, toți depășind temperaturile preindustriale cu mai mult de un grad, potrivit unui raport al Organizației Meteorologice Mondiale (OMM), publicat pe 12 ianuarie 2023 la Geneva[17]: acest document al OMM confirmă astfel previziunile sale din noiembrie 2022, descrise apoi drept „o cronică a haosului climatic" de șeful ONU, António Guterres. Cei mai călduroși opt ani înregistrati la nivel global sunt rezultatul „creșterii constante a concentrațiilor de gaze cu efect de seră și căldură acumulată", conform celor șase seturi internaționale majore de date privind temperatura, grupate de OMM.

La nivel global, anul 2022 ocupă locul cinci, fiind din nou marcat de o procesiune de fenomene extreme care ilustrează consecințele încălzirii globale. Potrivit OMM, probabilitatea depășirii - temporare - a limitei de 1,5°C a Acordului de la Paris privind Clima crește cu Timpul.

Scenariul influenței de răcire al curentului oceanic La Niña în perioada ianuarie-martie 2023

„Valuri de căldură record au fost observate în China, Europa, America de Nord și de Sud. Seceta continuă în Cornul Africii amenință să provoace un dezastru umanitar", a declarat secretarul general al OMM, Petteri Taalas, într-un comunicat. În ciuda influenței de răcire provocată de fenomenul meteorologic El Nino/La Niña - El Niño și La Niña sunt fazele calde și reci ale unui model climatic recurent de-a lungul Pacificului tropical - Oscilația El Niño-Southern sau "ENSO" pe scurt - anul 2022 este „cu aproximativ 1,2 grade" mai cald decât perioada 1850-1900, înainte ca revoluția industrială să-și producă efectele asupra climei, spune agenția ONU. În plus, actualizarea OMM privind curentul oceanic El Niño/La Niña indică faptul că există aproximativ 60% șanse ca La Niña să persiste în perioada ianuarie-martie 2023 și ar trebui să fie urmată de condiții ENSO neutre (nici El Niño, nici La Niña).

În general, temperatura medie pe zece ani pentru perioada 2013-2022 este cu 1,14 [1,02 până la 1,27]°C mai mare decât referința preindustrială din anii 1850-1900. Această cifră trebuie comparată cu media anuală de încălzire de 1,09°C, înregistrată între anii 2011 și 2020, conform estimărilor celui de-al șaselea raport de evaluare al Panelului Interguvernamental pentru Schimbări Climatice (IPCC) și aceasta indică faptul că încălzirea pe termen lung continuă.

Dezastre climatice dramatice

Potrivit OMM, se așteaptă ca încălzirea globală și alte tendințe pe termen lung ale schimbărilor climatice să continue din cauza nivelurilor record de gaze cu efect de seră care captează căldura în atmosferă. Valurile de căldură extreme, secetele devastatoare și inundațiile au afectat milioane de oameni și au costat miliarde de dolari în 2022, potrivit raportului citat.

Pe lângă temperaturile foarte mari înregistrate, planeta noastră a suferit o avalanșă de evenimente extreme, amintește raportul: inundații istorice în

[17] Vezi site-ul https://news.un.org/fr/story/2023/01/1131272, postat și vizitat pe 12 ianuarie 2023

Pakistan după un val de căldură excepţional din primăvara anului 2022, valuri de căldură și mega incendii de pădure în Europa de Vest, valuri de căldură de vară și în centrul și estul Chinei, inundații devastatoare în mai multe ţări africane, secetă în Cornul Africii etc.

„În 2022, ne-am confruntat cu mai multe dezastre meteorologice dramatice, care au cauzat mult prea multe vieți și mijloace de trai și au subminat sănătatea, hrana, energia, securitatea și infrastructura apei", a adăugat domnul Taalas, amintind, de asemenea, de inundațiile devastatoare din Pakistan.

Sfârșitul anului 2022 a fost marcat de furtuni puternice care au afectat zone mari din America de Nord. „Este nevoie să îmbunătățim pregătirea pentru astfel de evenimente extreme și să ne asigurăm că vom atinge obiectivul ONU de avertizare timpurie pentru toți cetățenii planetei în următorii cinci ani", a subliniat șeful OMM, menționând că doar jumătate din cele 193 de state membre ONU au un sistem adecvat de avertizare timpurie.

Acordul de la Paris, încheiat în 2015 sub egida ONU, urmărește să limiteze încălzirea climei la mult sub 2 grade Celsius, dacă este posibil 1,5 grade. Pentru a realiza acest lucru, ţările din întreaga lume trebuie să-și atingă obiectivele de reducere a gazelor cu efect de seră. Cu toate acestea, conform OMM, cu sediul la Geneva, fiecare deceniu a fost mai cald decât cel precedent, începând cu anii 1980. „Se așteaptă că această tendință să continue".

Fapte care schimbă lumea

Declinul democrațiilor lumii

Jumătate din statele democratice din întreaga lume sunt în declin și se confruntă cu o serie de probleme, de la restricții ale libertății de exprimare până la neîncrederea în legitimitatea alegerilor, potrivit unui raport al think-tank-ului suedez Institutul Internaţional pentru Democraţie şi Asistenţă Electorală (IDEA International), dat publicității pe 30 noiembrie 2022[18]: acest declin vine pe măsură ce liderii politici se confruntă cu provocări fără precedent din cauza războiului Rusiei în Ucraina, a crizelor legate de costul vieții, a unei posibile recesiuni globale și, nu în ultimul rând, a schimbărilor climatice. Numărul democraţiilor cu cea mai gravă eroziune democratică, pe care raportul le cataloghează drept „în declin", a crescut în 2022 de la șase la șapte. Acestea sunt: Statele Unite, care au fost incluse în această categorie începând din 2021, Brazilia, Ungaria, Polonia, India, Mauritius, și El Salvador, care a fost adăugată în raportul din 2022.

În opinia lui Kevin Casas-Zamora, secretarul general al institutului, cazul Statelor Unite este unul deosebit de îngrijorător: conform raportului, SUA se confruntă cu probleme de polarizare politică, disfuncţionalităţi instituţionale şi ameninţări la adresa libertăţilor civile, „acum este clar că această febră nu s-a domolit odată cu alegerea unui nou executiv". Potrivit lui Kevin Casas-Zamora, acest lucru se traduce în special în niveluri incontrolabile de polarizare şi încercări de „compromitere a credibilităţii rezultatelor electorale fără nici o dovadă de fraudă". Reprezentantul IDEA Internaţional consideră că SUA au făcut şi un „pas vizibil înapoi" în ceea ce priveşte drepturile sexuale şi reproductive, „ceea ce este excepţional deoarece majoritatea ţărilor progresează în termeni de extindere a drepturilor sexuale şi reproductive".

Din cele 173 de ţări acoperite de raport, 52 dintre democraţii sunt în declin, iar 27 de ţări s-au orientat către autoritarism, mai mult decât dublul celor care s-au orientat spre democraţie. Aproape jumătate din regimurile autoritare şi-au intensificat represiunea în 2022, Afganistan, Belarus, Cambodgia, Comore şi Nicaragua înregistrând un „declin general". În Asia, unde doar 54% din populaţie trăieşte într-o democraţie, autoritarismul este în creştere, în Timp ce continentul african rămâne „solid" în faţa instabilităţii, în pofida numărului mare de provocări cu care se confruntă. La zece ani de la Primăvara Arabă, Orientul Mijlociu continuă să fie „cea mai autoritară regiune din lume" şi numără doar trei democraţii: Irak, Israel şi Liban.

În Europa, aproape jumătate din democraţii, adică 17 ţări, au suferit o eroziune democratică în ultimii cinci ani: „Democraţiile se luptă să echilibreze eficient medii marcate de instabilitate şi anxietate, populismul continuă să câştige teren în întreaga lume, pe măsură ce inovaţia şi creşterea stagnează sau sunt în declin", se arată în raport; se observă, de asemenea,"tendinţe îngrijorătoare" chiar şi în ţări cu niveluri medii sau ridicate ale standardelor democratice.

În perioada 2017-2022 nu s-au mai înregistrat progrese în cazul nici unui indice utilizat în studiile think-tank-ului suedez, o parte din indici revenind la acelaşi nivel ca în anii 1990, potrivit raportului: „Sistemele democratice s-au prăbuşit într-adevăr în ultimele două decenii şi aceasta a devenit o problemă arzătoare a epocii noastre", consideră Casas-Zamora. În opinia sa, acest declin poate avea ca rezultat, de exemplu, o punere sub semnul întrebării a credibilităţii alegerilor, atacuri la adresa statului de drept sau chiar obstacole în calea spaţiului civic. Cu toate acestea, există şi semne de progres: raportul arată că populaţiile se unesc pentru a determina guvernele să răspundă cererilor secolului al XXI-lea, de la drepturile de reproducere în America Latină până la protestele împotriva schimbărilor climatice ale tinerilor din întreaga lume - „Există câteva licăriri de speranţă, dar tendinţa generală rămâne sumbră", a menţionat secretarul general al IDEA International.

Penuria globală generalizată

[18] Vezi site-ul Jumătate din democrații în declin. Moldova, exemplu pozitiv (cursdeguvernare.ro), postat și vizitat pe 1 decembrie 2022

Fără o acțiune coordonată, dificultățile de acces la alimente și îngrășăminte întâlnite în 2023 amenință să se transforme într-o penurie globală de alimente în 2023, a declarat șeful ONU pe 15 noiembrie 2022, la Summitul G20 din Indonezia[19]: ”Lumea este pe calea către o catastrofă alimentară larg răspândită”, a avertizat secretarul general al ONU, António Guterres, într-un discurs adresat liderilor marilor puteri economice reunite la Bali. „În același Timp, asistăm la o prăbușire a pieței globale a îngrășămintelor”, a continuat el, subliniind, încă o dată, Inițiativa pentru cereale la Marea Neagră care permite exportul de alimente vitale din Ucraina și îngrășăminte din Rusia. În cadrul sesiunii speciale privind criza alimentară și energetică, dl Guterres a adus un omagiu Uniunii Europene, Statelor Unite, Regatului Unit și altor țări pentru cooperarea lor fructuoasă cu Națiunile Unite în vederea înlăturării numeroaselor obstacole care împiedică libera circulație a produselor alimentare și a îngrășămintelor rusești către piețele mondiale. El a informat participanții că primul transport de îngrășăminte rusești - donat de Uralkem și gestionat de Programul Alimentar Mondial (PAM) - a fost încărcat pe 15 noiembrie 2022 în Țările de Jos. „Alimentele și îngrășămintele nu fac obiectul sancțiunilor, dar suferă efecte indirecte”, a explicat șeful ONU: „Lucrăm neobosit pentru a rezolva toate problemele restante, în special în ceea ce privește plățile, și pentru a reînnoi Inițiativa pentru cereale la Marea Neagră. Contez pe voi toți pentru a susține aceste efrturi”, a insistat el.

Multe guverne ale țărilor din Sud, lovite de pandemia de Covid-19, de inegalitatea resurselor pentru redresare și de criza climatică, nu au mijloace pentru a-și ajuta populațiile să facă față creșterii prețurilor la alimente și îngrășăminte, care a fost accelerată de războiul din Ucraina, a spus António Guterres. El a amintit că apelul său pentru un plan de redresare pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) urmărește să ofere acestor țări lichidități adecvate prin realocarea rezervelor valutare suplimentare, numite drepturi speciale de tragere, finanțare în anumite condiții pentru țările cu venituri medii aflate în dificultate și mecanisme de reducere a datoriilor și de restructurare a datoriilor: „Investițiile transformatoare în agricultură, în special în Africa, sunt esențiale pentru prevenirea crizelor viitoare, dar au nevoie de resurse, pentru a fi implementate” a mai spus el.

Criza climatică este un alt factor care împinge Oamenii spre înfometare, a spus șeful ONU. „Schimbările în modelele climatice, secetele și furtunile perturbă ciclurile culturilor și pescuitul”, a arătat Antonio Guterres, subliniind că „80% din emisiile globale (de gaze cu efect de seră) sunt în jurul acestui tabel. Dl Guterres a susținut că un pact de solidaritate climatică între țările dezvoltate și marile economii emergente este singura modalitate de a învinge schimbările climatice. „Țările dezvoltate trebuie să preia conducerea în reducerea emisiilor”, a spus el. „De asemenea, trebuie să se mobilizeze, împreună cu instituțiile financiare internaționale și companiile tehnologice, pentru a oferi sprijin financiar și tehnic, astfel încât marile economii emergente să-și poată accelera tranziția către energia regenerabilă”. Parteneriatele pentru tranziție energetică justă reprezintă un prim pas important în acest scop.

Persecuția creștinilor

Peste 360 de milioane de creştini au fost „grav persecutaţi şi discriminaţi” din cauza credinţei lor în 2022 la nivel mondial, iar Coreea de Nord este ţara în care creştinii sunt cei mai persecutaţi, potrivit unui raport al ONG-ului protestant Open Doors, care publică anual Indicele Global al Persecuţiei Creştinilor, enumerând toate actele de agresiune, de la „opresiuni zilnice discrete” până la „violenţele cele mai extreme”[20]: între 1 octombrie 2021 şi 30 septembrie 2022, peste 360 de milioane de catolici, ortodocşi, protestanţi, baptişti, evanghelici, penticostali etc., din 76 de ţări au fost „grav persecutaţi în lume, adică un creştin din şapte”, a declarat, în cadrul unei conferinţe de presă, Patrick Victor, directorul filialei Open Doors din Franţa.

În perioada 1993-2022, „persecuţia s-a extins” şi, în prezent, „în 76 de ţări există o persecuţie puternică a creştinilor” faţă de cele 40 de ţări raportate în primul Index al ONG-ului, din 1993, a subliniat Guillaume Guennec, un reprezentant al ONG-ului. În 2022, 5.621 de creştini au fost ucişi…

În Coreea de Nord, o lege adoptată în 2020 prevede că „a fi creştin sau a deţine o Biblie este o infracţiune gravă, sever pedepsită”, potrivit Open Doors.

Influențele asupra Naturii

Comportamentele stranii ale animalelor

După fenomenul straniu de la jumătatea lunii noiembrie 2022, când sute de oi din Mongolia s-au învârtit perioade lungi de Timp în cerc, s-a costatat că păsările, mai ales ciorile, au fost și ele afectate în mai multe locuri de pe planetă[21]…

Aceste fenomene stranii nu sunt izolate și încep să fie din ce în ce mai des observate: în vara lui 2022, o turmă de elefanți a invadat un oraș din China. Utilizatorii internetului cred că este vorba de efecte adverse ale câmpurilor electromagnetice 5G, care dezorientează animalele…

---

[19] Vezi site-ul Il faut agir ensemble, maintenant, pour éviter une catastrophe alimentaire, avertit le chef de l'ONU | | 1ONU Info, postat și vizitat pe 15 noiembrie 2022

[20] Vezi site-ul Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România » Sute de milioane de creştini din zeci de ţări, „grav persecutaţi” din cauza religiei lor (uzp.org.ro), postat și vizitat pe 19 ianuarie 2023

[21] Vezi site-ul Alt fenomen straniu în China: Milioane de ciori au invadat orașele. VIDEO | ActiveNews, postat și vizitat pe 22 noiembrie 2022

Creșterea investițiilor globale din sectorul privat

Pentru a aborda schimbările climatice, pierderea biodiversității și degradarea terenurilor cu acțiuni imediate, investițiile globale actuale trebuie să crească cu 230 de miliarde de dolari pe an până în 2025. În prezent, guvernele oferă 83% din fluxurile de finanțare pentru soluții bazate pe natură. Dar din cauza provocărilor fiscale legate de conflict, datorii și sărăcie, este puțin probabil ca aceste fluxuri să crească semnificativ, se arată în raport. Pentru a realiza acest lucru, sectorul privat trebuie să-și crească semnificativ investițiile de la nivelurile actuale de 26 de miliarde de dolari pe an (17%). Trebuie să-și sporească investițiile în lanțuri de aprovizionare durabile și să reducă activitățile cu consecințe negative asupra climei și biodiversității. De asemenea, trebuie să compenseze efectele inevitabile prin piețele financiare naturale de înaltă integritate, să plătească pentru serviciile ecosistemice pe care le utilizează și să investească în activități pozitive pentru natură.

Analiza relevă că limitarea încălzirii globale la 1,5°C, mai degrabă decât la 2°C, este realizabilă cu condiția ca măsurile să fie imediate și supuse unor investiții suplimentare cumulate de 1.500 de miliarde de dolari, pentru un total de 11 trilioane de dolari între 2022 și 2050. Această investiție suplimentară se va concentra pe agricultura durabilă și restaurarea turbării. Eliminarea treptată a cărbunelui și decarbonizarea sistemelor energetice nu vor fi suficiente dacă nu se fac investiții masive în soluții naturale. „În vreme ce lumea se confruntă cu mai multe crize, acest raport oferă o perspectivă și arată că, prin creșterea semnificativă a investițiilor publice și private în soluții bazate pe natură, schimbările climatice pot fi abordate, pierderea biodiversității și degradarea terenurilor și, în același timp, se pot culege multe societăți și economice. Beneficii. Trebuie să acționăm acum", a declarat Jochen Flasbarth, secretar de stat la Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare.

Finanțarea pentru Natură

Finanțarea pentru Natură rămâne insuficientă, a subliniat pe 1 decembrie 2022, Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) în cea de-a doua ediție a raportului Starea finanțelor pentru Natură[22]. Limitarea încălzirii globale la mai puțin de 1,5°C necesită stoparea pierderii biodiversității, atingerea neutralității degradării terenurilor și atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Există, de asemenea, o nevoie urgentă de acțiuni radicale privind reducerea emisiilor, conservarea Naturii, consumul și producția durabile, afirmă UNEP în raportul prezentat.

Soluțiile bazate pe Natură oferă posibilitatea de a aborda o serie de provocări într-un mod integrat. Cu toate acestea, fluxurile financiare către aceste soluții se ridică în prezent la doar 154 de miliarde de dolari pe an, mai puțin de jumătate din investițiile anuale de 384 de miliarde de dolari necesare până în 2025 și doar o treime din investițiile necesare până în 2030 (484 de miliarde de dolari pe an).

„Știința este de netăgăduit. Pe măsură ce trecem la emisii nete zero până în 2050, trebuie, de asemenea, să reorientăm întreaga activitate umană pentru a reduce presiunea asupra lumii naturale de care depindem cu toții. Acest lucru necesită ca investițiile guvernelor, întreprinderilor și finanțelor să crească masiv pentru soluții bazate pe Natură, deoarece investițiile în Natură sunt investiții care asigură viitorul generațiilor următoare".

Mobilizarea resurselor pentru implementarea cadrului global de biodiversitate post-2020 se numără printre principalele probleme analizate în raport. Astfel, UNEP și partenerii săi au îndemnat guvernele să ajungă la un acord care să stabilească un mandat clar, care să solicite sectorului financiar să-și alinieze activitățile cu obiectivele prietenoase cu Natura.

Investițiile pentru ecosistemele marine

Această ediție a raportului UNEP a fost extinsă și la ecosistemele marine, indicând faptul că doar 9% din totalul investițiilor în soluții bazate pe Natură vizează soluții bazate pe ocean.

În mod disproporționat, oceanul reprezintă peste 70% din suprafața Pământului și absoarbe aproximativ 25% din toate emisiile de CO_2, făcând din el unul din mediile cele mai mari absorbante de carbon din lume. Oceanele planetei oferă concomitent 17% din proteinele conținute în hrana sutelor de milioane de Oameni care se hrănesc cu roadele ecosistemelor marine.

O viziune pe termen scurt nu mai este posibilă

În Timp ce FMI avertizează asupra „cea mai întunecată oră" pentru creșterea globală în 2023, UNEP, la rândul său, a indicat că numeroasele eforturi pe termen scurt depuse de guverne pentru a stimula produsul intern (PIB), indiferent de faptul că natura este fundamentul multor economii, ar putea duce la costuri mai mari pentru generațiile actuale și viitoare în anii următori. Pentru a face față provocărilor actuale, trebuie găsite soluții și astfel implementate practici care să abordeze principalii factori de pierdere a biodiversității, degradarea terenurilor și degradarea climei, spune UNEP în raport.

În Timp ce protejarea a 30% din suprafața Terrei și a oceanelor până în anul 2030 este un obiectiv

[22] Vezi site-ul Il faut multiplier les financements pour la nature par deux d'ici à 2025, réclame le PNUE | ONU Info (un.org), postat și vizitat pe 1 decembrie 2022

important, pentru care deficitul de finanțare este estimat la 17-22 de miliarde de dolari pe an până în 2030, trebuie să fie disponibile mai multe fonduri dedicate refacerii vegetației naturale și împăduririi. Mai mult, UNEP a explicat că fluxurile dăunătoare din surse publice trebuie realocate și că imperativul „naturii pozitive” trebuie plasat în centrul deciziilor de politică economică, de afaceri și de investiții.

„Știința nu a fost niciodată mai clară”, susține UNEP în raportul său. Într-un moment în care efectele schimbărilor climatice se manifestă sub formă de incendii, secete și inundații fără precedent, soluțiile bazate pe natură vor contribui la atenuarea acestor efecte și la reducerea costurilor de răspuns la aceste dezastre de origine climatică. Pentru că investiția în natură este cea mai inteligentă investiție pentru a construi reziliența economică și bunăstarea umană. În raportul prezentat, UNEP își reiterează apelul la dublarea finanțării naturii până în anul 2025.

Opinii privind fenomenul mondializării

Opinia lui Christine Lagarde

”Globalizarea își va modifica structura, iar China va juca un rol special în acest proces. Reașezarea lanțurilor de valoare globale nu va duce la de-globalizare, ci este de așteptat ca factorii geopolitici să fie reintroduși în lanțurile de aprovizionare” – a declarat Christine Lagarde, președinta BCE, pe 4 noiembrie 2022 într-o conferință ținută la Tallinn[23]: ea a invocat indicația mult mai concretă și mai gravă a unui sondaj al BCE printre Oamenii de afaceri, care arată că aproape 90% din firmele cu expunere globală se așteaptă să își regionalizeze producția în perioada 2023-2025. „Acest lucru este probabil să reducă eficiența și să majoreze costurile, ceea ce ar putea crea presiuni inflaționiste pentru un Timp, până ce lanțurile de aprovizionare se adaptează. Deciziile de politică internă din China precum și controalele exporturilor din SUA asupra tehnologiilor cheie, vor schimba locul Chinei în rețeaua globală de producție: „Acest lucru ar putea deveni un șoc global profund al ofertei, în măsura în care determină China să se îndrepte spre interior și să se îndepărteze de reformele orientate spre piață. Ruptura lanțurilor de aprovizionare provocate de pandemie și vulnerabilitățile pe care le-au determinat, ca și noul cadru geopolitic vor declanșa reașezarea lanțurilor de valoare. Schimbările vin în contextul creșterii accelerate a inflației și al contracției ofertei care au facilitat transferul mai ușor de către firme a creșterii prețurilor către clienți, fără a pierde cota de piață în fața competitorilor”, a mai apreciat șefa BCE.

[23] Vezi site-ul https://cursdeguvernare.ro/nu-urmeaza-de-globalizarea-dar-factorii-geopolitici-vor-influenta-lanturile-de-aprovizionare-christine-lagarde-bce.html, postat și vizitat pe 4 noiembrie 2022

Opinia lui Serghei Lavrov

Ministrul rus al afacerilor externe, Serghei Lavrov, a anunţat pe 30 martie 2022, o ordine mondială „multipolară, justă şi democratică” în parteneriat cu China[24]. Serghei Lavrov a mers în China, diplomaţia rusă anunţând că cele două ţări au convenit să-şi consolideze cooperarea, în contextul a ceea ce Moscova numeşte „condiţii internaţionale dificile”. Ministrul rus de Externe a vizitat China cu 2 zile înainte de summit-ul UE – China, care s-a organizat pe 1 aprilie 2022, în format online.

„Trăim o etapă foarte serioasă în istoria relaţiilor internaţionale”, a declarat şeful diplomaţiei de la Kremlin, la începutul unei întrevederi bilaterale cu omologul său chinez, Wang Yi. „Sunt convins că la finalul acestei etape situaţia internaţională va fi net mai clară şi că noi, împreună cu Dv. şi cu partenerii noştri, ne vom îndrepta spre o ordine mondială multipolară, justă, democratică”, i-a spus el ministrului chinez. La rândul său, Wang Yi a declarat că relaţiile dintre China şi Rusia „au trecut testul turbulenţelor internaţionale” şi continuă să se dezvolte ferm; miniştrii de externe chinez şi rus au condamnat ceea ce ei au numit sancţiunile occidentale ilegale şi contraproductive impuse Moscovei pentru acţiunile sale din Ucraina, potrivit unei declaraţii a MAE rus. Beijingul, care împărtăşeşte cu Moscova o ostilitate afişată faţă de SUA, refuză de la 24 februarie 2022 să condamne invazia rusă din Ucraina, preferând să denunţe în schimb sancţiunile occidentale împotriva Rusiei. Cu câteva zile înainte de războiul din Ucraina, preşedintele rus Vladimir Putin a fost primit călduros de omologul său chinez Xi Jinping la Beijing; Rusia și China au celebrat atunci o ”prietenie fără limite” şi au denunţat „extinderea” NATO. Serghei Lavrov a fost la final de martie 2022 în China pentru o reuniune de două zile consacrată nu Ucrainei, ci, Afganistanului.

Noul parcurs al pandemiei COVID-19

Opinia dr. Tedros Addhanom Ghebreysus

Directorul general al OMS, Tedros Adhanom Ghebreyesus, a afirmat că pandemia de COVID-19 nu va mai fi considerată o urgenţă de sănătate la nivel global începând de la 1 ianuarie 2023[25]: declaraţia sa, făcută în cadrul unei conferinţe de presă, survine în situația în care China a început relaxarea politicii sale stricte „zero-COVID” şi le permite Chinezilor să trăiască cu virusul, ridicând îngrijorări că cea de-a doua economie a lumii s-ar putea confrunta cu o creştere a infecţiilor cu coronavirus.

[24] Vezi site-ul Serghei Lavrov anunță, de la Beijing, ”o nouă ordine mondială multipolară” (cursdeguvernare.ro), postat și vizitat pe 30 martie 2022

[25] Vezi site-ul Directorul OMS, dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus: 'Pandemia de Covid-19 nu va mai fi considerată o urgență de sănătate publică la nivel global' - Bugetul.ro, postat și vizitat pe 14 decembrie 2022

Un organism al OMS se întruneşte la fiecare câteva luni pentru a decide dacă noul coronavirus, care a apărut oficial în decembrie 2019 în oraşul chinezezesc Wuhan şi a provocat pe glob moartea a peste 6,6 milioane de persoane, reprezintă în continuare *”**o urgenţă de sănătate publică la nivel global**”.* Această decizie este menită să menţină un răspuns coordonat la nivel internaţional şi poate debloca fonduri pentru a colabora la partajarea vaccinurilor şi a tratamentelor.

Întrebată despre condiţiile necesare pentru ca pandemia de COVID să nu mai fie considerată o urgenţă globală, un epidemiolog de la OMS, Maria Van Kerkhove, a declarat că *”**mai sunt multe de făcut în acest sens**”...*

Solicitarea OMS

La început de an 2022, pe măsură ce cazurile de Omicron continuau să crească în întreaga lume, OMS s-a pronunțat împotriva interdicțiilor internaționale de călătorie și a vaccinărilor obligatorii pentru a intra în țări, invocând ineficacitatea unor astfel de măsuri pentru a stopa răspândirea variantei Omicron. Comitetul de Urgență al Regulamentului Internațional de Sănătate al OMS, creat în 2005, a emis aceste recomandări în urma celei de-a zecea reuniuni privind Covid-19, care a avut loc pe 13 ianuarie 2022 sau pentru a relaxa interdicțiile de călătorie internaționale, deoarece acestea nu adaugă valoare și continuă să contribuie la dezvoltarea economică. și stresul social al statelor părți", a spus Comitetul, care a considerat totuși că pandemia rămâne suficient de gravă pentru a merita cel mai înalt nivel de alertă anunțat de OMS[26].

Potrivit OMS, punerea în aplicare a interdicțiilor generale de călătorie „nu este eficientă în suprimarea răspândirii internaționale a variantei Omicron și ar putea descuraja raportarea transparentă și în Timp util a variantelor emergente de îngrijorare; măsurile de călătorie, cum ar fi mascarea, screening-ul, izolarea/carantina și vaccinarea trebuie să se bazeze pe evaluări ale riscurilor și să evite să pună povara financiară asupra călătorilor internaționali, în conformitate cu articolul 40 din Regulamentul Internațional de Sănătate (IHR)".

OMS a avertizat, de asemenea, că este posibil să nu fie necesară solicitarea dovezii vaccinării împotriva Covid-19 pentru călătoriile internaționale, având în vedere accesul global limitat și distribuția inechitabilă a vaccinurilor Covid-19. Comitetul de Urgență al Regulamentului Internațional de Sănătate al OMS a invitat statele părți să ia în considerare „un risc abordare bazată pe facilitarea călătoriilor internaționale prin ridicarea sau modificarea măsurilor, cum ar fi cerințele de testare și/sau de carantină, după caz, în conformitate cu liniile directoare ale OMS".

[26] Vezi site-ul Covid-19 : l'OMS demande la levée des interdictions de voyage et du passe vaccinal pour voyager | ONU Info (un.org), postat și vizitat pe 20 ianuarie 2022

Experţii apără astfel abordarea OMS, care invită comunitatea internaţională să se asigure că cel puţin „70% din populaţia tuturor ţărilor este vaccinată până la începutul lunii iulie 2022 şi să integreze vaccinarea împotriva Covid-19 în sănătatea de rutină. În acest sens, este vorba de „recunoașterea tuturor vaccinurilor care au primit lista de utilizare de urgență a OMS și a tuturor combinațiilor de vaccinuri heterologe în conformitate cu recomandările Grupului consultativ strategic de experți în vaccinare (SAGE) al OMS, inclusiv în contextul deplasărilor internaționale".

De asemenea, li s-a solicitat statelor memebre OMS să sprijine cercetarea pentru a aproba strategia optimă de vaccinare și a reduce infecția, morbiditatea și mortalitatea la nivel mondial. Pandemia continuă să fie un eveniment extraordinar care continuă să dăuneze sănătății Oamenilor din întreaga lume, prezintă un risc de răspândire internațională și interferență cu traficul internațional și necesită un răspuns internațional coordonat.

Peste 9,5 miliarde de doze de vaccin au fost administrate în întreaga lume, potrivit unui calcul realizat de OMS pe 19 ianuarie 2022. Comitetul de Urgență al OMS, care este prezidat de profesorul francez Didier Houssin, s-a întrunit pe 13 ianuarie 2022, pentru a zecea oară de la începutul pandemiei, din ianuarie 2020. În concluziile sale, Comitetul de Urgență indică că a convenit că acest nivel de alertă rămâne justificat; „în unanimitate", Comitetul de urgență a fost de acord că pandemia „constituie în continuare un eveniment extraordinar care continuă să afecteze negativ sănătatea Oamenilor din întreaga lume, prezintă un risc de răspândire internațională și interferență cu traficul internațional și, de aceea, necesită un răspuns internațional coordonat".

În recomandările lor, experții Comitetului de urgență al OMS au solicitat statelor membre ale OMS „să instituie investigații epidemiologice privind transmiterea SARS-CoV-2 la interfața om-animal, precum și supraveghere direcționată asupra gazdelor și a potențialelor rezervoare animale": SARS-CoV-2 poate infecta o gamă largă de specii, iar nurca și cerbul cu coadă albă au fost identificate ca gazde potențiale rezervor.

Solicitarea OIE

Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (OIE) a susținut la rândul ei supravegherea țintită a potențialelor gazde animale; OIE a îndemnat țările să „supravegheze țintit potențialele gazde și să continue monitorizarea mutațiilor SARS-Cov-2 la animale. „Studiul epidemiologic al transmiterii SARS-CoV-2 la/de către animalele expuse la pacienții cu Covid-19, supravegherea țintită a potențialelor gazde și monitorizarea continuă a mutațiilor SARS-Cov-2 la animale ne vor ajuta să înțelegem cum virușii evoluează la animale, dacă apar noi variante și dacă reprezintă o amenințare pentru sănătatea publică", a spus OIE într-un comunicat de presă din 6 ianuarie

2022. Pentru această organizație, este esențial ca „secvențele animale și umane, asociate cu date epidemiologice, să fie partajate la scară globală în Timp real”.

Potrivit OIE, „s-a demonstrat că SARS-CoV-2 poate infecta o gamă largă de specii, iar nurca și cerbul cu coadă albă au fost identificate ca potențiale gazde rezervor”. Au existat multe speculații că varianta Omicron, „care prezintă o constelație neobișnuită de mutații, ar fi putut evolua independent într-o gazdă animală”. În aceste condiții, „posibilitatea ca Omicron să fi apărut dintr-o gazdă animală nu poate fi exclusă ca alternativă la alte ipoteze, inclusiv evoluția virală în timpul infecției persistente la o persoană imunocompromisă”.

Se pare că nu există mutații comune de Omicron și virusuri de origine animală, care nu au fost identificate în virusurile umane. „Cu toate acestea, unele mutații ale virusului Omicron sunt asociate cu adaptarea la șoareci și, pe baza unor studii deja efectuate, un grup de cercetare a sugerat că Omicron ar fi putut evolua la șoareci înainte de a se răspândi la Om…

Trei scenarii

Pandemia globală de Covid-19 nu s-a încheiat încă[27]: experții în sănătate publică suspectează că va mai dura cel puțin încă cinci ani, dar modul în care această criză evoluează depinde în cele din urmă de noi. Un raport al Consiliului Internațional pentru Știință (ISC), o organizație internațională al cărei scop este de a uni organismele științifice din întreaga lume, a prezentat trei scenarii, care ar putea avea loc până în 2027. Raportul a fost redactat de un grup de 20 de experți în domeniul sănătății publice, al virologiei, economiei, științelor comportamentale, eticii și sociologiei. Deși comentariul lor nu reprezintă o încercare de a prezice viitorul, raportul ajută la restrângerea și ilustrarea unora dintre posibilele măsuri pe care lumea le poate lua pentru a minimiza impactul pandemiei în viitor.

În anii următori, îmbunătățirea dezvoltării și distribuției de vaccinuri ar putea ajuta virusul SARS-CoV-2 să atingă niveluri endemice scăzute, cu o transmitere limitată și controlată în majoritatea țărilor.

Scenariul unu

În cazul în care procentul de persoane complet vaccinate împotriva COVID-19 crește de la aproximativ 61% din totalul adulților, la peste 80% la nivel global, multe vieți ar putea fi salvate și riscul de apariție a unor variante emergente ar putea fi redus. La rândul lor, ar putea exista, de asemenea, beneficii pentru sănătatea mintală, economie și dezvoltare durabilă.

Chiar și în acest scenariu optimist, coronavirusul nu va dispărea, dar răspândirea sa va deveni mult mai ușor de gestionat. Dar, nu spre asta ne îndreptăm: raportul ISC susține că, până în 2022, guvernele au prelungit pandemia, concentrându-se pe strategii naționale în locul colaborării internaționale.

Scenariul doi

Lipsa noastră de acțiune de până acum sugerează, în schimb, că un rezultat mai probabil este ca ratele de vaccinare să fie sub 70 la sută la nivel mondial. Dacă acestea nu cresc, coronavirusul ar putea deveni endemic, cu valuri sezoniere care ar copleși spitalele din mai multe țări și ar necesita „vaccinuri actualizate și utilizarea de produse farmaceutice antivirale”.

Raportul ISC consideră că cel mai probabil scenariu este „o exacerbare a inegalităților globale”. Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU vor fi întârziate cu un deceniu. „Lecțiile cheie sunt, totuși, foarte clare. Chiar dacă faza acută a pandemiei se apropie de sfârșit în acele țări cu rate ridicate de vaccinare, riscurile vor rămâne ridicate, în Timp ce multe persoane din lume nu au acces la un vaccin eficient”, se concluzionează în raport.

„Este posibil să apară noi variante, iar vigilența și dezvoltarea continuă a vaccinurilor și a terapiilor rămân esențiale”: persoanele vulnerabile, precum femeile, copiii și persoanele în vârstă, sunt cele mai afectate. Între Timp, națiunile cu venituri mici se vor confrunta în viitor cu probleme grave ale sistemelor de sănătate și cu o insecuritate alimentară în creștere.

Scenariul trei

În cazul în care naționalismul și populismul continuă să crească, autorii raportului se tem că încrederea între guverne și între state și populația lor se va deteriora și mai mult, reducând absorbția vaccinurilor: ei numesc acest scenariu „Recuperarea ratată”. Pe măsură ce tensiunile geopolitice cresc, politicile protecționiste ar putea îngreuna serios colaborarea globală. Exact opusul a ceea ce este necesar pentru a face față unei crize internaționale. În acest scenariu, cel mai pesimist, mai puțin de 60 % din populația mondială ar fi complet vaccinată împotriva COVID-19, iar țările cu venituri mici ar avea în continuare acces limitat la dozele inițiale și la medicamentele antivirale…

„Ca urmare, pandemia COVID-19 va rămâne în mare parte necontrolată, cu recurențe grave în anumite părți ale lumii”. Pentru a evita ca o astfel de realitate sumbră să se repete, experții susțin că guvernele trebuie să colaboreze și să investească în sistemele de sănătate, să integreze sistemele de consiliere științifică și să abordeze inegalitățile tot mai mari în materie de educație.

Continuare în ediția viitoare

[27] Vezi site-ul https://www.descopera.ro/stiinta/20058774-cum-ar-putea-arata-urmatorii-cinci-ani-oamenii-de-stiinta-descriu-trei-rezultate-probabile-ale-pandemiei, postat și vizitat pe 19 mai 2022

Din Hawaii:

Pururi suflet românesc, înfășurat în ie

Între diasporenii români pe care i-am întâlnit virtual în cele deja 80 de reuniuni literare internaționale organizate în ultimii trei ani prin formula tehnică numită zoom, (Ca să vedeți la ce a fost bun și covidul acela, altfel nenorocit, care a înspăimântat lumea!) Simona Laiu m-a încântat cu tema studiului pe care l-a făcut asupra costumelor tradiționale românești purtate de reginele noastre. Unde se află ea, doctoranda îndrăgostită de tezaurul portului românesc? În Hawaii, SUA! Ascultând-o la Cenaclul "Mircea Eliade" don Colorado SUA, cum prezenta cu sensibilitate pătrunzătoare detalii din ținuta reginelor României, am fost îndemnată să cred că dorul de țara obârșiei ia forme dintre cele mai neașteptate. De aici, încercarea de a cunoaște esențial o asemenea conațională, care și-a propus să trăiască într-un spațiu exotic, dar să simtă românește, pe mai departe. Cu ce era să încep interviul pe care m-am bucurat să aflu că l-a acceptat Simona Laiu? Da, cu începutul...

-Anca Sîrghie: Care este cea mai îndepărtată în timp imagine din copilăria ta?

-Simona Laiu: Primele mele amintiri sunt strâns legate de gânduri închegate în jurul emoțiilor care au cristalizat experiențele de copil. Astfel am reușit să rup din vâltoarea nemiloasa a vremii prețioase frânturi de trăire. Aceste amintiri sunt precum boabele unui ciorchine de strugure: toate se leagă de lumina și înțelesurile casei bunicilor materni de la Albești, Botoșani. Casa albă cu acoperiș argintiu, ascunsă între grădinile încărcate de flori, cu pomi fructiferi de soiuri rare și fel de fel de animăluțe forma un univers complet pentru un copil între 2 și 3 ani. Văd ca printr-un văl de mătase pe bunica Elisabeta la masa din sufragerie scăldată de lumina soarelui, brodând ceva, în timp ce mă ruga să îi spun numerele de la 0 până la 100. Îmi amintesc starea de nerăbdare care mă cuprindea când, atentă la lătratul lui Haiduc, lățosul ciobănesc care mă chema să ne jucam în curte, pierdeam șirul monotonelor numere și mă încurcam pe la 70, motiv pentru care, precum un Sisif, în diminutiv, o luam de la capăt!

Apoi o văd pe străbunica Haritina cum stătea în podul casei, așezată pe un mic scăunel cu trei picioare și dezghioca porumb cu ajutorul unui mic obiect de fier pe care îl ținea între degetele-i iscusite. Învesmântată în negru, bătrâna era scăldată de razele care intrau în pod printre șindrilele acoperișului, precum un grup de sulițe solare, iar sutele de știuleți de porumb din juru-i scânteiau grav ca o comoară în aerul poleit de praf și aur. Haritina era orbită de o cataractă nemiloasă, însă îmi simțea prezenta și, chiar dacă nu îmi vorbea în acele momente, o vedeam atentă, cu corpul înclinat către mine care stăteam la gura podului pe scara pe vârfurile picioarelor și o priveam fascinată... După ce cobora din pod cu poala plină de boabe, mă lua de mână, mă ducea la cele două pietre discoidale de lângă cuptorul din curte și mă învăța să fac

crupele, mâncarea găinușelor pofticioase și atotștiutoare care, cum o vedeau pe Haritina ieșind din pod, o întâmpinau cu alai împărătesc!

Tot la Albești în acea perioadă, așteptând să îl văd pe Moșu' Ene pe la gene, am întrezărit în exact momentul în care mă desprindeam de realitatea conștientă și mă prăvăleam în somn, un grup de îngeri! Nu mai știu curat (fără adaosurile gândurilor de peste ani) cum arătau. Am reținut doar starea generală de lumina blândă, milă, îndurare și panica lăcrămoasă pe care am simțit-o pentru mai mulți ani la vederea penelor de găină, care cumva îmi aminteau de îngeri...

- **A.S.: Cine sunt părinții și unde ai copilărit, dragă Simona Laiu ?**

-S.L.: Părinții mei erau oameni frumoși, tineri, visători și total nepregătiți pentru viața de familie în care s-au băgat, ea la 20 de ani, iar el la 23. Mama, Silvia Olga, era unica fiică a lui Alexe Chesnoiu, inginer petrolier cu studiile făcute la Viena, mare moșier din Cezieni, Olt. Un om care făcea traduceri de specialitate din cinci limbi străine. Ei, bine, Alexe era ateu convins până când într-o iarnă, Maica Domnului i s-a arătat călare pe un bour alb și preț de câteva ore l-a îngenuncheat pe câmpurile acoperite de omăt dintre satele Fărcașele, Olt. Atât l-a întrebat: „De ce nu crezi?". Când și-a revenit din șoc, Alexe era alt om. A ridicat biserică pe acel loc, pe care s-a dovedit că erau ascunse de timp ruinele unei mânăstiri arse de turci cu aproximativ două sute de ani în urmă. Tatăl lui Alexe, ardelean din Orăștie, era administratorul prințului Brâncoveanu. Străbunica era sârboaică din Banat. Mama mea a fost extraordinar de frumoasă, dar trecută prin fel de fel de neajunsuri ca fiică de „dușman al poporului", adânc afectată atât de moartea timpurie a tatălui ei, cât și de lumea de vise arse, de așteptări fără de capăt și nemulțumiri săpate în sânge de la începutul Republicii Populare România. Tata, George, sau Ghiorghiță cum îl dezmierda mama lui, venea din Ghelăiești, Neamț, sat localizat direct pe vâna de aur cultural Cucuteni. Bunicul lui era picher în preajma celui mai frumos oraș al Moldovei, Piatra Neamț. Visător, fin, harnic, însă, precum meșterul muntean Manole, tata pare să se fi născut sub o stea fără de noroc. Orice clădea cu trudă și inimă multă se dizolva fără milă și fără pricină mai târziu, iar el, fără să cârtească, curajos și optimist, o lua de la capăt mereu și din nou, ba în altă țară, ba cu o altă femeie... Din acești părinți am ieșit eu, însă până să fac 4 ani, ei deja s-au despărțit. Tata a apucat drumul pribegiei, lucrând în petrol peste hotare, iar mama recăsătorindu-se, și-a întemeiat o altă familie și a trăit o nouă poveste. Pe mine m-au crescut bunicile, mai ales cea paternă, bunica Natalia de la Piatra Neamț.

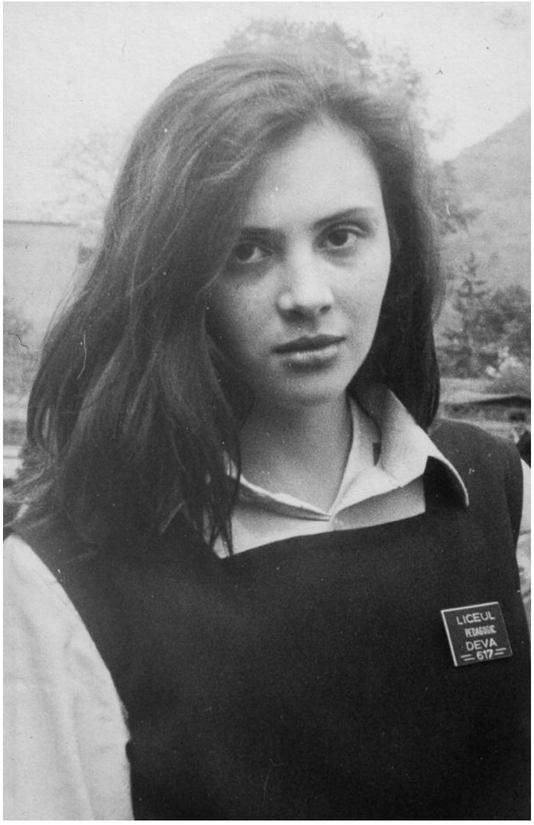
In curtea casei de la Albești îmbrăcată în hăinuțele croșetate de bunica mea. Țin minte că nu am vrut să fac poza

- **A.S.: Ce experiențe din anii de școală te-au modelat, determinându-te să-ți alegi un drum în viață? Care sunt cei mai importanți învățători sau profesori pe care ți-i amintești?**

-S.L.: La Școala Generală Nr. 4 am făcut clasele I-V. Era o școală din cartierul Precista al orașului Piatra Neamț. Singura profesoară pe care mi-o amintesc cu recunoștință a fost doamna Cucu, profesoară de limba română. Era elegantă, exigentă, dar miloasă. A recunoscut imediat în mine

aplecarea către scris, către citit și către lumea imaginației atunci când în una din temele de casă în care ni se cerea să descriem cum ne jucam în timpul liber am scris în vocea copacilor din fața blocului meu și în care se cățărau zilnic „copiii cei mai obraznici" după cum ne numea doamna de la etajul 1 al blocului B3, scara A... Faptul că profesoara cea mai iubită a școlii mă aprecia pe mine, cel mai tăcut copil din clasă, a făcut minuni pentru cea care „scria" povești chiar înainte de a ști scrie, desenând! După doamna Cucu, a urmat doamna Lupu, profesoară de limba română la Școala Generală Nr. 8 din cartierul muncitoresc Dunărea a orașului Hunedoara. Doamna Lupu era extraordinar de inteligentă, însă aspră ca o piatra de granit brut. Era o femeie care iubea poezia, care simțea limba română ca pe celulele ei, iar norocul a făcut ca și eu să simt la fel. Figura distinsă, palidă, în care erau săpate cearcăne vineții, fruntea înaltă încadrată de părul argintiu, strâns într-un coc mic la ceafa, îi dădeau formidabilei profesoare un aspect sever, trufaș chiar, iar nelipsita expresie de silă care plutea pe buzele strânse băga spaima în copiii care urlau ca lupii în timp ce pândeau pe coridoare venirea ei la clasă. Ei bine, doamna Lupu, la finele comentariilor mele la poezia „Patria mea" a lui Nichita Stănescu, fără să zâmbească, fără să trădeze emoție, a dat primul 10 din cariera ei ! Înainte de a părăsi clasa, a aruncat pe catedră carnetul meu de note și a ieșit semeață ca o împărăteasă. Copiii din prima bancă de lângă catedră au luat carnetul, au răcnit nota și au fugit apoi cu el în mână prin toată școala să anunțe că „Lupu' a dat 10!" Am devenit peste noapte un soi de celebritate. Veneau copiii de la alte clase să mă întrebe dacă e adevărat. Voiau să vadă carnetul... Ani de zile mai târziu, am aflat de la o fostă vecină de bloc că doamna Lupu le-a povestit despre eleva ei favorită, Simona Laiu, ehe... Anii de liceu au fost ca un fum, datorită plecării din România. Când am ajuns in sfârșit în Canada în 1991, am avut un profesor de istorie polonez, pe domnul Biernat, un om cald și plin de încurajare, un om care voia să gândim, să ne dea aripi și curaj să descoperim lumea mare... Prima facultate pe care am frecventat-o a fost York University din Toronto unde am ales să studiez istorie și psihologie: istorie pentru că voiam să aflu adevărul despre România și psihologie din dorința de a înțelege oamenii... Cea mai importantă dăscăliță de la York University a fost profesoara de psihologia copilului, din anul 4, doamna Tiffrah Warner. O femeie frumoasă și bună ca un copil încrezător. Lecțiile ei de viață și pedagogie m-au șlefuit profesional și personal. Să vă dau un exemplu de cum proceda Tiffrah când era pusă în fața unei dileme didactice. Eram înrolată în cursul ei de *Child Developmental Psychology*, un curs greu și încărcat de cercetare în domeniul dezvoltării fizice și psihice a copiilor. Am predat marele proiect de la finalul anului, însă din cauza oboselii masive (lucram 6 nopți pe săptămână, deci dormeam cam 3 ore pe noapte, 6 nopți din săptămână), am omis să scriu o întreagă secțiune a proiectului pe care l-am predat fără să realizez, incomplet. Tiffrah a înțeles imediat că ceva nu este în regula și mi-a dat înapoi lucrarea cu o notă în care explica cum că, dacă vreau să rămână așa, lucrarea va primi nota C, deoarece îi lipsește secțiunea a 3 a în care trebuia să compar cele două secțiuni ale lucrării. Dacă însă doresc să iau A, ceea ce secțiunile 1 si 2 meritau, îmi oferă o săptămână peste termenul tuturor pentru a scrie secțiunea lipsă! Atât, nu mi-a cerut explicații, nu m-a certat și, mai ales, nu a fost indiferentă. Când am realizat greșeala, am rămas fulgerată! M-a impresionat mai ales faptul că, fără să mă știe personal la acel punct, fără să știe prin ce treceam, mi-a dat o șansă să dovedesc ce știu și m-a învățat atât de mult despre cum trebuie să fie un dascăl adevărat și despre ce trebuie să reflecte o notă. Evident, am scris a 3 a secțiune de cum am ajuns acasă și a 2 a zi proiectul întreg era pe biroul ei. Am rămas prietene de atunci deoarece oameni ca ea, sunt precum florile de colț...

-A.S.: Cum ar trebui să ni-o imaginăm pe Simona adolescentă și apoi tânără?

La finele clasei a X a

-S.L.: Simona adolescentă era înaltă, zveltă, cu părul șaten lung, pieptănat pe o parte. Era cu desăvârșire romantică. Îl citea pe Lermontov, dar îl adora pe Mihai Eminescu pe care îl citea mereu, fie pe autobuzul, fie pe trenul de navetă la liceu, între Hunedoara și Deva. Copilăroasă și naivă, Simona făcea parte dintr-un grup de fete cu care cutreiera dealurile de zgură din împrejurimile Hunedoarei în căutarea apusului de soare, sau, cu care se întâlnea la Pupi acasă ca într-o casă conspirativă, unde se mâncau covrigi calzi și se citeau "poezii interzise" (cenzurate) de regimul Ceaușist... Băieții existau, dar nu rezistau pentru că, sincer, cine se putea compara cu Eminescu?! Așa că îi revenea bunicii Natalia rolul de a prelua florile puse de „băieții prozaici" ba la ușă, ba în cutia poștală, unele chiar aduse cu aplomb, în persoana!

-A.S.: Unde ai făcut studii superioare și ce importanță au avut ele pentru viața prezentă? Ce chipuri de profesori universitari ți-au rămas în gând? Dar întâmplări din studenție?

- S.L: Liceul l-am terminat în Toronto, deoarece am ajuns în Canada în în mijlocul clasei a XII-a. Cum spuneam, la York University am terminat un Bachelor of Arts în istorie și psihologie. Nu era ce visasem să fac la școală, întrucât, dacă nu emigram, voiam să dau la facultatea de teatru pentru care marele nostru actor Ion Caramitru se oferise să mă pregătească.

După York University am fost acceptată pentru masterat/ doctorat la Institutul de Studii Est Europene de la University of London. Însă, ca emigrant, nu îmi permiteam costurile asociate cu plata pentru cursuri și cămin, așadar am încercat să obțin un împrumut bancar. Îmi mai trebuiau $5 mii de lire sterline, bani pe care însă nu am reușit să îi obțin, neavând credit la bancă. Din exasperare, am ales iar Planul B: un program de master în muzeologie de la Reinwardt Academy din Olanda, program pentru care aveam abia-abia banii necesari. Cu chiu, cu vai, am reușit să acopăr toate costurile și să parcurg cursurile programului, literalmente cu foamea în gât. Țin minte că îmi număram feliile de pâine ca să îmi ajungă pe o săptămână (două pe zi era rația) și chiar și așa, în ultima lună de școală, nu am mai avut bani de chirie, mâncare sau avion ca să mă pot întoarce în Canada. Am dormit precum o pisică vagabondă pe canapeaua unor colegele din America Latină.

Cum am ieșit din Olanda, e o minune. Mergeam pe străzile Amsterdamului fără vreo țintă, necăjită, îngrijorată de cum voi putea să plec acasă fără bani, udă până la piele, rugându-mă la Dumnezeu să mă ajute, să-mi arate calea... M-am oprit la un semafor și am auzit dulce grai românesc lângă mine. Un cuplu de tineri discutau între ei și m-am băgat și eu în vorbă. Până în ziua de azi, am acest impuls de a saluta concetățenii când sunt peste hotarele țării. Ce credeți că s-a întâmplat apoi? Ne-am înțeles între noi, iar peste câteva zile mă găseam fericită și salvată pe bancheta din spate a mașinii lor, în drum spre Cluj! De la Cluj am luat un tren spre Piatra Neamț unde Buni mă aștepta la gară. Când m-a văzut, mi-a spus că numai după voce m-a recunoscut, așa eram de slabă! De cum am intrat în casă, am căzut brusc la pat. Trei săptămâni m-a hrănit cu lingura la pat...

Când, în sfârșit, am ajuns în Canada, am început să lucrez în muzeele din Toronto. Câțiva ani mai târziu, am realizat însă că oricât încercam să îmi impun să îmi placă ceea ce făceam, nu puteam deloc să scutur starea de alienare de cultura canadiană cu care nu aveam cum să mă identific. Am realizat însă că îmi plăcea să vorbesc cu elevii care veneau în muzee, să povestesc cu ei, să schimbăm idei. Astfel, am mers la Facultatea de profesori OISE la Toronto University. Iată-mă, așadar, profă de liceu predând istoria, psihologia, antropologia, sociologia, legea și științele civice, elevilor de la clasele X-XII. Mi-a plăcut enorm sa fiu înconjurată de copii și am făcut multe proiecte unice, care au pus numele școlii pe harta provinciei Ontario, cum ar fi plăcile istorice comemorative ale comunității pe care elevii mei de clasa a X-a le-au cercetat și desenat sau frescele istorice pictate de elevii mei de clasa a XII-a pe pereții interiori ai școlii...

-A.S.: Știu că ai ajuns din Canada în California. Cum s-a întâmplat o asemenea mișcare?

-S.L: Da, în 2013, datorită serviciului soțului meu, Adrian, întreaga familie ne-am mutat în Silicon Valley, California, Statele Unite ale Americii. Precum o barcă fără vâsle, mă găseam într-o stare generală de plutire când, într-o dimineață, m-am întâlnit cu Sfânta Vineri! O bătrânică la alimentara italiană din Palo Alto m-a rugat să îi citesc ingredientele scrise pe un pachet de sare. Am citit și am comentat imediat că mi se pare bizar cum în America se pune zahăr în sare, în timp ce căutam să îi găsesc o sare pură, bună. Din vorbă în vorbă, bătrânica îmi spune că trebuie să aplic la Stanford University. A insistat, m-a făcut chiar să-i promit că voi încerca și mi-a dat cartea ei de vizită ca să ținem legătura. Am aplicat pentru Planul A, un Master la Stanford University și odată primită, având eu și banii pentru cursuri, de data asta, viața a părut că-mi dăruiește o pereche de vâsle noi-nouțe! La Stanford, am făcut tot posibilul să studiez exact ce am vrut eu: istoria portului național românesc! In fiecare curs, cu excepția unuia singur (istoria renascentistului american), am ales, cu permisiunea profesorilor, să cercetez aspecte ale istoriei României. Profesoara mea favorită de la Stanford a fost directoarea departamentului de istorie, doamna Paula Findlen. Cu ea am studiat istoria Veneției și în proiectele mele speciale, relațiile lui Constantin Brâncoveanu cu Republica Serenisima. Atât de mult i-a plăcut doamnei Findlen ce învăța ea despre Valahia și Brâncoveanu, încât m-a invitat să studiez la nivel de doctorat cu ea. Am fost deosebit de onorată și fericită, însă familia mea nu prea a rezonat cu ideea de a ne muta în Europa, unde eu aș fi mult timp plecată la cercetare în arhive la Veneția. Așadar, a trebuit să renunț. Aceasta a fost cea mai grea renunțare și reorientare de tip scolastic prin care am trecut vreodată. La Stanford University am crescut și am învățat enorm. Bibliotecile, campusul universitar, resursele facultății, calibrul profesorilor, totul a fost de o bogăție și la un standard din cele mai înalte.

- **A.S.: Dacă ai fi protagonista unui roman de dragoste, ce capitole ar avea acea carte?**
- **S.L.**: Romanul de dragoste în care aș fi protagonistă ar avea capitole despre miracolul iubirii în umbra tot mai mare și mai mare a A.I.-ului (Inteligență artificială), despre pierdere (mai ales de sine), dar și despre regăsire și puterea care vine odată cu realizarea ideii că suferința, ca și dragostea, este un dar. Eroina mea ar caută iubirea într-o lume absurdă în care oamenii au uitat ce înseamnă a fi femeie sau a fi bărbat, în care iubirea dintre un bărbat și o femeie este o legendă din trecutul de care prea puțini își mai amintesc. Tot ce era cândva frumos, bun, adevărat, se topește în aerul în care se încâlcește realitatea-reală cu realitatea-virtuală, în care glasul inimii a fost înlocuit de algoritmii care pun în mișcare roboții, de ceasurile ce bat în corul computerelor, în care ADN-ul uman este forțat să coexiste cu nano roboții în trupurile hibride ale ființelor umane care par vii. Dar oare sunt? Și totuși, protagonista noastră reușește să găsească iubirea, cheia către comoara umanității. Fi-vor în stare, acești Adam și Eva de la finele secolului al XXI-lea, să păzească și să păstreze aprinsă candela iubirii? Capitolele ar

putea fi însoțite de versete din *Cântarea Cântărilor* pentru că de acolo de unde Dumnezeu a fost alungat, viața însăși a fost alungată: Dragoste în vremea roboților/ „Să mă sărute cu sărutările gurii lui!", A fi sau a nu fi viu?/ „Trage-mă după tine! Să fugim împreună!", Floarea Vieții/ „Tu meriți să fii iubit", Pulbere de stele/ „Verdeața este patul nostru! Cedrii sunt grinzile caselor noastre și chiparoșii sunt pardoselile noastre"...

-A.S.: Cum ai ajuns în Hawai'i? Care au fost primele impresii pe care ți le-ai făcut când ai ajuns în acel rai pământesc?

-S.L.: În Hawai'i am ajuns în luna august a anului 2020. Precum Boccaccio, care fugise din calea ciumei negre și se retrăsese în vilele dealurilor toscane în secolul al XIV-lea, așa și noi am fugit din calea focurilor sălbatice din California și a nebuniei declanșate odată cu covidul. Ani de zile am venit în Hawai'i în vacanță. De fiecare dată ajungeam sleiți de puteri ca niște naufragiați, dar plecam refăcuți. Când am ajuns de data asta, aveam mari probleme cu plămânii, din cauza fumului de la focurile sălbatice care învăluiau California de 3 ani. Nu vă puteți imagina ce daruri neprețuite sunt cerul albastru, soarele, aerul curat, libertatea de mișcare... Aceste insule verzi din mijlocul Pacificului ne sunt casă în ultimii 3 ani și, ca natură, sunt într-adevăr un soi de rai pământesc. Nici măcar șerpi nu există! Totul e mai dulce și mai subtil aici, chipurile animalelor și ale pasărilor endemice, florile grațioase cum ar fi cele de ghimbir sau cele de plumeria care strălucesc în copaci ca niște steluțe colorate alb, roz, galben, magenta... Curcubeiele vesele te întâmpină diminețile în timp ce aerul parfumat leagănă frunzele cocotierilor aliniați de o parte și alta a drumurilor... Oamenii însă sunt tare dușmănoși. Vina întreagă a tuturor bolilor și bubelor lumii este atribuită în totalitate și exclusiv europenilor și americanilor albi care se pare că sunt țapii ispășitori ai vremurilor noastre... Aceste aspecte nu le realizezi decât trăind aici. Ca vizitator, treci prin filtrele specifice industriei turismului care îți vinde iluzia de ospitalitate și prietenie sub deviza „Aloha!", ceva la fel de rar de întâlnit precum legendara pasăre Phoenix...

A.S: Care este povestea insulei voastre ? Cu ce vă ocupați voi acolo? Ce tradiții interesante și ce sărbători aveți? Cum se organizează comunitatea românilor din Hawai'i?

-S.L: Inițial, am locuit pe Insula Hawai'i zisă Insula Mare. Insula Hawai'i este centrul spiritual al religiei vechilor hawaiieni care, pe lângă faptul că erau canibali, practicau un soi de animism. Toate insulele sunt formate de lava ieșită din vulcanii subacvatici. Insula Hawai'i are în prezent 5 vulcani activi. Veșnicele cutremure ne făceau să ne simțim ca și cum am trăi pe spinarea unui dragon. Dintre vulcanii de pe Insula Mare, Kilauea este cel mai activ, iar Mauna Kea cel mai semnificativ pentru spiritualitatea nativilor. Dacă ar fi să fie măsurat de la baza de pe fundul Oceanului Pacific, Mauna Kea ar fi cel mai înalt munte din lume. Considerat de hawaiieni drept casa zeilor și buricul lumii, Mauna Kea are la vârf un lac glaciar în care femeile, drept ofrandă zeilor, aruncă și astăzi cordoanele ombilicale ale pruncilor. Localnicii sunt o combinație între felurite populații din insulele Pacificului (Japonia, Tonga, Filipine, Samoa, Indonezia, etc.) și Asia în general (China, Korea, Tailanda, Cambodgia, etc). Hawaiienii „pur-sânge" sunt mai puțin de 0.2%. Ei celebrează, pe lângă sărbătorile creștine aduse de misionarii americani și europeni, sărbătorile legate de zeități ale vechilor ali'i (nobili), cum ar fi zeița focului, numită Pele. Dansul cu incantație numit „hula" este una din cele mai importante verigi culturale care leagă trecutul cu prezentul acestor insule.

Precum Saxon și Jack din „Valea Lunii" a lui Jack London, Adrian și eu tot căutam Valea Lunii noastre în lumea largă. Așadar, anul acesta, ne-am mutat pe insula Oah'u, în orașul Honolulu, capitala statului Hawai'i. Este o insula superbă, cu mare și munte aproape oriunde te-ai afla, însă fără amenințarea vulcanică constantă de pe Insula Mare. Pe lângă aerul dulce, ai și muzee, galerii de artă și concerte simfonice. Dar români nu sunt nici aici. La biserica mă duc la ruși sau la greci, nu este biserică românească ortodoxă și îi duc lipsa...

De ziua mea in Honolulu, învesmântată într-o ie cu o vechime de peste 100 de ani, brodata cu mătase în culorile drapelului. Coronița de flori locale este „găteala capului" tipica femeilor din Hawaii.

-A.S.: Cum ți-a venit ideea masteratului tău și ce etape ai parcurs ca să-ți definitivezi teza de doctorat?

-S.L**:** De mică am fost fascinată de textile, culori, fibre, texturi. Am, de asemenea, ceea ce se numește în neuropsihologie *synthesia*, un fenomen care se petrece când un simț trece prin alt simț: "văd" culorile literelor, ale cuvintelor, ale numelor; de asemenea, am senzația de „citire" a țesăturilor în funcție de culorile lor. Colecționez de ani de zile articole de port țărănesc românesc pe care le studiez și prin care îmi completez nevoia de a fi conectată la seva culturală a țării, oriunde m-aș afla în lume. Teza a pornit de la întrebarea: Ce este portul național și cum se diferențiază el de portul popular ori de portul țărănesc regional? Pe măsură ce am cercetat subiectul, am găsit cheia citirii portului național. Etapele parcurse de mine au fost: culegerea de informație legată de portul românesc din orice domeniu, fie el economic, istoric, cultural sau etnografic, din surse textile, scrise sau orale, urmat de găsirea punctelor de reper sau intersecție. Aceste puncte de reper formează hotare, o hartă pe care pot urmări cursul exact al întrebării de la care am pornit și cu ajutorul căreia, precum exploratorii din vechime, am putut descoperi noi teritorii pe care să le numesc fără teamă. A fost foarte important pentru mine să știu tot ce se știa până la mine, să pornesc de la arhive (fie ele scrise sau textile) și specialiști pentru a putea avansa cunoașterea subiectului. De asemenea, a fost foarte important pentru mine să reprezint România la Stanford University, pentru profesorii și colegii mei, dar și în viața de zi cu zi a noastră ca familie, oriunde ne-am afla.

- **A.S.: Cum vei organiza lansarea cărții tale și Hawai'i, în România și în alte țări, chiar prin zoom?**

-S.L**:** Dacă Dumnezeu mă ajută să public cartea în limba română, în țară, cred că mi-ar plăcea foarte mult să fiu în mijlocul comunităților de gen șezători unde cămașa românească în toată splendoarea ei este reînviată. Aceste comunități sunt răspândite în toate marile centre culturale din România, dar și în sate și orășele, chiar și în afara țării, printre emigranții români

din Europa, Canada și America. Este normal să o duc ca pe un prinos în toate marile comunități de români din diaspora Americii și Canadei, pentru că din mijlocul ei s-a ridicat, ecou al acelorași doruri împărtășite.

A.S.: Care sunt planurile tale de viitor?

-S.L.: Am multe, multe vise și planuri legate de cercetarea portului românesc. Dar cel mai important este cel de a ne repatria la momentul potrivit. Până atunci, mă găsiți cutreierând lumea, azi tocmai în Honolulu, mâine cine știe unde, învesmântată în ia românească pe care o duc cu mine pretutindeni ca pe o armură a Frumosului...

-A.S.: Țin să-ți mulțumesc, frumoasă și dragă doamnă Simona Laiu, pentru mărturisirea făcută cu atâta sensibilitate, una din care am desprins un destin românesc dintre cele mai cutezătoare, ce mi-a fost dat să cunosc.

(Înterviu realizat prin telefon în zile de Mărțișor și Prier 2023 de Anca SÎRGHIE)

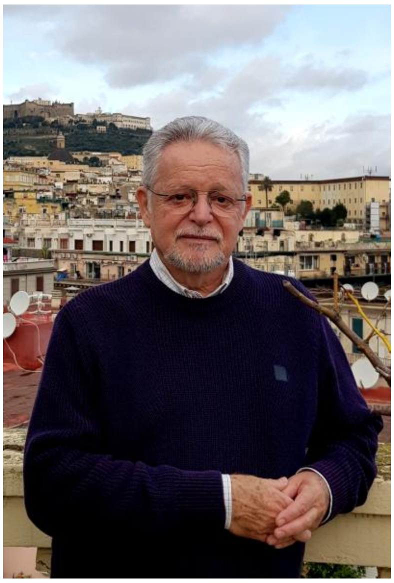
Simona Laiu, Gradina Hestiei

Alfred Rennert POPLINGHER

„Vedi Napoli e poi mori”.
Impresii de călătorie

Oare cine a lansat vestita sentință care e în același timp o povață? Nu, nu e vorba de vre-un reprezentant al poporului Peninsulei Italice ci de un german și încă unul celebru- e vorba de marele Goethe care în cartea sa “Călătorie in Italia” lansează celebra recomandare.

Gândul de a revizita Neapole mi s-a înfiripat recent. Zic revizita căci prima oară l-am cunoscut cei drept destul de sumar în urmă cu 25 de ani în drum de la Roma spre Sorento. Trebuie să mărturisesc cu sinceritate că impresia lăsată de acea scurtă vizita a fost destul de deplorabilă. Dar după ce am citit recent lucruri lăudabile am hotărât că merită să revin și să cunosc mai pe îndelete orașul. Așa că împreuna cu Ditza am aterizat pe aeroportul Capodochino într-o seara plăcuta de decembrie. După o scurtă călătorie de 15 minute am ajuns la Hotel Excelsior situat pe faleza orașului denumită Lungomare. Amplasat într-o clădire cu prestanță, hotelul a fost dat în uz în 1908 și a găzduit în special în primele decenii ale secolului trecut reprezentanți ai caselor regale din Europa și Orientul Apropiat alături de personalități politice.

Merită de asemenea de menționat că a aici au fost filmate câteva episoade din celebrul serial TV Sopranos.

A doua zi dimineața am ieșit din hotel cu intenția de a începe explorarea orașului. Imediat am constatat prezența pe malul mării , exact in fața hotelului, a unei fortărețe cu ziduri de piatră groase și înalte. Mai târziu am aflat că e vorba de Caste dell’Ovo , cel mai vechi din oraș, ridicat de normanzi în secolul XII și refăcut in secolul XV. Și dacă tot vorbim de istorie , acum e locul potrivit pentru câteva amănunte biografice ale Neapolelui . E al treilea oraș a mărime din Italia, capitala regiunii Campania. A fost înființat de coloniști greci în secolul VII î.e.n/ sub numele de Partenope și apoi Neapolis. În secolul IV î.e.n. a fost cucerit de romani, în secolul XII e.n. a trecut în mâinile normanzilor iar din secolul XIII timp de peste 200 de ani sub suveranitate franceză. Din secolul XVsub ocupație spaniola devine unul din cele mai mari orașe ale Europei. Independența și-o obține doar în 1735 ca parte a regatului Neapole si apoi a Celor Două Sicilii. De abia în 1860 devine parte a Italiei unificate sub Garibaldi.

Deoarece zona de interes turistic este întinsă pe un radius de cel mult 3 km. fiind relativ ușor de străbătut pe jos , am luat-o de-a lungul falezei având în dreapta noastră marea și în depărtare muntele Vezuviu iar după mai puțin de 1 km. am ajuns in Piazza Plebiscito (Piața Referendumului) impresionantă prin mărime și clădirile care o înconjoară. Latura de vest e ocupată de Palatul Regal construit in sec. XVII pentru suveranii spanioli ai orașului. Fațada clădirii expune în nișe arcuite statui ale regilor care au stăpânit orașul de-a lungul secolelor . În extremitatea de est a pieței se

ridica Basilica San Frrancesco di Paola construită la mijlocul sec.XIX. Cine a vizitat Roma nu poate să nu sesizeze asemănarea cu Pantheonul . Laturile pieței sunt ocupate de Palatul Salerno (azi sediul Comandamentului Armatei de Sud a Italiei) și pe partea opusă Palatul Foresteria care folosește drept sediu al Prefecturii. Ambele palate au fost ridicate în sec.XIX în stil neoclasic, pe locul unor mai vechi clădiri. În ansamblu Piazza Plebiscito mi-a adus aminte oarecum de piața Vaticanului datorată coloanelor care înconjoară Basilica pe ambele laturi.

După îndelungate priviri și bine-înțeles fotografiile de rigoare , ne-am continuat drumul și numai după zeci de metrii am ajuns la vestitul Teatru San Carlo. De la început trebuie să menționez că e cea mai veche clădire de operă din Europa datând din 1737. Fațada clădirii care nu e deloc atrăgătoare e total diferită de ce te așteaptă din momentul când pătrunzi in sală : 6 etaje din care 5 cu loje, totul de o elegantă și o frumusețe deosebită . La emoția pozitivă pe care am simțit-o pășind și contemplând superba sală au contribuit de asemenea cortina și plafonul , ambele pictate, care m-au făcut sa-mi amintesc de sala Teatrul Național din Iași .

Exact in fața teatrului se află Galeria Umberto a cărei construcție a fost finalizată la sfârșitul sec. XIX. Eleganța interiorului o conferă și cupola de sticlă și de asemeni pardoseala de marmora și mozaic cu motive diverse printre ele însemnele celor 12 zodii. Întregul complex adăpostește magazine elegante, cafenele și birouri ale unor firme particulare. Am sesizat asemănarea vădita a interiorului cu cel al Galeriei Vittorio Emmanuelle din Milano. Una din cele patru intrări (ieșiri) ale Galeriei fac legătura cu Via Toledo. Dar vizita și plimbarea pe această principală arteră comercială a orașului am rezervat-o pentru ziua următoare.

Trebuie sa mărturisesc cu satisfacție că această primă zi în Neapole mi-a schimbat în mod fundamental impresia lăsată de scurta vizită din urmă cu 25 de ani. Practic am descoperit un alt oraș : delăsarea, murdăria de pe străzi, aspectul deprimant al clădirilor au făcut loc curățeniei, ordinii și fațadelor renovate, creând în general o atmosferă de oraș turistic extrem de plăcut. Și ar fi fost păcat să fie altfel căci Neapole are atât de mult de oferit vizitatorului.

Cea de-a doua zi am planificat-o pentru hoinăreală pe Via Toledo .

După micul dejun foarte bogat și variat oferit de hotel într-o sală care mai degrabă aduce cu o sală de bal, am pornit-o iar de-a lungul falezei până in Piazza Plebuscito și de aici am ajuns direct la destinație . Via Toledo e una din cele mai lungi artere comerciale al orașului , majoritatea traseului fiind pietonal. Pe o distanță de doi km. sunt presărate nouă palate, cafenele, pițerii și magazine de îmbrăcăminte, în special pentru bărbați (ce surpriză ...) care prezintă marfa de calitate producție italiană . Din orele dimineții și până ale serii , strada e un furnicar de lume , localnici și turiști, străin si italieni. Traseul străzii Toledo , de fapt existența ei datează din1536 când orașul se afla sub stăpânire spaniolă. De pe latura de vest a arterei se despart numeroase străduțe înguste si pitorești, atât de tipice Neapolelui , care urcă în pantă și formează in ansamblu Cartierul Spaniol .De ce spaniol ? Pentru că la începutul sec.XVI a folosit drept cantonament pentru trupele spaniole. Până în urma cu câțiva ani întreaga zona era considerată periculoasă, criminalitatea si prostituția erau aici la ele acasă. In zilele noastre , ca de altfel în întregul Neapole, totul s-a schimbat în bine. Personal am avut o deosebită plăcere să rătăcesc pe străduțele cartierului , să contemplu imobilele vechi cu 3-4 etaje de la geamul cărora

se întind frânghii de uscat rufe până la clădirea din față. Cei drept în perioada actuală se văd mai puține rufe atârnate, fenomenul e sporadic, cred că reminiscențele sunt pentru turiști, să poată totuși gusta ceva din ceea ce odată era unul din specificele orașului. De-a lungul străduțelor sunt presărate mici taverne și restaurante, cafenele si florării.

Latura de est a străzii Toledo , spre sfârșitul ei face legătura cu Centrul Istoric al orașului pe care am hotărât sa-l explorăm în ziua următoare.

Ziua a treia a șederii noastre la Neapole am început-o cu vizitarea catedralei- Domul. Deoarece am prevăzut că vom avea în această zi multe de văzut și ca să ne cruțăm picioarele, am preferat ca drumul de la hotel la catedrală să-l facem cu taxiul. Exteriorul- fațada Domului cât și interiorul respectă stilul gotic. Construcția a fost completa la începutul sec. XIV pe rămășitele unei vechi biserici bizantine de la începuturile creștinismului. Interiorul catedralei e compus din trei nave, una principială și doua laterale, întregul complex formând în fond o cruce. Deși stilul arhitectonic dominant e cel gotic și baroc, se pot distinge și elemente neo-gotice și renascentiste, mărturii ale modificărilor survenite de-a lungul secolelor. Am petrecut destul de mult timp admirând grandoarea dar și finețea și eleganța lăcașului. In apropierea catedralei pe cealaltă latură a străzii se deschide una din vestitele străzi ale centrului vechi – Via dei Tribunali. Este de fapt prima parte a unei artere drepte și înguste- Spacca napoli care la capătul opus al ei face legătura cu Via Toledo. Via dei Tribunali traversează zona veche de la est la vest. Traiectoria ei datează încă din perioada greco-romană și măsoară 1.2 km. De-a lungul străzii se afle mici restaurante, cafenele și magazine cu produse artizanale locale, dar

și palate. Privirea mi s-a oprit la două care-și au fațadele și intrarea chiar la stradă :Palatul Filippo de Angio, cel mai vechi din oraș (sec.XIII) cu patru portice și balcoane și Palatul Spinelli cu frumoasa lui curte interioară.

Din Via dei Tribunali se deschide o străduță mai îngustă, Via San Gregorio Armeno vestită pentru micile magazine cu statuete și figurine legate de sărbătoarea Crăciunului. Numele străzii se trage de la o mâna de călugări care în sec. VIII e.n. au părăsit Imperiul Bizantin și s-au stabilit in Neapole. Plimbându-ne și admirând exponatele religioase am ajuns la o alta străduță, Via San Biagio dei Librei care de fapt e paralelă cu Via dei Tribunali. Și ea e una din cele mai vechi străzi ale orașului. La origini era sediul ghildei librarilor și tipografilor. De-a lungul ei am remarcat și aici magazine și standuri cu mici articole de artă legate de actul Nativității , decorații pentru Crăciun și miniaturi , unele animate , având drept subiect aproape toate meseriile , de la medic și avocat până la frizer și croitor. Via San Biagio dei Librei se sfârșește la un capăt al ei în Piazza San Domenico Maggiore. Aici ochii îți sunt luați imediat de doua elemente arhitectonice : biserica San Domenico Maggiore și obeliscul din centrul pieței.

Aspectul auster al exteriorului bisericii , în stil gotic, contrastează cu decorația opulentă a interiorului. Am admirat îndelung arhitectura, sculpturile și picturile acestei biserici a cărei construcție a fost finalizată în sec. .XIV dar a suferit modificări de-a lungul timpului. Aflată în imediata vecinătate a pieței e Capela Sansevero la a cărei vizite nu am putut renunța. Construcția datează de la începuturile sec. XVII fiind dedicată Fecioarei Maria. A servit ca mausoleu familiei Sansevero. Interiorul e împodobit cu numeroase sculpturi iar plafonul , de fapt o cupolă e o enorma frescă. Ne-am oprit îndelung în fața a trei sculpturi :Isus Voalat (Cristo Velato) , Modestia Pudicizia) și Eliberarea de Păcat (Desingano). Toate sculpturile prezente in capelă sunt opere ale unor sculptori italieni din sec. XVIII .Cuvintele singure nu pot reda sau exprima frumusețea deosebită și desăvârșită a sculpturilor, de fapt a întregii capele. Doar percepția retinei și tălmăcirea crierului sunt în stare să-ți creeze acel sentiment de sublim pe care l-am trăit.

Din Piazza San Domenico Maggiore Via Benedetto Croce ne-a dus direct in Piazza Gesu Nuovo. O dată ajunși privirile ni s-au oprit la obeliscul aflat chiar în centru. Construcția lui finalizată la mijlocul sec. XVIII și având în Vârful lui statuia Fecioarei Maria a fost finanțată de populația orașului. Ca și obeliscul din Piazza San Domenico Maggiore comemorează sfârșitul epidemiei de ciumă. Situată îi fața obeliscului se află o clădire care nu poate fi trecută cu vederea , a cărei fațade foarte originale e formată de șiruri de mici piramide din piatra vulcanică.

Este vorba de biserica Gesu Nuovo care original a fost un palat din sec. XV transformat de călugării iezuiți în biserică. Fațada atât de originală e reminiscența fostului palat . Un alt reper al pieței este biserica și mănăstirea Santa Chiara care datează din sec. XIV. De un interes deosebit este curtea interioară a mănăstirii unde am admirat complexul de coloane unite între ele de bănci total acoperite de plăci de țiglă pictate manual cu scene maritime și mitologice. In fluența spaniola e foarte simțită.

Ieșind din Piazza Gesu Nuovo în continuarea străzii Benedetto Croce am ajuns pe vibranta Via Toledo.

In cea de-a patra și ultimă zi a scurtei noastre vacanțe am hotărât să vizităm ultima zonă a centrului orașului rămasă necercetată. E vorba de Piazza Municipio și clădirile care o formează sau se află în imediata ei vecinătate. Și de data asta am ajuns la destinație trecând prin Piazza Plebiscito. De aici pe strada San Carlo străjuită de o parte de teatru cu același nume și pe cealaltă de Galeria Umberto, am primit în fața noastră impunătorul Castel Nuovo construit spre sfârșitul sec.XIII. Cele cinci donjoane care-l înconjoară îi conferă aspectul impozant și în același timp autoritar. Castelul care a folosit și ca palat regal a găzduit de-a lungul secolelor nu numai reprezentanți ai caselor regale franceze și spaniole ci și doi celebri oameni de cultură : poetul Boccacio și pictorul Giotto.

Piazza Municipio e mărginită de câteva clădiri importante. Palatul San Giacomo în stil neo-clasic (începutul sec. XIX) adăpostește azi Primăria orașului. În fața lui se află fântâna lui Neptun la a cărei creație a contribuit printre alți celebrul sculptor Bernini (începutul sec. XVII)). Latura de nord a pieței e ocupată de alte două clădiri care merită menționate : Grand Hotel de Londres și Teatrul Mercadante. Clădirea ridicată în 1899 în stil Art Nouveau nu mai funcționează ca hotel ci adăpostește Tribunalul Administrativ al regiunii Campania. Fațada teatrului Mercadante este după părerea mea mai încântătoare privirii decât cea a teatrului San Carlo. Printre conducătorii acestui stabiliment muzical s-a numărat și celebrul compozitor Rossini. Opus Palatului Primăriei , pe malul mării se află o clădire impozantă cu elemente arhitectonice Art Deco. Este vorba de Gara Maritimă – Stazione Marittima. În plus de birourile portuare înglobează săli de conferință și un hotel.

În dimineața celei de-a cincea zi am prăsit frumosul hotel Excelsior îi drum spre aeroport.

Dacă ar fi să rezum cele patru zile de mijloc de decembrie petrecute la Neapole, ar trebui în primul rând să declar ca am descoperit un alt oraș decât cel cunoscut superficial în urma cu 25 de ani .Un oraș in care ordinea și curățenia sunt respectate, un oraș cu un farmec aparte care te îmbie să revii și sa rătăcești pe străduțele strimte ale cartierului spaniol si a centrului istoric , un oraș blagoslovit cu lăcașuri istorice , religioase și opere de artă. Un oraș care nu merită să rămână nedescoperit si neapreciat.

Elleny PENDEFUNDA

Istoria trebuie trăită în PREZENT

Urmare din ediția precedentă

În majoritatea bisericilor din Florența există relicve, dar în unele există chiar corpurile întregi înhumate.

Majoritatea monumentelor precizate sunt sub patrimoniul UNESCO.

Sudhakar GAIDHANI

Devdoot Îngerul

A doua parte a Canto-3

Tradus din marathi de Vishwas VAIDYA
Traducere în română de Liviu PENDEFUNDA

Haide, momentul a trecut înainte,
La fel și dezastrul

Genul de forme umane
ale căror mustăți și barbi
la fel ca și părul curgător
Atingeți și măturați pământul
Cu ale cărui respirații arzătoare
Prăjiți frunze și flori
Vederea unor astfel de animale purtând
forme umane
Îngrozește sufletul

Dar așa cum ne dăm seama prin intuiția
logică
Aceasta
Aceste animale ar fi cu adevărat
Călugări austeri ţinând
La independență în
Epoca primordială,
Respirăm uşuraţi

Pe măsură ce ochii noștri îi întâlnesc pe ai
lor
Ei răcnesc precun tigrul neajutorat
Într'o peșteră
Și când scoatem un sunet urât de tuse,
Apoi, sfioase, tac după ce au făcut
Sunete de mieunat

În mijlocul evoluţiei generale din
Lumea animalelor
Acești co-călători s'au oprit din cauza
Egoismul uman
Dar au fost surprinşi mai târziu
Observând o umbră umană pe lună

Depășiți de emoții și-au exprimat furia
Asupra progresului uman
Ca și strămoșii
Cu toate acestea, situaţia ar putea fi
gestionată
Datorită cunoştinţelor mele trecătoare cu ei
dintr'o epocă trecută

Dar nu m'am putut abţine să le spun,
„O, adoratori ai părului vostru,
Din care pornesc şuviţe cu o mândrie
regală,
Poate că nu sunteşi familiarizați
Cu arta unui frizer
Sau voi veţi crea
Un cult onorabil al celor ce nuse tund"

În acel moment, liderul lor a fost tulburat
Spunând: „Chiar dacă voi sunteţi
Descendenţi ai lui Adam, vă radeți părul
atât de preţios

Din a douăsprezecea zi
Și de aceea întâlnești o moarte prematură

Doar o persoană căruia i-a crescut părul
La o lungime de câteva mile
Poate comanda puterii morţii să se oprească
La dispoziția lui...

Și de aceea fiecare dintre noi cărora ne crește părul
Un veritabil banyan[28] al părului
Și continuă să înflorească de mii de ani
Stând veselă în același loc
Preţuind o mare mulţumire și sănătate

Ne place să savurăm sucurile dulci ale unei vieți atât de fastuoase
Șisă rămânem mulţumiţi cel puţin de noi
Iar asta explică de ce suntem
Deosebit de mândri în comparaţie cu voi!

Draga Domnule...
Acum te rog să dispari de aici chiar în acest moment
Altfel, părul nostru super senzaţional ar fi
Să'ți înșface părul lipsit de strălucire,
Care și-a scurtat viața din cauza pieptănărilor frecvente
Chiar dacă se fălește în mod înșelător că poarte o măreție regală
Atentie, îți putem taia gâtul cu părul nostru
Și evaluează curajul celorlalţi în funcţie de lungimea părului lor

Fiecare dintre pletele nostru merită o singură rază de soare
Cine poate îndrăzni cu adevărat să ne atingă părul?

Nenumărate șuvițe asemănătoare unui șarpe fumegă

Din interiorul peșterilor dintr'ale noastre nări
Înainte să se dezlănţuie asupra ta
Ștergeți-o repede de aici, fii de maimuță

Pe măsură ce fugi
Te rog fă-ne o favoare și privește înspre nord
Pentru o vreme
Ai găsi numeroase frumuseţi
Cu părul ademenitor de lung,
Cu părul curgându-le până la șolduri

Dacă se rostogolesc vesele
Pe patul părului lor
Savurând versurile scrise de
Numeroși poeţi obsceni
Răspunzând la dorinţele lor carnale
Apoi convinge-te cu privire la
Meritele unei frumuseţi complet sănătoase
Și dezlănţuie o răsturnare furtunoasă
Pe acele privighetori vagaboande
Cântând doar cântece pofticioase!!

Mai presus de același lucru,
Rămâi concentrat
Pe dictatul nostru
Și comunică mesajul nostru clar

Spune-le asta
Pentru noi, maeștrii ortodocși ai părului
Sunt foarte aproape de împlinirea sfântului nostru jurământ
Și acum, în orice clipă, putem
Se aruncă brutal asupra lor
Și apoi trupele noastre de fiare înfometate de sex
Nu mi-ar face griji dacă ţintele sunt fecioare crude
Sau pârguite frumuseți

Pleacă acum,
Acestea sunt suficient pentru tine
Altfel, cuțitele noastre fioroase care sunt
Ascuțite ca unghiile unui tigru
Ți-ar rupe burta
Și măruntaiele ei"

„Prea noi am dat din cap cu lejeritate
Și le-am sărit de-a lungul piepturilor
Pentru a scăpa de catastrofa fatală

28 Un **banian**[1] este o varietate de smochin care își începe viața ca un epifit,[2] adică o plantă care crește pe o altă plantă, atunci când semințele germinează într-o fisură sau crăpătură a unui copac sau a unei construcții umane. "Banian" (în engleză: *banyan*) de multe ori denumește acel *Ficus benghalensis* ("Indian banyan"), care este arborele național al Republicii India,

O data pentru totdeauna

Fără să aşteptăm o clipă
Am mers înspre cer
Să ne simţi satisfăcuţi de
Comportamentul nostru viclean în faţa lor

Altfel, această amenințare nordică
Ne-ar fi bântuit
Și am fi ajuns cu sacrificiul de
Ținuta noastră lejeră
Brodată cu margini aurii.

Haide, floare plină de băutură,
Să ne legănăm împreună pe arcul
curcubeului
Să jucăm jocurile vieții
Plini de o veselie nedorită!
Sărbătorind carnavalul
De naştere şi moarte,

Pe măsură ce pământul își întoarce partea,
Umbrele vitelor
Joacă cu bucurie un
Joc de-a v'ati ascunselea

Uneori urcând pe cer
Alteori scufundându-se
Spre adînc

Acum ia o gură de aer
Sub acest baldachin de nori
Și relaxează-te
În timp ce reciţi o mică poveste pentru tine

În timp ce te joci cu aceste umbre,
Într'o seară bună am traversat Sumerul
Indreptânu-mă spre nord
Cu un felinar palid în mâini
M-am întors spre
Orbitorul întuneric lung de şase luni

Mi-am frecat membrele
Pentru a trezi acest univers muritor
Apoi paşii mei au fost
Dansând neliniştit
Ca pelerinii religioși
În timp ce înconjurau steaua polară

Și vechii clopoţei de cupru
Aparţinând unui ram de Kadamb[29] din
mâna mea
Sunău vesel ca nucile într'o uscată păstaie

Când traversam ferme de
Flori albe ondulate ţinând un felinar
Acesta se legăna...
Apoi fantome de bumbac care prosperă

Pe firimituri de mâncare
Mă priveau în tăcere....

În cele din urmă, am atins
Vârful încoronat al
Munţilor ca un dom
Într'o lumină slabă pâlpâitoare

Și am observat
Imperiul suveran al întunericului
Răspândit departe

În acel moment
Noaptea târzie și-a început vraja
Și am fost transformat într-o bijuterie
A unei picături de apă
Și de aceea am putut penetra
Frunze şi flori

Și puteam să trec prin
Corpul unei picături de ceață!!

O, pelerini!
Când pământul era acuperit de apă
Imperiul oceanelor era și el amenințat

Și atunci nu a mai rămas nici râu, nici
pârâu
Niciun lac, o mare sau chiar o bancă
În afară de doar un egoist
Holocaust devastator şi uriaş

Și baldachinul cerului albastru
Vânătoare pentru reflectarea planetelor şi
a stelei în aceeași

Întinderea nelimitată din jur
Era un martor mut cu mâinile legate

[29] Copac legat mitologic de Krishna.

Și apoi deodată un bătrân vagabond
A apărut cine rătăcitor într'o
Barcă minunată

Era neliniștit să ajungă la mal
Și creierul lui violent
Era prejudiciat cu convingeri
discriminatorii

Datorită activităților sale din târgul de fete
O persoană a murit de indigestie
În timp ce alta a cedat foametei

Când bărbatul a găsit un orzac de mistreț
pentru a dormi

Apoi chiar și Dumnezeu s'a întrupat ca
mistreț[30]
Tratându'i pe ai Săi
Devotați asupritori în mod duplicitar

Acum, dacă încerci să spui
'Ce a fost a fost'
Atunci ce ce suferă din jur
Renunță la furie
Și apoi ritualurile
Și obiceiurile
Ortodocșilor
Cu o minte rigidă
Și necugetat de puternică
Campioni ai sistemului de caste
Vin pe cale

Ce diferențe există
Între un vârf și
Fundația de la bază?
Ne luptăm inutil pe trepte
Cine este superior și cine este inferior!

Cel puțin acum toate acestea trebuie să
înceteze
O ființă umană trebuie să se simtă rănită
Văzând durerea unui alt semen!

Dacă un alt suflet se pricepe la durere
Suntem uitați de același lucru
Totuși, când suntem loviti de o accidentare
Plângem ca un nor!

Dar și acum ceea ce se întâmplă este,
Pietrele de temelie din partea de jos
Deodată prind o febră de răzvrătire
Din cauza unor scandaluri trecute și
recente
Și apoi dacă unul dintre disprețuitori
Pietrele din vârf alunecă în jos
Este torturat de cei de jos
Adunându-se în jurul lui

Chiar și vârfurile ar trebui să se abțină
acum
De instigare
Evitați împunsăturile inutile ale pietrelor
de fundație
Numai pentru a vă etala puterea

Acest război al atitudinilor trebuie să
înceteze undeva
Calmează temperamentul!
Cei care prețuiesc onoarea de a fi om
Trebuie să se ferească de
Boala infectioasa numita segregare!!

Atunci doar flagelul
Pângărire și profanare
Ar dispărea departe
Atunci va fi doar cântecul mulțimilor
cântec de toți în armonie și o singură voce

Dar unde sacrificiul total de către sfinți ca
Gyaneshwar[31] și Tukaram[32] nu a fost
Niciodată prețuită,
Un poet banal ca mine o va face
Fii tratat ca un gunoi în coșul de gunoi!
Fiii ai lui Kunti[33], fie ai lui Panchali[34]
Mama și tatăl fiecăruia pot fi determinați
cu precizie.

---

[30] Varaha (porc sau mistreț) este o întruchipare a zeului hindus Vishnu, sub forma unui mistreț.

[31] Sfântul Gyaneshwar, un mare sfânt poet, filozof și yoghin marathi din secolul al XIII-lea

[32] Sfântul Tukaram mare sfânt și poet marathi din secolul al XVII-lea

[33] Kunti este unul dintre personajele proeminente ale epopeei hinduse Mahabharata. Ea este cunoscută mai ales ca mama celor cinci Pandava și Karna, protagoniștii principali ai epicului.

[34] Panchali este principala protagonistă feminină a epopeei hinduse Mahabharata și consoarta comună a celor cinci frați Pandava

Prin urmare, nimeni de aici nu este orfan
sau ilegitim
Oricine poate avea mai mulți tați
Dar cu siguranță au doar o singură mamă...

Și totuși ființele umane
Care hrănesc pisici, câini și maimuțe
De ce ezită ei în timp ce
Hrănirea oamenilor semenii lor
De ce fac diferența,
Unor mame și tați săraciți
Pretutindeni între cei doi poli?

Sau altfel ca un fiu obligat
Își arată milă față de părinți
Și le aruncă ceva drept mărunțiș
Într-o cutie de donații numită
Cămin de bătrâni?

În asemenea împrejurări
Părinții sunt loviti de remușcări
Referitor la păcatul adăpostit în stâna lor
Prin „super-conștiință iluzorie
a actului sexual"

Având în vedere tipul de datorie pe care o
ai față de părinți
Nu poate fi rambursat nici după ce vinzi
Pielea de pe tot corpul
Dragi copii, abțineți-vă de la
Abuzarea lor în timpul neputinței!

Dar ce fel de agitație este asta?
Și a cui, shalu[35] verde este acesta
Care se usucă pe planeta Marte?

Mergeți înainte dragi oameni
Nu mai zăboviți în jurul acestui loc
N'ați mai văzut niciodată o frumusețe
Scăldată în aer liber...?

Când norul ejacula,
Marea fiică a soarelui
Și-a pierdut cuoștiența
În timp ce era scufundată pentru a se
îmbăia
Și chiar și planetele din lumea exterioară

Și-au pierdut simțurile în timp ce priveau
spectacolul

In timpul acela era în liniște logodită
Într'o uniune de apă
Apoi s'a dezbrăcat de toate
ținutele diverse șia'îmbrățișat
Adevarul gol-golut
Al cerului albastru

I-am avertizat încă o dată pe acei
extratereștri
Dar i-a enervat

Liderul planetei lor
A strigat la mine
„Mâncăm, bem și suferim durere
La discreția noastră

Dar ortodocșii și virtuoșii
Singuri printre voi,
După ce barca de hârtie este răsturnată,
Se scufundă în vârtejul fricii
După ce a răsuflat de câteva ori

O, om pretențios,
Un iubit și doamna lui iubită
Sunt ascunși adânc
În carnavalul nor al fiecărei minți
Și, prin urmare, ar trebui să eliberați
Ploaia de dragoste în sine!

Fără iubire, o minte rămâne imperfectă
Și un corp aduce bogăția la perfecțiune"

„Cu acest tip de clarificare
Făcută de el
Mi-am plecat capul
Și înainte să-mi dau seama,
Am aruncat
Îmbrăcămintea corpului meu
Chiar în acel loc

Sentimentul pe care îl numim
Rușinoasă jenă a corpului nostru,
Il putem vindeca prin
Îmbrăcându'l cu
Veșmintele pe care i le oferim

Cu toate acestea, mintea fiind mereu goală,

[35] Shalu: Varianta regională a unui saree din Banaras (India)

Știința vicleană a etichetelor corporale
Sună încăpățânat

Indiferent de nenumăratele armate
Ale firelor de bumbac ce ne'nconjoară,
Zeul ca niște brațe ce se luptă calme să rămână
Părăsește acea armată oricând
Să se unească cu distracția

Doar pentru că falusurile
Sunt acoperite în lenjerie de corp
Nu se asigură că onoarea n'ii păzită?
Ne naștem goi și murim goi
Atunci de ce trebuie să fim pe placul bumbacului?

Totuși, nu ne putem vinde rușinea și
Să ne etalăm
Nu putem da jos pânza din jurul taliei noastre
Și s'o legăm în jurul capului.

Să recunoaștem favorurile
Ce ne-au dus lângă planta de bumbac
Atât în trecut, cât și în prezent
Din cauza ei
Rușinea noastră a fost ascunsă

Altfel, s-ar fi declanșat un haos
Și chiar și Dumnezeu ar fi dispărut
Săturându-ne de cultura goliciunii
Și rar ne-am fi implicat din nou
În afacerile lui Adam și Eva

Acum de ce să pui o întrebare diavolească
Intrebându-te dacă și Dumnezeu poartă haine
De ce să echilibreze Lord Mahadeo[36] în interiorul creierului
Cu Pindul?[37]
De ce să cureți un cartof fiert?

Stăpânul acestei lumi
Ne-a conferit creierului un simț

[36] Mahadeo - Lordul Shiva este una dintre principalele zeități ale hinduismului
[37] Pind – Un Shiv linga (pindi) este format din două părți emblematice - Shalunka (imaginea secțiunii canalului de naștere) și Phallus (imaginea organului sexual masculin) sau lingam

De a ne acoperi modestia
Cu o bucată de pânză
În mod treptat
Așa este gloria faptelor sale
Dovedită în această lume a muritorilor

A creat omul pe Creator?
Sau vice versa
De ce desprindeți razele de la soare?

Este soarele
Cel ce ne ușurează povara
Este el părintele tutore
Al acestui sistem planetar
Prezidând treburile sale

Infinitului îi lipsește un punct final
Dar un punct de vedere are întotdeauna aceeași problemă
Nicio piatră nu poate străpunge cerul

Totuși, Creatorul spune
Că aceste ținute strălucitoare
Sunt egoiste și încărcarea cu bijuterii
Și brațele adăpostite în ele
Sunt infectate cu boli

Aruncă-le în cel mai apropiat șanț
Și mai degrabă ascultați apelurile mele de afecțiune animată

Scapă de obsesiile vestimentare
Și abține-te de la a renunța
Închinarea la
Simbolul triunghiular al lui yoni[38]

Evită să hrănești durerea din abdomen
În peștera stomacului tău

Și, nu mai amesteca
Goale dulci cuvinte
În plăcinta minții

Și apoi vei vedea cum
Dansul dorinței tale aprinse se calmează
Ca un apus de soare

[38] Yoni înseamnă vagin. Referința de aici este venerarea zeiței tantrice Kamakhya, care reprezintă dorințele carnale

Sumar

Tiparul a fost realizat şi sponsorizat de Tipografia PIM

Contact international

Fondată în mai 1990
PREMIUL APLER PENTRU PROIECT LITERAR INTERNAȚIONAL

Vol. 33, 229-231, mai, iumie, iulie 2023

Abonamente şi corespondență:
Contact international
2, Strada Primăverii, Miroslava - Jassy, 707305 Romania,
E-mail: pendefunda@gmail.com

ISSN 1221-3977

In Memoriam

Virginia Zeani

(21 oct. 2025 - 20 martie 2023)

Dumnezeu să o odihnească în pace pe scumpa noastră compatrioată, legendă a Planetei! Va avea un loc de cinste printre îngeri și va cânta în cor cu ei!

Am aflat tulburătoarea veste că marea Divă - Virginia Zeani Lemeni a plecat spre Eternitate, chiar a doua zi după și-a dat ultima suflare - pe 21 martie. Am sperat ca nu este adevărat, dar Alessandro Lemeni (fiul Virginiei, fost medic chirurg la Roma, dar de mai mulți ani s-a mutat în West Palm Beach/Florida, alături de renumita sa mamă) mi-a confirmat că este adevărat. Ce trist pentru prietenii care au cunoscut-o de aproape pe Divă, precum și pentru admiratorii din mai toate țările lumii! S-a stins o Stea care a strălucit pe „cerul" muzicii de operă – peste 30 de ani ca soprană la Opera din Roma și pe toate marile scene din lume și 24 de ani profesoară la renumita Jacobs School of Music/Indiana University!

Acta Contact international

Euterpe
Praemium
2022

Virginia Zeani

Alexandru CETĂȚEANU

Contact international

Vol. 33, 229-231, mai-iulie, 2023

Lux in Tenebris de **Dimitrie Cantemis** ♦ ***Zboruri secrete, Utopie și deznădejde, Le désenchantement, une joie apparente et trompeuse, Numai amintirea învinge*** de **Cleopatra Lorințiu** ♓ ***Opinii despre Devdoot*** de **Vladimir Dolgov, Olivera Starkovska** ● ***Fervoarea Demolării*** de **Ion Aurel Pop** ❅ ***Diferența*** de **Gheorghe A. Neagu** ❅ ***About my life*** de **Sorin Cerin** ❅ ***Inima străinului*** de **Eugen Oniscu** ✸ ***Mondializare 2023*** de **Emilian Dobrescu** ● ***Poze de familie*** de **Ștefania Oproescu** ♣ ***Cele trei tomberoane ale lui Fredd*** de **Cătălin Rădulescu** ♓ ***Constantin Brancusi*** de **Petru Solonaru** ♦ ***Chi sara Gianluca*** de **Mariana Vicky Vârtosu** ♣ ***Blestemul podului*** de **Mădălina Tanasă** ❅ ***Cronicar, Despre teatrologie cu Mihai Șurubaru, Urmuz*** de **Liliana Popa** ♋ ***Proiecții în eternitate*** de **Cezarina Adamescu** ❅ ***Versuri*** de **Gheorghe Tomozei, Nichita Stănescu, Sudhakar Gaidhani, Gellu Dorian, Iossif Ventura, Daniel Corbu, Muhammad Shamsul Huq, Adriana Weimar, Irina Lucia Mihalca, Bianca Marcovici, Florentin Smarandache, Melania Rusu Caragioiu, Liliana Popa, Mihaela CD, Vanja Bašič, Vlad Scutelnicu, Rafael Vilches Proenza, Ronny Someck, Dan Neculai Hudescu, Maria Zavati Gardner, Alfred Rennert Poplingher, Binod Dawadi, Carmen Stănescu, Adriana Apostol, Liviu Pendefunda** ♋ ***Procesul memorandistului*** de **Lucian Gruia** ❅ ***Senso mirabilee tragico de la vita*** de **Geo Vasile** ♣ ***Istoria trebuie trăită în prezent*** de **Elleny Pendefunda** ✸ ***Aesoterica*** de **Bogdan Mihai Mandache** ❅ ***Anemonele, Jurnal de suflet, Mărturii divine*** de **Liliana Popa** ֍ ***Creștinismul*** de **Albert Nikollay** ♓ ***Convorbiri cu Petru Popescu, Poeticitatea discursului liric, Radu Dobre Basarab, Pururi suflet românesc în dialog cu Simona Laiu*** de **Anca Sîrghie** ♣ ***Dialogol dintre iad și rai*** de **Katya Kelaro** ✸ ***Când existențialismul se îngemănează cu fenomenologia*** de **Gheorghe Vlăduțescu** ❅ ***In commeration of the words*** de **Ronny Someck** ♦ ***O viață pentru film*** de **Boris Marian Mehr** ❅ ***Memorii, Vedi Napoli...*** de **Alfred-Rennert Poplingher** ✸ ***Focul din noi*** de **Silvia Mihalachi** ♣ ***Jazz matinal la Montreal*** de **Johny Ciatloș Deak** ♋ ***Frica*** de **Nicolae Grigore-Lăcrița** ❅ ***Antologia de Artă*** de **Mihaela CD** ֍ ***Pământul este bolnav*** de **Mihai Tudor** ֍ ***Ordinul Tăcerii, Referințe, Moștenirea Filosofilor*** de **Liviu Pendefunda** ✸ ***Simpozion internațional „Nichita Stănescu”***